A. E. W. Mason

FIRE HVIDE FJER

Bibliotek 1800

A. E. W. Mason

Fire hvide fjer

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af A. E. W. Mason: *Fire hvide fjer* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of A. E. W. Mason: *Fire hvide fjer* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1. Mindefesten

Løjtnant Sutch var den første af general Fevershams gæster, som indfandt sig på Broad Place. Han kom henved klokken fem en sollys eftermiddag i midten af juni, og den gamle røde murbygning, der lå på sydskråningen af en af de Surreyske bakker, lyste som en strålende juvel mod den mørke granskov bag den.

Løjtnant Sutch humpede gennem forhallen, hvor der hang Fevershamske familieportrætter lige op til taget, og ud på den stenlagte terrasse på husets bagside. Her fandt han sin vært siddende rank som en ung mand med blikket vendt sydpå mod Sussex' sandbanker.

"Hvordan er det med foden?" spurgte general Feversham og rejste sig rask og let. Han var en lille tør mand, ungdommeligt livlig i sine bevægelser til trods for de hvide hår. Men det var kun legemet, som havde bevaret sin spændstighed. Det magre ansigt med den smalle pande og de stålblå, udtryksløse øjne røbede, at ånden var sløvet.

"Å, det plagede mig meget i vinter," svarede Sutch. "Men det var jo ikke andet, end hvad jeg kunne vente."

General Feversham nikkede, og der fulgte en længere pause.

Fra terrassen af sænkede terrænet sig stejlt ned over en vid slette med brune agre, smaragdgrønne enge og mørke trægrupper. Fra denne slette steg der lyde af stemmer op til dem, fjernt, men klart. Langt borte i retning mod Horsham sås en hvid røgsøjle fra et jernbanetog. Det bugtede sig hurtigt ind

og ud mellem træerne, og de hvide sandbanker aftegnede sig mod horisonten.

"Jeg tænkte nok, at jeg ville finde Dem her," sagde Sutch.

"Det var min hustrus bedste plads," svarede Feversham i en fuldstændig ligegyldig tone. "Hun plejede at sidde her i timevis. Hun havde en besynderlig forkærlighed for at have vide, tomme rum for øjet."

"Ja – hun havde fantasi," sagde Sutch. "Hendes tanker kunne befolke dem."

General Feversham så igen på sin gæst, som om han ikke rigtigt forstod ham. Men han kom ikke med noget spørgsmål. Hvad han ikke forstod, plejede han at forbigå som ligegyldigt. Han begyndte straks at tale om noget andet.

"Vort bord vil blive betydeligt mindre i aften."

"Ja, Collins, Barberton og Vaughan er alle gået bort i løbet af vinteren. Nå ja, verden har nu en gang ikke mere brug for os. Vi er ude af dansen. Nekrologen er bare den sidste formalitet, som gør det kendt for alverden," og Sutch strøg med hånden ned over sit forkrøblede ben, som netop på denne dag for fjorten år siden var blevet knust af en nedfaldende stormstige.

"Jeg er glad over, at De kom før de andre," fortsatte Feversham. "Der er noget, jeg vil høre Deres mening om. Denne dag er noget mere for mig end årsdagen for vort angreb på Redan. Netop i samme stund, som vi stod der i mørket, beredte til angreb –"

"På vestsiden af stenbruddet, husker jeg," afbrød Sutch ham med et dybt åndedrag. "hvor var det vel muligt at glemme det?"

"Netop i samme stund blev Harry født her i dette hus. Derfor tænkte jeg, at han måske kunne være sammen med os i aften,

hvis I ikke havde noget imod det. Han er nemlig hjemme denne gang. Han skal naturligvis være officer og kunne måske lære noget af os, som han senere kunne få brug for – det kan man aldrig vide."

"Ja, lad ham endelig komme til stede," sagde Sutch ivrigt. Eftersom hans besøg hos general Feversham indskrænkede sig til denne årlige middag, havde han nemlig endnu aldrig set Harry Feversham.

Det havde i mange år været en gåde for Sutch, hvad der kunne være hos general Feversham, der havde fået en så skøn og intelligent kvinde som Muriel Graham til at gifte sig med ham. Han havde aldrig kunnet forklare sig det, men måtte nøje sig med den kendsgerning, at hun af en eller anden mystisk grund havde ægtet denne mand, som var så meget ældre end hende selv og forskellig fra hende i karakter. Personligt mod og en umådelig selvtillid var i virkeligheden de eneste fremtrædende egenskaber, man kunne finde hos generalen.

Løjtnant Sutchs tanker gik over tyve år tilbage i tiden, mens han sad der i sin havestol – tilbage til tiden, før han endnu som søofficer havde taget del i det mislykkede stormangreb på Redan. Han mindedes en sæson i London, som han var kommet til lige fra sin station i Kina, og han var nysgerrig efter at se Harry Feversham. Han ville ikke indrømme, at det var noget mere end den naturlige nysgerrighed hos en mand, som efter at være blevet utjenstdygtig i en forholdsvis ung alder, havde gjort det til sin kæphest at studere den menneskelige natur. Det ville interessere ham at se, om sønnen lignede sin moder eller sin fader – det var det hele.

Harry Feversham fik altså plads ved middagsbordet den aften, og sad og hørte på de historier, som de gamle veteraner fortalte, mens løjtnant Sutch iagttog ham. Historierne var alle fra den skrækkelige vinter på Krim, og en ny historie var altid under opsejling, før den foregående var afsluttet. Der fortaltes om død og forvovne bedrifter, om kvaler ved hunger og kulde, men med knappe ord og i en så rolig, næsten forretningsmæssig tone, som om det hele lå så fjernt fra de mænd, som fortalte om det, at det ikke mere kunne fremkalde nogen sindsbevægelse hos dem. Og fra tilhørerne kom der sjældent nogen anden kommentar end et kort: "Hvor mærkeligt!" eller en lille latter.

Harry Feversham derimod sad og hørte på disse roligt fortalte historier, som om de tildrog sig netop i dette øjeblik og lige for hans øjne. Hans mørke øjne – Sutch genkendte dem som moderens – vandrede for hver ny historie fra den ene fortæller til den anden og forblev stift fæstede på vedkommende, indtil han havde sagt sit sidste ord. Den unge mand sad der som tryllebunden. Og så levende malede de vekslende udtryk sig i hans ansigt, at det forekom Sutch, som om han virkelig måtte høre kuglerne hvine gennem luften, som om han opbød alle sine kræfter for at modstå det uventede angreb, og troede sig at ride midt ind i en eskadron, der marcherer lige mod ildtungerne fra en række kanoner.

Da en major i artilleriet talte om den spænding, som følger ventetiden mellem troppernes opstilling før et slag og den første kommando til fremrykning, så han på de nervøse rykninger i Harrys skuldre, at den unge mand følte disse minutters grusomme spænding i al dens intensitet. Men han så

samtidig noget mere, som gjorde ham både forfærdet og bedrøvet. For dette var jo Muriel Grahams søn.

Harry kastede et eneste stjålent, usikkert blik frem for sig.

Dette blik var kun alt for velkendt for Sutch. Han havde set det så ofte hos rekrutter, som første gang skulle i ilden, at han ikke kunne undlade at genkende det.

Et enkelt billede steg særligt frem for hans erindring. Det var ved Inkerman. En afdeling rykkede frem, og en høj, kraftig soldat styrtede i sin iver frem foran rækkerne for pludselig at stoppe op, som om det med ét var gået op for ham, at han var alene og alene måtte møde den kosak, som kom ridende imod ham. Det forekom Sutch, som om han endnu kunne se det fatale usikre blik, som den svære soldat havde kastet tilbage over skulderen i retning mod sine kammerater – et blik, som ledsagedes af et eget sygeligt smil. Og han huskede lige så levende, hvordan det gik. Skønt soldaten bar et langt gevær med bajonet ved mundingen, havde han ikke gjort noget for at forsvare sig mod det dødbringende lansestik, kosakken rettede mod hans hals.

Sutch så sig hastigt om rundt om bordet. Han var bange for, at general Feversham eller nogen af hans gæster skulle have lagt mærke til det ejendommelige blik og smil i Harrys ansigt. Men ingen havde holdt øje med drengen. Dertil var hver især alt for optaget af at finde en anledning til at komme frem med *sin* historie.

Sutch åndede lettere og vendte sig mod Harry. Drengen sad med albuerne på bordet og hovedet mellem hænderne. Det strålende oplyste rum og bordet med det skinnende sølvtøj eksisterede åbenbart ikke for ham.

Ud af denne rækkefølge af historier konstruerede han sig en hel verden af kampråb og sår, af rytterløse stridsheste og mennesker, der tumlede forvirrede rundt i en tåge af krudtrøg. Selv en kort, ganske nøgtern beskrivelse af de bidende kolde dage og nætter i løbegravene, sendte en gysen gennem drengens krop. Endog hans ansigt syntes at være blevet tyndere og blegere, som om denne vinters utålelige kulde var gået ham til marv og ben.

Sutch rørte let ved hans albue.

"Du gør på ny disse dage levende for mig," sagde han. "Jeg føler kulden på Krim, skønt det er så hedt herinde, at vanddråberne løber ned over vinduesruderne."

Harry tog sig sammen og så op.

"Det er historierne, som gør det så levende," sagde han.

"Nej, det er den måde, du hører på dem på."

Før Harry kunne svare, lød general Fevershams barske stemme fra den øverste ende af bordet:

"Harry, se på uret!"

Alles øjne vendte sig pludselig mod drengen. Urets visere nærmede sig stærkt mod tolv, og han havde siddet ved bordet lige fra klokken otte og hørt på, hvad der blev talt om, uden så meget som at sige et ord eller stille et spørgsmål. Alligevel rejste han sig modstræbende.

"Skal jeg gå, papa?" spurgte han, og generalens gæster bad for ham i samlet kor. Det var den rene gevinst for drengen at høre på dem. Det gav ham en første smag af krudt, som siden kunne komme ham til nytte.

"Desuden er det jo drengens fødselsdag," tilføjede artillerimajoren. "Han har lyst til at blive, det er klart. Man

finder ikke en dreng på fjorten år, som ville have siddet så roligt i alle disse timer, uden at samtalen havde interesseret ham. Lad ham få lov at blive, Feversham!"

General Feversham afveg for en gangs skyld fra den jerndisciplin, drengen blev opdraget med.

"Godt, Harry skal få en times udsættelse med at gå i seng," sagde han. "En eneste time kan ikke gøre meget fra eller til."

Harrys øjne vendte sig mod faderen og hvilede for et øjeblik på hans ansigt med et eget blik. Det forekom Sutch, at det indeholdt et spørgsmål, og dette spørgsmål omsatte han med rette eller urette i følgende ord:

"Forstår du det ikke? Er du blind!"

General Feversham talte imidlertid allerede med sin sidemand, og Harry satte sig roligt ned, begravede atter hovedet mellem hænderne og lyttede med hele sin sjæl. Men han morede sig ikke. Der var meget mere noget magtstjålent over ham, som om han kun var lutter øre, fordi han ikke kunne andet. Hans ansigt blev unaturligt blegt og hans øjne unaturligt store, mens lysene brændte stadig rødere og mattere i den blå sky af tobaksrøg, som sænkede sig over dem, og vinen i karaflerne stadig svandt.

Halvdelen af den tilståede time var forløbet, da general Feversham, foranlediget ved et navn, der uheldigvis blev nævnt, pludselig udbrød på sin stødende måde:

"Lord Wilmington – ja vist. Et af vort lands bedste navne! Har De nogensinde set hans hus i Warwickshire? Man skulle tro, at hver tomme af jorden på hans gamle ejendom måtte have råbt til ham med tusinde stemmer og bedt ham om at være en mand, om det så bare var for hans forældres skyld. – Det synes

så utroligt, at vi tænkte, det kunne ikke være andet end bagtalelse af onde tunger. Men rygtet bredte sig. Der hviskedes om det ved Alma, der taltes højt om det ved Inkerman, der rejste sig et helt skrig om det ved Balaklava. Foran Sevastopol blev det utrolige bevist at være sandt. Wilmington havde tjeneste som kurer hos sin general. Jeg tror på min ære, at generalen havde udvalgt netop ham til dette hverv, for at give manden anledning til at rense sig for den beskyldning, der var rejst imod ham. Han skulle ride over en to hundrede meter flad mark, gennemsuset af kugler, for at bringe et bud frem til en på den anden side. Var Wilmington blevet skudt ned af hesten under vejs, ville rygtet være blevet bragt til tavshed for alle tider. Var han kommet levende frem, ville han desuden være blevet udmærket. Men han turde ikke. Han vægrede sig ved at gøre det. Kan I næsten tænke jer noget sådant? Han sad skælvende på hesten og tryglede om at slippe! I skulle have set generalen. Hans ansigt blev lige så mørkerødt, som denne bourgogne. "Formodentlig en tidligere forpligtelse, som kræver Deres nærværelse andetsteds," sagde han i den høfligste tone af verden – uden et bebrejdende ord. Som om der på slagmarken kunne være tale om tidligere forpligtelser! Jeg kunne næppe holde mig fra at le. Men det blev en sørgelig historie for Wilmington. Han var naturligvis blevet umulig og måtte forsvinde til London. Men her var ethvert hus lukket for ham. Han gled ud af sin kreds som en blykugle, der kastes i søen og går til bunds for aldrig at komme op mere. Han skød sig en kugle igennem hovedet i et lille bagværelse på Haymarket. Besynderligt, ikke sandt? Han havde ikke mod til at se en kugle

i ansigtet, da hans ære stod på spil, men bagefter kunne han selv give sig den dødbringende kugle."

Løjtnant Sutch så tilfældigvis hen på uret, da generalen sluttede sin historie. Det manglede nu et kvarter i et. Harry Feversham havde endnu et kvarters frist tilbage, og dette kvarter blev udfyldt af en forhenværende generalkirurg med et stort bølgende skæg, som sad næsten lige over for ham.

"Jeg kan fortælle jer en tildragelse, som er endnu mere besynderlig," sagde han. "Vedkommende havde i dette tilfælde aldrig før været med i nogen krig, men han tilhørte min egen stand, og er der nogen, som stadig har med liv og død at gøre, må det vel være lægerne. Han befandt sig heller ikke i nogen særlig fare. Begivenheden forekom under en feltepisode i Indien. Vi havde lejret os i en dal, og nogle patanere plejede at ligge på lur oppe i fjeldsiderne om natten og skyde ind i lejren på langt hold. En kugle splittede lærredet i hospitalsteltet – det var det hele. Lægen krøb ud og hen til sit eget telt, og der fandt hans assistent ham en halv time senere liggende død i sit blod."

"Truffet?" udbrød majoren.

"Nej, slet ikke," svarede den anden. "Han havde åbnet sit instrumentbestik i mørket, taget en lancet ud, og åbnet en pulsåre på låret. Den rene panik, forstår I, fremkaldt ved lyden af en kugle."

Den nøgternt fortalte historie gjorde et stærkt indtryk endog på disse rædselshærdede gamle veteraner. Enkelte kunne ikke holde en vantro mumlen tilbage. Andre rokkede nervøst på stolene, som om det voldte dem et fysisk ubehag at høre noget så nedværdigende. En officer tog sit glas og tømte det i ét drag, en anden gjorde en bevægelse med skuldrene, som for at ryste

det af sig, han havde hørt. Der var kun en eneste af hele selskabet, som sad fuldstændig ubevægelig under den tavshed, som påfulgte. Og det var Harry Feversham.

Han sad med hænderne sammenknugede på sine knæ og bøjede sig lidt frem over bordet mod lægen, som fortalte. Hans kinder var hvide som et stykke papir, og øjnene funklede. Han lignede et vildt dyr i en fælde, kroppen var sammentrukket, musklerne spændte. Sutch blev bange for, at den unge mand skulle kaste sig tværs over bordet og i sin fortvivlelses raseri slå omkring sig af al sin kraft. Han havde endog rakt en hånd ud for at afværge, hvad han ventede, da general Fevershams tørre stemme lod sig høre, og sønnens udseende pludselig forandredes.

"Ja, der forekommer undertiden ligefrem ufattelige ting. Her har vi nu hørt to sådanne historier. Man kan ikke sige andet om dem, end at de er sande, og ønske til Gud at kunne glemme dem. Forklares kan de ikke, da de ikke lader sig forstå."

Sutch lagde uvilkårligt hånden på Harrys skulder.

"Forstår du dem?" spurgte han, men angrede spørgsmålet, næsten før det var blevet udtalt.

Harrys øjne vendte sig hastigt mod Sutch, dog ikke med noget skyldbevidst, men med et roligt og uudforskeligt udtryk. Heller ikke besvarede han spørgsmålet, men dette besvaredes på en vis måde af general Feversham.

"Harry forstå dem!" udbrød han med en indigneret snøften. "Hvor skulle det vel være muligt? Han er en Feversham."

Det blik, Sutch sendte generalen indeholdt det samme tavse spørgsmål, som han selv havde læst i Harrys øjne: "Er De blind?" Harry Feversham bar sin faders navn, men han havde sin

moders brede pande, sin moders fine profil sin moders stærke fantasi. Måske var det dog kun over for fremmede, dette lå så klart for dagen. Faderen var så vant til at se sin søns underlighed, at han ikke lagde videre mærke til det.

"Se på uret, Harry."

Fristen var udløbet. Harry rejste sig fra sin plads med et dybt åndedrag.

"Godnat, sir," sagde han og gik mod døren.

Tjenerne var gået til sengs for længe siden, og da Harry åbnede døren, gabte den bælgmørke forhal imod ham som en afgrund. Sønnen standsede et par sekunder på tærsklen og syntes at gyse tilbage for mørket, som om det indeholdt en fare for ham. Og det gjorde det også, nemlig faren ved hans egen skræk.

I næste øjeblik var han gået og havde lukket døren efter sig. Vinkaraflen kom atter i gang ved bordet, sodavandsflaskerne knaldede, og samtalen fortsattes på samme vis som før. Harry var øjeblikkelig glemt af alle undtagen Sutch. Den gamle løjtnant var en uendelig varmhjertet sjæl, skønt han var så stolt af sit nøgterne, upartiske syn på den menneskelige natur. Desuden var der særlige grunde for hans interesse for Harry Feversham. Efter at have siddet en lille stund og set ganske ulykkelig ud, rejste han sig uvilkårligt, gik til døren, åbnede den lydløst, gled lige så lydløst ud igennem den, og fik den lukket uden så meget som den svageste knirken.

Der stod Harry Feversham midt i forhallen, holdende et tændt lys højt over sit hoved, og betragtede portrætterne af sine forfædre, som dækkede væggene lige op til loftet. En dæmpet

mumlen af stemmer trængte ud fra spisesalen, men i hallen selv var der tavst og stille.

Harry stod ganske ubevægelig på en og samme plet, og det eneste, som bevægede sig, var lysets gule flamme, der flakkede frem og tilbage som i svag træk. Dets skin faldt på lutter uniformer, for i slægten Feversham var sønnerne viet den militære stand, lige fra de så dagens lys. Der var generation på generation, hver i sin tids uniform, og alle så de ned på denne sidste Feversham og opfordrede ham til at gå i deres spor.

De havde alle det samme præg. Ingen forskel i uniform kunne skjule slægtsligheden. Det var alle mænd med magre, knoglede ansigter hårde som sten med tynde læber, kraftige hager, smalle pander og stålblå, udtryksløse øjne – de var ganske vist modige og resolutte folk, men de stod næppe højt i intelligens og finfølelse og plagedes ikke af nerver eller af fantasiens byrdefulde gave. For at sige sandheden lige ud, havde de alle været meget dumme – og med al deres kampiver dog aldrig været første rangs officerer.

Men Harry Feversham så naturligvis ingen af deres mangler. I hans øjne var de alle som én lige forfærdelige og skrækindjagende. Han stod foran dem som en forbryder for sine dommere og læste deres hårde dom over sig i deres kolde, ubønhørlige øjne.

Løjtnant Sutch begyndte at forstå, hvorfor flammen af lyset flakkede som i træk. Der var ikke nogen træk i hallen, men den unge mands hånd rystede. Og som om han havde hørt dommen over sig blive afsagt, og havde erkendt dens retfærdighed, gjorde han sluttelig et buk for portrætterne på væggen. Da han derpå så op, opdagede han løjtnant Sutch stående ved døren.

Han studsede ikke og ytrede ikke et ord. Han så kun roligt på Sutch og afventede, hvad der ville komme. Af de to var det manden og ikke drengen, som var den forlegne.

Til trods for sin forlegenhed havde dog Sutch den takt at tiltale Harry, som om han var en jævnaldrende ven og ikke en dreng.

"Harry," sagde han, "vi har ikke set hinanden før i aften, men jeg har kendt din moder i gamle dage. Det er mig en glæde at kunne erindre, at jeg havde ret til at kalde mig hendes ven. Har du noget at betro mig?"

"Nej – det har jeg ikke," svarede Harry.

"Blot at kunne fortælle en anden, hvad det er, som trykker os, kan føles som en lettelse."

"Tak for Deres venlighed, men jeg har ikke noget at fortælle."

Løjtnant Sutch vidste ikke, hvad han skulle sige. Den unge mands ensomhed gjorde et stærkt indtryk på ham. For det var ikke muligt andet, end at han måtte føle sig ensom, denne unge mand, som øjensynligt ikke havde noget tilfælles med sin fader og sin faders forfædre. Hvad mere kunne han alligevel gøre? Hans takt kom ham atter til hjælp. Han tog sin visitkortbog op af lommen.

"På dette kort vil du finde min adresse. Måske vil du glæde mig en gang ved at komme og besøge mig nogle dage. Et par dages jagt kan jeg i det mindste byde på."

Den unge mands beherskede, uudforskelige ansigt fik for et øjeblik et næsten lidelsesfuldt udtryk, men det svandt lige så hurtigt, som det var kommet.

"Tak for Deres venlighed, sir," gentog han tonløst.

"Og skulle du nogensinde føle trang til at rådføre dig med en ældre mand om et eller andet vanskeligt spørgsmål, står jeg til din tjeneste."

Han talte med forsæt i en meget formel tone, for at ikke Harry med unge menneskers vanlige ømfindtlighed skulle tro, at han fandt ham latterlig. Harry tog kortet og gentog sin tak. Derpå gik han op ad trappen til sit soveværelse.

Løjtnant Sutch blev stående i forhallen, indtil han ikke længere kunne se skæret fra Harrys lys. Han følte sig vis på, at han ikke havde grebet sagen rigtigt an, og gjorde sig bebrejdelser for det. Han vendte tilbage til spisesalen, og næsten med en følelse af at genoprette noget, som han havde forsømt, fyldte han sit glas og bad om selskabets opmærksomhed.

"Mine herrer, det er i dag den 15. juni," begyndte han, og blev straks afbrudt af voldsom klappen og banken i bordet. "Det er årsdagen for vort angreb på Redan. Det er også Harry Fevershams fødselsdag. For os er vort livsværk til ende, men jeg vil bede Dem, mine herrer, om at drikke et glas for ham som en af de unge, der skal fortsætte det efter os. Hans opgave ligger rede og venter på ham. Slægten Fevershams traditioner kender vi alle! Måtte Harry Feversham gøre dem ære! Måtte han føje ny hæder til et allerede hædret navn!"

I samme øjeblik havde alle gæsterne rejst sig.

"Harry Fevershams skål!"

"Harry Feversham! Harry Feversham!" råbte de alle, og skålen blev drukket med en begejstring, som bragte gamle general Fevershams kinder til at rødme af stolthed. Og et minut senere

hørte den unge mand i et af værelserne oven på gentagne gange den dæmpede lyd af omkvædet:

"For he's a jolly good fellow,
For he's a jolly good fellow,
For he's a jolly good fellow,
And so say all of us!"

Og han troede, at gæsterne i anledning af Krim-aftenen drak hans faders skål.

Han vendte sig om i sengen og gyste. Hans fantasi lod ham se en deserteret officer snige sig omkring ved nattetid i Londons mørkeste gader. Derpå så han sig selv gå ind i et telt og bøje sig over en mand, som lå der stendød i sit blod med en lancet i den krampagtigt knyttede hånd. Og han så, at både den deserterede officers og den afdøde læges ansigt tilhørte en og samme person. Begge havde de hans egne, Harry Fevershams træk.

2. Kaptajn Trench og et telegram

Tretten år senere og ligeledes i juni måned blev Harry Fevershams skål atter drukket, men på en mere stilfærdig måde og i en mindre kreds.

Selskabet var samlet i et rum højt oppe i det uformelige bygningskompleks, der hæver sig som en fæstning bag Westminster. En fremmed, som kom gående over hængebroen i St. James Park i mørke og tilfældigvis kom til at se i vejret og lagde mærke til disse rækker af oplyste vinduer foran sig i en sådan svimlende højde, kunne blive fristet til at standse i den tro, at der lå et bjerg her midt i hjertet af London og at bjergets ånder drev deres spil derinde.

Det var i denne bygnings tiende etage, Harry havde lejet en bolig for det år, han havde permission fra sit regiment i Indien. Og det var i spisestuen her, den lille festlighed fandt sted. Værelset var udstyret i en mørk, rolig stil, og der brændte en hyggelig ild i kaminen, for det var kun i almanakken, det allerede var sommer. Et buevindue, hvis gardin ikke var blevet rullet ned, vendte ud mod byen.

Fire herrer sad med deres cigarer omkring spisebordet. Harry Feversham havde fået et lyst overskæg, det stod i stærk modsætning til hans mørke hår, og han var naturligvis vokset en del, men forresten var han uforandret. Han var nu en mand af middelhøjde, slank og dog kraftigt bygget, men hans ansigtstræk var ganske det samme som den aften, da løjtnant Sutch betragtede dem så nøje.

To af hans gæster var kammerater, der havde permission ligesom han selv, og som han om eftermiddagen havde truffet i klubben og taget med sig hjem. Først var der kaptajn Trench, en lille, noget skaldet mand med et lidet kløgtigt ansigt og sorte, spillende øjne. Hans sidemand, løjtnant Willoughby, var af en ganske anden type. En rund pande, tyk stumpnæse og fremstående, udtryksløse øjne, gav ham et udtryk af hjælpeløs dumhed. Han talte ikke meget, og det, han sagde, berørte sjældent det, som for øjeblikket var på bane, men noget som de andre for længst var færdige med, mens hans hjerne var vedblevet at tygge drøv på det. Og han snoede uafladeligt en moustache, hvis ender bøjede sig opad næsten lige op til hans øjne.

Løjtnant Willoughby var en mand, som man ved første bekendtskab følte sig tilbøjelig til at ignorere som betydningsløs, men som man senere lærte at tage hensyn til. Han var nemlig lige så stædig, som han var dum, og den skade, hans dumhed kunne anrette, ville hans stædighed forbyde ham at erkende. Man kunne aldrig få ham til at indse, at han tog fejl.

Netop fordi han havde så få ideer, klyngede han sig hårdnakket til disse, og det var til ingen nytte at diskutere med ham, for han hørte ikke efter. Inden for de udtryksløse øjne arbejdede imidlertid hans langsomttænkende hjerne med hans egne indsnævrede tanker og fandt dem fuldt tilfredsstillende.

Den fjerde ved bordet var Durrance, løjtnant ved Øst-Surrey regimentet og Fevershams ven, som havde indfundet sig efter en telegrafisk indbydelse.

Denne juni måned var i 1882, et år, da alles tanker drejede sig om Egypten, de civiles med bekymring, de militæres med ivrig

forventning.

Til trods for modtagne trusler forstærkede Arabi Pasha uafbrudt Alexandrias befæstninger, og langt sydligere samlede den anden store fare sig allerede som en tordensky i det fjerne. Et år var forløbet siden en ung, slank dongolavier, Muhammed Ahmed, var draget gennem landsbyen ved Den Hvide Nil og med en Wesleys ild og veltalenhed havde forkyndt, at der ville komme en Messias. De tyrkiske skatteopkræveres ulykkelige ofre havde lyttet til hans ord, og det var forekommet dem, som om vindens susen i det tørre græs gentog hans løfter, mens de samtidig fandt de hellige navne skrevet endog på de æg, som de samlede op i sandet. I 1882 havde Muhammed åbenbaret sig som den bebudede Messias og havde vundet sit første slag med tyrkerne.

"Det trækker op til uvejr," sagde Trench og tre af de fire tilstedeværende drøftede dette emne hele aftenen. Den fjerde af dem, Harry Feversham, forsøgte nu og da at bringe noget andet på bane.

"Hvor hyggeligt, at I alle sammen kunne spise hos mig i aften," sagde han engang, da der blev en pause. "Jeg telegraferede til Castleton også – en tredje rejsekammerat for os," forklarede Durrance. "Men han var allerede indbudt til middag til en af Krigsministeriets høje herrer og skal senere i aften rejse til Skotland, så han kunne ikke komme. Apropos, jeg har en nyhed at fortælle jer."

De tre herrer bøjede sig interesseret frem. To tog det som givet, at nyheden stod i forbindelse med den forestående krig. Men det gjorde den dog ikke.

"Jeg kom først i formiddag tilbage til London," fortsatte Harry Feversham med en vis forlegenhed. "Jeg har opholdt mig i Dublin nogle uger."

Durrance så op fra dugen og fæstede blikket på sin ven.

"Jo, det ved jeg. Hvad så?" spurgte han roligt.

"Jeg er kommet tilbage som forlovet mand."

Durrance løftede sit glas.

"Til lykke, Harry!" sagde han. Hans lykønskning var unægtelig noget kortfattet, men Feversham fandt ingen mangel ved den.

Venskabet mellem disse to var ikke af den slags, som havde brug for mange ord. Det var sluttet for livet, det vidste de begge og var taknemmelige for det som for en sjælden og ufortjent gave, uden dog nogensinde at nævne noget om det. De vidste også, at det kunne komme til at kræve ofre af dem. I så fald ville ofret blive bragt, og der var ikke mere at sige om den ting. Sandsynligvis var det netop bevidstheden om deres venskabs ubrødelighed, som bragte dem til at finde alle venskabsforsikringer overflødige.

"Tak skal du have, Jack!" sagde Feversham. "Det var dig, som gjorde mig bekendt med Ethne. Det vil jeg altid huske."

Durrance satte sit glas langsomt ned på bordet. Der med et øjebliks tavshed, under hvilket han sad med øjnene fæstede på dugen og hænderne hvilende på bordkanten.

"Ja," svarede han dæmpet og næsten lidt tonløst, "den gang gjorde jeg dig en god tjeneste."

Han syntes i begreb med at sige noget mere, men var i tvivl om, hvorledes han skulle gøre det. Kaptajn Trenchs skarpe,

forretningsmæssige stemme kom ham imidlertid i forkøbet og hjalp ham ud af kniben.

"Vil dette bevirke nogen forandring i Deres fremtid?" spurgte Trench.

Feversham tog atter cigaren mellem læberne.

"Om jeg kommer til at forlade tjenesten, mener De?" sagde han langsomt. "Det ved jeg virkelig ikke," og Durrance greb anledningen til at rejse sig fra bordet og gå hen til vinduet, hvor han forblev stående med ryggen mod det øvrige selskab. Feversham opfattede dette som et udtryk for en misbilligelse af den mulighed, han havde indrømmet og talte videre til Durrances ryg og ikke til Trench.

"Det ved jeg som sagt ikke," gentog han. "Det må overvejes. Der er meget, som taler både for og imod. På den ene side hensynet til min fader og min karriere således som den er. På den anden hensynet til Ethnes fader, Dermod Eustace."

"Ønsker han, at De skal træde af?" spurgte Willoughby.

"Han nærer formodentlig irlændernes sædvanlige uvilje mod al bestående myndighed," svarede Trench leende. "Men behøver De at tage hensyn til det, mr. Feversham?"

"Det er ikke alene dette." Det var fremdeles til Durrances ryg, han rettede sine undskyldninger. "Dermod er gammel, hans ejendomme vanrøgtes, og der er også andre ting. Du kender dem, ikke sandt, Jack?"

Han måtte gentage denne direkte henvendelse, og selv da besvarede Durrance den kun med et åndsfraværende: "Ja, det gør jeg nok," og tilføjede derpå, som om han fremsagde noget udmærket: "Ønsker De mere whisky, så tramp blot to gange i gulvet med foden, så ved tjenerne besked."

"Det vidste jeg, du gjorde," sagde Feversham. Og han blev ved, idet han omhyggeligt vejede sine ord og fremdeles så hen på vennen over skuldrene på de andre:

"Det er desuden Ethne selv at tage hensyn til. Dermod gjorde for en gangs skyld netop det rette, da han gav hende dette navn. For hun er irlænderinde fra hoved til fod og elsker sit land over alt i verden. Jeg tror ikke, at det ville være muligt for hende at føle sig lykkelig i Indien eller i virkeligheden noget sted uden for rækkevidde af Donegal med dets tørvelugt, dets elve og dets brune, venlige åse. Det må også tages i betragtning."

Han ventede, at Durrance skulle sige noget, men da han ikke fik noget svar, fortsatte han at tale. Durrance tænkte imidlertid mindst af alt på at ville bebrejde ham hans tanke på at forlade tjenesten. Han hørte, at Feversham talte videre – og ønskede, at han kun ville blive ved at tale endnu en lille stund – men han agtede ikke på, hvad det var, han sagde. Han stod og stirrede ufravendt ud af vinduet. Lige over for så man lysskæret fra Pall Mall, der syntes at strække sig helt op mod himmelen. Gaslygternes lysende alleer tegnede sig den ene over den anden, eftersom byen hævede sig opefter mod nord, og det brusede for hans øren som af millioner af rumlende vogne. Dybt under hans fødder lå St. James Park, mørk og stille, som et sort hav midt i de strålende omgivelser.

Durrance havde den største lyst til at liste sig ud af værelset og dukke sig ned i dens stilhed. Men det kunne han ikke uden at drage de andres opmærksomhed hen på sig. Derfor blev han ved at vende ryggen til selskabet, støttede panden mod vinduet og ønskede, at hans ven måtte fortsætte mod at tale. For selv

stod han ansigt til ansigt med et af de ofre, som ikke måtte nævnes – og ikke røbes for den anden part ved noget tegn.

Om Durrance ikke hørte efter, hvad Feversham sagde, gjorde kaptajn Trench det så meget mere, og de vægtige grunde, Feversham havde at føre i marken, syntes til sidst at tilfredsstille ham.

"Nuvel, jeg ønsker Dem til lykke og drikker på Deres velgående, Feversham," sagde han.

"Jeg også," sagde Willoughby, idet han fulgte sin ældre kollegas eksempel.

Begge tømte deres glas og i samme øjeblik, som de satte glassene på bordet, blev der banket på døren.

De to officerer så op. Durrance vendte sig om fra vinduet. Feversham sagde: "Kom ind!" og hans tjener trådte ind og gav ham et telegram.

Feversham rev ligegyldigt konvolutten op og læste telegrammet med samme ligegyldige mine, men blev derpå siddende ganske stille med øjnene fæstede på papiret, mens hans ansigt pludselig blev meget alvorligt. Således sad han temmelig længe som i dybe tanker. Omkring ham i værelset herskede der fuldstændig stilhed.

Fevershams tre gæster afholdt sig alle fra at se på ham. Durrance havde atter vendt sig mod vinduet. Willoughby snoede sit overskæg og så stift op mod loftet. – Kaptajn Trench drejede sin stol om og stirrede ind i kaminilden, men alle tre syntes at vente på noget. Det begyndte at se ud som om en ulykke af en eller anden slags havde fulgt Fevershams gode nyhed lige i hælene.

"Der behøves intet svar," sagde Harry endelig og faldt så atter hen i tavs grublen. En gang løftede han hovedet og så på Trench som om han ville sige noget. Men han betænkte sig og blev atter siddende og grundede over det modtagne budskab. Denne gang blev dog stilheden ikke af lang varighed, skønt den ikke blev afbrudt af de tre ubevægelige, forventningsfulde mænd, som omgav ham. Afbrydelsen kom udefra.

Fra eksercerpladsen ved Wellington-barakkerne lød tappenstregen ind gennem det åbne vindue, klart og tydeligt som en skarpt kaldende røst, der aftog i styrke, eftersom korpset marcherede hen tværs over pladsen. Feversham forandrede ikke stilling, men han fik et andet, mere lyttende udtryk.

I de år, som fulgte, måtte Harrys tre gæster atter og atter mindes denne scene. Det oplyste værelse med den hyggelige kaminild, det åbne vindue med dets udsigt over myriader af Londons oplyste gader, Harry Feversham siddende med telegrammet foran sig, tappenstregen udenfor, der snart kaldte med høj røst, snart blev så dæmpet, at den syntes at bede i stedet for at befale – alle disse enkeltheder dannede tilsammen et billede, hvis farver tiden aldrig ville kunne udslette, skønt de tilstedeværende i øjeblikket ikke forstod dets betydning.

De huskede senere i tiden alle, at Feversham havde rejst sig hurtigt, netop før tappenstregen holdt op at lyde. Han krammede telegrammet sammen i hånden, kastede det i ilden og sagde derpå på ny, idet han lænede sig med ryggen mod kamingesimsen: "Jeg ved ikke endnu, hvad jeg skal gøre."

Det var, som om han havde forjaget enhver tanke om den meddelelse, som han havde fået, af hvad art den end måtte have

været, og som om han afsluttede hele sin forudgående argumentation med denne ubestemte udtalelse. Den lange, efterhånden noget pinlige tavshed var dog herved blevet brudt.

Ilden tog fat i telegrammet og rystede det, så det bevægede sig som en levende genstand der krympede sig i smerte. Et stykke af det glattede sig ud, mens skriften belystes af flammerne, så nogle ord af dem kunne læses. I næste øjeblik var de blevet ildens bytte, men kaptajn Trench havde hele tiden stirret ind i kaminen og set, hvad der var at se.

"Du rejser formodentlig tilbage til Dublin?" sagde Durrance. Han var nu kommet tilbage fra vinduet og følte ligesom de to andre en uforklarlig lettelse ved, at tavsheden var blevet brudt.

"Til Dublin? Nej, jeg rejser til Donegal for en tre ugers tid. Der er et bal i anmarch. De håbede, at du også ville komme."

"Det er jeg ikke vis på, om jeg kan. Skulle det bryde løs derude i Østen, tror jeg, der er lidt chance for, at jeg kan komme ud med generalstaben."

Samtalen kom herved atter tilbage til udsigterne for krig og fred og holdt sig til dette emne, indtil Westminster-urets slag forkyndte, at klokken var elleve. Ved det sidste slag rejste kaptajn Trench sig fra sin plads. Willoughby og Durrance fulgte hans eksempel.

"Vi ses i morgen," sagde Durrance til Feversham.

"Ja, som sædvanlig," svarede Harry.

Hans tre gæster fulgtes ad ned af trappen og gennem parken. Ved hjørnet af Pall Mall skiltes de imidlertid. Durrance drejede om ad St. James Street, mens Trench og Willoughby skråede over St. James Square. Her stak Trench sin arm ind under

Willoughbys – til denne herres forbavselse – for Trench var ikke netop nogen meget gemytlig mand.

"Kender De Castletons adresse?" spurgte han pludselig.

"Albemarle Street," svarede Willoughby og tilføjede nummeret.

"Han forlader Euston klokken tolv. Og nu er den ti minutter over elleve. Er De ikke nysgerrig, Willoughby? Jeg tilstår, at jeg er det. Jeg kan godt lide, at alting er klart for mig, og når en mand får et telegram med anmodning om at sige Trench noget, og han ikke siger ham det, da vil jeg vide, hvad dette *noget* er! Castleton er den eneste officer af vort regiment, os selv undtaget, som er i London for tiden. Og Castleton har spist til middag hos en af de høje herrer i Krigsministeriet. Jeg tænker, at hvis vi tager en vogn til Albemarle Street, vil vi kunne få fat i Castleton, før han træder over sin egen dørtærskel."

Mr. Willoughby forstod ikke meget af, hvad Trench mente, men gik dog beredvilligt ind på forslaget.

"Ganske sikkert det klogeste, vi kan gøre," sagde han og stoppede en forbikørende vogn. Et øjeblik senere kørte de to officerer til Albemarle Street.

3. Deres sidste ridetur

Imidlertid vandrede Durrance alene hjemefter. Hans tanker dvælede ved en dag for to år siden, da han på grund af et underligt påfund af gamle Dermod Eustace mod sin vilje var blevet bortført til huset ved Lennon-floden i Donegal og der til sin forundring havde lært Dermods datter Ethne at kende. For hun forundrede alle, som tidligere kun havde kendt hendes fader.

Durrance var blevet natten over der i huset, og om aftenen havde hun spillet på sin violin, siddende med ryggen mod sine tilhørere, som det var hendes vane, når hun spillede, for at ikke et blik eller en bevægelse skulle aflede hendes tanker fra musikken. Han erindrede endnu, hvilke stykker hun havde spillet, og syntes, han kunne høre hendes mesterlige buestrøg. Den unge pige var nemlig en stor musikalsk begavelse.

Det var især en ouverture – ouverturen til "*Melusine*" [Note 1)] – som han aldrig ville glemme. Han havde hørt bølgernes suk og skvulpen gennem tonerne. Durrance havde siddet og lyttet til hendes spil med stigende forbavselse, for violinen havde talt til ham om så mange ting, som den unge kvinde, der spillede på den, umuligt kunne vide noget om. Den havde talt om lange, farefulde rejser, om forunderlige, fremmede lande, om månens sølvglinsende vandring over blanke søer, om ørkenstilhedens dragende magt.

Derefter havde den fået en dybere, mere mystisk klang. Den havde talt om længsler, der ikke gives noget ord om. Men den havde aldrig haft en eneste tone af almindelig klynk og klage.

Således var det forekommet Durrance den aften, mens de sad der og lyttede til Ethnes spil, og således forekom det ham også nu, da han vidste, at hendes ansigt for altid ville forblive bortvendt fra ham. Han havde uddraget en lære af hendes spil, som han gjorde sig umage for at holde frem for sig. Klynk og klage er fremmed for ægte musik.

Derfor så også de blå øjne i hans solbrændte ansigt lige så venligt ud i verden, som de plejede, da han næste morgen red sin sædvanlige tur i Row. Han holdt ved halvtitiden ved den gruppe guldregn og syrener, hvor den af dem, som kom først, plejede at vente på den anden, men Harry Feversham kom ikke denne morgen, og heller ikke nogen dag i de efterfølgende tre uger.

Lige siden de to venner efter endt afgangseksamen forlod Oxford, havde det været fast aftale mellem dem, når de begge var i byen, at de mødtes her hver morgen og tog deres ridetur sammen, og Durrance vidste ikke, hvad han skulle tro om Harrys udebliven. Det forekom ham, som om han også havde mistet sin ven.

Imidlertid var rygterne om krigen blevet til vished, og da Feversham omsider indfandt sig en morgen, havde Durrance nyt at fortælle ham.

"Jeg sagde dig for en tid siden, at lykken måske ville være mig gunstig. Nu er det sket. Jeg skal til Egypten med general Graham. Og der er tale om, at vi senere skal over Det Røde Hav til Suakin."

Den triumferende klang i hans stemme bragte Feversham til at betragte ham med umiskendelig misundelse. Det syntes Durrace besynderligt – og nok så behageligt – at Harry

Feversham nu skulle føle det, som om han havde noget at misunde ham. Men han fortolkede misundelsen ud fra sin egen ærgerrighed.

"Det er hårdt for dig, at dit regiment skal blive hjemme," sagde han deltagende.

Feversham red tavs ved siden af sin ven, indtil de var kommet til bænkene under træerne. Da sagde han:

"Det var kun, hvad jeg ventede. Jeg indsendte min afskedsansøgning samme dag, som du spiste til middag hos mig."

"Samme aften?" sagde Durrance og vendte sig om i sadlen. "Efter at vi var gået?"

"Ja," sagde Feversham idet han undrede sig over, om Durrance med hensigt havde betonet denne forskel.

Durrance red videre i tavshed, og atter troede Harry Feversham, at der lå en bebrejdelse i vennens tavshed, men atter tog han fejl. For i næste øjeblik lo Durrance og sagde i den hjerteligste tone:

"Ja, jeg husker, at du fremlagde for os dine grunde for at træde ud af tjenesten. Men det er mig alligevel plat umuligt at lade være at ønske, at vi kunne have fulgtes ad. Hvornår rejser du til Irland?"

"I aften."

"Allerede?"

De vendte hestene og red atter i vestlig retning ned gennem alleerne. Det var fremdeles så tidligt på dagen, at det var friskt og køligt. Løvet på linde- og kastanjetræerne havde endnu ikke mistet noget af deres saftige vårfarve, og da der havde været en meget kold maj dette år, stod de endnu i den herligste lyse

blomsterpragt, der tegnede sig effektfuldt af mod de mørke rhododendron. Parken lå badet i sol, og larmen af trafikken trængte ud til dem som en fjern brusen.

"Det er længe siden vi badede sammen fra Sandford Dæmningen," sagde Durrance.

"Eller frøs i påskeferien i den store snehule på Great End," svarede Feversham.

De to venner havde begge en følelse af, at et bind af deres livs bog var blevet afsluttet den formiddag. Og da dette bind havde været behageligt at læse, og de ikke vidste, om de følgende afsnit ville holde sig på højde med det, bladede de lidt tilbage, før de lagde det fra sig for bestandig.

"Du må komme og besøge os, når du kommer tilbage, Jack," sagde Feversham.

Durrance havde øvet sig på ikke i mindste måde at røbe, når noget berørte ham pinligt, og han røbede intet, selv ved dette foregribende "os".

"Ja, *hvis* jeg kommer tilbage," sagde Durrance. "Du kender mine anskuelser. Jeg kan aldrig beklage en mand, som finder sin død i tjenesten. Tværtimod kunne jeg netop ønske mig selv en sådan død."

Der lå ingen mørke anelser bag dette svar, for det havde altid været Jacks opfattelse, at en hæderlig død var bedre end et langt liv. Han blev dog bange for, at vennen måske kunne lægge en bagtanke i hans ord. Og han så derfor hastigt hen på ham. Men han mødte kun for anden gang det samme misundelige udtryk i Harrys øjne, som før havde forundret ham så meget.

"Der gives så mange værre ting, som kan hænde en soldat, ved du," fortsatte han. "At blive krøbling for eksempel. Folk med

mange boglige interesser kan vel bedst holde ud at miste brugen af deres lemmer. Men hvad i al verden skulle jeg tage mig for, hvis jeg blev fængslet til en stol for resten af mit liv? Jeg gyser blot ved tanken," og han rystede sine brede skuldre, som for at frigøre sig for denne tanke. "Nuvel, dette er altså vor sidste ridetur for denne gang – lad os galopere," og han satte sin hest i galop.

Feversham fulgte hans eksempel, og de galoperede side om side nedad ridebanen. Ved dens endepunkt stoppede de, gav hinanden hånden til farvel og skiltes med et kort nik. Feversham red ud af parken, Durrance vendte om og lod sin hest gå i skridtgang mod siddepladserne under træerne.

Selv som dreng i sit hjem i Devonshire, der lå ved en skovomkranset lille bugt ved Salcombe, havde han altid været sig en vis rastløshed bevidst og havde tit ønsket at kunne sejle ud af den lille bugt og ud på det åbne hav, idet han drømte om underlige fremmede lande og folkeslag, som han ville få at se, når han kom på den anden side af de velkendte skove. Og denne rastløshed var tiltaget hos ham, så at selv, da han havde arvet stedet med dets tilliggende jordegods, var det altid forblevet i hans tanker som et sted at komme hjem til, snarere end en ejendom, der kunne udfylde hans liv.

Nu overdrev han med fortsæt denne sin medfødte rastløshed og stillede den med forsæt sammen med Fevershams ord om, at Ethne Eustace næppe ville kunne trives udenfor Donegal – hvilket han vidste var sandt. Derfor var det måske lige så godt, at det var Harry Feversham, som skulle giftes med Ethne – og ikke en anden end Feversham.

Således argumenterede han i al fald for sig selv, mens han fortsatte sin ridetur, og snart var han så opslugt af tanken om, hvad der forestod ham i Sudan, at han ikke så eller hørte noget af det, som rørte sig omkring ham. Da blev han pludselig kaldt tilbage til virkeligheden ved at høre sit navn udtalt af en blød kvinde stemme, og da han så op, mærkede han, at han var lige ved siddepladserne.

"Nej, goddag, mrs. Adair," sagde han og standsede hesten. Mrs. Adair rakte ham hånden over stakittet. Hun var Durrances nabo i Southpool og et år eller to ældre end han – en høj dame, som man straks lagde mærke til for de mange farvenuancer i hendes brune hår og den ejendommelige blege hudfarve. Men i dette øjeblik strålede hendes øjne og mod al sædvane havde hun en antydning af rødme i kinderne.

"Jeg har nyt at fortælle Dem," sagde Durrance. "To nyheder endog. For det første det, at Harry Feversham er forlovet."

"Med hvem?" spurgte damen ivrigt.

"Det burde De vide. Det var i Deres hus i Hill Street, Harry mødte hende første gang. Og det var mig, som forestillede ham for hende. Han har siden stiftet nærmere bekendtskab med hende i Dublin."

Mrs. Adair forstod allerede, hvem det var, og det var klart, at nyheden var hende velkommen.

"Ethne Eustace!" udbrød hun. "Og de skal have bryllup snart?"

"Ja, der er intet, som kræver opsættelse."

"Det glæder mig," sagde hun og drog et suk som af lettelse. "Hvad er så Deres anden nyhed?"

"Den anden er lige så god som den første. Jeg skal til Egypten med general Graham."

Mrs. Adair svarede ikke straks. Der kom et bekymret udtryk i hendes øjne, og farven svandt bort af hendes kinder.

"De er meget glad over dette, formoder jeg," sagde hun langsomt. Durrances tone havde ikke efterladt nogen tvivl i så henseende.

"Ja, det skulle jeg tro. Jeg skal afsted snart, og jo før jo bedre. Jeg kommer til middag hos Dem en aften, før jeg rejser, hvis De tillader det."

"Det vil være min mand en fornøjelse at se Dem," svarede mrs. Adair noget køligt. Durrance lagde imidlertid ikke mærke til den kolde tone. Han havde sine egne grunde for at gøre det mest mulige ud af den anledning, som var kommet i hans vej, og han fyrede op under sin begejstring og lagde den for dagen i ord mere for sin egen skyld end med nogen tanke på mrs. Adair.

Han havde i virkeligheden et temmelig ubestemt indtryk af denne dame. Hun var smuk, og hendes skønhed var af en egen, udenlandsk art, som ikke er ualmindelig på kysterne af Devonshire og Cornwall, og hun var altid smagfuldt klædt. Desuden var hun altid venlig, når han traf sammen med hende. Dette var alt, hvad Durrance vidste om hende. Hendes væsentligste fortjeneste i hans øjne bestod måske i, at hun var gode venner med Ethne Eustace. Men han skulle komme til at stifte nærmere bekendtskab med hende.

Han red bort fra parken den dag i et trist humør over, at han og hans vens livsveje fra nu af syntes at skulle skilles for bestandig. I virkeligheden havde han den formiddag lagt grunden til noget, som atter skulle føre deres veje sammen på en forunderlig måde. Mrs. Adair fulgte ham ud af parken og spadserede meget tankefuld hjem.

Durrance havde ikke mere end en eneste uge til at sørge for sit rejseudstyr og ordne sine ejendom i Devonshire. Tiden gik derfor i en ustandselig travlhed, så at hans avis hver dag blev liggende urørt på hans bord.

Generalen skulle rejse over land til Brindisi, og den aften, han skulle gå ombord i postbåden fra Dover til Calais, regnede og stormede det. Men til trods for regn og mørke, havde der dog samlet sig en lille klynge af venner og bekendte for at sige farvel til generalen, og da tovene blev kastet los, råbtes der et mat hurra, men inden råbene var døet hen, blev Durrance grebet af en forunderlig indbildning.

Han lænede sig mod rælingen og spurgte sig selv, om dette måske ville blive hans sidste glimt af England, og han ønskede, at nogle af hans venner var kommet for at sige farvel, da det pludselig forekom ham, som om hans ønske var blevet opfyldt. Han opfangede nemlig et glimt af en mand, som stod under en gaslygte, og denne mand havde Harry Fevershams figur og ansigt. Durrance gned sig i øjnene og så på ham nok en gang. Men da havde vinden bragt lyset til at flimre, samtidig med, at regnen slog mod glasset og gjorde det ugennemsigtigt. Han kunne kun skelne tydeligt, at der stod en mand under lygten, og det forekom ham fremdeles, at skikkelsen lignede Harry Fevershams.

Han sagde sig selv, at det måtte være indbildning. Efter al sandsynlighed stod Harry Feversham nu og hørte på en ung pige, der spillede violin i en dejlig have i Donegal. Men netop som han ville vende sig bort fra rælingen, kom der et øjebliks vindstille. Gasflammerne ved havnen brændte klart og roligt, og

mandens ansigt steg fra mørket, ganske tydeligt i træk og udtryk. Durrance bøjede sig ud over rælingen.

"Harry!" råbte han af sine lungers fulde kraft.

Men skikkelsen under lampen blev stående ubevægelig. Vinden satte atter gasflammerne i bevægelse snart til den ene kant og snart til den anden. Dampskibshjulene begyndte at gå rundt i vandet, og skibet gled bort fra landgangsbroen. Det var en indbildning, gentog Durrance for sig selv. Manden måtte være en anden, som havde en stærk lighed med Harry Feversham.

Det kunne så meget mindre have været Harry Feversham, som det ansigt, han for et øjeblik havde kunnet skelne ganske tydeligt, havde været dødblegt og fortrukket af en grænseløs smerte, som om manden var udstødt fra sine lige.

Durrance havde haft det forfærdelig travlt hele den sidste uge. Han havde rent glemt det telegram, Harry Feversham modtog den aften, han havde sin lille middag, og den pinlige tavshed, der påfulgte, mens han længe blev siddende og grundede over det. Durrance havde desuden ikke åbnet en avis hele ugen; men hans ven Harry Feversham var virkelig kommet for at se et sidste glimt af ham, før han rejste.

4. Ethne

Feversham var rejst med aftentoget til Dublin samme dag, som han havde foretaget sin ridetur sammen med Durrance om formiddagen. Den følgende formiddag satte han over Lough Swilly med en lille fragtbåd, som en gang om ugen dampede op over Lennon så langt som til Ramelton. Ethne ventede på ham med jagtvognen nede ved havnen og bød ham velkommen med et håndtryk og et kammeratligt smil.

"Du ser så forbavset på mig," bemærkede hun.

"Ja, du forbavser mig stadig," svarede han. "Dit virkelige Jeg overgår altid så meget det billede af dig, jeg bærer i mine tanker."

Smilet i hendes ansigt forandredes nu til at blive noget mere end blot og bart kammeratligt.

"Vi vil køre langsomt," sagde hun, da hans bagage var blevet stuvet ind i vognen. "Jeg har med forsæt ikke taget nogen kusk med. Der kommer gæster i morgen, så vi har kun denne ene dag for os selv."

De kørte et stykke ad den brede chaussé langs floden og drejede så ind i en trang, stejl gade. Feversham sad tavs ved siden af sin forlovede. Dette var hans første besøg i Ramelton, og siden det var her, Ethne boede og alt dette hørte med til hendes liv, så han sig om med stor nysgerrighed og med en følelse af at være medejer af det. Han mærkede sig den mørke, frodige skov, som klædte højderne på den anden side af floden, den gamle, grå bro, vandets larmende skvulpen i det grundede løb ovenfor broen og den søvnige stilhed, der herskede i byen.

På dette tidspunkt var Ethne en pige på enogtyve år, høj og stærkt bygget og med en skulderbredde, der stod i forhold til hendes højde. Men der manglede hende dog ikke af den grund noget i kvindelig ynde, og hendes gang var så let som et dådyrs. Hun havde mørkebrunt hår, som hun bar i en knude i nakken. En frisk rødme farvede hendes kinder, og hendes klare grå øjne så altid tiltalende åbent på den, hun talte med.

Hendes karakter svarede til hendes ydre. Hun var ærligheden selv, og der var en retlinet ligefremhed over hende, som gav indtryk af en rolig sjælsstyrke, det kan hjælpe sig uden voldsomme midler.

Om hendes mod fortælles der fremdeles i Ramelton en historie, som Feversham aldrig kunne tænke på uden med en beundrende gysen. På en køretur var hun standset uden for et hus ved den stejle bakke, som førte ned til elven, og hesten, hun kørte med, lod sig skræmme ved, at der blev rullet en blikspand ned ad vejen. Tømmerne havde hængt løse, da det skete, og de faldt ned mellem hesten og vognen, inden Ethne havde fået grebet dem. Hun sad derfor ganske hjælpeløs i vognen, og hesten styrtede af sted ned ad vejen mod det punkt, hvor denne med en skarp drejning fører ind på broen.

Da foretog hun meget rolig og koldblodig et stort vovestykke. Hun klatrede over vognens forskærm, balancerede sig frem på den ene vognstang, mens køretøjet susede ned ad bakken, fik fat i tømmerne og standsede hesten mindre end 10 meter fra det farlige sted. Selvfølgelig havde Ethne også sine svage sider, skønt Feversham endnu ikke havde opdaget dem.

Under den første del af deres køretur sad Ethne næsten lige så tavs som sin forlovede, og det lidet, han sagde, blev sagt med

en åndsfraværende mine, som om hendes tanker var optaget af noget vigtigere. Først da de var kommet ud af byen og rullede af sted på den forholdsvis jævne vej til Letterkenny, vendte hun sig hurtigt mod Feversham og kom frem med det, hun havde på hjerte.

"Jeg så af aviserne i morges, at dit regiment et kommanderet fra Indien til Egypten. Nu kunne du have været med der, hvis ikke jeg var kommet på din vej. Du ville have fået anledning til at udmærke dig – jeg har hindret dig, og det gør mig meget ondt. Da du tog din afsked, kunne du naturligvis ikke vide, at der var nogen mulighed for, at dit regiment skulle komme med, men jeg kan forstå, at det er hårdt for dig at skulle blive hjemme. Jeg gør mig bebrejdelser for det."

Feversham sad et øjeblik og stirrede lige ud for sig. Så svarede han med en stemme, der pludselig var blevet hæs:

"Det behøver du ikke."

"Hvor kan jeg andet? Og jeg bebrejder mig det så meget mere, som jeg ikke opfatter den slags ting ganske som andre kvinder. Hvis du for eksempel var draget ud, og det værste var hændt, ville jeg naturligvis have følt mig meget ensom alle mine dage, men jeg ville være vis på, at vi ville blive forenet igen, når mine dage var forbi."

Hun sagde dette uden nogen særlig bevægelse i stemmen; meget mere i den jævnt rolige tone, man omtaler en ganske naturlig kendsgerning i. Feversham snappede efter vejret, som om han led legemlig smerte. Men den unge piges øjne hvilede hele tiden på hans ansigt, og han sad ubevægelig og stirrede lige ud for sig, uden at der rørte sig så meget som en trækning i

hans pande. Det syntes, som om han ikke turde vove sig til at svare. Han holdt læberne sammenpresset, og Ethne blev ved:

"Du forstår altså, at jeg lidt bedre end de fleste kan finde mig i at savne dem, jeg holder af. Jeg føler det slet ikke, som om jeg havde mistet dem."

Her standsede hun et øjeblik, som om hun havde vanskeligt ved at finde ord for sine tanker.

"Du ved nok, hvordan sådan noget går for sig," begyndte hun så på ny. "Man går stødt sine vante veje og tænker på ingenting, og så træder der pludselig et ansigt i forgrunden ud af mængden af ens bekendtskaber, og man er straks på det rene med, at det er en vens ansigt, eller rettere sagt, man kender det igen, skønt man aldrig har set det før. Det er næsten, som om man møder nogen, man længe har været på udkig efter og nu endelig har den glæde at finde igen. Nuvel, slige venner – man har ikke mange af dem naturligvis, men når alt kommer til alt, er det jo bare disse få, det egentlig kommer an på – slige venner mister man ikke, selv om de er fraværende eller endog – døde."

"Med mindre man har taget fejl af dem," sagde Feversham langsomt. "Men hvis det ansigt, man har fæstet sig ved, kun er en maske – hvad så? Man kan jo tage fejl?"

Ethne rystede på hovedet med stor bestemthed.

"Nej, ikke i slige tilfælde. Det kan synes, som om man har taget fejl, og det måske endog i længere tid. Men sluttelig vil det dog vise sig, at man har set rigtigt."

Den unge piges ubetingede tillid overvældede Harry og voldte ham en sådan pine, at han ikke længere kunne bevare sin tavshed.

"Ethne!" udbrød han. "Du ved ikke – –"

Men i samme øjeblik holdt Ethne hesten an og pegede med pisken.

De var nu kommet til toppen af en bakke et par mil fra Ramelton. Vejen gik mellem stenmure, med åbne marker til venstre og en skov af ege- og bøgetræer til højre. En højrød postkasse var fæstet på muren til venstre, og det var den, Ethne pegede på.

"Jeg havde lyst til at vise dig den," afbrød hun ham. "Det var her, jeg plejede at lægge mine breve i til dig i den vanskelige tid."

Og dermed lod Feversham lejligheden gå forbi til at aflægge sin syndsbekendelse. Han betragtede den mærkelige brevkasse, som i sin tid havde modtaget så vigtige brevskaber.

"Huset ligget bag træerne til højre," sagde Ethne.

"Brevkassen har en bekvem plads," sagde Feversham.

"Ja, ikke sandt? Jeg antager, du og jeg er de eneste to på de britiske øer, som er tilfredse med postvæsenet," sagde Ethne og kørte videre, indtil hun atter standsede, hvor muren omkring parken var noget forvitret.

"Her var det, jeg plejede at klatre over for at lægge brevene i kassen. Det er et træ på den anden side af muren, som har en lige så belejlig plads som postkassen. Jeg plejede at løbe herned om aftenen gennem den lange allé."

"Der kunne have lusket tyve omkring!" udbrød Feversham.

"Tyve så jeg ikke noget til, men jeg fik ofte at føle, at der var torne," sagde Ethne, idet hun drejede ind gennem porten og kørte op til portalen på den lange, uregelmæssige, grå bygning, som lå foran dem. "Hvor godt, at vi har en dag endnu til ballet!"

"Hele egnen samles formodentlig den aften?" spurgte Feversham.

"Den tør nok ikke andet," sagde Ethne og lo. "Papa ville sende bud efter vore indbudte gæster, hvis de ikke kom af sig selv – ganske som han tog din ven Durrance med sig hertil mod hans vilje. Det er sandt, mr. Durrance har sendt mig en foræring – en Guarneri-violin."

Nu blev gadedøren lukket op og en mager gammel mand med et skarpt, spidst rovfugleansigt kom ud på trappen. Ved synet af Feversham antog det imidlertid et venligt udtryk og der kom et smil over hans læber. Samtidig lukkede han det ene øje, så en fremmed kunne have troet, at han blinkede betydningsfuldt. Men der var en fejl ved hans venstre øjenlåg, så det stadig faldt ned over øjet.

"Goddag! Goddag! – Glæder mig at se dig!" sagde han. "Lad som om du var hjemme. Ønsker du whisky, så stamp blot med foden to gange i gulvet. Så ved tjenerne besked."

Den, som skulle skrive Dermod Eustaces biografi, ville behøve at sigte sit stof omhyggeligt. Skønt den gamle herre til Lennon House endnu ikke har ligget tyve år i sin grav, er han nemlig allerede blevet en sagnfigur på egnen. Der er opstået et utal af anekdoter om ham, og enhver der på egnen, som har en smule opfindelsesevne, behøver kun at gøre Dermod til helten i sine historier for straks at finde villig tiltro.

En uomtvistelig kendsgerning er det imidlertid, at han øvede en gammeldags, noget tyrannisk gæstfrihed, idet han holdt åbent hus for alle, som passerede forbi på vej til Letterkenny, og

endog tvang fremmede til at følge med sig hjem og overnatte i hans hus, som Durrance en gang havde måttet erfare.

Efter hele sin fremtoning tilhørte han et tidligere århundrede og så med harmgnistrende øjne på en bagvendt verden, som han ikke kunne forsone sig med uden først at have nydt en hel del alkohol. Han var en slags fordrukken Coriolan, som mente, folket burde regeres med pisk, men samtidig var han personlig høflig og hensynsfuld, selv mod den simpleste husmandskone.

Folk i Ramelton fortalte altid med stolthed, at selv når den gamle mand var på sit værste stadium og kom ridende ned ad de stejle gader på sin store, hvide hoppe, fulgt af den skotske hyrdehund, som var hans uadskillelige ledsager, og var så beruset, at han slingrede i sadlen – var det dog ikke hændt mere end en eneste gang, at han havde redet nogen omkuld.

Det man tilføjes, at han var noget bange for sin datter, som klogeligt lod ham være i tvivl om, enten hun var misfornøjet med ham eller ikke, og at han havde lagt sin særlige elskværdighed på Harry Feversham.

Harry så dog ikke meget til ham den dag. Dermod trak sig tilbage til det værelse, han plejede at kalde sit kontor, og Feversham og Ethne tilbragte eftermiddagen med at fiske laks i elven. Det var så stille og fredeligt som en søndag, og selv fuglene holdt sig tavse. En grøn eng, overskygget af trægrupper, skrånede fra huset ned mod dalbunden, hvor elven flød mørk og stille under et hvælv af grønne grene.

Der var et fald i elven, hvor vandet gled påfaldende roligt hen over stenene, undtagen på et eneste punkt, hvor en fremspringende klippespids stod ret i vejret, brød den nedglidende vandmasse og sendte den tilbage i et skumsprøjt,

som solstrålerne spillede igennem. Lige overfor dette sted på den anden bred sad de to forlovede en lang tid og talte sammen nu og da, men beskæftigede sig mest med at lytte til vandets skvulpen og se på, hvordan det ustandseligt gled af sted. Og til sidst kom solnedgangen og aftenens lange skygget. Da rejste de sig, så på hinanden med et smil og gik langsomt hjemefter.

Det var en eftermiddag, som Feversham længe kom til at mindes. Næste aften var balaftenen i Lennon House. Da musikken spillede op til fjerde vals, forlod Ethne sin plads ved salondøren, tog Fevershams arm og gik ud i forhallen.

Derude var det tomt, og døren til forhallen stod åben, for at den kølige aftenluft uhindret kunne trænge ind. Fra balsalen lød musikkens vuggende toner og støjen af de dansendes fødder. Ethne drog et lettelsens suk ved for et øjeblik at føle sig fri for sine pligter som værtinde, slap derpå Harrys arm og gik hen til et bord ved væggen, hvor hun havde fået øje på noget, som vakte hendes opmærksomhed.

"Posten et kommet," sagde hun. "Der er ikke mindre end tre breve til dig og en lille æske."

Hun holdt den lille hvide papæske ud mod ham, mens hun talte, og blev øjeblikkelig slået af, hvor let den var.

"Den må være tom," sagde hun.

Den var dog omhyggeligt ombundet og forseglet. Feversham brød seglet og løste seglgarnet af. Han så på adressen. Æsken var blevet sendt efter ham fra hans bolig i London, og håndskriften var ham fremmed.

"Det må være en fejltagelse," sagde han, idet han tog låget af æsken. Mere fik han ikke sagt.

Tre hvide fjer flagrede ud af æsken, svævede et øjeblik om i luften og dalede så den ene efter den anden sagte ned på gulvet. Der lå de som små hvide snefnug på det mørkt polerede gulv. Men Harry Fevershams kinder var blevet lige så hvide som fjerene. Han stod og stirrede på dem, indtil han følte, at der blev rørt ved hans arm. Da så han ned på denne og så Ethnes behandskede hånd på sit ærme.

"Hvad betyder dette?" spurgte hun. Tonen udtrykte nogen forundring, men heller ikke andet. Smilet på hendes læber og det tillidsfulde blik i hendes øjne viste, hvor hun var vis på, at han med et ord kunne forklare det hele.

"At der gives ting, som ikke lader sig skjule, antager jeg," svarede Feversham.

Ethne blev stående tavs et øjeblik. Den langsomme valsemusik lød ud til dem fra balsalen, og fra haven hørte de vinden suse i løvet. Da rystede hun ham lidt i armen og sagde med en kort latter og i en tone, som om hun talte til et barn:

"Jeg tror ikke, du forstår dette, Harry. Disse tre hvide fjer – skal det være en spøg? Ja, naturligvis er det en spøg – men hvilken afskyelig spøg –"

"Det er ingen spøg, men ramme alvor."

Han så hende lige i øjnene, idet han sagde det. Ethnes hånd sank ned fra hans arm.

"Hvem har sendt dem?" spurgte hun.

Feversham havde ikke haft en eneste tanke for, hvem der havde gjort det. Fjerene var alt for ham, afsenderne ligegyldige. Ethne tog æsken fra ham. På bunden af den lå tre visitkort. Hun tog den op og læste højt: "Kaptajn Trench, mr. Castleton, mr. Willoughby. Kender du disse herrer?"

"De er alle tre officerer i mit gamle regiment."

Den unge pige vidste ikke mere, hvad hun skulle tænke eller sige. Hun knælede ned på gulvet og samlede fjerene i sin hånd, som om dette kunne hjælpe hende til at forstå, hvorfor de var kommet. De lå alle tre i hendes hvide handske, og hun åndede på dem. Da løftede de sig atter i vejret og svævede skælvende bort fra hende. Hun fangede dem på ny og syntes dermed at have fået mod til et nyt spørgsmål.

"Havde de ret til at sende dem?" sagde hun.

"Ja," svarede Harry Feversham.

Det faldt ham ikke et øjeblik ind at nægte eller finde på udflugter. Han var sig kun bevidst, at dette rædsomme noget, hvis komme han havde frygtet gennem mange lange år, til sidst havde indhentet ham. Hans fejhed var kommet for dagen. Ordet "kujon", som i hans tanker altid havde stået for ham som med luende ildskrift, stod nu skrevet på torve og pladser, så alle kunne læse det. Det var ikke længere alene hans forfædres billeder, som så ned på ham og fordømte ham. Men den unge pige, som endnu knælede på gulvet, vægrede sig ved at tro ham skyldig.

"Jeg tror ikke, det er sandt," sagde hun "Du ville ikke kunne se mig så åbent i øjnene, hvis det var sandt."

"Det er alligevel sandt."

"Tre små hvide fjer," sagde hun langsomt og fortsatte derpå med en af gråd næsten kvalt stemme: "Vi sad i eftermiddag under almetræerne ved elven – du og jeg, Harry – husker du det? Og så kommer der tre små hvide fjer – og alt er forbi."

"Å, sig ikke det!" udbrød Harry mod brudt stemme.

Han havde hidtil talt med en ro, der stod i samklang med hans åbne blik. Men den patetiske klage der var undsluppet Ethne, og det billede, hendes sidste ord oprullede for ham, snørede hans hjerte sammen.

Ethne syntes imidlertid ikke at høre hans bønlige udråb. Hun havde vendt ansigtet mod balsalen og lyttede efter, hvordan latteren og passiaren derinde pludselig syntes at være kommet så meget nærmere. Hun forstod, at der måtte være en pause mellem dansene. Med fjerene i hånden rejste hun sig hurtigt og åbnede en dør, der førte ind til hendes dagligstue.

"Kom med," sagde hun.

Harry fulgte efter hende ind i værelset, og han lukkede døren, hvorved også støjen fra balsalen var lukket ude.

"Se så," sagde hun. "Vil du nu være så god at sige mig, hvorfor man har sendt dig disse fjer?"

Hun stod rolig foran ham. Hendes ansigt var blegt, men Feversham kunne ikke læse noget andet i dets udtryk, end at hun var bestemt på at få sandheden at vide.

Også hendes stemme var rolig nok. Han svarede hende lige så ærligt og ligefremt som før, uden noget som helst forsøg på at undskylde sig.

"Jeg fik et telegram. Det var fra Castleton. Det kom, mens kaptajn Trench og mr. Willoughby spiste til middag hos mig. Det meldte mig, at mit regiment ville blive udkommanderet i aktiv tjeneste til Egypten. Castleton var samme aften til middag hos en mand, som var godt underrettet, og jeg tvivlede ikke på, at meddelelsen havde sin rigtighed. Han bad mig om at bringe den videre til Trench. Men det gjorde jeg ikke. Jeg overvejede sagen med telegrammet liggende foran mig. Castleton skulle

begive sig til Skotland endnu samme aften og ville først komme tilbage, når han skulle drage af sted med sit regiment. Følgelig ville han ikke træffe sammen med Trench før i det tidligste om nogle uger, og da var det sandsynligt, at han ville have glemt telegrammet eller i det mindste hvilken dag, han havde sendt det. Så sagde jeg ikke noget til Trench. Jeg kastede telegrammet i kaminen, og da mine gæster var gået, skrev jeg min afskedsbegæring. Men Trench har på en eller anden måde regnet ud, hvad telegrammet indeholdt. Durrance var også tilstede – gode Gud! Også Durrance!" udbrød han pludselig. "Så ved han det vel også!"

Det slog ham som noget forfærdeligt og noget forunderligt nyt, at hans ven Durrance, som han vidste altid havde set op til ham, nu sandsynligvis så ned på ham med foragt. Men Ethne talte atter til ham. Hvad gjorde det, om også Durrance vidste det, om alle mennesker fra Nord- til Sydpolen kendte hans skam, når hun, Ethne, kendte den.

"Er det det hele?" spurgte hun.

"Er det måske ikke nok?" sagde han.

"Nej, det er ikke nok," svarede hun, og fortsatte så i en mere dæmpet tone. "Husker du ikke, at vi fra først af blev enige om, at vi aldrig skulle lade det komme til nogen tåbelig misforståelse mellem os? Vi skulle være åbne og ærlige mod hinanden og tåle en oprigtig udtalelse uden at blive fornærmet. Vær derfor oprigtig mod mig! Jeg tror, jeg kunne forlange det af dig som en ret, men jeg vil også bede dig om det, så inderligt, som jeg aldrig mere i mit liv vil kunne bede om noget."

Harry Feversham vidste, at der eksisterede en slags forklaring af den handlemåde, han havde gjort sig skyldig i,

men den var så intetsigende, sammenlignet med de overvældende følger, hans handlemåde havde trukket efter sig. Ethne havde åbnet sine sammenknugede hænder, og de tre fjer lå på bordet lige for hans øjne. De kunne ikke bortforklares. Han ville altid komme til at gå omkring med påskriften "Kujon". Desuden ville han aldrig kunne bringe hende til at forstå det eneste, hun havde at sige til sin undskyldning. Hun ønskede imidlertid hans forklaring. Hun havde ret til at fordre den, men hun havde bedt ham om den med en ædelmodighed, som ikke er almindelig blandt kvinder. Feversham bestræbte sig altså for at samle sine tanker og begyndte:

"Jeg har hele mit liv været bange for, at jeg nogensinde skulle komme til at vise mig fej, især da jeg vidste fra barn af, at jeg var bestemt for den militære stand. Jeg beholdt min angst for mig selv. Der var ikke nogen, til hvem jeg kunne betro den. Min moder var død, og min fader –"

Han standsede et øjeblik og åndede tungt.

Han så i ånden sin fader – denne ensomme mand med nerver af jern – sidde på hans moders yndlingsplads på terrassen og se ud over de månebelyste marker i retning mod sandbankerne ved Sussex. Han forestillede sig, at han i dette øjeblik sad der og drømte om den ære og berømmelse, hans søn, som en værdig Feversham, ville hente sig i Egypten. Å, den gamle mands hjerte ville knuses under dette slag! Det havde aldrig stået så klart for Harry Feversham, som i dette øjeblik, hvor megen sorg og elendighed hans feje handlemåde ville drage efter sig. Han bøjede hovedet ned mellem hænderne og stønnede højt.

"Jeg vidste, at fader aldrig ville kunne forstå mig. Når der kom en fare i hans vej, var han altid rede til at møde den. Men han så den aldrig for sig på forhånd. Men det gjorde jeg – det har alle dage været min ulykke. Jeg så på forhånd for mig enhver fare. Enhver vanskelighed, der kunne møde mig. Men der var mere, jeg så for mig på forhånd. Min fader plejede at fortælle på sin forretningsmæssige måde om, hvordan det føltes i ventetiden mellem det tidspunkt, da tropperne er opstillede, og til slaget bryder løs. Den blotte tanke på sådanne timers spænding var mig en tortur. Jeg forudså, at jeg under sådanne omstændigheder kunne komme til at begå en fejhed.

Så hændte det en aften – en af faders "Krim-aftener" – at der blev fortalt to gyselige historier. Den ene om en officer, den anden om en læge, som begge af fejhed havde sveget deres pligt.

Jeg tog disse to historier med mig til sengs den aften og har aldrig kunnet glemme dem. De blev efterhånden som en del af mig selv. Jeg få mig i ånden handle snart som den ene og snart som den anden af disse to, og måske i det mest kritiske tidspunkt af et slag bringe ødelæggelse over mit land og vanære over min fader og alle de hensovede hædersmænd, hvis billeder dækker væggene i forhallen derhjemme. Jeg prøvede på at overvinde mit kujoneri. Jeg red ofte på jagt, men altid med et kort over egnen i hovedet. Jeg gruede på forhånd over hver hæk, hver grøft, hver usikker bakkeskrænt –"

"Men alligevel red du, hvor du skulle, uden at lade dig standse," afbrød Ethne ham. "Det har Durrance fortalt mig."

"Gjorde jeg virkelig det?" svarede Feversham tvivlende. "Ja, måske, når hundene først var sat afsted.

Men Durrance havde ikke begreb om, hvad jeg led, mens vi ventede på, at det skulle gå løs. Derfor greb jeg også den udvej, som dette telegram syntes at byde mig, og trak mig tilbage."

Hermed var hans forklaring til ende. Han havde udtrykt sig med forsigtighed, fordi han havde noget at skjule. Hvor meget hun end bad ham om at være oprigtig, måtte han for hendes egen skyld skjule noget for hende, det koste, hvad det ville. Men pludselig anede hun hans hemmelighed.

"Var du bange for også at bringe skam over mig? Er jeg på nogen måde skyld i, at du trådte ud af tjenesten?"

Feversham så hende ind i øjnene og løj.

"Nej."

"Ville du havde gjort det, også om du ikke havde været forlovet med mig?"

"Ja."

Ethne strøg langsomt den ene handske af. Feversham vendte sig bort.

"Det er vist med mig som med din fader, at jeg ikke kan forstå dette," sagde hun. Og i den tavshed, som fulgte, hørte Feversham noget klirre mod bordet, og så, at hun havde strøget forlovelsesringen af fingeren. Den lå på bordet, og stenene i den blinkede ligesom til ham.

"Og alt dette – alt dette, som du nu har fortalt mig, ville du havde holdt skjult for mig," udbrød hun pludselig med et ansigt, som var blevet mørkt og strengt. "Du ville have giftet dig med mig og intet have sagt, hvis ikke disse tre fjer var kommet."

Hun havde haft disse ord på sine læber lige fra begyndelsen af, men holdt dem tilbage for det tilfælde, at han ved et mirakel alligevel skulle have en forklaring, der kunne gengive hende

hendes tidligere gode mening om ham. Hun havde givet ham al anledning til at forsvare sig. Men nu havde han udtalt de rammende ord og lagt det usleste i hans handlemåde åbent for dagen.

Feversham krympede sig under slaget, men indrømmede ved sin tavshed, at hun havde ret. Ethne var imidlertid retfærdig. Og hun var også på sin vis nysgerrig; hun ønskede at komme helt til bunds i sagen, før hun for bestandig skød den fra sig.

"Men i går holdt du dog på at ville fortælle mig noget," sagde hun. "Jeg afbrød dig for at vise dig brevkassen," og hun lo på en underlig klangløs måde. "Var det måske dette, du ville have sagt mig?"

"Ja," svarede Feversham i en træt tone. Hvad kunne disse spørgsmål nytte nu, da fjerene er kommet, og hendes ring allerede lå der på bordet og strålede og blinkede. "Ja, jeg tror, du sagde noget, som bragte mig til at tie."

"Nu husker jeg det," sagde Ethne, idet hun afbrød ham noget hastigt. "Jeg talte om, at vi ville mødes i et andet liv. Vi vil ikke tale oftere om den slags ting." Det løb rundt for Feversham, som om han skulle falde om. "Jeg husker også, at du talte noget om, at man kunne tage fejl. Det var dig, som havde ret og jeg uret i dette. Vil du være så god at tage ringen der tilbage?"

Feversham tog ringen og blev stående ubevægelig og så på den, som den lå der i hans håndflade. Han havde aldrig elsket hende højere, aldrig i den grad erkendt hendes værd som i dette øjeblik, da han havde mistet hende. Det forekom ham næsten utroligt, at han nogen sinde kunne have vundet hende. Det havde han dog virkelig – og nu ved egen skyld mistet den vidunderlige skat.

Hendes stemme afbrød atter hans triste tanker.

"Disse tilhører dig også. Vil du være så god at tage dem."

Hun pegede med sin vifte på fjerene, der lå på bordet. Feversham rakte lydigt hånden ud, men trak den forundret tilbage

"Der er fire," sagde han.

Ethne svarede ikke, og et blik på hendes vifte sagde Feversham, hvad der var sket. Den var af elfenben og hvide fjer. Hun havde brækket en af fjerene, men for egen regning erstattet den.

Dette var ganske vist grusomt gjort af hende, men hun ønskede at gøre bruddet mellem dem så fuldstændigt som muligt. Skønt stemmen var fast og det blege ansigt roligt, led hun i virkeligheden de første smerter og ydmygelsens kvaler. Det var hende ligefrem utåleligt at tænke på den korte tid, hun havde været forlovet med Harry Feversham, på de blikke hun havde vekslet med ham, de breve, hun havde skrevet og modtaget, og på de kærlige ord hun havde sagt til ham. Og hun huskede næsten med gru, at hendes læber havde berørt hans. Hun ville aldrig mere se Harry Feversham for sine øjne. Derfor føjede hun sin fjerde fjer til de tre, han allerede havde fået.

Harry Feversham gjorde, som hun bad ham. Han tog fjerene uden at sige et ord, men med noget, der næsten lignede værdighed, og som endog i dette øjeblik forundrede hende. Han havde også hele tiden set hende åbent ind i øjnene, havde besvaret hendes spørgsmål på en ærlig, ligefrem måde, og der havde ikke været noget nedværdigende ved hans væsen. Ethne begyndte næsten at angre, at hun havde føjet sin fjer til de

øvrige. Nu *var* det imidlertid gjort. Feversham havde taget sine fjer.

Han holdt dem først i sine fingre, som om han ville rive dem itu, men så kom han øjensynlig på andre tanker. Han så pludselig hen på Ethne og hans øjne forblev en lille tid fæstede på hendes ansigt. Så anbragte han meget forsigtigt de fire fjer i sin brystlomme. Ethne tænkte den gang ikke over, hvorfor han gjorde det. Hun havde kun den ene tanke, at nu var alt uigenkaldeligt forbi mellem dem.

"Nu må vi vist gå ind igen," sagde hun. "Vi har været alt for længe borte. Vil De give mig Deres arm?"

I forhallen så hun på uret. "Kun elleve endnu," sagde hun træt. "Og her danser vi altid til den lyse morgen, når her er bal. Så længe må vi altså lade som ingenting."

Hun lagde hånden på hans arm, og de trådte ind i balsalen.

5. Den udstødte

Vanen kom dem til hjælp. Deres læber formede mekanisk de intetsigende ord, som hører hjemme i en balsal, og de så begge tilsyneladende fornøjede ud, så der den aften ikke var nogen i Lennon House, som anede, at det pludselig var kommet til et brud mellem dem.

Harry Feversham så Ethne le og passiare, som om der ikke var noget i vejen og faldt i den ene forundring efter den anden uden at tænke på, at han selv bar den samme oprømthedsmaske til skue. Når hun svævede forbi ham efter musikkens lette rytmer, var det næsten umuligt at tro andet, end at hun virkelig dansede med liv og lyst, og det så næsten ud som om, hun af og til kunne beherske farven i sine kinder.

De dansede endog sammen. Men Ethne var til tider sikker på, at hun kun foreløbig holdt en knusende vægt fra sig, som dog til sidst ville falde ned over hende, og Feversham følte de fire fjer brænde på sit bryst. Det forekom så utroligt, at ikke hele selskabet vidste besked om dem. Og han nærmede sig aldrig en dame uden med den tanke, at hun måske ville vende ham ryggen, idet hun udtalte den foragtelige betegnelse, som med rette tilkom ham. Selv om noget sådant var hændt, ville det dog ikke have anfægtet ham. Han havde mistet Ethne – det var det eneste, han brød sig om.

Når han havde betragtet hende en stund, så han sig forgæves om mellem de øvrige damer for at se, om det var nogen, som kunne stilles ved siden af hende, skønt han godt vidste, at det var umuligt. Der var nok af livlige, indtagende, ja endog skønne

damer, men Ethnes skønhed var noget for sig selv. Den brede pande, øjenbrynenes formfuldendte bue, de store, rolige, klare, grå øjne, de fyldige, røde læber, som kunne smile så ømt og slutte sig sammen så fast og bestemt, og endelig den ranke holdning og de yndefulde bevægelser gjorde hende uforlignelig i Fevershams øjne, og ville have gjort det samme over alt i verden. Han kunne næsten ikke fatte, at han virkelig havde ejet en sådan kvinde.

Kun én gang svigtede kræfterne hende, og også denne gang kun for et sekund. Hun dansede med Feversham, og da hun så mod vinduerne, opdagede hun, at det første blege, kolde dagslys begyndte at vise sig på den anden side af persiennerne.

"Se," sagde hun, og Feversham følte pludselig hele vægten af hendes legeme i sine arme. Hendes ansigt var blevet farveløst, og hun lukkede øjnene fast sammen. Han troede, hun skulle besvime. I næste sekund så hun imidlertid op igen. "Så er da endelig denne nat forbi!" udbrød hun og tilføjede i en tone lige så træt som hendes ansigt udviste: "Kan det være rigtigt, at nogen skal lide så meget?"

"Tys!" Hviskede Feversham. "Fat mod! Kun nogle minutter til – blot nogle minutter – så længe må De endnu holde Dem tapper." Han var holdt op at danse og stod foran hende, indtil hun havde genvundet herredømmet over sig selv.

"Tak," sagde hun taknemmeligt, og de sluttede sig atter til de dansende.

Det var underligt, at han skulle tale opmuntrende til hende, og hun takke ham for modtaget hjælp, men det faldt ikke nogen af dem ind at lægge mærke til det. Dertil var Ethne for angrebet af de sidste timers anstrengelser. Og netop i dette ene øjeblik,

da mod og kræfter var i begreb med at svigte hende, havde Feversham først rigtigt forstået, hvilket forfærdeligt slag han havde nedkaldt over hende.

Han tænkte ikke længere på sin egen ulykke ved at have mistet hende. Han hørte kun genlyde for sine øren af de ord, hun nylig havde sagt: "Kan det være rigtigt, at nogen skal lide Så meget?" og han vidste, at han ville blive ved at høre disse ord genlyde for sine øren til sit livs ende med samme fortvivlede udtryk, som Ethne havde udtalt dem med. Han var vis på, at han også ville høre dem i sin sidste stund, overdøvende hvad som helst, der da ellers kunne blive sagt omkring ham. Og at han ville høre sin fordømmelsesdom i dem. For det var ikke rigtigt, at nogen skulle bringe lidelser som disse over et andet menneske.

Ballet var kort efter til ende. Den sidste vogn kørte bort, og de gæster, som skulle blive natten over, søgte til deres værelser for at gå til sengs. Feversham tøvede tilbage i forhallen sammen med Ethne. Hun forstod hvorfor.

"De kan godt rejse – jeg har selv sagt papa besked. Jeg har sagt ham alt," sagde hun med ryggen mod ham, mens hun tændte et lys.

Feversham bøjede hovedet resigneret.

"Jeg må dog vente og tale med ham," sagde den unge mand.

Ethne gjorde ingen indvendinger, men vendte sig om og så hurtigt på ham med en vis forbavselse. Det syntes at røbe et vist mod, at han under omstændigheder som disse ville vente og tale med hendes fader. Hun følte sig i virkeligheden selv ganske angst, da hun hørte døren fra studereværelset blive åbnet og Dermods trin nærme sig hen over gulvet. Dermod gik lige hen

til Harry Feversham og lignede for en gangs skyld den gamle mand, han var, mens han stod det og så Feversham ind i ansigtet med et rådløst og fortumlet udtryk. To gange åbnede han munden som for at tale, men der kom intet ord over hans læber. Til sidst vendte han sig mod bordet og tændte både sit og Fevershams lys. Derpå vendte han sig atter mod Harry og så raskt, så Ethne gik et skridt frem for at træde imellem dem. Men han gjorde på ny ikke andet end at stirre Feversham stift ind i ansigtet uden at sige et ord. Endelig greb han sit lys.

"Nå ja –" sagde han og stoppede så op. Han pudsede lyset med lysesaksen og begyndte på ny: "Nå ja – –" men han holdt atter inde. Lyset syntes ikke at hjælpe ham til at finde et passende udtryk. Han stirrede nu ind i flammen i stedet for i Fevershams ansigt og fortsatte med det en kort tid. Han kunne ikke finde på noget som helst at sige, og dog var han sig bevidst, at noget måtte siges. Til sidst sagde han med en vis forlegenhed:

"Hvis De ønsker whisky, så bank to gange med foden i gulvet. Tjenerne ved besked."

Derpå gik han med tunge skridt op ad trappen. Den gamle mands overbærenhed var dog måske ikke den mindst følelige del af Harry Fevershams straf.

Det var højlys dag, da Ethne endelig befandt sig alene i sit eget værelse. Hun trak gardinet op og lukkede begge vinduer på vid gab. Den kølige morgenluft forfriskede hende som en drik frisk kildevand.

Hun så ud over det endnu farveløse landskab og så deri et billede på sin egen fremtid. De mørke, høje træer så sorte ud,

de bugtede veje var underligt gråhvide, selv græsplænerne havde en egen matgrå farve, skønt dugperlerne glimrede i hvert strå. Der lød allerede livlig fuglekvidder fra træerne, og elven rislede lystigt under sit hvælv af grønne grene.

Ethne trak sig tilbage fra vinduet. Hun havde meget at udrette den morgen, inden hun kunne lægge sig til hvile. Hendes medfødte helstøbthed drev hende til øjeblikkelig at skille sig ved alt, hvad der stod i forbindelse med Harry Feversham. Fra det øjeblik hun atter vågnede op, ønskede hun aldrig mere at se noget for sine øjne, som kunne genkalde ham i hendes erindring. Og hun gik til arbejdet med en slags halsstarrig energi.

Men da hun var begyndt at samle de foræringer sammen, hun havde fået af ham, skiftede hun sind. Hver gave, hun betragtede, havde nemlig sin egen historie, og de dage, som var gået forud for denne grufulde nat, der havde taget fra hende al hendes lykke, kom en for en frem for hendes blik, mens hun så på dem.

Ethne besluttede sig til at beholde en lille ting, som havde tilhørt Harry Feversham, en lille ting, som ikke havde nogen værdi. Først valgte hun en pennekniv, som han en gang havde lånt hende, og hun havde glemt at levere tilbage. Men i næste øjeblik lagde hun den fra sig med en vis fart. For når det kom til stykket, var hun irlænderinde, og skønt hun ikke var overtroisk, foretrak hun dog at være på den sikre side, hvad angik gamle overtroiske forestillinger. Hun bestemte sig endelig for et fotografi af ham og puttede det ned i en skuffe, som hun låste.

Så samlede hun resten af foræringerne sammen, pakkede dem omhyggeligt ned i en æske, som hun omviklede med papir

og forseglede, hvorpå hun skrev udenpå og bar den ned i forhallen, for at den kunne blive afsendt sammen med morgenens øvrige post. Efter at være kommet tilbage på sit værelse, tog hun så hans breve, puttede dem ind i kaminen og tændte ild i dem. Det tog nogen tid, før de alle var fortæret, men i den tid sad hun stille i sin lænestol og holdt øje med, hvorledes flammerne krøb fra brev til brev, brunede papiret og sværtede skriften som med en strøm af blæk for til sidst kun at efterlade fnug af aske, der lignede grå fjer. Det sidste glimt af ild var omtrent slukket, da hun hørte forsigtige stridt på grusgangen nedenfor sit vindue.

Det var højlys dag, men hendes lys brændte fremdeles på bordet ved siden af hende, og med en uvilkårlig bevægelse strakte hun hastigt armen ud og slukkede lyset. Så sad hun stiv og stram og lyttede. En lille tid hørte hun ikke andet end fuglesangen fra træerne i haven og vandets rislen i elven. Lidt senere hørte hun atter skridtene i gruset. Vedkommende gik forsigtigt samme vej tilbage. Og til trods for al sin viljekraft og den fasthed, hun havde skilt sig af med hans breve og foræringer med, følte hun sig pludselig overvældet, ikke af skamfuldhed eller smerte, men af en knugende følelse af ensomhed. Det forekom hende, som om hun sad alene igen højt oppe på en samling af ruiner.

Hun rejste sig hurtigt fra sin plads, og hendes øjne faldt på en violinkasse. Med et lettelsens suk åbnede hun den, og lidt efter vågnede en eller to af de gæster, som overnattede i huset, ved at høre en dæmpet, meget blød violinmusik gennem korridorerne.

Ethne var sig ikke bevidst, at den violin, hun spillede på, var den Guarneri-violin, Durrance havde sendt hende. Hun følte kun, at hun havde en kammerat til trøst i ensomheden.

6. Harry Fevershams plan

Det var om aftenen den 30. august. En måned var forløbet siden ballet i Lennon House, men folk i Donegal, hvor der foregik så lidt af interesse, havde fremdeles travlt med at drøfte Harry Fevershams forsvinden. Den blev ved at være det mest pikante samtaleemne blandt byens og omegnens honoratiores, når de kom sammen, og alle sagens enkeltheder lev drøftet af hjertens lyst.

Det var blevet kendt, at Harry Feversham var blevet set om morgenen efter ballet omkring klokken seks – mrs. Brien O'Brien påstod, at det var ti minutter over seks – ile af sted i retning af Lennon-broen i fuldstændig baldragt og med ligblegt ansigt, som tydede på selvmord. Og man talte om, at eftersøgning i elven uden tvivl ville være det eneste virksomme middel til at løse gåden.

Mr. Dennis Rafferty, som boede ved vejen til Rathmullen, gik endog så vidt som til at vægre sig ved at spise laks, idet han sagde, at han ikke var nogen kannibal, og denne udtalelse gjorde megen lykke.

Folks gisninger om grunden til Fevershams mystiske forsvinden kom ikke sandheden nærmere. For der var kun to, som vidste besked. Og disse to fortsatte roligt at leve deres vante liv, som om slet igen katastrofe var overgået dem. De holdt måske hovedet en smule højere end før, og det er muligt, at der var kommet et noget mildere præg over Ethne, og at Dermod var blevet endnu mere krakilsk end før, men dette var

også den eneste forandring, som var at mærke på dem. Sladderen havde derfor frit spillerum.

Men Harry Feversham opholdt sig i London, hvad løjtnant Sutch opdagede om aftenen den 30.

Hele dagen havde der været almindelig uro i London i anledning af rygter om, at et stort slag var blevet udkæmpet ved Kassassin i ørkenen øst for Ismailia. Uophørligt var udråbere faret gennem gaderne, og skreg op snart med efterretninger om sejr, snart med efterretninger om nederlag. Der sagdes, at general Drury-Lowes brigade havde gjort et angreb ved måneskin, hvorved Arabis venstre flanke var blevet revet op, og hans skyts erobret. Der ymtedes desuden om, at en general var blevet dræbt, og at York- og Lancaster-regimenterne var blevet ilde tilredt.

Klokken elleve om aftenen havde der samlet sig en hel menneskemasse i Pall Mall, som med blege ansigter så forventningsfuldt op mod Krigsministeriets vinduer. Der var en trykket ro og tavshed blandt mængden. Blot der bevægede sig en skikkelse bag rullegardinerne ved de oplyste vinduer, var det, som om der gik et ryk af ængstelig spænding fra mand til mand og bragte hele menneskemassen i bølgende bevægelse.

Løjtnant Sutch, der måtte være forsigtig med sit dårlige ben, stod i udkanten af klyngen med ryggen mod gelænderet ved Junior Carlton Klubben, da han følte, at noget rørte ved hans arm. Da han vendte sig om, så han Harry Feversham ved sin side. Fevershams ansigt var gråhvidt og fortrukket, hans øjne funklede, som om han havde feber, og Sutch var til at begynde med ikke ganske vis på, om han kendte den, han talte med.

"Jeg kunne have været med derude i Egypten i aften," sagde Harry Feversham hastigt i en oprørt tone. "Tænk Dem det! Jeg kunne have været med derude og have siddet ved en lejrild i ørkenen og passiaret med Jack Durrance om den kamp, vi netop havde haft, eller måske ville jeg være død. Og hvad ville det have gjort? Jeg kunne have været med i Egypten i aften."

Fevershams uventede opdukken og ikke mindre den underlige febrilske måde, han lod tungen løbe på, lod Sutch forstå, at der på en eller anden måde måtte være tilstødt ham noget, som havde bragt ham for alvor på kant med livet. Sutch tog ham ved armen og førte ham ud fra trængslen.

"Jeg så Dem i menneskemassen," fortsatte Feversham. "Og så faldt det mig ind, at jeg kunne have lyst til at tale med Dem – husker De, at De en gang for lange tider siden gav mig Deres adresse. Jeg har altid gemt den omhyggeligt, fordi jeg altid har været bange for at jeg kunne komme til at få brug for den. De sagde, at hvis der en gang skulle komme noget i vejen for mig, ville De stå mig bi."

Sutch standsede ham.

"Vi vil gå ind her – i det øverste rygeværelse finder vi altid en stille krog."

Harry så op og så, at de stod ved trappen til den militære klub.

"For Guds skyld, ikke derind!" udbrød han i en skarp, dæmpet tone, og ilede ud på gaden, hvor der ikke faldt noget lys direkte på hans ansigt. Sutch haltede efter. "Og ikke i aften! Det er for sent. I morgen, om De vil, på et eller andet roligt sted, efter at det er blevet mørkt. Jeg går ikke ud ved dagslys."

Heller ikke nu kom løjtnant Sutch med noget spørgsmål.

"Jeg kender en stille restauration," sagde han. "Hvis vi tager vor middag der ved nitiden, vil vi ikke støde på nogen vi kender. Lad os mødes lidt før ni på hjørnet af Swallow Street."

Ifølge denne aftale spiste de næste aften deres middag sammen ved et bord i en krog af den restaurant, Sutch havde omtalt. Feversham så sig hurtigt om, idet han trådte ind i rummet.

"Jeg spiser ofte her, når jeg er i byen," sagde Sutch. "Hør!"

Man kunne tydeligt høre og føle hvordan maskinerne, der frembragte det elektriske lys, arbejdede under dem og undertiden bragte hele rummet til at vibrere.

"Dette minder mig om et skib," bemærkede Sutch med et smil. "Jeg kan næsten bilde mig ind, at jeg er i skibsmessen igen. Lad os spise først og så fortæller De mig Deres historie."

"Har De slet ikke hørt noget?" spurgte Feversham mistænksomt.

"Ikke et ord."

Feversham drog et lettelsens suk. Det var forekommet ham som om alle måtte vide, hvad der var sket, og han bildte sig ind at læse foragt i hvert ansigt, han mødte på gaden.

Løjtnant Sutch følte sig endog mere bekymret for sin unge ven nu end den foregående aften. For i den klare belysning herinde så han først rigtig, hvordan Harry Feversham så ud. Hans ansigt var magert og forgræmmet og bar tydelige spor af mange søvnløse nætter. Han havde store mørke ringe under øjnene, trak vejret og bevægede sig på en underlig febrilsk måde og var øjensynlig så nervøs, som det næsten kunne gå an at være. Allerede under måltidet begyndte han et par gange på

sin historie. Men Sutch ville ikke høre på ham, før dugen var taget af bordet.

"Se så, nu kan De få lov til at begynde," sagde han og rakte sit cigaretui frem. "Tag Dem god tid, Harry."

Hvorefter Harry fortalte ham hele historien uden hverken at overdrive eller besmykke den. Han tvang sig til at give en så langsom, nøjagtig og forretningsmæssig fremstilling af sagen, at Sutch til sidst næsten ikke kunne frigøre sig fra den forestilling at det var en andens historie, Feversham sad og berettede ham for at få tiden til at gå. Han begyndte med Krim-aftenen på Broad Place og sluttede med ballet i Lennon House.

"Jeg rejste tilbage over Lough Swilly tidligt samme morgen, og fortsatte øjeblikkelig videre til London," sluttede han endelig. "Siden den tid opholder jeg mig i mit logi hele dagen igennem og underholder mig ved at høre på hornsignalerne i kasernegården neden for mit vindue. Om natten strejfer jeg omkring i gaderne eller ligger i min seng og venter på at høre Westminster slå hvert nyt kvarter. I tågefulde nætter kan jeg også høre dampskibssirenerne på floden. Ved De, hvilken tid på morgenstunden ænderne begynder at snadre i St. James' Park?" spurgte han med en nervøs latter. "Det er på slaget to."

Sutch hørte på hans beretning uden nogen afbrydelse. Men da Feversham var kommet halvvejs, forandrede han stilling på en meget talende måde. Før Harry var kommet så langt som til at fortælle om, hvordan han holdt indholdet af telegrammet hemmeligt, havde Sutch siddet med armene på foran sig og øjnene fæstet på den unge mand. Da dette var fortalt, løftede han hånden op mod panden og blev siddende i den stilling med ansigtet skjult, til resten af historien var fortalt. Feversham

følte ikke ringeste tvivl om grunden. Løjtnant Sutch ønskede at skjule den foragt, han nærede for ham og ikke følte sig sikker på at kunne beherske sit ansigt. Feversham stak imidlertid intet under stolen, men blev ved at fortælle alt samvittighedsfuldt og sandfærdigt, til han omsider var færdig. Men selv efter at han havde sluttet, tog Sutch ikke straks hånden bort, og han sagde heller ikke noget lige straks. Da han endelig tog ordet, kunne Feversham ikke straks tro sine egne øren. Der var ingen foragt at opdage i det, han sagde. Og når hans stemme skælvede, var det af anger og beklagelse.

"Jeg har meget at bebrejde mig," sagde han. "Jeg skulle have *talt* den aften i Broad Place, og jeg tav. Jeg vil vanskeligt kunne tilgive mig selv."

Tanken om, at det var Muriel Grahams søn, som således havde bragt skam og ruin over sig selv, pinte fremfor alt løjtnanten. Han følte det, som om han havde svigtet en forpligtelse, der vel nok var selvpålagt, men derfor ikke mindre bindende.

"Jeg forstod det nemlig," fortsatte han angerfuldt. "Det, din fader aldrig ville kunne, er jeg bange for."

"Nej, det vil han aldrig," indrømmede Harry.

"Deri er vi altså enige," fortsatte Sutch. "Din moder ville have opfattet det klart, hvis hun havde levet, men få andre kvinder end din moder, tror jeg. Kvinder i almindelighed beundrer fremfor alt det brutale mod. For eksempel den unge pige –"

Her blev han afbrudt af Harry Feversham.

"De må ikke bebrejde hende noget. Jeg forsøgte jo at narre hende til at gifte sig med mig, uden at hun vidste, hvordan jeg var."

Sutch tog pludselig hånden fra panden.

"Sæt, at De aldrig havde mødt hende – ville De alligevel have søgt Deres afsked?"

"Nej, det tror jeg ikke," sagde Harry langsomt. "Jeg vil være fuldt oprigtig. Jeg tror, at i så fald ville jeg have løbet den risiko at komme til at vanære mit eget og mine forfædres navn. Men jeg ville ikke risikere at komme til at vanære hendes."

Løjtnant Sutch lod sin knyttede hånd falde tungt ned på bordet, idet han ganske fortvivlet udbrød:

"Å, hvorfor talte jeg dog ikke med Deres fader den aften på Broad Place! Hvorfor lod De mig ikke gøre det, Harry? Jeg kunne have sparet Dem mange års unødige kvaler. Gode Gud, hvilken barndom, De må have haft med denne bestandige angst gemt i Deres barnehjerte! Det gyser i mig, blot jeg tænker på det. Måske jeg endog kunne have frelst Dem fra den sidste katastrofe! For jeg forstod, hvorledes det var fat med Dem. Jeg forstod det hele."

Løjtnant Sutch havde en klarere forståelse af, hvorfor Harry Feversham var, som han var, end Harry selv, og netop derfor kunne han umuligt foragte ham. De lange barndoms- og ungdomsår, tilbragt i ensomhed på Broad Place sammen med den strenge fader og med billederne af alle disse ubønhørlige forfædre bestandig for øje, bar skylden for det hele. Barnet havde ikke haft nogen at betro sig til. Angsten for at komme til at vise sig fej havde uafladeligt gnavet på hans herte. Den havde fulgt ham, hvor han så end færdedes, og om natten havde den hjemsøgt ham i hans drømme. Den havde været en kammerat, han ikke kunne blive kvit, der altid gik ved hans side og skræmte ham. Den afholdt ham fra at slutte sig til nogen af

frygt for, at han skulle komme til at røbe sig ved et uoverlagt ord. Det undrede ikke Sutch, at han til sidst var blevet drevet til at begå dette uoprettelige misgreb, for han forstod, hvordan det hele var gået for sig.

"Har De nogensinde læst *Hamlet*?" spurgte Sutch.

"Ja, naturligvis," svarede Harry.

"Nå, men har De også tænkt over den? Der har De jo den samme slags sygelighed i karakteren. Også han gik i angst for noget, som han forudså og udmalede sig både med hensyn til selve handlingen og dens følger – og han veg tilbage for den og gjorde sig selv bebrejdelser ligesom De. Men svigtede han derfor, da øjeblikket til handling kom med sit skarpe, øjeblikkelige krav? Nej, han var situationen voksen. Netop fordi han havde gennemlevet det hele på forhånd. På Krim så jeg folk, som før kampen pintes af, hvad deres fantasi udmalede for dem – men når først kampen var begyndt, måtte man søge blandt orientalske fanatikere for at finde deres lige. Husker De disse linjer:

––Am I a coward?
Who calls me villain? Breaks my pate across?
Plucks off my beard, and blows it in my face?

Her har De situationen. Å, om jeg blot havde talt den aften!"

Et par herrer passerede deres bord på vejen. Sutch så sig om i værelset. Det var næsten tomt. Han så på sit ur og så, at klokken var elleve. Der måtte endnu samme aften lægges en eller anden plan for den unge mand. Det var ikke nok at have hørt Harry Fevershams historie, men der måtte træffes bestemmelse om, hvordan den vanærede Harry Feversham atter skulle kunne

bringe sit liv på fode, og hvordan skulle hans skam bedst kunne skjules?

"De kan ikke blive i London og gemme Dem om dagen og liste omkring om natten," sagde han med gysen. "Det minder alt for meget om –" Han afbrød midt i sætningen. Men Feversham fuldendte den.

"Om Wilmington," sagde han roligt, idet han genkaldte sig den historie, hans fader havde fortalt den aften for mange år siden, og som han siden aldrig havde kunnet få ud af tankerne. "Men jeg vil ikke komme til at ende som Wilmington. Det kan jeg forsikre Dem om. Jeg bliver ikke længe i London."

Han sagde dette med en meget bestemt mine. I virkeligheden havde han allerede sin fremtidsplan færdig – og det var netop med henblik på fremtiden, at løjtnant Sutch med bekymring tænkte. Sutch var imidlertid optaget af sine egne tanker.

"Hvem og hvor mange kender til dette med fjerene?" spurgte han. "Lad mig vide deres navne."

"Trench, Castleton, Willoughby," begyndte Feversham.

"Disse tre er alle i Egypten. Af hensyn til regimentets ære vil de desuden uden tvivl holde tand for tunge, når de vender tilbage. Hvem flere?"

"Dermod Eustace og – og – Ethne."

"De vil ikke sige noget."

"Endvidere De – muligvis Durrance – og min fader."

"Deres fader! Har De skrevet og fortalt ham det?"

"Nej, jeg rejste til Surrey og fortalte ham det."

Løjtnant Sutch blev atter grebet af sin gamle anger over, at han ved den lejlighed havde forsømt, hvad der nu lå for ham

som en åbenbar pligt.

"Å, hvorfor talte jeg ikke den aften?" gentog han fortvivlet. "De kaldes fej, skønt De har mod nok til roligt at rejse ned til Surrey og stille Dem ansigt til ansigt med Deres fader og fortælle ham historien. De tager ikke en gang Deres tilflugt til at gøre det skriftligt. Harry, jeg regner mig så god som nogen, hvad tapperhed angår, men dette havde jeg ikke kunnet gøre Dem efter, om det så gjaldt mit liv."

"Det var heller ikke – behageligt," sagde Feversham spagfærdigt. Og dette var alt, hvad der den gang eller nogensinde senere blev fortalt til nogen om mødet mellem fader og søn. Men løjtnant Sutch kendte dem begge. Han kunne gætte sig til alt, hvad dette ene adjektiv indesluttede. Harry Feversham meddelte imidlertid resultatet af sin rejse til Surrey.

"Fader bliver ved at lade mig få mine månedspenge. Jeg vil komme til at behøve hver penny af dem – ellers ville jeg ikke have taget imod noget. Men jeg rejser ikke hjem oftere. Det var i ethvert fald ikke min mening at komme hjem igen i lange tider – om overhovedet nogensinde."

Han tog sin lommebog frem af brystlommen, tog de fire hvide fjer frem og lagde dem foran sig på bordet.

"De har gemt dem," udbrød Sutch.

"Ja, jeg gemmer dem som en kostbar skat," sagde Harry roligt. "Dette synes Dem forunderligt. For Dem er fjerene symboler på min vanære. For mig er de noget mere. De er mine midler til at få udslettet min forsmædelse."

Han så sig om i værelset, skilte tre af fjerene ud fra den fjerde, skød dem et stykke frem på dugen og bøjede sig så over mod Sutch.

"Hvad, om jeg kunne tvinge Trench, Castleton og Willoughby til hver især at tage sin fjer tilbage, som de sendte mig. Jeg vil ikke sige, at det er sandsynligt. Jeg siger ikke engang, at det er muligt. Men der er en chance for, at det kan blive muligt, og den chance må jeg afvente. Der vil være få mænd, som fører et så virksomt liv som disse tre, der ikke vil komme i nogen fare eller ulykke. At være beredt til dette øjeblik vil fra nu af være mit formål i livet. Alle tre er i Egypten. Jeg begiver mig på vej til Egypten i morgen."

Et udtryk af stor og uventet glæde lyste op i løjtnant Sutchs ansigt. Her var en udvej, som aldrig var faldet ham ind. Og han indså straks, at det var den eneste mulige udvej. Denne kloge gransker af den menneskelige natur skød nu uden skrupler den forsigtighed og beregning til side, som ellers var hans styrke. Han tog slet ikke i betragtning muligheden af, at modet atter kunne svigte ham i det afgørende øjeblik, usandsynligheden af, at tre sådanne lejligheder ville frembyde sig, og hvad øvrige hindringer, som kunne komme i Harrys vej. Hans øjne funklede allerede af stolthed, han følte det, som om de tre fjer allerede var blevet taget tilbage. Den forsigtige beregning var denne gang på Harry Fevershams side.

"Der vil blive vanskeligheder i det uendelige," fortsatte han. "For kun at nævne en, så er jeg civil, og disse tre er militære, omringet af militære. Så meget vanskeligere vil jeg få den eftertragtede anledning."

"Men det er ikke nødvendigt, at disse tre mænd selv skal være i fare for at de kan overbevise dem om, at De hat genoprettet Deres misgreb," indvendte Sutch.

"O nej, der kan blive andre udveje," sagde Feversham. "Hele denne plan stod pludselig frem for mig i det øjeblik, Ethne opfordrede mig til at tage fjerene og selv føjede den fjerde til. Jeg var i begreb med at rive dem itu, da denne udvej pludselig åbenbarede sig for mig. Men jeg har atter og atter gennemtænkt det hele i disse tre uger, da jeg har siddet her i London og hørt på hornsignalerne fra kasernegården. Og jeg er vis på, at der ikke er noget andet for mig at gøre. Ser De, hvis de tre tog deres fjer tilbage –" Han drog et dybt åndedrag og tilføjede meget dæmpet og med bøjet hoved, så Sutch ikke kunne se hans ansigt – "så kunne hun måske også tage sin."

"Vil hun vente på Dem, tror De?" spurgte Sutch, og Harry så hastigt op.

"O nej," udbrød han. "Det er ikke med en eneste tanke faldet mig ind. Hun har ikke ringeste anelse om, hvad jeg har til hensigt at gøre. Og jeg ønsker heller ikke, at hun skal have nogen, før jeg har fået det gjort. Mine tanker har drejet sig om noget helt andet –" her begyndte han for første gang i aftenens løb at udtrykke sig noget tøvende. "Det falder mig vanskeligt at sige Dem det – Ethne sagde noget til mig, dagen før fjerene kom – noget som næsten er for helligt til at gentages. Jeg tror dog, at jeg vil sige Dem det, forbi det netop er denne ytring af hende, som har indgivet mig denne idé. Hvis hun ikke havde sagt det, hun sagde, vil den efter al sandsynlighed aldrig være faldet mig ind. Hendes ord er min bevæggrund, og de indeholder et stort håb for mig. De vil måske forekomme Dem underlige, løjtnant Sutch. Men jeg beder Dem tro, at for mig står det, De omtaler, som fuld og levende virkelighed. Det var den gang, da hun endnu ikke vidste mere, end at mit regiment

var kommanderet til Egypten, og hun gjorde sig bebrejdelser, fordi jeg havde taget afsked som officer. Det havde ikke været nødvendigt, sagde hun, fordi – fordi, hvis jeg var faldet, ville hun nok have følt sig meget ensom hele sit liv, men hun ville hele tiden have været vis på, at hun og jeg ville mødes igen i – i det andet liv."

Det havde kostet Feversham møje at få sagt disse ord. Han havde ikke set på Sutch, mens han talte, og han sad fremdeles med øjnene bortvendt, da han fortsatte:

"Forstår De, hvad jeg mener? Det er mit håb, at hvis – *dette* kan bringes i orden" – han pegede på fjerene – "kan vi måske alligevel komme til at være noget sammen – i det andet liv."

Dette var ganske vist et underligt emne at føre frem til drøftelse over en plettet dug i en offentlig restaurant, men ingen af dem fandt i øjeblikket, at der var noget påfaldende i det. De afhandlede livets store, enkle kernepunkter, og de var alt for optaget af øjeblikkets alvor til at tage i betragtning noget så uvæsentligt som de tilfældige omgivelser, hvori de befandt sig.

Løjtnant Sutch blev siddende tavs en stund, efter at Harry Feversham var færdig med det, han havde at sige, og til sidst så Harry op på ham, næsten forberedt på en satirisk bemærkning. Da rakte Sutch pludselig sin højre hånd ud imod ham.

"Det venter vi med, til jeg kommet tilbage," sagde Feversham, idet han rejste sig. Han samlede fjerene sammen og gemte dem atter omhyggeligt i sin lommebog.

"Jeg har fortalt Dem det hele," sagde han. "Som De ser, sætter jeg mit håb til, at der tilfældigt skal tilbyde sig anledninger for mig. Det kan hænde, at de ikke vil frembyde sig i Egypten. Ja, at

de måske aldrig vil komme. I så fald vender jeg ikke tilbage, Eller de anledninger, jeg søger, vil måske først komme efter mange års forløb. Derfor ville jeg gerne, der skulle være nogen, som kendte det hele for det tilfælde, at jeg ikke skulle komme tilbage. Hvis De får at høre for sikkert, at jeg aldrig kan komme tilbage, ville jeg være glad, om De ville lade min fader vide, hvad jeg har betroet Dem."

"Ja, jeg forstår Dem," sagde Sutch.

"Men fortæl ham ikke alt – jeg mener: ikke det sidste – ikke det, jeg netop sagde om Ethne og min væsentligste bevæggrund. Det tror jeg nemlig ikke, at han ville forstå. Ellers beder jeg Dem bevare tavshed helt igennem. Lov mig det!"

Løjtnant Sutch afgav det forlangte løfte, men med et vist åndsfraværende udtryk, hvorfor Feversham fandt det fornødent yderligere at lægge ham hans tavshedspligt på hjerte.

"De må love mig ikke at nævne et ord om dette til noget menneske, hvor meget man end måtte trænge ind på Dem – undtagen til min fader, hvis de nævnte omstændigheder skulle indtræffe," sagde Feversham.

Løjtnant Sutch gentog sit løfte uden et øjebliks betænkning. Det forekom ham ganske naturligt, at det var Harry magtpåliggende at sikre sig tavshed i dette punkt, da enhver kundgørelse fra hans side af hans forsæt let kunne komme til at tage sig ud som tomt praleri, og Sutch så ingen grund til ikke at give det løfte, Harry bad ham om. Derfor gav han det og bandt sine hænder. Hans tanker var optaget af den begrænsning, Harry havde sat for, hvad der skulle meddeles general Feversham. Selv om han døde uden at have fået udført sit fortsæt, skulle Sutch skjule for faderen, hvad der var det bedste

hos sønnen – efter sønnens eget forlangende. Og det sørgeligste ved sagen var efter Sutchs opfattelse, at sønnen gjorde ret i at stille et sådant forlangende. For det var sandt, når han sagde, at faderen ikke ville kunne forstå det, som skulle skjules for ham.

Løjtnant Sutchs tanker førtes tilbage til årsagerne til hele denne ulykkelige affære – at moderen, som ville have forstået Harry, var død så tidligt, at faderen, som levede, slet ikke forstod sin egen søn, og at han, Sutch, havde tiet, da han skulle have talt, den Krim-aften på Broad Place.

"Å, om jeg bare havde talt den gang," sagde han bedrøvet. Han smed stumpen af den udrøgede cigar i sin kaffekop, rejste sig og greb efter sin hat. "Det er meget i denne verden, som er uopretteligt, Harry," sagde han, "men man kan aldrig vide, om det er uopretteligt eller ikke, før man rigtig har undersøgt det. Det er altid umagen værd at undersøge det."

Den følgende aften rejste Feversham over til Calais. Det var en lige så stormfuld aften som den, da Durrance forlod England, og ligesom Durrance havde også Feversham en ven, der var kommet for at sige ham farvel på afstand. Det sidste, som fangede Harrys blik, idet dampskibet svingede ud fra havnen, var nemlig løjtnant Sutchs ansigt under gaslygten. Løjtnanten blev stående ubevægelig, til skibet var forsvundet ud i mørket, så han ikke længere kunne høre dets skovle i vandet. Så humpede han tilbage til sit hotel i regn og blæst med en pinefuld følelse af, at han begyndte at blive gammel. Det var så længe siden, ham havde følt nogen beklagelse af den grund, at han var ganske forundret over sig selv. Lige siden Krim havde han følt sig som færdig med livet, som han en gang havde sagt

til general Feversham, og dels af den grund og dels på grund af erindringen om en vis vidunderlig sæson før Krimkrigen, havde han set frem til alderdommen som til en god ven, der var i vente. Men i aften bad han til Gud, at han måtte leve så længe til han kunne byde Muriel Grahams søn velkommen tilbage med sin ære genoprettet og sin store forseelse sonet.

7. Den sidste rekognoscering

"Ingen at se," sagde Durrance, idet han spændte sin kikkert ind i læderfutteralet ved sin side.

"Nej, ingen at se, sir," istemte kaptajn Mather.

"Vi vil rykke videre frem."

Spejderne satte sig i bevægelse i forvejen, soldaterne formerede på ny geled, de to syv-pundiger kanoner sluttede troppen og Durrances detachement af kamelkorpset bevægede sig ned fra Khor Gwobs mørke højderyg, fem og tredive engelske mil sydvest for Suakin ud på Sinkat-plateauet. Det var den sidste rekognoscering, før Øst-Sudan blev rømmet.

Hele formiddagen havde kamelerne langsomt arbejdet sig op gennem en strækning mellem de stejle røde fjelde og senere gennem en ødemark af røde stendynger. Der havde næppe været en grøn plet eller en blomst at se i al denne nøgne ensformighed. De grønne buske nede i Sinkat-dalen tog sig ud som en ren fest for øjet efter denne stenørken.

Kamelrytterne bevægede sig i en diagonal linje over plateauet i retning mod Erkoweet-bjergene. Klokken var elleve. Solen steg op mod zenit på en farveløs, skyløs himmel. Kamelerne kastede stadig kortere skygger hen over sandet, og sandet selv var hvidglitrende som en strand på Scilly-øerne. Ingen vind rørte det mindste blad i træernes frodige løvklædning, og skyggen af grenene tegnede sig så skarp og ubevægelig på jorden, at den gerne selv kunne antages for grene, strøet omkring af et stormvejr den foregående dag.

Den eneste lyd, som hørtes, var den skarpe våbenklirren, kamelernes dæmpede, regelmæssige fodtrin, og undertiden den snurrende lyd af en flok duer, som blev skræmt op ved troppernes komme. Eftersom anførerne red frem hen ad de bugtede sandveje, kunne de også fra tid til anden se en gazelleflok pludselig springe op i det fjerne og lydløst styrte afsted mod de nærmeste højder. Det var, som her aldrig havde været mennesker før.

"Og dog er det denne vej, karavanerne passerer sydover mod Erkoweet og Khor Baraka. Her er det, suakinerne havde deres sommerhuse," sagde Durrance som svar på sine egne tanker.

"Og dér var det, Tewfik kæmpede og døde med sine fire hundrede mand," sagde Mather og pegede fremefter.

I tre timer fortsatte troppen at marchere over plateauet. Det var i maj måned, og solen strålede ned på dem med utålelig hede. Folkene sad og vuggede halvsovende i sadlerne og længtes efter aftenen og stjernernes milde skin. I tre samfulde timer fortsatte kamelerne ustandselig deres gang med deres små skridt og ejendommelige hovedbevægelser. Da så Durrance pludselig henved hundrede meter foran dem en halvt sammenstyrtet mur med vinduesåbninger, som man kunne se himmelen igennem.

"Fortet!" sagde han.

Tre år var gået siden Osman Digma havde erobret og ødelagt det, men i løbet af disse tre år havde dets tagløse ruiner udholdt en ny og ikke mindre energisk belejring. De hurtigtvoksende træer havde indesluttet det og var rykket ind i det så mandstærkt bagfra og fra højre og venstre, at de rejsende nu ikke kunne se det, før de havde det lige foran sig. Foran det lå

der dog en åben sandstrækning til kilderne, hvor tre gemeiza-træer med deres mørke, tætte kroner stod et stykke fra hinanden som skildvagter.

I skyggen af fortets højre front, hvor buskadset omrandede den åbne sandstrækning som en flodbred, sadlede soldaterne kamelerne af og begyndte at lave mad. Durrance og kaptajn Mather gik rundt om fortet. Da de kom til det sydlige hjørne, standsede Durrance med ét.

"Hvad er dette?" sagde han.

"En araber har holdt hvil her," sagde Mather og standsede ligeledes. Trækul og grå aske lå i en lille dynge på en sværtet sten.

"Og det for ganske nylig," sagde Durrance.

Mather gik videre og steg op ad nogle forvitrede trappetrin til fortets hensmuldrede porthvælv og gik ind i de tagløse korridorer og værelser. Durrance sparkede lidt i asken. Et lille stykke af en forkullet gren var endnu rødglødende. Durrance satte foden på den, og en lille røgsøjle sprudede ud i luften.

"Ganske nylig," sagde han ved sig selv og fulgte så efter Mather ind i fortet. I krogene af de forvitrede mure, i hver sprække, ja, på selve gulvet skød der unge træer frem. På bagsiden beskyttedes fæstningsværkerne af et stejlt glacis og en dyb grav.

Durrance satte sig på brystværnet af muren over glaciset med duerne kredsende omkring sig og tænkte på de lange måneder, hvor Tewfik dagligt måtte havde anspændt sine øjne fra den selvsamme plet i retning af passet over højderne fra Suakin, spejdende – ligesom hin anden general meget længere

mod syd – efter den hjælp, som ikke kom. Mather sad ved siden af ham og tænkte på noget ganske andet.

"Nu damper gardisterne allerede ud gennem koralrevene i retning mod Suez. En uge til, så kommer vores tur," sagde han. "Dette er et land, som Vorherre har forstødt."

"Jeg vil komme her tilbage," sagde Durrance.

"Hvorfor det?"

Mather tænkte i sit stille sind, at det var en uforklarlig smag, men hvor uforklarlig den var i sig selv, forklarede den dog hans kollegas raske karriere. Interessen for folk og land havde været Durrance til overmåde megen nytte. Den havde givet ham tålmodighed og evne til at forstå, hvor andre stod fast, så at han under disse tre års felttog havde overfløjet langt dygtigere folk i kendskab til de hårdt plagede folkestammer i Øst-Sudan. Han kunne godt lide dem, han kunne godt sympatisere med deres had til det gamle tyrkiske regimente, han kunne godt forstå deres fanatisme.

"Ja, jeg kommer her tilbage," sagde han, "og om en tre måneders tid. For ét ved vi – og det ved hver englænder i Egypten – at dette ikke kan være enden. Jeg ønsker at være her, når arbejdet tages op igen. Jeg hader ufuldendte ting."

Solen sendte ubønhørligt brændende stråler ned over plateauet; soldaterne sov udstrakte i skyggen. Eftermiddagen var lige så stille som formiddagen havde været, og Durrance og Mather blev siddende i nogen tid, ligesom tvunget til tavshed af stilheden omkring dem. Men Durrances blik vendte sig til sidst bort fra det amfiteater af højder, som omgav landskabet, hans øjne mistede sit åndsfraværende udtryk og fæstede sig nervøst på kratskoven på den anden side af glaciset. Han beskæftigede

sig ikke længere med Tewfik Bey og hans heroiske forsvar af fortet eller grublede over det arbejde, der ville blive at gøre i kommende år. Uden at vende hovedet så han, at Mather stirrede i samme retning som han selv.

"Hvad tænker De på?" spurgte han pludselig sin kammerat.

Mather lo og svarede tankefuldt:

"Jeg tænkte på at forfatte den første menu til den første middag, jeg vil nyde, når jeg er kommet hjem til London. Jeg vil spise den alene, ganske alene, tror jeg, og hos *Epitaux*. Den skal begynde med vandmelon. Og De – hvor er Deres tanker henne?"

"Jeg grundede over, hvorfor duerne, nu da de er blevet vant til, at vi er her, fremdeles bliver ved at kredse ind og ud omkring et enkelt træ. Vær så venlig ikke at pege på det! Jeg mener træet derhenne på den anden side af grøften og til højre for de to små buske."

Til alle andre sider sad duerne rolig omkring i grenene, så de tog sig ud, som om der var fuldt af rød frugt i det grønne løv. Kun omkring dette ene træ kredsede de ustandselig med en ængstelig kurren.

"Det må vi undersøge," sagde Durrance. "Tag et dusin mand og omring træet så stilfærdigt som muligt."

Selv blev han på glaciset og holdt øje med træet og den tykke underskov. Han så seks soldater krybe rundt om kratskoven fra venstre og seks fra højre. Men før de nåede at mødes omkring træet, så han en heftig bevægelse i grenene, og en araber med noget gult snoet om livet og bevæbnet med skjold og et fladt spyd styrtede ud fra sit skjul og løb som en pil forbi soldaterne og ud på den åbne slette. Men han løb kun nogle få meter. For Mather gav sine folk et skarpt kommandoord, og som om han

forstod ordren standsede araberen pludselig, før der blev tid til at løfte en riffel til skulderen. Han vendte om og gik roligt tilbage til Mather. Denne førte ham op til glaciset, hvor han fremstillede sig for Durrance med en holdning, som hverken var ydmyg eller uforskammet.

Han forklarede på arabisk, at han var en mand af den kabbabiske stamme ved navn Abu Fatma og venligsindet mod englænderne. Han var på vej til Suakin.

"Hvorfor holdt De Dem da i skjul?" spurgte Durrance.

"Det var det fornuftigste. Jeg kendte Dem som venner, men jeg kunne ikke være vis på, at I gjorde det samme igen."

Så sagde Durrance hastigt: "De taler engelsk?" og han talte selv engelsk.

"Jeg kan nogle få ord," svarede den anden uden nølen.

"Hvor har De lært det?"

"I Khartoum."

Så blev han tilbage alene med Durrance på glaciset og de to mænd talte sammen næsten en time. Da dette tidsrum var gået, sås araberen at gå ned fra glaciset, stige over løbegraven og fortsætte ud mod højderne. Durrance gav ordre til at marchen skulle fortsættes.

Soldaterne fyldte deres vandsække af de fulde vandcisterner, for af al tørst i verden et eftermiddagstørsten den værste. Så sadlede de deres kameler og satte sig op under den vanlige lyd fra dyrenes side. Afdelingen satte sig i bevægelse mod nordvest fra Sinkat, i en skarp vinkel til ruten fra om formiddagen. De marcherede langs det højdedrag, som lå lige overfor det pas, hvor de var kommet ned om formiddagen. Kratskoven blev

tyndere. De kom ind i en mørk, stenet dal, hvor nogle gule mimosekvaster her og der var den eneste afveksling.

Durrance kaldte Mather til side.

"Den araber havde en underlig historie at fortælle mig. Han har været tjener hos Gordon i Khartoum. I begyndelsen af 1884, altså for halvandet år siden, gav Gordon ham et brev, som han skulle bringe til Berber, hvorfra dets indhold skulle telegraferes til Kairo. Men da han nåede dertil, var Berber netop faldet. Han blev grebet og fængslet dagen efter sin ankomst. Men i løbet af den ene dag, han havde sin frihed, havde han gemt brevet i muren på et hus, og så vidt han vidste, var det ikke blevet opdaget."

"Han ville i så fald være blevet udspurgt om det," sagde Mather.

"Ja, netop, og det blev han ikke. Han rømte fra Berber en nat for tre uger siden. Det er en underlig historie, ikke sandt?"

"Og brevet skal fremdeles ligge det i muren? – Ja, det lyder jo underligt. Men måske det er en historie, manden fortæller."

"Han havde mærker af lænkerne om sine ankler," sagde Durrance.

Troppen drejede til venstre ind mellem højderne på nordsiden af plateauet.

"Et brev fra Gordon, som han måske havde kradset ned på taget af sit palads ved siden af sit store teleskop," sagde Durrance grundende. – "Nogle sætninger, nedskrevet i hast, mens han en gang imellem lagde øjet til glasset og spejdede ud over palmetræerne efter røgen fra dampbådene. Og dette bringes ned over Nilen for at begraves i en jordvold i Berber. Ja, underligt er det," gentog han, idet han vendte ansigtet mod vest

og den nedgående sol. Endnu mens han så mod horisonten, dukkede solen ned bag fjeldene. Himlen over hans hoved tabte pludselig al bekymring og fik en dyb violet farvetone. I vest flammede der en stråleglans i alle regnbuens farver. Men snart mistede de friskheden og flød over i en enkelt fin rosenfarve; denne holdt sig en lille stund for derpå atter at forsvinde, og efterlod en himmel af den reneste smaragdgrønne farve, gennemstrålet af lys fra den forsvundne aftensol.

"Bare de havde ladet os gå vestpå til Nilen i fjor," sagde han med en vis harme. "Før Khartoum var faldet, før Berber havde overgivet sig. Men det ville de ikke."

Solnedgangens herlighed var spildt på Durrance. Historien med brevet havde sat hans tanker i bevægelse. Han tænkte på den retskafne, store, umedgørlige kriger, som til trods for, at han blev foragtet af de officielle myndigheder og hindredes af intriger, ensom som han stod, uden beskyttende forbindelser, dog ikke et øjeblik svigtede sit livsværk, vel vidende, at hans arbejde ville være kuldkastet i samme øjeblik, som han vendte ryggen til.

Det begyndte at blive mørkt, kamelerne påskyndede deres skridt, græshopperne hvislede fra hver græstue. Afdelingen bevægede sig i retning mod kilden ved Disibil.

Durrance lå længe vågen den nat på sin feltseng, mens han så op på stjernerne. Han glemte brevet i husmuren i Berber. På den sydlige himmel stod Sydkorset og over ham skinnede den Store Bjørn. Om en uge ville han være gået ombord på med kurs mod England.

Kassassin, Tel-el-Kebir, farten ned over det Røde Hav, Tokar, Tamai, Tamanieb – alle disse begivenhedsrige steder og timer

kom levende frem for hans blik. Endnu gik der en gysen gennem ham ved erindringen om hadendoaerne, der fo'r omkring som gale og ødelagde McNeils zareeba seks engelske mil fra Suakin, han genkaldte sig Berkshire-regimentets hårdnakkede modstand, marinesoldaternes uforfærdethed og meget andet. Det havde været begivenhedsrige år, som havde forfremmet ham til oberstløjtnants rang.

"En uge til – kun en uge til," mumlede Mather halvt i søvne.

"Jeg kommer tilbage," sagde Durrance leende.

"Har De ikke nogle venner, som binder Dem til hjemlandet?"

Der blev en pause.

"Jo, det har jeg nok. Men jeg har jo tre måneder til at være sammen med dem."

I løbet af disse år havde Durrance ikke skrevet et ord til Harry Feversham. Det var en egenskab ved ham, at han aldrig skrev breve. Han tænkte netop nu på, at han ville overraske sine venner ved at besøge dem i Donegal, hvis han ikke tilfældigvis fandt dem i London. Men senere ville han komme tilbage til Sudan. For hans ven var gift med Ethne Eustace, og han for sit vedkommende havde sit livs arbejde her i Sudan. Han ville ganske bestemt komme tilbage hertil. Og dermed vendte han sig om på siden og sov drømmeløst, mens stjernernes hærskarer gik deres himmelske bane over hans hoved.

I samme stund tog Abu Fatma af den kabbabiske stamme et lille hvil under en klippeafsats på Khor Gwob. Han stod tidligt op og fortsatte sin vej hen over de brede sletter til den hvide by Suakin. Der fortalte han den samme historie, som han havde fortalt Durrance, til en kaptajn Willoughby, der for øjeblikket

fungerede som viceguvernør. Efter at være kommet ud af guvernørpaladset, fortalte han atter historien – men denne gang på bazaren blandt sine landsmænd. Han fortalte den på arabisk, og det hændte sig, at en græker, som sad uden for en cafe tæt ved, hørte noget af, hvad der blev sagt. Grækeren tog Abu Fatma til side, og med løfte om en hel del *merissa* til at beruse sig med, fik han ham til at fortælle historien for fjerde gang og meget langsommere.

"Kan De finde huset igen?" spurgte grækeren.

Det nærede Abu Fatma ingen tvivl om. Han gav sig til at tegne figurer i sandet uden at vide, at under hans fangenskab var byen Berber for en stor del blevet nedrevet af mahdiens tilhængere og bygget op igen på nordsiden.

"Det vil være klogest ikke at tale til nogen anden om dette," sagde grækeren og raslede med nogle dollars i lommen, og de to mænd havde en lang hemmelig konference med hinanden. Grækeren var i virkeligheden ingen anden end Harry Feversham, som Durrance tænkte at besøge i Donegal. Kaptajn Willoughby var viceguvernør i Suakin, og efter tre års ventetid var en af Harry Fevershams længselsfuldt ventede lejligheder endelig indtruffet.

8. Løjtnant Sutch fristes til at lyve

En formiddag i juni måned var Durrance atter i London. Samme eftermiddag foretog han sin første spadseretur. Den gik til Hyde Park. Alene, som han var, satte han sig under træerne og underholdt sig med at se på livet omkring sig. Især lagde han med beundring mærke til, hvor hans landsmandinder tog sig elegante og indtagende ud. Selv var han umådelig solbrændt og havde allerede fået dette ejendommelige udtryk i ansigt og øjne, som er et særkende for folk, der har tilbragt lange tider i fjerne egne af verden.

Pludselig så han et genkendelsessmil på et af de ansigter, som passerede forbi ham. Han rejste sig, og mrs. Adair kom hen til ham. Med et hurtigt, næsten stjålent blik, som kunne have sagt Durrance noget, som før var ham ukendt, målte hun ham fra isse til fod. Hun sammenlignede ham med det tre år gamle portræt, hun havde af ham, og søgte ligesom med en vis ængstelse efter, om årene havde sat spor af forandring hos ham.

Durrance på sin side lagde kun mærke til, at hun var sortklædt. Hun opfangede hans spørgende blik og besvarede det.

"Min mand døde for halvandet år siden," forklarede hun roligt. "Han blev kastet af hesten i et væddeløb og døde på stedet."

"Hvor skrækkeligt! Jeg er jo lige kommet hjem, og har endnu ikke hørt noget om, hvad der er foregået herhjemme," sagde Durrance lidt forvirret.

Mrs. Adair tog en stol og satte sig ved siden af ham uden at svare på hans bemærkning. Hun kunne til sine tider være underlig tavs af sig, og hendes blege, rolige ansigt med de kolde, regelmæssige træk gav ingen nøgle til, hvad hun tænkte. Nu sad hun der uden at røre en finger. Durrance følte sig ganske forlegen.

Han huskede mr. Adair som en godlidende mand, hvis eneste fremtrædende træk var hans åbenbare hengivenhed for sin hustru. Det var hidtil aldrig faldet Durrance ind at tænke på, hvad mrs. Adair på sin side følte for sin mand.

I hvert fald havde dog mr. Adair spillet en så tilbagetrukken rolle i sit hjem, at Durrance fandt det vanskeligt at udtrykke nogen stærk beklagelse over hans bortgang. Han opgav det helt og spurgte i stedet for:

"Er Harry Feversham og hans hustru i byen?"

Mrs. Adair gav sig god tid med at besvare spørgsmålet.

"Ikke endnu," sagde hun efter en pause, men rettede sig i næste øjeblik og tilføjede hastigt: "Det vil sige – der blev ikke noget af deres bryllup."

Durrance lod sig ikke let forbavse, og selv om han blev forbavset, gav han det aldrig til kende ved noget udråb.

"Jeg forstår Dem vist ikke. Hvorfor blev der ikke noget af brylluppet?" spurgte han.

Mrs. Adair sendte ham et forskende blik som for at opdage grunden til hans mærkelige sindsro.

"Det ved jeg ikke," sagde hun. "Ethne hører til de kvinder, som kan bevare en hemmelighed."

Durrance gav ved et nik til kende, at han var enig med hende på dette punkt.

"Forlovelsen blev hævet samme aften, som der var et bal i Lennon House."

Durrance vendte sig hastigt om mod hende.

"Netop før jeg forlod England for tre år siden?"

"Ja. De vidste det altså?"

"Nej, men hvad De nu har fortalt mig, forklarer noget, der hændte mig samme aften, som jeg rejste fra Dover. Hvordan har Harry det?"

"Det ved jeg ikke. Jeg har aldrig truffet nogen, som har vidst noget om ham. Jeg tror ikke, jeg har talt med et menneske, som har set ham siden den tid. Han må have forladt England."

Durrance blev betænkelig ved denne mystiske forsvinden. Så var det altså alligevel Harry, han havde set ved havnen, da kanalbåden kastede los.

"Og miss Eustace?" spurgte han efter en pause i en underlig forknyt tone. "Har hun giftet sig med nogen anden?"

Mrs. Adair gav sig atter god tid.

"Nej," sagde hun endelig.

"Hun er altså fremdeles i Ramelton?"

Mrs. Adair rystede på hovedet.

"Der opstod ildebrand i Lennon House for et år siden. Har De nogensinde hørt tale om en politibetjent, som hedder Bastable?"

"Ja, jeg kender ham. Han har sin store del i, at jeg kom til Lennon House. Jeg var på rejse fra Londonderry til Letterkenny, da jeg modtog et brev fra mr. Eustace, som var mig ganske fremmed, men havde hørt af mine venner i Letterkenny, at jeg på min vej ville komme forbi hans hus. Han bad mig overnatte hos sig. Jeg afslog naturligvis indbydelsen, men med det

resultat, at Bastable mødte med en arrestordre ved færgen, da jeg steg i land, og førte mig som arrestant til Lennon House."

"Ja, det er netop manden," sagde mrs. Adair og fortalte så om, hvordan branden var opstået.

Bastables venskab med Dermod Eustace havde nok udelukkende sin grund i mandens dygtighed til at tilberede en egen slags toddy, som Eustace satte megen pris på. Omtrent klokken to en juninat væltede imidlertid spritlampen, som var blevet benyttet til toddytilberedelsen, og ingen af de to drikkebrødre var klare nok i hovedet til at kunne redde situationen. Huset brændte halvvejs ned, og resten af det blev ødelagt med det vand, ilden omsider blev slukket med.

"Branden havde imidlertid følger, som var værre," fortsatte hun. "Den gav Dermods kreditorer signalet, og Dermod, som var i gæld til op over ørerne, var ruineret på en eneste dag. Under branden blev han desuden gennemvåd af vandet fra sprøjterne, hvorved han pådrog sig en forkølelse, som han aldrig har forvundet. De vil finde ham meget forandret. Ejendommen er bortforpagtet, og Ethne bor sammen med sin fader i en lille bjerglandsby i Donegal."

Mrs. Adair havde ikke set på Durrance en eneste gang, mens hun fortalte alt dette. Hun stirrede lige ud for sig, og der var ikke spor af deltagelse i hendes tone, hverken for den ene eller den anden part. Man fik indtryk af, at hun kun fortalte historien, fordi hun var ligefrem nødt til det. Ikke engang, da hun var færdig, så hun på Durrance.

"Hun har altså mistet alt," sagde Durrance.

"Hun har fremdeles et hjem i Donegal," svarede mrs. Adair.

"Og dette betyder en hel del for hende, mener De." sagde Durrance langsomt. "Ja, det har De nok ret i."

"Det betyder i alt fald så meget, at der kan være så mange kvinder, som har grund til at misunde Ethne, til trods for al den ulykke, der et overgået hende," sagde mrs. Adair.

Durrance gav intet direkte svar på denne udtalelse.

Han sad og så på de forbikørende vogne, lyttede til snakken og latteren omkring sig, og hans øjne fulgte med velbehag damernes lyse sommertoiletter. Men hans hjerne arbejdede hele tiden med ganske anderledes alvorlige problemer. Til sidst vendte mrs. Adair sig lidt utålmodigt mod ham.

"Hvad tænker De på?" spurgte hun.

"At kvinderne vistnok lider meget mere end mændene, når verden går dem imod," svarede han, men det lød mere som et spørgsmål end som noget, han selv var kommet på det rene med. "Jeg kan naturligvis ikke tale af erfaring – jeg gætter mig kun til det. Kvinderne synes at gemme så meget mere på, hvad de har gennemgået end vi mænd. Kvinderne ser tilbage, vi fremad, og ulykker rammer derfor dem hårdere end os."

Mrs. Adair svarede ham på sin egen måde. Hun sagde ikke med rene ord, at hun var enig med ham, men der var noget forsagt og næsten ydmygt i hendes tone, da hun dæmpet svarede:

"Landsbyen, hvor Ethne bor, hedder Glenalla. Omtrent halvvejs mellem Rathmullen og Ramelton drejer der en vej af der op til. – Får jeg lov at se noget til Dem?" sluttede hun, idet hun rejste sig og rakte hånden frem.

"Bor De fremdeles i Hill Street?" spurgte Durrance. "Jeg kommer til at blive i London i nogen tid."

Mrs. Adair syntes noget forundret. Efter sin natur søgte hun altid efter skjulte bevæggrunde, hvorfor hun ofte stod uforstående over for en handlemåde, der udgik fra enkle, ligefremme bevæggrunde. Derfor undrede det hende at høre Durrance sige, at han agtede at blive nogen tid i London. Hun var lige så uforstående, da hun senere hørte, at han stadig færdedes i den militære klub, og hun havde ikke spor af anelse om hans bevæggrund, da han selv fortalte hende, at han havde været nede i Surrey og tilbragt en dag hos general Feversham.

Dette besøg bragte ikke dette forønskede udbytte. Generalen holdt stadig Durrance i ånde med spørgsmål om det felttog, han netop var kommet tilbage fra, og hindrede ham fra at tale om noget andet. Kun en eneste gang fik han anledning til at berøre spørgsmålet om Harrys forsvinden, men sønnens navn alene var nok til at gøre den gamle mands ansigt hårdt som sten.

"Jeg ser helst, at vi taler om noget andet," sagde han, og Durrance vendte tilbage til London uden at være kommet Donegal en tomme nærmere.

Efter dette mislykkede besøg tog han om eftermiddagen jævnligt plads under det store træ, der prydede den indre gårdsplads i den militære klub og indledte samtaler, snart med den ene og snart med den anden, men altid med lige utilfredsstillende resultat. Hver eneste eftermiddag og aften fandt ham på sin post, og aldrig så han nogen bekendt af Feversham, uden at han vekslede nogle ord med ham, som endte med et spørgsmål. Men spørgsmålet fremkaldte ufravigeligt blot et skuldertræk og ordene: "Nej, så sandelig, om jeg ved!"

Det var ikke et menneske, som vidste noget om Harry Feversham. Selv hans venner havde holdt op at spekulere over, hvad der var blevet af ham.

En dag i slutningen af juni kom der imidlertid en gammel pensioneret marineofficer rokkende ind på gårdspladsen i klubben. Han fik øje på Durrance, standsede pludselig og begyndte så med påfaldende hastværk at fjerne sig igen.

Durrance sprang op fra sin plads.

"Løjtnant Sutch," sagde han. "De har vel ikke glemt mig?"

"Nej, De er oberst Durrance," svarede løjtnanten med synlig forlegenhed. "Det er længe siden, vi mødtes, men jeg husker Dem godt. Jeg tror, vi så hinanden – ja, lad mig se – hvor var det nu? En gammel mands hukommelse er som et skib, der er sprunget læk. Det kommet i havn med sin ladning af minder i en sørgelig forfatning."

Hverken løjtnantens åbenbare forlegenhed eller hans forsøg på flugt var undgået Durrances opmærksomhed.

"Vi mødtes på Broad Place," sagde han. "Jeg håber, De kan give mig lidt underretning om min ven Feversham. Hvorfor blev hans forbindelse med miss Eustace hævet? Og hvor er han for tiden?"

Løjtnantens øjne fik for et øjeblik et strålende fornøjet udtryk. Han havde altid været i tvivl om, hvorvidt Durrance vidste noget om de hvide fjer eller ikke. Men nu havde han fået vished for, at han var udenfor det hele.

"Jeg tror ikke, der gives mere end ét menneske, som kan besvare begge Deres spørgsmål," sagde han.

Durrance så ikke det mindste forbavset ud.

"Nej, det lader til det. Og nu har jeg ventet på Dem en hel måned," svarede han.

Løjtnant Sutch strøg sit skæg og stirrede på obersten.

"Sandt at sige, kan jeg nok besvare Deres spørgsmål," indrømmede han, "men jeg vil ikke."

"Harry Feversham er min ven."

"General Feversham er hans fader, men ved alligevel kun den halve sandhed. Miss Eustace var forlovet med ham og ved heller ikke mere. Jeg gav Harry mit ord på, at jeg skulle bevare tavshed."

"Jeg spørger ikke af nysgerrighed."

"Nej, det ved jeg godt. Jeg er ikke i tvivl om, at det tværtimod er af lutter venskab for ham," sagde løjtnanten i en hjertelig tone.

"Å nej, ikke heller det. Der er også andre bevæggrunde. Jeg vil ikke mere bede Dem om at besvare de to spørgsmål, jeg allerede har fremsat, men jeg vil stille Dem et tredje, som det falder mig vanskeligere at komme frem med, end det vil falde Dem at besvare det. Sig mig, vil en ven af Harry Feversham kunne forsøge sin lykke hos miss Eustace" – Durrance blev så rød, at selv hans solbrændte hud ikke kunne skjule det – "uden at begå noget forræderi mod ham?"

"Vil De forsøge Dem der?" udbrød han og blev stående og så på Durrance, mens han tænkte på hans heldige karriere som officer og tænkte over, om han hørte til de mænd som har "kvindetække". Dette var en situation, som han aldrig havde ofret en tanke, og som gjorde ham alvorligt bekymret. Han var nemlig kommet til at holde af Harry med den samme skinsyge hengivenhed, som en moder så ofte nærer for sin yndlingssøn,

og havde gået og trøstet sig med det håb, at Harry dog til sidst ville komme tilbage til alt, hvad han havde tabt, og blive genindsat i sine gamle rettigheder.

Men jo mere han stirrede på Durrance, jo mere svandt dette håb. Durrance så også i det ydre ud som den modige mand, alverden vidste han var, og løjtnant Sutch havde sine egne teorier om kvinderne og deres blinde beundring af det "brutale mod".

"Nå, hvad mener De?" spurgte Durrance.

Løjtnant Sutch vidste, at han måtte svare. Og han følte sig stærkt fristet til at lyve, for han kendte så meget til den mand, som stod foran ham, at han var vis på, hvilken virkning en sådan løgn ville have. Durrance ville rejse tilbage til Sudan uden at gøre noget forsøg på at vinde Ethne Eustace.

"Nå?"

Løjtnant Sutch så op mod himlen og ned på de flade sten ved sine fødder. Harry havde forudset, at en sådan situation kunne opstå, og han havde ikke ønsket, at Ethne skulle vente på ham og føle sig bundet. Sutch forestillede sig ham i dette øjeblik føjtende om et sted under Afrikas brændende sol og sammenlignede dette billede med det, han havde for øje af Durrance, der efter at have gjort karriere som officer nu gjorde sig livet behageligt i sin klub. Han følte sig stærkt fristet til at bryde sit løfte, fortælle hele historien og besvare begge de spørgsmål, Durrance først havde fremført. Atter blev han manet af det ubarmhjertige enstavelsesord.

"Nå?"

"Nej," sagde Sutch halvt modstræbende. "Det ville ikke være noget forræderi mod ham."

Samme aften rejste Durrance med toget til Holyhead.

9. I Glenalla

Det hus, hvor Ethne og hendes fader boede, lå en engelsk mil ovenfor landsbyen mellem vilde heder. Lyngen voksede lige ind i haven, og ridevejen sluttede ved indgangsdøren. Til tre sider var stedet omhegnet af et amfiteater af højder, det skiftede udseende så rask efter årstidens gradvise fremskridt, at der fra dag til dag kunne skelnes en ny nuance i deres farver.

Der voksede ikke noget træ på disse åse, gråstenen stak frem mellem mos og lyng. Men de tog sig venligt beskyttende ud, og Durrance fristedes næsten til at tro, at de med fortsæt omgav sig med deres forskellige smaragdgrønne, purpurrøde og rødbrune draperier for at glæde den unge pige, om hvem de stod vagt.

Huset havde udsigt mod den lange skråning ned mod søen. Fra vinduerne så øjet ud over kratskov, nogle opdyrkede marker og hvidkalkede småhuse hen til den høje skov ved bredden af søen, hvor det opfangede et glimt af vandspejlet og af mågerne, der fløj op og ned over det.

Durrance kom ridende op over stien en eftermiddag, og forstod straks, hvilket hus, det var. Da han nærmede sig, strømmede der nemlig violinmusik ud imod ham som velkomsthilsen. Han standsede hesten, og de forhåbninger, som hans fantasi havde udmalet ham, tog næsten vejret fra ham.

Han bandt hesten og gik ind ad haveporten. Ude fra så huset ud som en formløs kasse. Indenfor var der hygge og velvære. Det værelse, han blev vist ind i, var lyst og indbydende med sin

vide udsigt, sit blanke messing og sit lyse egetræspanel. Durrance så i ånden, hvor kønt det ville være, når gardinerne var trukket ned en vinteraften og der flammede ild på arnen og vinden kom tudende ned fra fjeldene og ruskede i ruderne.

Ethne hilste på ham uden spor af overraskelse.

"Jeg tænkte mig, at De ville komme," sagde hun og et smil lyste op i hendes ansigt.

Durrance lo pludselig med et strålende fornøjet ansigt, idet de rystede hinanden i hånden, og Ethne tænkte hvorfor. Hun fulgte retningen af hans blik den til violinen, som lå på et bord ved siden af hende. Den var meget lys, og der var også et mærke lige ved strengestolen, hvor et stykke ormædt træ var blevet erstattet med et nyt.

"Den tilhører Dem ," sagde hun. "De var i Egypten, så jeg har ikke godt kunnet sende den tilbage til Dem."

"I den sidste tid – siden jeg vidste besked – har jeg vovet at håbe, at De måske alligevel ville beholde den."

"Det har jeg også gjort, som De ser," svarede Ethne, og idet hun så ham lige i øjnene, tilføjede hun: "Jeg tog den frem igen for nogen tid siden, da jeg særlig trængte til at føle mig vis på, at jeg havde trofaste venner. Det hjalp mig til at have et vidnesbyrd om det, som jeg kunne tage og føle på. Jeg var meget glad over, at jeg havde den."

"Har De spillet på den? *Musolino*-ouverturen måske?"

"Husker De den?" svarede hun leende. "Ja, jeg har spillet, men ikke før nu i den sidste tid. I lange tider gemte jeg violinen. Den talte for højt til mig om mange ting, som jeg ønskede at glemme."

Også dette sagde hun ganske roligt, uden at vise nogen forlegenhed eller at sænke øjnene.

Durrance hentede dagen efter sit tøj op fra Rathmullen og blev en hel uge heroppe. Men lige til den sidste time, før han skulle rejse, blev der ikke oftere hentydet til Harry Feversham, hverken af Ethne eller Durrance, skønt de til stadighed var henvist til hinandens selskab.

Derimod var Eustace endnu mere nedbrudt, end Durrance havde tænkt sig det efter mrs. Adairs beskrivelse. Hans figur var sammensunken, og klæderne hang løse omkring ham. Han så ud til at være blevet mindre, og det tidligere iltre udtryk var ikke mere i hans øjne. Han gik næsten ikke ud mere, men sad den største del af dagen og døsede foran kaminilden, der måtte holdes vedlige, selv i julivarmen. Hans længste spadseretur gik til den lille grå kirke, der lå på en nøgen bakke et lille stykke fra huset, og selv disse få skridt anstrengte ham undertiden mere, end han kunne tåle. Han var i det hele taget blevet så gammel og affældig, at han næsten ikke var til at kende igen. Det berørte Durrance ligefrem pinligt, når han en enkelt gang med tonløs stemme ytrede et par enstavelsesord – det var næsten som en røst fra den anden side af graven. Hans gamle hund syntes at være blevet lige så affældig som sin herre; når man så dem side om side, tog det sig ud, som det gik lige hurtigt ned ad bakke med dem begge.

Under disse omstændigheder var Durrance og Ethne selvfølgelig meget alene sammen. Uanset om det var regn eller solskin, spadserede de lange ture omkring på åsene, og Ethne satte sin stolthed i at vise ham alt det kønneste i sin fødeegn og få ham til at udtrykke sin beundring.

Om aftenen tog hun ofte violinen frem, satte sig som i gamle tage med ryggen mod sin tilhører og fik strengene til at tale om alt mellem himmel og jord.

Durrance sad og iagttog hendes armbevægelser og det hele fraværende udtryk i hende ansigt og vejede sine chancer.

Han havde ikke til Glenalla medbragt løjtnant Sutchs forudsætning om, at han ville have held med sig i det, som var rejsens øjemed. Det kunne godt hænde, at Harry Fevershams skygge ville stille sig adskillende mellem dem. Desuden vidste han meget godt, at fattigdommen ville betyde mindre for Ethne end for de fleste andre kvinder. Skønt Lennon House og tilliggende ejendomme var tabt for hende, havde hun fuldt ud bevaret sin gamle position i egnen. Hendes besøg var en eftertragtet gunstbevisning, og hun betragtedes som en dronning deroppe, hvor hun havde færdedes alle sine dage.

På den anden side var det øjensynligt, at hun glædede sig ved at være sammen med Durrance, og hun bragte ham til at fortælle meget om sin tre års tjeneste i Østen. Ingen enkelthed var for ubetydelig til, at hun ikke spurgte om den. Hendes øjne hvilede på ham hele tiden, mens han talte, og hun hørte på ham med et bifaldende smil.

Durrance forstod ikke, hvad det var, hun egentlig søgte at opdage. Og det kunne ingen have forstået, som ikke kendte til, hvad der var foregået mellem Harry Feversham og Ethne. Durrance så ud som en mand, og hun var næsten syg af begærlighed efter at vide, om han virkelig også havde mandsmod i brystet. Han var som en mørk blændlygte for hende. Der kunne brænde en flamme indenfor, eller der kunne være et tomt mørke. Hun forsøgte at skyde det mørke glas til

side, så hun kunne få vished for hvilken af delene, der var tilfældet.

Den sidste dag af hans besøg førte hun således atter samtalen til Egypten. De sad sammen oppe i åsen ved bredden af en bæk som hoppede fra afsats til afsats ned gennem en miniaturekløft i fjeldet for derpå at flyde rask over dybe stille bassiner mellem afsatserne, inden den styrtede sig videre ned over fjeldvæggen.

"Jeg rejste en gang for fire år siden mellem laguner, stille som et spejl og kantede med tågeagtige træer. Man kunne næsten lade kamelerne gå til knæs i dem før lagunen veg tilbage og den solbelyste sandørken trådte blændende frem for øjnene. Og man kan vanskelig forestille sig noget så blændende. Hver sten indenfor synsvidden danser og ryster som en heliograf. Man kan se – ja ligefrem *se* heden flyde i brysthøjde hen over ørkenen, lige så hurtigt som bækken her, bare gennemsigtig. Og sådan bliver det ved, til solen går ned foran en i højde med ens øjne! Forestil Dem de nætter, som følger efter – nætter, af en usigelig stilhed, mens en kølig vind blæser venligt fra horisont til horisont – og med sengen redt under den store stjernekuppel. – Åh, det er et land, som holder én fast," udbrød han og tog et dybt åndedrag. "Det ligner Sydkorset. Når man først ser det, synes man, at det er fire overvurderede stjerner, men før en uge et gået, begynder man at spejde efter dem, og man savner dem, når man er kommet tilbage til den nordlige halvkugle."

Han hævede sig pludselig op på albuen og vendte sig mod hende. "Jeg kan naturligvis ikke tale for andre end for mig selv, men vil De tro, at jeg aldrig føler mig ensom på disse

forfærdelige ensomme steder? Jeg føler mig tværtimod i nær forbindelse med de få mennesker, jeg bryder mig om i verden."

Hendes øjne mødte hans medfølende blik, og læberne skiltes i et smil. Han flyttede sig lidt nærmere hen til hende på græsset, trak benene op til den ene side og lænede sig på sin arm.

"Jeg plejer at forestille mig Dem derude," sagde han. "De ville have syntes om livet der – lige fra opbruddet før daggry, mens det endnu var mørkt, og til det blussende bål om aftenen, når vi havde slået lejr. De ville have følt Dem hjemme der. Det plejede jeg i det mindste at forestille mig, når jeg lå vågen og undrede mig over, hvorledes mine fjerne venner havde det."

Han så hendes bryst hæve sig, idet hun trak vejret dybt.

"Skal De rejse derud igen?" spurgte hun.

Durrance svarede ikke straks. Floden susede og brusede omkring dem. Al klang af begejstring var veget bort fra hans stemme, da han atter tog ordet.

"Ja, jeg tænker det – til Wadi Halfa – for to år," sagde han og så ned i vandet.

Ethne rejste sig op på knæ ved siden af ham.

"Jeg vil komme til at savne Dem," sagde hun.

Der blev atter en pause.

"Hvad tænker De på?" spurgte hun, idet hun bøjede sig hen imod ham, så hendes skulder for et øjeblik rørte hans.

Han tænkte i virkeligheden på noget, hun havde sagt straks efter deres første møde, nemlig, at der havde været en tid, da hun søgte trøst i at mindes, at hun havde trofaste venner. Og nu sagde hun, at hun ville komme til at savne ham. Han stillede disse to udtalelser sammen.

"Jeg tænkte på, at det jo ikke var absolut nødvendigt, at De skulle savne mig," sagde han, men mærkede i samme nu, at hun trak sig tilbage fra ham og lod sig synke ned i græsset. "Jeg kunne måske få min tjenestetid afkortet i Halfa – eller endog helt undgå at rejse derhen. Jeg har også min halve permissionstid tilbage endnu."

Hun svarede ikke et ord eller gjorde den allerringeste bevægelse. Dette betog Durrance alt håb. Han vidste nemlig, at hvor en anden kvinde ville lade høre et udråb af smerte, der blev Ethne kun tavs og stille.

Han vendte sig om imod hende. Hun sad med bøjet hoved, men løftede det straks, da han vendte sig om. Og skønt læberne smilede, var der et dybt bedrøvet udtryk i hendes øjne. – Durrance var som alle andre mænd. Hans første tanke gjaldt muligheden af, at der kunne være et eller andet, som hindrede hende i at udtale det svar, hun ellers ønskede at give ham.

"Tænker De på Deres gamle fader?" sagde han.

"Ja – også fader," svarede hun. "Jeg ville ikke kunne forlade ham."

"Det behøvede De heller ikke," sagde han hurtigt. "Den hindring kan overvindes. Oprigtig talt var det heller ikke Deres fader, jeg i øjeblikket tænkte på."

"Ikke heller jeg," sagde hun.

Durrance vendte sig bort og blev siddende en lille stund og stirrede ned i en kruset vandpyt lige foran dem. Når alt kom til alt, var det dog Fevershams skygge, som stillede sig skillende mellem dem.

"Jeg ved naturligvis, at De aldrig ville kunne sørge med halvt hjerte, som så mange andre," blev han ved. "De er ikke af dem,

som har let ved at fatte godhed for nogen, eller let ved at glemme."

"Jeg husker i alt fald nok til, at Deres ord berører mig pinligt," svarede hun med dæmpet stemme. "Måske vil jeg en gang kunne overvinde mig til at fortælle Dem alt, hvad der skete på det sørgelige bal for tre år siden, og da vil De bedre kunne forstå, hvorfor jeg føler mig så ulykkelig. Nu kan jeg ikke sige Dem andet, end at jeg bærer på en stor angst for, at jeg på en eller anden måde er skyld i et andet menneskes ulykke. Ikke at jeg direkte har fremkaldt den, men hvis han ikke havde kendt mig, ville hans karriere måske aldrig være kommet til en så brat afslutning. Jeg er ikke vis på det, men jeg er bange for det. Jeg spurgte ham, om det forholdt sig således og fik et nej til svar, men jeg finder det meget sandsynligt, at dette svar kun var dikteret af højmodighed. Og angsten er der fremdeles og gør mig ulykkelig. Den holder mig vågen om nætterne. Og nu kommer De, som jeg sætter så højt, og siger roligt til mig: "Vil De ikke være så god at ødelægge også min karriere?" Men det vil jeg ikke!" udbrød hun og slog hænderne hårdt sammen.

"Det er der ingen nødvendighed for," svarede han atter. "Wadi Halfa er ikke det eneste sted, hvor en officer kan finde arbejde, som er ham værdigt."

Hans stemme havde atter fået en forhåbningsfuld klang, for han tydede hendes ord efter sine egne ønsker. Hun havde ikke direkte sagt, at hun satte pris på ham kun i egenskab af ven. Følgelig behøvede han heller ikke at tro noget sådant.

Han syntes at have iagttaget, at kvinderne, og det især de bedste blandt dem, var tilbøjelige til blot i beskedne antydninger at lade sig mærke med, hvad der rørte sig i dem.

En mand måtte derfor med tryghed kunne lægge noget mere i deres ord, end de ligefrem udtrykte, tænkte han.

Når hun talte om, at hun satte pris på ham og ville komme til at savne ham, kunne det godt have en dobbelt betydning. Og når hun sagde, at hun havde brug for at vide, at hun ejede trofaste venner, mente hun da ikke i grunden, at hun også havde brug for at have disse venner i sin nærhed?

Denne argumentation var imidlertid så fejlagtig som vel mulig. For hvordan det end kunne være med andre kvinder, var Ethne sådan, at hun sagde netop det, hun mente, hverken mere eller mindre. Ved denne anledning havde hun desuden særlig vejet sine ord.

"De har vistnok ret i, at det gives flere steder end Wadi Halfa, hvor officerer kan finde passende arbejde," sagde hun. "Men vil De netop kunne finde noget andet, som i den grad passer for Dem? Det har glædet mig meget at høre Dem fortælle om Deres arbejde og Deres rejser. Men mest af alt har det glædet mig at lægge mærke til den tilfredshed, hvormed De har talt om Deres livsgerning. Mens jeg hørte på Dem og iagttog Dem, fik jeg et stærkt indtryk af, at De i det mindste syntes at have fundet Deres rette plads i livet og det er så få – så utroligt få som kan sige dette!" Hun vred sine hænder og tilføjede: "Og nu vil De løbe fra det hele."

Durrance vendte sig pludselig om og så hende lige i ansigtet. Han kastede alle argumenter overbord og udbrød lidenskabeligt:

"Min plads er hos Dem, Ethne! Her har jeg min rette livsgerning, og sandt at sige, tror jeg også at Deres rette plads er hos mig. Jeg indrømmer, at der var en tid, da jeg gjorde mig

fortrolig med at skulle tilbringe hele mit liv derude i Østen, og at jeg følte mig tilfreds ved denne tanke. Men jeg havde trænet mig til denne tilfredshed, fordi jeg troede, at De var gift."

Ethne gjorde en let bevægelse bort fra ham, og han tog sig i at han havde talt så højt, at det måtte skære i hendes øre.

"Gør jeg Dem ondt?" sagde han. "Tilgiv mig, Ethne, men jeg kan ikke længere holde noget af sandheden tilbage. Jeg må lægge den åben for Dem, at jeg elsker Dem. Men jeg kunne have sagt ganske det samme også for fem år siden. Det er fem år siden, Deres fader arresterede mig ved færgestedet i Lough Swilly, forbi jeg ønskede at rejse videre til Letterkenny og slippe for at blive opholdt natten over i et fremmed hus. Det er fem år, siden jeg så Dem for første gang, siden jeg for første gang hørte tonerne af Deres violin. Jeg husker, hvorledes De sad med ryggen mod mig og spillede. Lyset skinnede på Deres hår, jeg kunne netop se Deres øjenhår og farven i Deres kinder. Jeg husker, hvorledes Deres arm førte buen i graciøse strøg. Min elskede, Deres plads er hos mig og min hos Dem."

Men hun trak sig bort fra hans fremrakte hænder.

"De tager fejl," sagde hun venligt, men med en bestemthed, som ikke kunne misforstås. Hun forstod ham bedre, end han forstod sig selv. Hun så, hvor dybt den medfødte rejseuro, den uhelbredelige trang til med mellemrum atter og atter at færdes i fjerne himmelstrøg blandt fremmedartede mennesker og til at strejfe om i ensomme vildnis og ørkener var indgroet hos ham. Kærligheden kunne for en tid trænge denne uro tilbage, men den ville komme igen og ikke lade ham i fred. Den ville gøre hjemmet til et fængsel for ham og drive lykken bort fra det.

Dette var hendes betragtninger med hensyn til ham. Hvad hende selv angik, så hun ud over fjeldskråningen på det landskab, der lå udbredt foran hende. Til højre havde hun skovene ved Ramelton, ved sine fødder så hun et glimt af søen; og alt dette var hendes land, hun følte sig som dets barn og som søster af dets folk.

"Nej, De tager fejl," gentog hun og rejste sig, og Durrance fulgte øjeblikkelig hendes eksempel. Underligt nok var han ikke så meget ulykkelig over hendes afslag, som det pinte ham, at han havde båret sig dumt ad. Han burde ikke have givet hende anledning til at tro, at hans giftermål ville komme til at afbryde hans karriere.

"Lad os sige farvel her," sagde hun. "Vi vil ikke være mindre gode venner, om en afstand af tre tusinde mil hindrer os fra at trykke hinanden i hånden."

Hun rakte ham hånden, idet hun sagde dette.

"Jeg vil være tilbage i England igen om et års tid," sagde Durrance. "Får jeg da lov til at komme og hilse på Dem?"

Ethnes blik og smil gav ham tilladelsen.

"Det ville gøre mig ondt at tabe Dem helt af syne," sagde hun. "Jeg ville dog føle mig vis på ikke at have mistet Deres venskab, selv om jeg ikke fik Dem at se igen." Lidt efter tilføjede hun: "Det ville også glæde mig at høre, hvordan De har det, og hvad De foretager Dem, om De nogensinde har tid til at lade mig det vide."

"Får jeg lov til at skrive til Dem?" udbrød han ivrigt.

"Ja," svarede hun, men hans iver havde gjort hende lidt betænkelig og hun tilføjede: "Det vil da sige, hvis De ikke tror,

det er bedst at lade være – bedst for Dem selv at slippe mig helt af Deres tanker."

Men Durrance lo kun, og det så ganske uden bitterhed, at Ethne i næste øjeblik lo med, skønt hun vanskeligt ville have kunnet forklare, hvorfor hun lo. "Godt, så skriv til mig," sagde hun og tilføjede kort: "Men De må kun skrive om – andre ting."

Atter tydede Durrance hendes ord efter sit eget ønske, og atter mente hun kun, hvad hun sagde og ikke en smule mere.

Ethnes høje, kraftige skikkelse forblev stående på samme plet, hvor han var skiltes fra hende, lige til han var ude af syne. Så klatrede hun ned af den samme stejle vej, som de var gået op, og da hun kom hjem, gik hun ind på sit værelse og tog en af sine violiner op af dens kasse. Det var den violin, Durrance havde givet hende, men hun opdagede det, før hun endnu havde gjort et strøg med buen, lagde den hastigt tilbage i kassen og smækkede låget i igen.

Efter dette blev hun siddende en stund ubevægelig i sin stol. Så rejste hun sig hurtigt, gik tværs over gulvet, tog sit nøgleknippe op af lommen og åbnede en skuffe. På bunden af denne lå et fotografi gemt. Hun tog det op og betragtede det længe med sorgfulde øjne.

Imidlertid var Durrance gået ned til det køretøj, som ventede på ham ved nedkørslen fra huset og så Dermod Eustace stå midt i vejen med hatten på hovedet.

"Jeg vil gå nogle skridt med Dem, oberst Durrance," sagde han, da denne var kommet hen til ham. "Jeg har noget at spørge Dem om, som kun er for Deres øren."

Durrance afpassede sin gang efter den gamle mands vaklende skridt, og de fulgte i tavshed efter jagtvognen. Det var

ikke udelukkende den skuffelse, han selv havde lidt, som gjorde Durrance tavs og nedtrykt. Han kunne ikke se forholdene med Ethnes øjne, og det fyldte ham med sorg at tænke på, at hun skulle tilbringe hele sit liv i denne lille afkrog af verden, lægge sine ben til hvile på den lille kirkegård derhenne, mens hendes minde kun ville leve en kort stund i de små, hvide stuer, der lå spredt over heden.

Et tryk af Dermods hånd på hans arm vækkede ham op af disse triste tanker. Der var kommet et spørgende udtryk i den gamle mands sløve øjne. Men han havde øjensynlig vanskeligt ved at finde ord for, hvad han ville sige.

"Har De ikke noget at fortælle mig?" spurgte han omsider, "noget om Harry Feversham? Jeg har tænkt på, at jeg dog ville spørge Dem, før De rejste."

"Nej, jeg ved ikke noget om ham," sagde Durrance.

"Det gør mig ondt," svarede Dermod bedrøvet, "skønt jeg ikke burde tage mig det så nær. Det var et hårdt stød, han tilføjede os, oberst Durrance. Der burde ikke være andet i min mund end forbandelser over ham, og jeg burde ikke tænke på ham uden at se i ham den feje usling, han var, og alligevel kan jeg ikke lade være at ønske, at jeg vidste, hvorledes det stod til med ham. De var jo hans ven. Ved De virkelig ikke noget om ham?"

Den bedrøvede tone, den gamle mand talte om Harry Feversham i, bragte Durrance til at føle en vis anger over, at han selv i den grad havde kunnet lade Ethne fortrænge den fra sine tanker. Og mangen aften, når han sad på sin veranda ved Nilen i Wadi Halfa, grublede han over hemmeligheden med Harrys mystiske forsvinden og prøvede på at finde noget ud af de spredte hentydninger, han havde opfanget. Dermod havde

kaldt Harry "den feje usling," og Ethne havde sagt nok til at forvisse ham om, at det var noget alvorligere end en blot og bar meningsforskel, noget, der havde røvet hende hele hendes respekt for manden, som havde bragt forlovelsen til at gå overstyr så pludseligt. Men han kunne ikke gætte sig til den specielle grund, der havde bevirket bruddet, og det eneste, som kom ud af hans grublerier, var en voksende harme mod den mand, som i sin tid havde været hans ven. Således gik vinteren. Og det blev atter sommer, og maj måned holdt sit indtog i Sudan.

10. Kilderne ved Obak

I denne maj måned løftede Durrance sine øjne fra Wadi Halfa og begyndte længselsfuldt at vende dem i retning mod hjemlandet.

Men i den modsatte retning, fem hundrede engelske mile sønden for hans grænseby, på den anden side af den store nubiske ørken, skete der samtidig uden hans vidende begivenheder af betydning for ham. Ved det forladte færdselsspor mellem Berber og Suakin ligger kilderne ved Obak, dybt nedsunket mellem banker af flyvesand. Mod øst skiller et bælte af træer sandbankerne fra et højdeparti af granitblokke, imod vest strækker ørkenen sig i 58 vandløse engelske mile til Mahobey og Berber ved Nilen, en ørken så flad, at en knæhøj græstot i en engelsk mils afstand taget sig ud som et træ, der kan give skygge ved et middagshvil, og en stendynge ikke højere, end man kan se lignende ved siden af enhver landevej, der er under reparation, får udseende af en stor bakke.

Netop denne særlige maj måned kunne der ikke findes nogen mere trøstesløs plet end kilderne ved Obak. Solen sendte sine brændende stråler ned over dem fra klokken seks om morgenen med en utålelig hede, og hele natten blæste vinden gennemtrængende koldt over stedet og boltrede sig med sandet, som den fandt for godt, byggede hushøje pyramider af det og jævnede dem atter med jorden, udhulede dybe dale og tårnede lange skråninger op så landskabet uafladeligt skiftede udseende. Gribbe og sandhøns holdt uforstyrret til der. Og for

at gøre stedet endnu mere uhyggeligt, viste blegede menneskeben og kamelskeletter, der lå strøet omkring, at karavanerne i gamle havde haft hvilested her, når de kom forbi. Og levningerne af et hus bygget af sammenbøjede grene, røbede, at araberne også havde haft tilhold her med deres bedeflokke.

Nu stod solen op og gik ned, og den ophedede himmel hvælvede sig over en tom runding af brunlig jord. Tavshed hvilede dag som nat over stedet. Og denne absolutte stilhed omgav det med noget eget mystik og forventningsfuldt og dog var der et menneske, som opholdt sig ved kilderne ved Obak i denne tid, og opholdt sig der i hemmelighed. Hver morgen ved solopgang drev han to kameler, fine dyr, af den reneste Bisharin-race, derhen fra træbæltet, vandede dem og sad ved kilden i et tidsrum af tre timer. Så drev han sine dyr tilbage til træernes ly, fodrede dem. og viste sig ikke mere for resten af dagen.

Fem morgener i træk kom han således frem fra sit skjulested og sad og så ud mod sandbankerne og Berber uden at der kom et menneske forbi. Men den sjette morgen da han stod i begreb med at vende tilbage til sit skjulested så han omridsene af en mand og et æsel pludselig aftegne sig mod himlen oppe på en sandbanke.

Araberen, der sad ved kilden, så først på æslet og rejste sig halvt.

Men da fik han øje på manden som drev det, og så, at mens han havde trukket en hætte over hovedet for at beskytte det mod solen, aftegnede hans nøgne ben sig sorte som ibenholt mod sandet. Æseldriveren var neger. Araberen satte sig ned

igen og ventede med en mine af den fuldstændigste ligegyldighed på, at den fremmede skulle nå ned til ham. Han rørte sig ikke engang eller vendte hovedet om, da han hørte negerens fodtrin i sandet lige ved sig.

"Salam aleikum," sagde negeren, idet han standsede. Han bar to spyd, et langt og et kort og et dækskjold. Disse ting lagde han fra sig på jorden og satte sig ved siden af araberen.

Araberen bøjede hovedet og gengældte hilsenen.

"Aleikum es salam," svarede han og afventede, hvad den anden ville sige.

"Er det Abu Fatma?" spurgte negeren.

Araberen nikkede bekræftende.

"For to tage siden blev jeg standset på torvet i Berber af en mand fra Bisharin, Moussa Fedil, og da han så, at jeg var sulten, gav han mig noget at spise. Og da jeg havde spist, lejede han mig til at drive dette æsel til Abu Fatma ved kilderne ved Obak."

Abu Fatma så skødesløst hen på æslet, som om han først nu lagde mærke til det.

"Tayeeb," sagde han i en lige så skødesløs tone. "Æslet et mit," og derefter blev han siddende tavs og ubevægelig, som om negerens kommission nu var besørget, og han kunne fortrække.

Negeren blev imidlertid siddende.

"Jeg skal møde Moussa Fedil igen på torvet i Berber den tredje morgen fra i dag. Giv mig noget at bringe med til tegn på, at jeg har udført mit hverv rigtigt, så jeg kan få min belønning."

Abu tog sin kniv, som han havde gemt i bæltet bag på ryggen, greb en lille pind, der lå ved hans fødder, og gjorde tre indsnit i

den på hver ende.

Den gav han så til negeren og sagde: "Her har du et tegn til Moussa Fedil." Negeren bandt den omhyggelig ind i en flig af sin burnus, løste sin vadsæk fra æslets ryg, fyldte den ved kilden og slængte den over skulderen. Derefter tog han sine spyd og sit skjold op fra jorden. Abu Fatma fulgte ham med øjnene, mens han arbejdede sig op over den løse sandskråning og forsvandt over ryggen af den.

Nu var det hans tur at rejse sig, og han gjorde det med en vis fart. Da Harry Feversham seks dage i forvejen havde begivet sig ud fra Obak for at tilbagelægge 58 mil gennem den nøgne ørken til Nilen, havde dette grå æsel båret hans vandsække og proviant.

Abu Fatma drev æslet ned til træerne, bandt det til en træstamme og begyndte at undersøge det. På venstre hov var der gjort et lille indsnit, hvorefter huden atter var syet sammen med fin tråd, så det næsten ikke sås. Han skar stingene op, åbnede kanterne af såret og pressede en miniaturpakke, der ikke var stort større end et frimærke ud af revnen. Den indeholdt et lille brev, skrevet på arabisk.

Abu Fatma havde ikke for ingenting været Gordons tjener. I den tid havde han lært at læse. Han foldede papiret ud og læste følgende:

"Den samling af huse, som i sin tid udgjorde byen Berber, er ødelagt, og en ny by med brede gader er under opførelse. Der er ikke længere noget tegn, hvorpå jeg kan kende ruinerne af Yusefs hus fra ruinerne af hundrede andre huse. Yusef sælger heller ikke længere salt på basaren. Vent dog på mig en uge til."

Araberen fra Bisharin, som havde skrevet dette brev, var Harry Feversham. Med en lappet dervish-*jibbeh* over sin brunede hud, håret kruset på issen og faldende ned i nakken i sammenklæbede tjavser, der lignede tang, gik han omkring og ledte efter Yusef i Ny Berbers brede gader med deres gabende faldgruber.

Mod syd på den anden side af en ørken på en engelsk mil eller to lå den gamle by, hvor Abu Fatma havde sovet en nat og gemt sine breve. Den var nu kun en samling ruiner af huse ud mod bugtede gader og smalle gyder. Murene på forsiden af husene var alle blevet revet ned og tagene ført bort. Det, som stod tilbage, var kun de nøgne indre vægge, der også syntes at smuldre ned. Rævene begyndte allerede at lave huler i krogene.

Feversham havde beregnet, at han kun skulle behøve at blive en nat over i Berber. Han havde tænkt at liste sig ind gennem porten en aften i tusmørket og før dæmringen næste morgen at være på vej tilbage til Obak. Nu måtte han i stedet gå roligt omkring i trængslen på gaderne og lede efter Yusef, så travlt han end havde. Han undgik at tale med folk, af frygt for at sproget skulle røbe ham, men hvor han gik, lyttede han anspændt efter navnet Yusef.

Undertiden kom fortvivlelsen over ham, og bange var han altid. Men gennem alt, hvad han led ved dette, var det, som om der voksede en slags halsstarrighedens vanvid frem, en fanatisk tro på, at der ikke kunne ske noget så himmelråbende uretfærdigt i verden, som at der skulle blive lagt en så tung byrde på en mand, der mindst af alle var skikket til at bære den, og at han derpå hjerteløst skulle knuses, fordi han dog prøvede på at bære den.

Angsten knugede ham over alle grænser den morgen, tre dage efter at han havde forladt Abu Fatma, da han efter at være kommet over en større sandbakke så byens mørkebrune mure foran sig på baggrunden af de høje daddelpalmer ved Nilens bredder. Indenfor disse mure var der masser af dervisher. Det var vistnok det reneste vanvid at bilde sig ind, at han herinde ville undgå opdagelse – bare en eneste time. Han begyndte at spørge sig selv, om det kunne forlanges, at en mand endog blot skulle forsøge sligt? Jo længere han stod og så på byen, desto mere trængte dette spørgsmål sig i forgrunden. De lave jordvolde forekom ham underligt afskrækkende, da grønne viftepalmer, der var som en fest for hans øjne efter de mange solhede dage i ørkenen, syntes at byde ham et ironisk velkommen til det sted, hvor den visse død ventede ham. Han begyndte at spørge sig selv, om han ikke allerede havde gjort nok for sin ære ved at vove sig så nær.

Solen brændte, og kræfterne veg fra ham, som om han mistede hver blodsdråbe i sine årer. Sæt han blev grebet, tænkte han, som han *måtte* blive det. Han så i ånden de fanatiske ansigter samle sig om ham. Mon man ikke stadig brugte lemlæstelser? Han så sig om, gyste til trods for den stærke hede, og hans forfærdelige forladthed betog ham sådan, at han skælvede i knæene. Han drejede sig rundt og begyndte at løbe som i panik hen over den nøgne ørken i den brændende solhede, og svage skrig trængte sig uartikuleret frem af hans strube.

Han løb imidlertid blot nogle få meter, og det var selve det sanseløse ved hans flugt, som standsede ham. Var da disse fire års forberedelse spildt? Havde han øvet sig i sproget, havde han

levet sine dage i bazarerne til ingen nytte? Var han fremdeles den samme usling, som i sin tid havde indsendt sin afskedsansøgning? Den rolige tillidsfuldhed, med hvilken han havde åbenbaret sin plan for løjtnant Sutch i den lille restaurant i London, var altså bare tomt praleri af en mand, som ustandselig bedrog sig selv. Og Ethne? – –

Han sank ned på jorden, trak kappen over sit hoved og lå der som en brun plet, der ikke var til at skelne fra sandet omkring ham, og hensatte sig i fantasien tusinder af mile borte over land og sø, tilbage til Donegal og så Ethnes ansigt for sig.

Sommernattens friske luftning trængte gennem den åbne dør ind i forhallen – fra et af de tilstødende værelser hørtes dansemusik og lyden af dansende fødder. Han så de tre fjer flagre ned på gulvet. Han læste i Ethnes ansigt, hvordan hendes hjerte vendte sig fra ham. Men hvis han var i stand til at udføre dette endnu mere farefulde, som ville følge efter, ville der måske komme en dag, da han atter ville opnå at se dette usigelig elskede ansigt smile imod ham. Og atter genlød i hans øren hendes uforglemmelige ord: "Jeg ville være vis på, at vi ville blive forenet igen, når mine dage var forbi."

Da solen begyndte at gå ned, rejste han sig fra jorden, vandrede ned til Berber og passerede ind gennem portene.

11. Durrance hører nyt om Feversham

En måned senere kom Durrance til London og fandt et brev fra Ethne liggende og vente på ham i hans klub. Det meddelte ham i få ord, at hun var på besøg hos mrs. Adair, og at det ville glæde hende at se ham, hvis han kunne få tid til at hilse på hende, men der var sørgekant om brevet og konvolutten. Durrance aflagde visit i Hill Street næste dags eftermiddag og fandt Ethne alene hjemme.

"Jeg skrev ikke til Wadi Halfa fordi jeg beregnede, at De ville være undervejs hjem, før mit brev kunne nå frem," forklarede hun straks. "Papa døde i slutningen af maj."

"Da jeg så Deres brev, blev jeg straks bange for at det var dette, De havde at meddele mig," svarede han. "Det gør mig inderlig ondt for Dem. De vil komme til at savne ham meget."

"Ja mere end jeg kan sige," sagde hun varmt. "Han døde en morgen tidligt – jeg ville gerne fortælle Dem lidt om hans sidste timer, hvis De bryder Dem om at høre det."

Og hun fortalte ham om faderens død, der var blevet fremkaldt ved en forkølelse, som dog ikke kunne siges at være dens egentlige årsag. Han døde snarere som følge af en gradvis opløsning af organismen end af nogen bestemt sygdom.

Ethnes beretning var mærkelig. Det lod til, at den gamle havde fået noget af sin tidligere viljekraft tilbage i sin sidste stund.

"Vi vidste, at han ikke kunne have lang tid igen," sagde Ethne. "Det vidste han også selv. Og klokken syv om aftenen, efter at –" Hun standsede et øjeblik og fortsatte derpå, "efter at han havde

talt lidt med mig, kaldte han på sin hund. Skønt han kun havde formået at hviske dens navn, kom den øjeblikkelig løbende hen til sengen, trykkede sig tæt ind til den og stak med en jamrende piben snuden ind under papas hånd. Og så bad han mig om at gå og lade ham være alene med hunden. Jeg skulle lukke døren, sagde han. Hunden ville kalde på mig, når jeg skulle åbne den igen. Jeg gjorde, som han ønskede det, og ventede uden for døren til klokken et om natten. Da lød der pludselig et højt, jamrende hyl gennem huset."

Hun holdt inde og sad ganske tavs og stille en lille stund. På nogen anden måde lagde hun ikke sin sorg for dagen, men fortsatte efter nogle minutters forløb i en rolig tone. "Det var hårdt at måtte vente uden for denne dør, mens dagslyset svandt og natten nærmede sig. Det var naturligvis blevet mørkt, længe før enden kom. Og han ville ikke have nogen lampe inde hos sig. Så stod jeg der på den anden side af det tynde panel og forestillede mig, hvordan mørket samlede sig om ham, mens han lå der stille og ventede på døden uden nogen anden end hunden hos sig, lige til det sidste. Han ville have det sådan, men det var hårdt for mig, kan De tro."

Durrance kunne ikke finde på noget, men gav hende i fuldt mål, hvad hun mest havde brug for – sin tavse deltagelse. Han forstod, hvad disse seks timers ventetid udenfor faderens dør måtte have været for hende. Og han syntes, at han så hende stå der i mørket, måske med øret mod døren og hånden på hjertet, som vistnok havde banket højt af angst og smerte. Der var noget grusomt ved, at Dermod ville dø sådan alene, syntes han. Det var Ethne, som brød tavsheden efter en længere pause.

"Jeg nævnte før, at papa talte med mig, straks før han bad mig om at forlade værelset. Kan De tænke Dem, hvem han talte med mig om?"

Hun så Durrance lige i øjnene, mens hun stillede ham dette spørgsmål. Og hverken blikket eller stemmen gav ham nogen antydning om svaret. Alligevel blev han grebet af et pludseligt håb, der næsten tog vejret fra ham.

"Sig mig det!" bad han forventningsfuldt og bøjede sig frem i stolen.

"Om mr. Feversham," svarede hun og han trak sig uvilkårligt tilbage med en vis fart. Han havde øjensynlig ventet at høre et andet navn. Han vendte blikket fra hende og stirrede ned på tæppet, så hun ikke kunne se hans ansigt.

"Papa holdt så meget af ham," sagde hun rolig, "og jeg ville gerne vide, om De har hørt noget om ham – om De ved, hvor han er, og hvad han tager sig for."

Durrance gav intet svar, og heller ikke så han op. Han tænkte på Harry Fevershams mærkelige evne til at bevare deres hengivenhed, som i sin tid havde holdt af ham. Endog denne mand, hvis berettigede harme han havde pådraget sig, og hvis datter han havde voldt så megen lidelse, erindrede ham med venlighed på sit dødsleje. Tanken om dette havde en vis bitterhed for Durrance i dette øjeblik, og han var bange for, at hans ansigt og stemme kunne røbe ham. Han blev imidlertid nødt til at svare, for Ethne gav sig ikke.

"De har formodentlig aldrig truffet ham?" spurgte hun.

Durrance rejste sig fra sin plads og gik hen til vinduet, før han svarede. Han så ud på gaden, mens han talte, og hindrede hende således i at se udtrykket i hans ansigt, men trods al

anstrengelse for at beherske sin stemme kunne han ikke afværge, at hans ord og tone røbede den harme, som rasede i ham.

"Nej," sagde han. "Det har jeg aldrig." Dermed syntes det at være forbi med al hans selvbeherskelse. "Og jeg håber, at jeg heller aldrig må komme til at gøre det," udbrød han heftigt. "Jeg ved, at han var min ven i sin tid. Men dette er nu som udslettet for mig. Det eneste, jeg ved, er, at hvis han havde været den mand, vi holdt ham for at være, ville De ikke have ventet alene i den mørke forstue i de skrækkelige seks timer."

Han forlod vinduet, men standsede midt på gulvet og spurgte i en kort tone:

"Vender De tilbage til Glenalla?"

"Ja."

"Tænker De at bo der alene?"

"Ja."

Der fulgte en kort pause, under hvilken Durrance gik hen og stillede sig bag hendes stol.

"De sagde engang, at De måske ville fortælle mig, hvorfor Deres forlovelse blev hævet."

"Ved De ikke det?" spurgte hun forundret. "De taler jo netop, som om De vidste det."

"Nej, jeg ved det ikke. Deres fader lod falde et par ord sidste gang, jeg talte med ham. Han spurgte mig, om jeg kunne fortælle ham noget om Feversham, og jeg forstod, at han var meget vred på ham, men han røbede ikke grunden. Kan De ikke sige mig den nu?"

Ethne rystede på hovedet og bøjede sig frem med albuerne hvilende på knæene.

"Ikke nu," sagde hun, og hendes svar fulgtes af en længere tavshed.

Det blev Durrance, som først brød den.

"Jeg har kun et år tilbage at være i Halfa. Og jeg tror, at det da vil være klogere af mig at sige Egypten farvel. Efter mit skøn vil der ikke blive synderligt at gøre i Sudan, og jeg tror ikke, at jeg vil blive der længere – i ethvert tilfælde, mener jeg – selv om De skulle bestemme Dem til for altid at bo *alene* i Glenalla."

Ethne gav sig ikke nogen mine af at forstå, hvad der mentes med disse ord.

"Vi er ikke børn, nogen af os," sagde hun. "De har hele Deres fremtid at tage i betragtning. Det et bedst at være forsigtig."

"Ja," sagde Durrance med pludselig fortvivlelse, "men det får være den rette slags forsigtighed. Den, som forstår, når det er det rette øjeblik til at vove en hel del."

Ethne rørte sig ikke af pletten. Hun sad foroverbøjet, med ryggen vendt mod ham, så han ikke kunne se hendes ansigt, og forblev længe siddende således, ganske tavs og stille. Endelig spurgte hun i en dæmpet, næsten sorgmødig tone:

"Er jeg virkelig så meget for Dem?" Og før han kunne svare, vendte hun sig impulsivt om imod ham. "Forsøg at glemme mig," bad hun alvorligt og inderligt. "I det mindste dette ene år. De har så meget andet, som bør optage Deres tanker. Forsøg at glemme mig helt og holdent."

Tanken på at skulle miste en kær ven lagde en beklagende klang i hendes stemme, som tog brodden bort af hendes ord og indgav Durrance den falske forestilling, at hun ville have svaret ham ganske anderledes, hvis hun ikke havde været bange for at ødelægge hans karriere. Mrs. Adair kom ind i værelset, før han

fik tid til at svare, og således gik det for sig, at han ikke fik sin vildfarelse berigtiget, for de skiltes.

Denne aften spiste han til middag i sin klub og røg bagefter sin cigar under det store træ, hvor han havde siddet så troligt det foregående år under sin frugtesløse søgen efter nogen, som kunne give ham underretning om Feversham.

Det var en aften lige så klar og smuk som den, da løjtnant Sutch var kommet humpende ind på gårdspladsen og var standset ved synet af ham. Det lille stykke himmel, han kunne se over sit hoved, var skyløst og fuldt af blinkende stjerner, luften blød og behagelig. Lysskæret fra vinduerne og de åbne døre gav træerne en frisk, vårgrøn farve, og uden for på gaden rullede vognene forbi med en tordenlignende larm som fra en havbrænding.

Og ligesom den aften kom der også nu ind på gårdspladsen en mand, som kendte Durrance og satte sig ved siden af ham. Durrance kastede den avis, han sad og læste i og rakte hånden frem.

"Nej, goddag, hvordan har De det?" sagde han. Det var hans ven, kaptajn Mather.

"Tak, godt. Jeg tænkte netop på Dem, da jeg sad og læste aftenavisen. For jeg vidste, at det var ved denne tid omtrent, man måske kunne vente at se Dem igen i London. De har set det, formoder jeg?"

"Hvilket?" sagde Durrance.

"Nå, så har De altså ikke set det," svarede Mather. Han tog avisen, som Durrance havde sluppet, og søgte i dens spalter for at finde den nyhed, han havde hentydet til. "Husker De vor sidste rekognoscering fra Suakin?"

"Ja vist."

"Vi gjorde holdt ved middagstid ved Sinkat-fortet. Og der lå en araber skjult mellem træerne på bagsiden af glaciset."

"Ja, det husker jeg godt."

"Husker De også den historie, han fortalte Dem?"

"Ja, – om Gordons breve, som skulle ligge gemt i muren af et hus i Berber."

"Nå, så vil det interessere Dem at læse dette," og kaptajn Mather, som havde fundet, hvad han søgte, holdt bladet hen til Durrance og pegede på, hvad han skulle læse. Det var en ganske kort beretning, så ringe detaljeret, at Durrance læste den mellem to drag af sin cigar.

"Fyren må alligevel være rejst tilbage til Berber," sagde han. "En vovelig affære! Abu Fatma hed manden."

Der stod intet om Abu Fatma eller om nogen anden end kaptajn Willoughby, viceguvernøren i Suakin. Der meddeltes kun, at visse breve som Mahdien i sin tid havde sendt Gordon, hvori han opfordrede ham til at overgive Khartoum og gå over til Mahdiens religion, sammen med afskrifter af Gordons korte svar var blevet fundet i deres gemmested i en mur i Berber og i god behold overbragt kaptajn Willoughby i Suakin.

"De var næppe værd at vove livet for," sagde Mather.

"Måske ikke," svarede Durrance i en lidt tvivlende tone, "men det er dog godt at vide, at de er kommet tilbage. Måske er kopierne skrevet med Gordons egen hånd. I hvert fald har de en stor historisk interesse."

"På en måde – ja," sagde Mather. "Men de kaster dog intet nyt lys over selve belejringen. De er ikke egentlig af betydning for nogen, ikke en gang for historikerne."

"Nej, det kan være sandt," indrømmede Durrance, men det var det netop ikke. På samme plet, hvor han engang før forgæves havde søgt underretning om Harry Feversham, fik han den nu – kun at han ikke vidste det. Der var intet ved den nyhed, han havde hørt, som kunne lade ham ane, at hvor lidt den måtte betyde for historikerne, var den af allerhøjeste betydning for ham personligt.

Han slog efterretningen ganske ud af sine tanker og lod dem i stedet dvæle ved sin sidste samtale med Ethne, uden at dette gjorde ham modløs. Ethne havde rigtignok talt om Harry Feversham og havde ønsket at høre, om han vidste noget om ham, men det var sandsynligt, ja, mere end sandsynligt, at hun spurgte om det, fordi faderen havde talt om ham, kort før han døde.

Han huskede, at hun havde udtalt Harrys navn i en fuldstændig rolig tone, og selve den kendsgerning, at hun overhovedet havde talt om ham, kunne tages som tegn på, at han ikke længere betød noget for hende. Ja, efter hans opfattelse var endog hendes opfordring til ham om, at han i dette ene år skulle forsøge helt og holdent at glemme hende, opmuntrende for ham. Den syntes nemlig at antyde, at hvis det ikke lykkedes ham at efterkomme opfordringen, så ville hun måske, når året var omme, give ham det svar, han længtes efter.

Han lod nogle dage gå hen og aflagde så atter visit hos mrs. Adair. Men da traf han ingen anden end denne. Ethne var allerede rejst tilbage til Donegal. Hun havde besluttet sig temmelig hastigt til hjemrejsen, sagde mrs. Adair, men hun vidste intet sikkert om grunden til det.

Durrance troede sig imidlertid vis på at kende den. Ethne ville gøre sit til, at det skulle lykkes for ham at glemme hende, ved straks at forsvinde af hans synskreds. Og Durrance opfattede hende rigtigt.

Men en ting havde Ethne glemt. Hun havde ikke sagt ham, at han skulle holde op at skrive til hende, og om høsten samme år begyndte der følgelig atter at komme breve fra Sudan. Det glædede hende at modtage dem, men på samme tid voldte de hende bekymringer. For til trods for den strengt tilbageholdne tone, hvori han skrev, kom der dog nu og da noget, hvoraf hun kunne se, at hun fremdeles levede i hans tanker, uanset hendes bøn om, at han skulle forsøge at glemme hende.

Der gik også en klang af forhåbningsfuldhed gennem brevene, som om han bevægede sig i en verden, dekoreret med nye farver og opfyldt af skøn musik.

Ethne havde aldrig kunnet frigøre sig fra en vis angst for, at en mands liv var blevet ødelagt ved hendes skyld, og hun var fast bestemt på, at det samme ikke skulle ske med en til. Men når hun sad med Durrances breve foran sig, måtte hun mangen gang rådvild spørge sig selv, hvordan i alverden dette skulle kunne undgås?

Der var to udveje. Hvilken af dem skulle hun vælge? Hun var ikke længere så sikker på sig selv, som hun havde været året i forvejen. Spørgsmålet fremstillede sig atter og atter for hende og krævede besvarelse. Hun tog det med sig ud på sine vandringer i fjeldene sammen med hans breve og grundene og grublede over det, uden nogensinde at komme nærmere til nogen afgørelse. Selv hendes violin svigtede hende i denne vanskelige tid.

12. Hvad Durrance oplevede

Det var en aften i maj, og udenfor officersmessen i Wadi Halfa sad tre officerer med deres cigarer på en græsbevokset plet ved den højre Nilbred. Det var fuldmåne, og det stærke måneskin fordunklede endog planeternes glans. De mindre stjerner var slet ikke synlige, og himlen havde en lys perlemorsfarve.

De tre officerer sad i lange hvilestole, røg i tavshed og hørte på frøernes kvækken fra en ø midt i floden. Ved foden af den stejle klippe, hvor de sad, flød Nilen så trægt og langsomt, at den skinnede som et poleret spejl. Ud fra den modsatte bred strakte der sig en endeløs ørken som en umådelig slette, hvid af rimfrost, og hvor stenene skinnede som juveler. Bag de tre officerer kastede verandataget på officersmessen en skygge på jorden – det eneste mørke i dette hav af månelys.

En af de tre officerer strøg en tændstik og holdt den mod enden af sin cigar. Flammen belyste et bekymret ansigt.

"Jeg håber, at der ikke må være tilstødt ham noget," sagde han og kastede tændstikken fra sig. "Gid jeg kunne sige, at jeg troede, alt var i orden."

Den, som sagde dette, var en mand af middelhøjde og oberst ved en sudansk bataljon. Hans udtalelse blev besvaret af en mand, hvis hår var gråt. Men gråt hår er hyppigt i Sudan, og ansigtet viste, at han var ung. Det var løjtnant Calder af Ingeniørerne. I dette tilfælde var imidlertid den unge mand ikke mere optimistisk end den ældre.

"Han forlod Wadi Halfa for otte uger siden, ikke sandt?" spurgte han i en mørk tone.

"Det er i dag otte uger siden, han forlod os," svarede oberst Dawson.

Kun den tredje officer, en høj, tynd langhalset major af Intendanturkorpset, vovede sig frem med en opmuntrende bemærkning.

"Endnu er det for tidligt at slutte, at der er tilstødt ham noget," sagde han. "Vi kender jo Durrance. Sæt ham ved en feltild i ørkenen med en sheik eller to som selskab, og han vil blive siddende der urørlig en hel måned uden at kede sig et øjeblik. Her derimod er der et kontor og en pult i kontoret og breve at besvare og alt sligt, som er ham en gru. I skal se, at Durrance dukker op igen i god behold, skønt han ikke forhaster sig med det."

"Han er blevet borte tre uger længere end bestemt," indvendte obersten.

Major Walters rakte pegende armen ud mod den hvide, tomme ørken på den anden side af floden.

"Hvis han var rejst den vej – vestover – kunne jeg være enig med Dem," sagde han, "men Durrance rejste østover gennem en bjergfuld egn i retning af Berenice og Det Røde Hav. De araberstammer, han ville besøge, forholdt sig rolige endog i den værste tid, da Osman Digma lå foran Suakin."

Obersten lod sig imidlertid ikke berolige ved Walters' tillidsfuldhed. Han snoede på sin moustache og gentog, at Durrance efter bestemmelsen skulle være tilbage for tre uger siden.

Løjtnant Calder bankede asken af sin pibe og stoppede den på ny. Han bøjede sig frem i sin stol, idet han trykkede tobakken ned med tommelfingeren, og sagde langsomt:

"Jeg tænker mig muligheden af, at der er blevet lagt en fælde for ham. Jeg har aldrig før omtalt, hvad jeg fik at vide, fordi det ikke før nu på det sidste faldt mig ind, at det kunne have noget med hans forsinkelse at gøre. Men nu begynder jeg at undre mig over, hvordan det kan hænge sammen. I husker aftenen før han rejste?"

"Ja," sagde Dawson og rykkede sin stol lidt nærmere til den anden. Calder var den eneste i Wadi Halfa, som kunne rose sig af at stå på en god og fortrolig fod med Durrance. Trods forskellen i militær rang, var der ingen stor forskel i alder mellem de to mænd, og da Calder kom over fra England, uerfaren, men meget ivrig for at sætte sig ind i forholdene, havde Durrance på sin egen stilfærdige måde gjort sig megen umage for at hjælpe den nyankomne tilrette. Det var derfor sandsynligt, at Calder kunne vide noget mere om hans anliggender end nogen anden.

"Jeg husker godt den aften," sagde Walters. "Durrance spiste middag i messen og forlod os tidligt for at gøre sig i stand til rejsen."

"Han var allerede færdig med sine rejseforberedelser," sagde Calder. "Han forlod os tidligt, som De sagde. Men han gik ikke hjem. Han gik langs floden til Tewfikieh."

Wadi Halfa var militærstationen, Tewfikieh en lille grænseby en engelsk mil længere oppe ved flodbredden i nordlig retning. Der var nogle græske købmænd, som havde butikker der, og der fandtes nogle smudsige cafeer ud mod gaden mellem små tobaksudsalg og de indfødtes spisekvarterer. Det var en larmende lille by, hvor negre fra Dinka-egnen stødte sammen med fellaher fra deltaet, og hvor en mangfoldighed af dialekter

surrede en om ørene. Der var et evigt mylder af mennesker i den lille by, men der savnedes dog noget, som hører med over alt i livlige europæiske byer. Der var ingen lyd af fodtrin. De myldrende menneskemasser vandrede i sand og for det meste barbenede, så at mandlige og kvindelige skikkelser gled forbi lydløst som genfærd, når det et sjældent øjeblik hændte, at der blev en pause i de høje skrig og den støjende passiar.

Og selv om aftenen, når gaderne var mest befærdede og spektaklet størst, var det, som om der løb en understrøm af stilhed – ørkenens og østens dybe, rugende stilhed – gennem al denne øredøvende larm.

"Durrance gik ned til Tewfikieh klokken ti den aften," sagde Calder. "Jeg gik til hans bolig klokken elleve. Da var han ikke vendt tilbage endnu. Han skulle begive sig afsted klokken fire om morgenen, og der var nogle forretningssager, jeg ønskede at tale med ham om, før han rejste. Så ventede jeg, til han kom tilbage. Han indfandt sig et kvarters tid efter, men sagde mig øjeblikkelig, at jeg måtte fatte mig i korthed, da han ventede et besøg. Han talte hastigt og meget nervøst. Der var en uro over ham. Han hørte næppe på, hvad jeg sagde og svarede mig hen i vejret. Det var ikke til at tage fejl af, at han af en eller anden grund befandt sig i stærk sindsbevægelse, men af hvilken beskaffenhed denne var, kunne jeg ikke opfatte. Et øjeblik syntes det på en prik, som om han var vred, men i det næste brast han i latter, som om han bar på en glæde, han ikke kunne beherske. Han fik mig imidlertid afsted i en fart, og da jeg gik, hørte jeg ham sige til tjeneren, at han kunne gå til sengs. Han ventede et besøg, og han ville selv lukke op."

"Og hvad var det så for et besøg?" spurgte Dawson.

"Det ved jeg ikke," svarede Calder. "Det eneste jeg ved, er, at da Durrances tjener kom for at vække ham klokken fire for at han skulle bryde op til rejsen, fandt han Durrance siddende på verandaen udenfor sin bolig, som om han fremdeles ventede på sin gæst. Denne var ikke kommet."

"Og Durrance efterlod intet bud til nogen?"

"Nej. Jeg var selv oppe, før han begav sig afsted. Det forekom mig, som om han følte sig tvivlrådig og misstemt. Det forekom mig også, som om han havde lyst til at fortælle mig, hvad der var i vejen. Og det tror jeg fremdeles – men han kunne ikke bestemme sig til det. Selv efter at han havde sat sig i sadlen, og hans kamel havde rejst sig, vendte han sig om og så ned på mig, som om han ville sige noget. Men han bestemte sig til sidst til at lade være. I hvert fald sagde han ikke noget. Han slog kamelen på siden med sin stok og red langsomt forbi postkontoret og ud i ørkenen med hovedet sænket ned på brystet. Jeg gad vide, om han begav sig i en fælde? Hvem kunne det være, som han havde mødt i Tewfikieh, og som måtte komme så hemmeligt til Wadi Halfa? Og hvad slags forretninger kunne denne ubekendte have med Durrance? Så meget er klart, at det måtte være meget vigtige og meget delikate forretninger. Og vedkommende indfandt sig ikke for at bringe dem i orden. Var han en lokkefugl, som narrede ham ind i noget galt? Jeg må tilstå, at jeg er bange, ligesom oberst Dawson."

Da han havde endt sin beretning, blev der en pause, som omsider blev brudt af major Walters. Denne forsøgte ikke at gendrive noget, men gav bare udtryk for sin uforandrede optimisme.

"Jeg tror ikke, at der et nogen fare på færde med Durrance," sagde han, idet han rejste sig fra sin stol.

"Jeg ved, hvad jeg vil gøre," sagde obersten. "I morgen tidlig vil jeg sende en større ekspedition ud for at søge efter ham."

Og næste morgen, mens de sad ved frokosten på verandaen, forklarede han straks, hvilke kræfter, han agtede at sende ud. Til trods for hans lyse syn på sagen den foregående aften, syntes det, som om også major Walters havde grublet over Calders historie i løbet af natten, og han bøjede sig over bordet mod Calder.

"Har De aldrig forsøgt at få rede på, hvem det var, Durrance talte med i Tewfikieh den aften?" spurgte han.

"Jovist, men der er noget så uforståeligt ved det hele," svarede Calder. Han sad med skyggen mod floden og ansigtet vendt mod messerummets glasdøre og talte til Walters, som sad lige over for ham. "Jeg har ikke kunnet finde ud af, at han talte med mere end ét eneste menneske, og denne ene mand synes ikke at kunne have været den, han sad og ventede på hele natten igennem. Det fortaltes mig, at Durrance var standset udenfor en café, hvor nogle omrejsende musikanter, som var kommet vandrende til Tewfikieh, spillede og sang for at kunne betale for nattelogi. En af dem, en græker, kom ud på gaden og gik rundt med sin hat til dem, som havde samlet sig foran cafeen. Durrance kastede en guldmønt i hatten, manden vendte sig om for at takke ham. Og de talte sammen en lille stund –"

Her så Calder op, og der kom et glad overrasket udtryk i hans ansigt. Han lagde hænderne på bordkanten og bøjede sig frem, som om han stod i begreb med at springe op. Men han gjorde det ikke. Derimod skiftede hans udtryk fra glæde til tvivl og

bestyrtelse. Han lod sit blik glide rundt om bordet og så, at oberst Dawson netop forsynede sig med en kokosnød, mens major Walters øjne var fæstet på hans tallerken. Der var også andre officerer af garnisonen til stede, men ingen af dem lagde mærke hverken til hans forbavselse eller hans årsag.

Calder lænede sig tilbage, stirrede lige ud for sig over majorens skulder og fortsatte:

"Men jeg har ikke kunnet finde ud, at Durrance talte med nogen anden. Hvis man ikke vidste bedre, skulle man tro, at han kun var slentret gennem landsbyen og tilbage igen til Wadi Halfa. Således ser det i det mindste ud."

"Så er vi altså lige nær," sagde majoren.

"Er det alt, hvad De ved?" spurgte obersten.

"Nej, ikke alt," svarede Calder langsomt. "Jeg ved for eksempel, at den, vi taler om, står og stirrer mig lige i ansigtet."

Alle som én vendte sig i samme øjeblik om mod glasdøren.

"Durrance!" udbrød obersten og sprang op.

"Hvornår kom De tilbage?" lød det fra majoren.

Endnu med rejsestøvet på sine klæder og med et ansigt så solbrændt, at det havde samme farve som en rød mursten, stod Durrance i den åbne dør og lyttede påfaldende opmærksomt til sine kammeraters stemmer. Det var ganske vist lidt underligt, at Calder, som var en ven af Durrance, hverken rejste sig eller ytrede et ord til velkomst. Han sad bare og iagttog Durrance med det samme uvisse, forbløffede udtryk som før. Ved at se Durrance komme ned ad de tre trin, som førte ned til verandaen, syntes han imidlertid at få bekræftelse på det, han var bange for, og så på ham med sorgfulde øjne.

"Vi har ventet Dem i tre uger," sagde Dawson, idet han trak en stol tilbage fra en ledig plads ved bordet.

"Jeg har ikke kunnet komme før," svarede Durrance. Han tog stolen og trak den hen til sig.

"Er der noget i den historie, jeg nylig har fortalt, som står i forbindelse med det, som har opholdt Dem?" spurgte Calder.

"Nej, slet ikke. Det var ingen anden end grækeren, jeg sad og ventede på den aften. Jeg havde lyst til at høre, hvad det var for en ulykkelig skæbne, som havde reduceret ham til at tjene penge til natteherberge ved at spille cither udenfor en café i Tewfikieh. Det var det hele." Og lidt efter gentog han i en blødere tone. "Ja, det var det hele."

"Imidlertid glemmer De, at De kan trænge til noget at spise," sagde Dawson, idet han rejste sig. "Hvad vil De have?"

Calder bøjede sig næsten umætteligt frem, mens hans blik hvilede roligt på Durrance. Durrance så sig om på bordet og kaldte så på messeopvarteren. "Moussa, skaf mig noget smørrebrød," sagde han, og opvarteren gik tilbage ind i huset. Calder nikkede med et smil, som om han forstod, at her havde Durrance klogt forstået at redde sig ud af situationen.

"Her er te, cacao og kaffe," sagde Calder. "Vær så god, Durrance."

"Mange tak," svarede denne, "men jeg tror, jeg vil få Moussa til at bringe mig lidt sodavand," og Calder nikkede atter.

Durrance spiste sin frokost og drak sit sodavand og fortalte hele tiden om sin rejse. Han havde rejst videre mod øst, end han først havde tænkt. Han havde fundet Ababdeh-araberne rolige mellem deres fjelde. Om de ikke var tilbøjelige til at aflægge troskabsed til Egypten, betalte de på den anden side heller

ingen tribut til Mohammed Achmet. Vejret havde været godt. Og han havde truffet overflod af stenbukke og antiloper. Han havde i det hele taget grund til at være fornøjet med sin rejse.

Calder sad og iagttog ham hele tiden og troede ikke et ord af, hvad han sagde. De andre officerer gik til tjeneste. Calder blev tilbage og ventede på, at Durrance skulle blive færdig. Men det syntes, som om han aldrig ville bryde op. Han gav sig god tid med sin frokost, og da han omsider var færdig med den, skød han sin tallerken til side og sad og passiarede. Der var ingen ende på hans spørgsmål om, hvad der var foregået i Wadi Halfa i løbet af de otte uger, han havde været borte, ingen grænse for hans begejstring over den rejse, hvorfra han netop var vendt tilbage.

Endelig brød han af med en påfaldende pludselighed og sagde noget mistænksomt til Calder:

"De tager nok livet med ro i dag?"

"Jeg har ikke otte ugers post liggende og vente på mig, som De har, hr. oberst," svarede Calder leende. Da så han, hvorledes der kom en sky over Durrances ansigt og dybe rynker i hans pande.

"Det er sandt – jeg var ved at glemme mine breve," sagde han efter en pause, hvorpå han rejste sig fra bordet, gik de tre trin op til døren og ind i officersmessen.

Calder rejste sig ligeledes øjeblikkelig og iagttog opmærksomt Durrances bevægelser. Durrance gik hen til et søm i væggen lige ved glasdøren og i højde med hans hoved. Fra dette søm tog han nøglen til sit kontor, gik tværs over gulvet og ud gennem den anden dør. Denne dør lod han stå åben efter sig, og Calder kunne se ham gå ned over stien mellem buskene i

den lille have foran officersmessen, lukke lågen op og derefter passere den åbne, sandede plads i retning mod sit kontor.

Så snart Durrance var forsvundet, sank Calder atter ned i sin stol, lagde albuerne på bordet og støttede ansigtet mellem hænderne. Calder var bedrøvet. Han var en ven af Durrance – den eneste blandt officererne i Wadi Halfa, som stod på en nogenlunde fortrolig fod med ham. Han vidste, at det lå visse breve med en dames håndskrift og ventede på ham i hans kontor. Durrance var blevet underligt gammel i disse otte uger. Han havde fået dybe furer om munden, hvor der blot havde været svage linjer, da han forlod Halfa. Og det var ikke alene ørkenstøv, som lod hans hår synes så meget mere gråt. Hans munterhed havde heller ikke været helt naturlig. Han havde siddet og anstrengt sig for at synes oprømt. Calder tændte sin pibe og blev siddende længe alene ved det forladte bord.

Omsider tog han sin hue og gik ned til Durrances kontor. Han løftede lydløst krogen på havelågen og åbnede lige så lydløst døren til kontoret og så ind. Durrance sad foran sin pult med hovedet hvilende på sine arme og alle brevene ved siden af sig.

Calder gik ind og lukkede døren efter sig med et lydeligt smæld. Durrance vendte øjeblikkelig ansigtet mod døren.

"Hvad er der?" spurgte han.

"Kun et papir, som skal have Deres underskrift, hr. oberst," sagde Calder. "En bemyndigelse til at foretage de forandringer i C-barakkerne, som De husker blev besluttet."

"Godt, jeg skal se den igennem og underskrive den, så kan De få den tilbage i aften. Vil De lade mig få den?"

Han holdt hånden ud mod Calder. Calder tog piben ud af munden, stillede sig lige foran Durrance og lagde den langsomt i hans åbne håndflade. Først da det hede pibehoved brændte ham i hånden, trak Durrance den hastigt til sig. Piben faldt på gulvet og gik itu.

Ingen af de to mænd sagde noget i de første par minutter. Men så lagde Calder armen om Durrances skuldre og sagde med en stemme så blød som en kvindes:

"Hvorledes er det gået for sig?"

Durrance begravede ansigtet i hænderne. Hans store selvbeherskelse svigtede ham pludselig. Han sagde intet. Der kom ikke et suk fra ham, men han skælvede fra hoved til fod.

"Hvorledes er det gået for sig?" spurgte Calder næsten uhørligt.

Durrance svarede kun med et spørgsmål:

"Hvornår forstod De det?"

"De stod i døren til officersmessen og lyttede anstrengt for at høre, hvem det var, som talte derude. Da jeg opdagede, at De stod der, var Deres øjne fæstede på mit ansigt, men på en måde, som om De alligevel ikke så mig. Dette vakte først min mistanke. Da De kom gående ned over de tre trin til verandaen, blev den bestyrket, og da De ikke ville forsyne Dem af det, som stod på bordet, og rakte armen tilbage over skulderen, så Moussa måtte give Dem glasset lige i hånden, blev jeg sikker i min sag."

"Jeg var dum, som forsøgte at skjule det," sagde Durrance. "Naturligvis vidste jeg hele tiden, at det ikke kunne forblive skjult længere end i nogle timer, men der forekom mig at være noget vundet blot ved denne lille frist."

"Hvorledes gik det for sig?" spurgte Calder for tredje gang.

"Det var klokken otte om morgenen en dag. Det blæste voldsomt, og vinden tog hjelmen af mig," begyndte Durrance sin forklaring. "Jeg havde ikke tænkt at flytte lejren den dag og stod i skjorteærmer udenfor mit telt – havde altså ikke så meget som frakkekraven til at beskytte nakken mod solen. Jeg var dum nok til at løbe efter hjelmen, og det gik, som De vist har set så mangen gang. Hver gang jeg bøjede mig for at tage den op, fo'r den afsted på ny og lagde sig så atter stille og ventede på, at jeg skulle komme efter den. Før man ved af det, har man på den måde løbet et langt stykke vej. Man fortalte mig bagefter, at jeg var faldet fladt ned, netop som det var lykkedes mig at få fat i den. Hvor længe det er siden, dette skete, ved jeg ikke rigtigt, for jeg lå syg en tid, og det er vanskeligt at holde rede med tiden for den, som ikke kan gøre forskel på dag og nat."

Durrance var kort sagt blevet blind. Han fortalte videre, at han havde befalet sine ledsagere at bringe ham tilbage til Berber, og at han havde ønsket at skjule sin ulykke så længe som muligt og derfor påbudt dem tavshed. Calder sad stille og hørte på ham, til han var færdig, men rejste sig da øjeblikkelig.

"Her er en læge – en flink mand, af en syrer at være. Jeg vil hente ham i al stilhed og vi vil høre, hvad han siger. Måske er Deres blindhed blot forbigående."

Den syriske læge skød imidlertid underlæben frem og rystede på hovedet. Han rådede Durrance til øjeblikkelig at rejse til Cairo. Der måtte en specialist til. Selv ville han nødig udtale sin mening, men Durrance måtte ikke opgive håbet.

"Er De nogensinde kommet til skade i hovedet?" spurgte han. "Er De nogensinde blevet kastet af hesten? Har De haft noget

skudsår?"

"Nej, ingen af delene," svarede Durrance.

Syreren lagde ikke skjul på, at han fandt tilfældet alvorligt, og de to mænd blev siddende tavse nogen tid, efter at han var gået. Calder havde en følelse af, at ethvert forsøg på trøst ville være unyttigt. Det ville kun røbe hans angst for, at ulykken var uoprettelig, og tjene til at gøre Durrance mere nedstemt, end han allerede var. Han vendte sig om, tog hans post og så den igennem.

"Hen er to breve, som De måske gerne vil høre straks, Durrance," sagde han venligt. "De er fra en dame og har irlandsk poststempel. Skal jeg åbne dem?"

"Nej, på ingen måde!" udbrød Durrance hastigt og greb Calder i armen.

Calder lagde dog ikke de to breve tilbage til de andre. Han havde sine grunde for at nære et stærkt ønske om at få noget mere at vide om Ethne Eustace, end kun hendes håndskrift kunne fortælle ham. Ytringer, som nu og da var undsluppet Durrance i sjældne, fortrolige stunder, havde afsløret hendes navn og givet ham at forstå, at hans ven ikke ville begære noget bedre end at få lov til at forandre det.

Han så på Durrance og forstod, hvilken forskrækkelig ulykke, der havde ramt ham. Han, som nu var blevet dømt til en uvirksom, hjælpeløs tilværelse, var et udpræget friluftsmenneske, der først følte sig i sit element i det farefulde, slidsomme liv herude i ørkenen. Selve hans solbrændte hud syntes ham medfødt og ikke kun en følge af landets klima. Han var rejst ud til disse uciviliserede egne med samme glæde, som en anden tager et rigt arvegods i besiddelse med. Han følte sig

ganske anderledes hjemme i de ensomme vidder herude end ved den lune kaminild og imellem veldyrkede agre og enge. Hvilken forfærdelig ulykke netop for ham at blive blind!

Men derfor var Calder også dobbelt nysgerrig efter at vide noget mere om denne Ethne Eustace, som skrev til Durrance fra Donegal og efter at finde noget mere om hendes karakter og tænkemåde gennem hendes breve. Hvad ville hans ven have tilbage, om også hun svigtede ham i hans ulykke?

"Vil De ikke gerne høre dem? De har jo været borte i otte uger," blev han ved. Durrance brast i bitter latter.

"Ved De, hvad jeg tænkte, da jeg så hastigt afslog Deres tilbud?" spurgte Durrance. "At jeg ville læse brevene, så snart De var gået! Det tager tid at huske, at man er blind, når man hele sit liv har haft gode øjne at se med." Han skælvede lidt i stemmen. "De må besvare dem for mig, Calder, så De må nok læse dem. Vil De være så venlig at gøre det?"

Calder rev konvolutten op, læste brevene og følte sig tilfredsstillet. De fortalte naturligt og enkelt om hendes daglige liv i den lille landsby i Donegal-bjergene. Men den unge piges natur og væsen kom klart til syne gennem de ukunstlede ord. De røbede hendes kærlighed til naturen og menneskene omkring hende, og de viste, at hun havde øje både for de komiske og de tragiske sider ved de små begivenheder, hun oplevede i den lille kreds. Hendes breve vidnede desuden om et varmt venskab for Durrance. Hun nærede øjensynlig en levende interesse for alt, hvad hun foretog sig, og betragtede på en måde hans karriere som noget, hun var meddelagtig i, om også kun på venskabets vegne.

Da Calder havde læst begge brevene, så han atter på Durrance, men denne gang med lettet hjerte. Og det lod til, at også Durrance følte sig lettet.

"Jeg har dog alligevel meget at være taknemmelig for," sagde han. "Tænk, om jeg havde været forlovet med hende? Hun ville aldrig have tilladt mig at hæve forlovelsen, fordi jeg var blevet blind. Hvilken lykke!"

"Lykke!" udbrød Calder.

"Ja, De vil forstå mig, om De havde set, hvad jeg har set. Jeg kender en mand, som pludselig blev blind. Han var en brav, hyggelig fyr, før ulykken ramte ham. *Før*, mærk Dem det. Men et år efter kunne man næppe kende ham igen. Han var blevet det mest fordringsfulde, egenkærlige væsen, man kan tænke sig. Det var slet ikke så underligt, at han var blevet således, så jeg skal ikke gå i rette med ham, men tænk Dem, hvordan det må være for en hustru at trækkes med en sådan mand. Det kan være slemt nok, at han er en hjælpeløs stakkel, som ikke kan gå tværs over en vej, uden at nogen leder ham, om han ikke også skal være et egenkærligt bæst, spørgesyg til det yderste, som vil vide besked om hvert menneske, hun taler med, og misunde hende, at hun kan gå, hvor hun vil, og videre i den smag. Gudskelov, at hun gav mig kurven. Det et jeg oprigtigt glad for."

"Har hun givet Dem en kurv?" spurgte Calder, som denne oplysning pludselig betog alle hans forhåbninger for vennen.

"Ja, og det to gange," svarede Durrance. "Hvilket held! Ser De, Calder – jeg vil blive endnu mere brydsom, end den mand, jeg fortalte Dem om. Jeg er ingen intelligent mand! Jeg kan ikke sidde længe i en stol og underholde mig med mine egne tanker. Det er de ikke interessante nok til. Jeg har altid levet et hårdt

udendørsliv, og det er kun den slags liv, som passer for mig. Ak ja, Calder, om et års tid vil De snart få nok af mit selskab," sluttede han med den samme bitre latter som før.

"Snak dog ikke således," bad Calder. "Nu vil jeg læse de øvrige breve for Dem."

Og han læste dem højt for Durrance, men uden synderlig interesse for deres indhold. Hans tanker dvælede fremdeles ved de to breve fra Ethne Eustace, og han undrede sig over, om der ikke kunne skjule sig en dybere følelse end venskab under de jævne ord.

Unge piger uddelte kurve af så mange sære grunde, som der ikke var nogen sund fornuft i, og bagefter angrede de mangen gang, så de næsten blev syge af det. Og fordi de begyndte med at sige nej, var det ofte deres mening at sige ja med tiden.

"Jeg må besvare brevene fra Irland – de andre har det ingen hast med," sagde Durrance, da Calder var færdig.

Calder lagde et ark papir på pulten foran ham og sagde ham, når linjen blev skrå, og når han skrev udenfor papiret og på denne måde skrev Durrance og fortalte Ethne, at et solstik havde berøvet ham synet.

Calder tog brevet med sig, men gik direkte til hospitalet, hvor han bad om at tale med den syriske doktor. Denne kom ud til ham og de gik sammen hen til den skyggefulde plads under træerne foran huset.

"Sig mig sandheden," sagde Calder.

Lægen blinkede betydningsfuldt bag sine briller.

"Jeg tror, synsnerven et død," svarede han.

"Da er der altså ikke noget håb?"

"Nej, ikke hvis min diagnose er den rette."

Calder vendte og drejede brevet i sin hånd, som om han ikke kunne blive enig med sig selv om, hvad i al verden han skulle gøre med det.

"Kan solstik dræbe synsnerven?" spurgte han omsider.

"Nej, ikke solstik alene," svarede lægen. "Men det kan blive foranledningen. Den egentlige grund må søges dybere."

Calder standsede med et, og der kom et udtryk af forfærdelse i hans øjne. "De mener – at man må søge til hjernen?"

"Ja."

De fortsatte nogle skridt. Et yderligere spørgsmål kom Calder på læberne, men han havde nogen vanskelighed med at få det frem, og da han havde udtalt det, ventede han spændt på svaret.

"Da er ikke ulykken endt med dette. Der vil komme mere efter – død eller –" Men dette andet alternativ kunne han ikke bringe over sine læber. Hen var imidlertid lægen i stand til at berolige ham.

"Nej, det behøver De ikke at frygte for."

Calder gik tilbage til officersmessen og bad opvarteren om en whisky og sodavand. Han var mere betaget af det slag, som havde ramt Durrance, end han havde lyst til at tilstå, og han lagde brevet fra sig på bordet og tænkte på den efterretning, det indeholdt, og han kunne næsten ikke holde sine fingre fra at rive det i stykker. Han vidste, at det måtte sendes, og at det bare ville forsinke efterretningen en kort tid, om han ødelagde brevet. Og dog kunne han ikke formå sig til at lægge det i posten.

Med hvert minut, som gik, stod det klarere og klarere for ham, hvor forfærdeligt det ville blive for Durrance at leve resten

af sine dage i blindhed. Han vidste ikke, om den unge pige ville forstå dette lige så klart.

Der var meget stille den formiddag på verandaen ved officersmessen i Wadi Halfa. Solen brændte over ørkenen og floden. Der rørte sig ikke en luftning. Calder nippede til sin sodavand, og spørgsmålet, om Ethne Eustace ville forstå Durrances ulykke i hele dens udstrækning, trængte sig mere og mere ind på ham.

Da han hørte oberst Dawsons stemme inde i messen, rejste han sig fra sin stol, tog brevet og gik til postkassen med det. Durrances brev kom således afsted, men et sted på Middelhavet krydsede det et brev fra Ethne, som Durrance modtog i Cairo fjorten dage senere. Calder, som havde fået orlov for at følge sin ven nedover fra Wadi Halfa, læste det for ham.

Ethne skrev, at hun i løbet af de sidste måneder havde overvejet alt, hvad han havde sagt under deres samvær i Glenalla og i London. Af hans breve havde hun også forstået, at han ikke havde forandret sine følelser for hende, og at han ikke ville komme til at forandre dem. Hun havde derfor frafaldet sin opfattelse af, at hun ville gøre ham en uret ved at gifte sig med ham, og havde besluttet at blive hans hustru, når han kom tilbage til England.

"Dette er en hård skæbne, ikke sandt?" sagde Durrance, da Calder havde læst brevet for ham. "Her et det ene, som altid har været mit højeste ønske i verden, og nu kommer det, når jeg ikke længere kan tage imod det."

"Jeg antager, at det vil falde Dem meget vanskeligt at afslå at tage mod det," sagde Calder. "Jeg kender ikke miss Eustace, men efter de breve fra hende, som jeg har læst for Dem, har jeg

dannet mig en forestilling om hende. Jeg tror ikke, at hun er den kvinde, som vil sige "ja" den ene dag og så, fordi ulykken har ramt Dem, sige "nej" eller tillade Dem at sige "nej" den næste. Det forekommer mig, at siden hun har godhed for Dem og De for hende, tilføjer De hende intet mindre end en fornærmelse, hvis De forestiller Dem, at hun kan lade være at gifte sig med Dem og fremdeles føle sig lykkelig."

Durrance overvejede sagen fra dette synspunkt og begyndte at grunde over, hvad han skulle tro. Måske Calder havde ret. Men ægteskab med en blind mand! Det kunne måske gå godt, hvis der var kærlighed på begge sider, og brevet fra Ethne godtgjorde jo – var det ikke så? – at der var kærlighed på begge sider. Desuden kunne han jo byde hende et og andet, der måske kunne hjælpe til at gøre hende ofret mindre tungt. Hun kunne blive ved at leve i sin elskede fødeegn og få sit gamle hjem tilbage. For han havde midler nok til at Lennon House kunne blive bygget op igen og ejendommen befriet for al gæld.

"Desuden er der jo fremdeles mulighed for, at De kan få Deres syn igen," sagde Calder.

"Nej, der ikke nogen sådan mulighed," svarede Durrance med en bestemthed, som bragte Calder til rent at fare sammen. "Det ved De lige så godt som jeg," tilføjede han leende. "De behøver dog ikke at fare sammen så skyldbevidst – jeg er ikke kommet til at høre en eneste af de samtaler, De har ført med andre om mig."

"Hvad i al verden er der så, som bringer Dem til at tro, at der ikke er noget håb?"

"Den tone, de forskellige læger har opmuntret mig til at bevare håbet i. De opfordrer mig til at søge specialister i Europa

og til ikke at tabe modet – men den tone, hvori de siger det, røber mig, at de ikke selv tror på nogen helbredelse. Selv om man ikke kan se, kan man i hvert fald opfatte meget ved at høre."

Calder så tankefuldt på sin ven. Dette var ikke den eneste lejlighed, hvor Durrance i den sidste tid havde overrasket sine venner ved en skarpsindighed, som de aldrig før havde mærket hos ham. Calder så med en vis ubehagelig fornemmelse ned på det brev, han fremdeles holdt i hånden.

"Hvornår er dette brev skrevet?" spurgte Durrance pludselig, og øjeblikket efter kom han med et nyt spørgsmål. "Hvad var det, som nu igen fik Dem til at fare sammen?"

Calder lo og begyndte hastigt at afgive sin forklaring. "Jeg sad og så på brevet i det øjeblik, De spurgte om datoen, og spørgsmålet faldt så sammen med mine egne tanker, at jeg næppe kunne tro andet, end at De måtte se, hvad jeg gjorde. Det blev skrevet den femtende maj."

"Ak," sagde Durrance, "altså samme sag som jeg kom blind til Wadi Halfa."

Calder sad ubevægelig i sin stol. Han stirrede på sin ven med et vist spændt udtryk. Det syntes næsten, som om han var bange.

"Det er et underligt sammentræf," sagde Durrance med en skødesløs latter, og Calder havde en følelse af, at han med den yderste anspændelse lyttede efter nogen bevægelse fra hans side – en slappelse i hans holdning måske, eller måske et lettelsens suk. Men Calder rørte sig ikke, og han drog intet lettelsens suk.

13. Durrance begynder at forstå

Ethne stod i salonvinduet i huset i Hill Street. Mrs. Adair sad foran sit tebord. Begge damer ventede på noget, og de lyttede begge efter, at en bestemt lyd skulle trænge op til dem fra gaden. Vinduet stod åbent, så de skulle kunne høre den hurtigere.

Klokken var halv seks om eftermiddagen. Den solblanke juni måned var atter kommet og London strålede i sommerdragt, mens sæsonen var på sit højeste.

I husene på den anden side af gaden prangede vinduerne med blomster. Og nede på gaden rullede vognene ustandselig ud mod parken. Klingren af seletøjsbjælder lød pludselig op til dem. Mrs. Adair så hurtigt op.

"Det er en droske," sagde hun.

"Ja, ganske vist."

Ethne bøjede sig ud af vinduet og så ned.

"Men den standser ikke her," sagde hun og bjældeklangen blev svagere og døde bort.

Mrs. Adair så på klokken.

"Oberst Durrance skulle have været her nu," sagde hun og vendte sig nysgerrig til Ethne. Det forekom hende, som om Ethne havde udtalt sit: "Ja, ganske vist," i en tone, der klang mere af spænding end af længsel. Og da hun bøjede sig ud af vinduet, havde der været noget ved hendes bevægelser, næsten som om hun var bange. Mrs. Adair var ikke rigtig vis på det, men hun bildte sig ind, at hun opdagede en vis lettelse hos hende, da drosken var passeret forbi uden at standse.

"Jeg gad vide, hvorfor du ikke er kørt til stationen for at tage imod oberst Durrance," sagde hun langsomt.

Svaret kom hurtigt.

"Han kunne have troet, at jeg kom, forbi jeg betragtede ham som hjælpeløs, og det vil jeg ikke, han skal tro. Han har sin tjener med sig."

Ethne så atter ud af vinduet, og en gang eller to gjorde hun en bevægelse, som om hun var i begreb med at sige noget, men betænkte sig og anså det bedst at tie. Sluttelig bestemte hun sig dog til at komme frem med det, som beskæftigede hende.

"Du husker det telegram, jeg viste dig?"

"Det fra løjtnant Calder, som fortalte dig, at oberst Durrance var blevet blind?"

"Ja, du må love mig ikke at nævne det. Jeg vil ikke, han skal vide, at jeg nogensinde har fået et sådant telegram."

Mrs. Adair forstod ikke sammenhængen med dette, og hun hadede at være i vildrede. Ethne havde vist hende telegrammet, men ikke fortalt hende, at hun straks efter dets modtagelse havde skrevet til Durrance for at sige, at hun ville gifte sig med ham. Da hun viste hende telegrammet, havde Ethne kun sagt: "Jeg er forlovet med ham." Mrs. Adair havde straks opfattet det, som om forlovelsen allerede havde bestået i nogen tid, og Ethne havde ladet hende blive i den tro.

"Lover du mig det?" spurgte Ethne.

"Ja vist, kære, hvis du ønsker det," svarede mrs. Adair med en lidt uvillig trækning med skuldrene. "Men der må vel være en grund til, at du ønsker det. Jeg forstår ikke, hvori den kan bestå?"

"Jeg må ikke blive skyld i, at to mennesker får livet ødelagt."

Mrs. Adairs mistanke om, at Ethne med en vis ængstelse ventede på den blinde mand, hun var forlovet med, var ikke ganske ugrundet. Det forholdt sig virkelig således, at hun var lidt bange for at møde ham. Det var netop et år siden Ethne i dette selvsamme værelse og netop en solrig eftermiddag havde opfordret Durrance til at forsøge at glemme hende. Og hvert brev, hun havde modtaget fra ham siden den tid, havde han vist hende, at enten han havde prøvet det eller ikke, havde han ikke kunnet glemme hende.

Selv det sidste brev fra ham, som hun modtog for tre uger siden, hvor håndskriften var som et barns, og bogstaverne løb ind i hinanden, det brev, hvori han fortalte hende om sin ulykke og frasagde sig enhver tanke på at ville binde hende til sig – endog dette brev røbede måske tydeligere end sine forgængere, at hans følelser for hende var uforandrede.

Mens hun stod der ved vinduet og ventede på ham, forstod hun, at det blev hende, som måtte optage det hårde arbejde at glemme den, som ejede hendes hjerte. Eller om dette var umuligt, måtte hun passe på, at der aldrig kom til at undslippe hende noget ord, som røbede, at hun havde glemt ham.

"Nej, to menneskeliv skal ikke blive ødelagt ved min skyld," sagde hun og vendte sin til mrs. Adair.

"Er du ganske sikker på, at ikke de to menneskeliv endnu før vil blive ødelagte ved det, du nu gør? Tror du ikke, at du mod din vilje vil komme til at føle det som en byrde og en hæmsko at være bundet til oberst Durrance? Er det ikke muligt, at han også vil komme til at føle sig som en byrde for dig?"

"Nej," sagde Ethne bestemt. "Jeg skal ikke føle det sådan, og han må ikke gøre det."

Ved de to menneskeliv, som Ethne talte om, tænkte mrs. Adair ikke på Harry Feversham og Durrance, men på Durrance og Ethne. Her tog hun fejl, men Ethne gjorde hende ikke opmærksom på fejltagelsen; hun var i virkeligheden snarere glad over den, og lod hende blive i sin fejlagtige tro.

Ethne optog atter sin vagt ved vinduet, med tankerne på, hvordan hun skulle indrette sit liv således, at hun aldrig kom til at røbe sig. Hun indså, at det ville blive en vanskelig opgave, og det var ikke underligt, at der, mens hun stod der og ventede, kom en vis angst over hende, at hun ikke skulle magte at klare det.

Men hun ville ikke tænke på andet, end at øjemedet var vel værd, hvad det måtte komme til at koste. Durrance havde mistet alt, som gav livet værd for ham i det øjeblik, han blev blind – alt undtagen en eneste ting.

"Hvorledes skal det gå mig, om jeg blev krøbling," havde han sagt til Harry Feversham den morgen, de foretog den sidste ridetur i Rotten Row. "Folk med mange boglige interesser kan vel bedst holde ud at miste brugen af deres lemmer. Men hvad i al verden skulle jeg tage mig for, om jeg blev fængslet til en stol for resten af mine dage?"

Ethne havde ikke hørt disse ord, men hun forstod manden til punkt og prikke alligevel. Han havde mistet alt, hvad der udgjorde hans livs glæde – de lange rejser, synet af fjerne fremmedartede lande, de rolige stunder omkring lejrilden, der tog sig ud som en lille rød gnist i et hav af mørke og stilhed, søvnen i fri luft under de blinkende stjerner, ørkenens kølige natteluft. Alt dette havde han mistet. Kun et havde han igen –

og det var hende – og også hende kun så længe, som han fik lov til at tro, at hun elskede ham.

Mens hun fremdeles var optaget af disse betragtninger, standsede den droske, hun ventede, ubemærket ved døren. Først de Durrances tjener havde ringet på gadedørsklokken, huskede hun atter på at se ned på gaden.

"Nu er han her," sagde hun, idet hun uvilkårligt fo'r sammen. Men så tænkte hun på, at Durrance ikke var særlig skarpsindig og aldrig havde været spørgesyg og mistænksom. Han tog sine venner, som han fandt dem og satte dem ikke under noget mikroskop. Det ville altid have været let at berolige hans mistanke om, der skulle opstå nogen sådan hos ham, tænkte Ethne. Men *nu* ville det blive lettere end nogensinde. Der var ingen grund til at være bange.

Således ræsonnerede hun for sig selv, men alligevel følte hun sig i virkeligheden ikke mere beroliget end at hun måtte tage sig alvorligt sammen, før hun kunne gå sin forlovede i møde og byde ham velkommen.

Mrs. Adair listede sig ud af værelset, så Ethne var alene, da Durrance trådte ind. Hun gjorde ikke straks nogen bevægelse mod ham, men blev stående, hvor hun før havde stået, og i samme stilling som før, i forventning om, at den forandring, der var foregået med ham, i første øjeblik ville give hende en skræk livet. Men hun blev overrasket ved ikke at finde ham forandret på den måde, som hun netop havde ventet.

Hans ansigt var vistnok ældet og noget medtaget og håret var grånet, men der var intet præg af hjælpeløshed eller usikkerhed ved ham og det var dette, hun for hans egen skyld mest havde gruet for. Han gik hende i møde ind i værelset, som om han

kunne se. Hans hukommelse syntes på en prik at sige ham, hvor de forskellige møbler havde sin plads. Det eneste påfaldende, han gjorde, var en gang eller to at række hænderne ud, hvor han ventede at finde en stol.

Ethne trak sig tavs lidt tilbage fra vinduet uden at vide, hvad hun skulle sige, og han smilede øjeblikkelig og kom lige hen til hende.

"Ethne!" sagde han.

"Så er det altså ikke sandt!" udbrød hun. "De har fået synet igen." Disse ord kom hende uvilkårligt på læberne, da hun så ham bevæge sig få raskt og sikkert.

"Det er ganske sandt – jeg har ikke fået synet igen," svarede han. "Men De flyttede Dem bort fra vinduet, og så vidste jeg, at De var her."

"Hvor kunne De vide det? Jeg gjorde ingen støj."

"Nej, men vinduet er åbent. Larmen nede fra gaden hørtes pludselig stærkere. Derved forstod jeg, at nogen, som havde stået foran det, havde trukket sig til side. Jeg gættede, at det var Dem."

De første ord, de vekslede ved gensynet, var vel ikke den sædvanligste form af hilsen mellem et par, det mødes for første gang efter deres forlovelse, men som de var, passede de til at hindre forlegenhed fra nogen af siderne. Ethne veg tilbage for at sige nogen beklagelse i anledning af det slag, der havde ramt ham af frygt for at komme til at såre ham derved, og Durrance på sin side ønskede heller ikke at høre noget sådant. Der var mange ting hvori disse to forstod hinanden godt nok til at kunne undvære ord. De udvekslede kun et håndtryk efter disse første bemærkninger, og gik hen til tebordet.

"Det er mit højeste ønske at blive Deres hustru," svarede hun i samme faste tone som før.

Og hun mente virkelig, hvad hun sagde. Hun vidste intet om samtalen mellem løjtnant Sutch og Harry Feversham i den lille London-restaurant, og hun vidste intet om Harrys planer. Hun havde ikke hørt, at Gordons breve var blevet fundet på en så forunderlig måde fra ruinerne af dervishernes by ved Nilens bredder. Hun troede fuldt og fast, at Harry Feversham aldrig mere ville dukke op i hendes liv.

Derfor var det hendes oprigtige ønske at gifte sig med Durrance. Men hun havde ikke givet ham noget direkte svar på hans spørgsmål, og hun håbede, at han også denne gang mere ville lægge mærke til tonen end ordene. I ethvert fald syntes svaret at have tilfredsstillet ham.

"Tak, Ethne," sagde han og tog hendes hånd med et varmt tryk. Han smilede til hende og spurgte ikke mere. Det syntes altså at være lykkedes hende at berolige hans ængstelse og hæve hans tvivl.

Så langt var de kommet, da mrs. Adair på en meget diskret måde trådte ind i værelset.

Hun havde den takt at hilse på Durrance, som om der ikke var noget i vejen med ham, og hun talte til ham, som om det ikke var mere end en uge siden, hun sidst havde set ham.

"Jeg formoder, Ethne har fortalt Dem om vor plan," sagde hun, idet hun tog tekoppen, som hendes veninde rakte hende.

"Nej, ikke endnu," svarede Ethne.

"Hvilken plan?" spurgte Durrance.

"En meget god plan," sagde mrs. Adair. "De ønsker naturligvis at rejse hjem til Guessens i Devonshire. Der er jeg Deres nabo,

som De ved – nogle enge og agre skiller os, det er det hele. Og nu har Ethne lovet at følge med mig hjem og være min gæst, indtil I gifter jer."

"Det var venligt af Dem, mrs. Adair!" udbrød Durrance. "For det vil naturligvis vare nogen tid, før vi kommer så langt."

"Dog ikke så særdeles længe, formoder jeg," svarede mrs. Adair.

"Nå ja, det er ikke så godt at vide. Hvis der nemlig er nogen mulighed for, at jeg kan få mit syn tilbage, er det vel bedst, at jeg griber den straks. Under sådanne omstændigheder gælder det ikke at spilde tiden."

"Der er altså en mulighed!" udbrød Ethne.

"Jeg skal tale med en specialist her i morgen," svarede Durrance. "Og så er der jo den berømte øjenlæge i Wiesbaden. Muligvis slipper jeg dog for at rejse så langt. Jeg håbet at kunne bo i Guessens og kun rejse ind til London, når det er nødvendigt. Deres plan er altså meget god, mrs. Adair, og jeg er Dem særdeles taknemmelig." Lidt efter tilføjede han langsomt: "Fra mit standpunkt betragtet kunne der ikke tænkes en bedre ordning."

Ethne stod ved vinduet og så Durrance køre bort kommet med sin tjener til sin gamle bolig i St. James' Street. Og hun blev stående der i nogen tid, omtrent i samme stilling og hensunket i tanker, som hun havde stået der, før han kom. På gaden udenfor kom strømmen af køretøjer nu tilbage fra parken, og der var en forandring til, som fortjener at omtales. Ethnes ængstelse havde antaget en mere bestemt form.

Hun troede, at hans mistænksomhed var beroliget for en dag eller to i hvert fald. Hun havde jo ikke hørt Durrances samtale

med Calder i Cairo. Hun vidste ikke, at han selv ikke troede, at der fandtes noget middel, som kunne give ham synet tilbage. Hun havde ikke fjerneste anelse om, at dette med muligheden af en helbredende kur kun var et påskud.

Men alligevel var hun urolig. Durrance var åbenbart blevet skarpere i sin opfattelse. Og det var ikke blot hans sanser, der var blevet skærpede – som man kunne vente det – men sorg og eftertanke havde også skærpet hans forstand. Han opfattede meget, som før var gået ham forbi. Hun følte, at hun på sin side ville blive nødt til at anspænde sig til det yderste for at holde ham stangen, og hun følte sig ikke sikker på, at det ville lykkes.

"To menneskeliv skal ikke blive ødelagt ved min skyld," gentog hun for sig selv, men ytrede det nu snarere som en bøn end som en beslutning. For et var hun ikke i tvivl om, nemlig, at Durrance så uendelig meget skarpere nu, da han var blevet blind.

14. Kaptajn Willoughby dukker op

I løbet af månederne juli og august tiltog Ethnes ængstelse, og en gang i det mindste fandt den udtryk i ord.

"Jeg er bange," sagde hun en morgen, da hun stod ved den åbne dør i mrs. Adairs hus ved Salcombe. Mrs. Adair smilede stille, der hvor hun sad inde i værelset.

"For hvad? For at det kan være tilstødt oberst Durrance noget i London i går?"

"Nej, ikke derfor," svarede Ethne langsomt. "I dette øjeblik kommer han nemlig gående oppe over engen."

Mrs. Adair smilede atter, men så ikke op fra den bog, hun læste i, så at det jo godt kunne være noget i bogen, som morede hende.

"Nej, det tænkte jeg mig," sagde hun, men så dæmpet at ordene kun så vidt nåede Ethnes øren. De trængte hende ikke ind i sjælen, for mens hun stod og stirrede ud over den stenlagte terrasse og ned over den korte, brede trappe, der førte ned i engen, spurgte hun pludselig:

"Tror du, at han har noget som helst håb om at genvinde synet?"

Dette var et spørgsmål, som aldrig før var faldet mrs. Adair ind, og det gjorde ikke noget indtryk på hende.

"Ville han rejse ind til byen til sin øjenlæge så ofte, hvis han ikke havde noget håb?" spurgte hun til svar. "Naturligvis har han håb."

"Jeg et bange," gentog Ethne og vendte sig med en pludselig bevægelse om mod sin veninde. "Har du ikke lagt mærke til,

hvor han er blevet forunderlig flink til at forstå alt. Flink til at fortolke ens tavshed, til at slutte sig til det, man ikke siger, ved at lægge mærke til den mindste af ens bevægelser, til hver nuance i ens tonefald. Har du ikke opfattet det, Laura? Ofte har jeg en følelse af, at hver krog i min sjæl ligger åben for ham. Han læser mig, som et barn læser sin ABC."

"Ja, du et blevet vanskeligere stillet," sagde mrs. Adair. "Du har ikke længere dit ansigt som skærmbræt for dine tanker."

"Og hans øjne røber mig ikke længere noget som helst," tilføjede Ethne.

Begge bemærkninger havde sin sandhed. Så længe Durrance havde haft Ethnes ansigt med dets friske farve og de faste, åbne, grå øjne synlig foran sig, havde han ikke haft let ved at veje hendes pauser mellem ordene og hendes bevægelse op mod det, hun sagde, så uforstyrret som det nu var ham muligt. Og hvor hun på sin side aldrig havde haft mindste tvivl om, hvad han mente eller ønskede eller havde til hensigt, var hun nu ofte i vildrede. Durrances blindhed havde med andre ord medført en virkning ganske modsat af, hvad man kunne have ventet.

Mrs. Adair havde imidlertid mindre interesse for det, Ethne fremholdt for hende, end for den usædvanlige fortrolighed, Ethne for en gangs skyld atter viste hende. Ethne, som før havde været så åben og ligefrem i alt sit væsen, var på det sidste ikke til at kende igen. Man vidste aldrig, hvor man havde hende.

"Der er altså noget, som skal skjules for ham?" bemærkede mrs. Adair roligt.

"Ja!"

"Noget vigtigt?"

"Noget, som jeg må skjule, hvad det så end skal koste," udbrød Ethne. Men selv mens hun sagde dette, følte hun sig ikke vis på, at ikke Durrance allerede havde regnet det ud.

Hun trådte over tærsklen ud på terrassen. Nedenfor terrassen var der en lille eng, gennemskåret af gange og omgivet af en hæk. På den anden side af hækken var der et par grønne marter, lidt længere ude kunne hun se røgen fra oberst Durrances hus stige op mellem en klynge træer. Hun blev stående et lille øjeblik på terrassen, som om hun betænkte sig.

Til venstre gik den lille eng nedenfor terrassen ned til den række høje bøge og egetræer som omkransede den bugt af flodmundingen, hvor huset lå. Men der var blevet hugget en bred åbning, for at man kunne have udsigt over vandet så Ethne kunne se solskinnet spejle sig i dette og lyse over den træbevoksede skråning på den anden side og en sejlbåd et stykke ude på vandet, som langsomt krydsede mod den lette brise.

Ethne så sig om, som om hun opbød al sin kløgt og endog formede de sætninger, hun agtede at hilse den mand med, som nu kom gående med faste skridt lige imod hende over den lille eng. Var der nogen usikkerhed fra hendes side, mærkede hun, at der slet ikke syntes at være nogen sådan hos den blinde mand. Det så ud, som om Durrances øjne så den sti, som hans fødder betrådte, og med stokken, han holdt i hånden, slog han efter græsset ved siden af stien som en mand, der går med stok mere af vane end til brug. Ethne gik ned ad trinnene fra terrassen for at møde ham. Hun gik langsomt, som til et vanskeligt møde.

Men der var en, som med begærlighed afventede anledning til at holde øje med dette møde. I det samme Ethne gik ned fra terrassen, slap nemlig mrs. Adair pludselig den bog, hun havde foregivet at læse i, og løb til vinduet. Skjult bag gardinet så hun ud og iagttog parret. Hun smilede fremdeles, men der var kommet noget vildt i hendes øjne, og hendes ansigt så ud, som om det kunne være forpint af sult.

"Noget, som hun må skjule, hvad det så end skal koste," sagde hun ved sig selv og i en vis triumferende tone. Det var samtidig et anstrøg af foragt i den – foragt for Ethne Eustace, denne hærdede friluftskvinde, som var bange, som gik i angst og gru for at gifte sig med en blind mand og for den indskrænkning af sin frihed, som dette ville medføre.

Mrs. Adair nærede ingen tvivl om, at det var denne angst og gru, Ethne var så ivrig for at skjule. "Jeg for min part er kun glad," sagde hun, og hun var glad – uhyggeligt glad over, at blindheden havde gjort Durrance til invalid.

For hvis hendes tid nogensinde skulle komme, som det nu syntes hende mere og mere sandsynligt, ville blindheden bevirke, at hun kom til at beholde ham for sig selv i langt højere grad end hustruer i almindelighed.

Hun var så skinsyg på hvert ord og hvert blik af ham, at det ikke ville kunne times hende nogen større glæde end at føle, at han var afhængig af hende i et og alt.

Hun holdt øje med Ethne og Durrance, da de mødtes nedenfor trappen op til terrassen. Hun så dem vende om og gå ved siden af hinanden over græsset ned mod vandet. Det forekom hende, som om Ethne trængte ind på ham om noget,

og hun dirrede af begærlighed efter at kunne høre, hvad der blev sagt.

Og det var virkelig således, at Ethne søgte at få ham med på noget, som lå hende på hjerte.

"Du talte med din øjenlæge i går?" begyndte hun hastigt, så snart de havde hilst på hinanden. "Nå, hvad sagde han?"

"At jeg må finde mig i at vente. Tiden alene kan vise, om der er nogen helbredelse mulig eller ikke," svarede han, mens Ethne bøjede sig frem og så ham forskende ind i ansigtet, som for at komme på det rene med, om han talte sandt.

"Men er det derfor nødvendigt, at du og jeg skal vente?" spurgte hun.

"Ja, ganske vist," svarede han. "Det vil være det klogeste fra ethvert standpunkt betragtet." Derpå stillede han hende pludselig et spørgsmål, hvis hensigt hun ikke opfattede. "Det var vel mrs. Adair, formoder jeg, som foreslog det arrangement, at jeg skulle tage hjem til Guessens, og at du skulle være hendes gæst her lige i nærheden?"

Ethne blev lidt forbløffet over spørgsmålet, men besvarede det ligefremt og sandfærdigt.

"Jeg blev meget ulykkelig ved den første efterretning om, hvad det havde ramt dig. Jeg blev så ulykkelig, at jeg i begyndelsen ikke vidste, hvad jeg skulle gøre. Så rejste jeg ind til London og klagede min nød for Laura, som jo er min veninde, og så foreslog hun dette arrangement. Naturligvis slog jeg til med den inderligste glæde," sagde hun i en tone, som om hun bønfaldt Durrance om at tro hende.

Han vendte sig mod hende med et smil.

"Det ved jeg meget godt, Ethne," sagde han blødt.

Ethne drog et lettelsens suk, og det ængstelige udtryk forlod for et øjeblik hendes ansigt.

"Det var venligt af mrs. Adair," begyndte han på ny. "Men det er hårdt for dig, som ville synes om at komme tilbage til din egen kære hjemstavn. Jeg husker meget godt en ytring af Harry Feversham –" Han udtalte navnet i en ganske let tone, men gjorde et øjebliks pause, efter at ham havde udtalt det. Der var ikke noget udtryk i hans ansigt, som røbede, at han havde nogen speciel hensigt med at gøre denne pause, men Ethne havde alligevel sin mistanke. Han lyttede uden tvivl efter bevægelsen fra hendes side, som kunne antyde, at hun følte sig pinlig berørt ved at høre Fevershams navn. Men hun vogtede sig vel for at gøre nogen som helst bevægelse. – – – "en ytring af Harry Feversham for mangen god dag siden," blev han ved. "Det var i London, lige før jeg rejste ud til Egypten. Han talte om dig og sagde: "Hun er vokset sammen med sin fødeegn. Jeg tror ikke, hun kunne føle sig lykkelig noget andet sted end i Donegal." Og når jeg genkalder mig dette, forekommer det mig virkelig egoistisk af mig at modtage det offer, som det må være for dig at opholde dig her så længe."

"Det var ikke det, jeg tænkte på, når jeg spurgte, hvorfor vi behøvede at vente," udbrød Ethne. "Det ville være uhyre egoistisk fra min side. Jeg ville kun vide, hvorfor du foretrækker at vente, hvorfor du holder fast på, at vi skal vente. For så inderligt jeg ønsker og håber, at du må få synet igen, kan det naturligvis ikke gøre nogen forskel i forholdet mellem os, enten det sker eller ikke."

Hun talte langsomt, og der var en vis bønfaldende klang i hendes stemme. Denne gang ytrede Durrance ingen

bekræftelse af hendes ord, og hun gentog dem med forøget eftertryk.

"Det kan naturligvis ikke gøre nogen forskel mellem os."

Durrance fo'r sammen som en mand, der vækkes af dybe betragtninger.

"Jeg beder om undskyldning, Ethne," sagde han. "Jeg tænkte i dette øjeblik på Harry Feversham. Det er noget, som jeg gerne ville få dig til at fortælle mig. Det er nu mange dage siden den gang i Glenalla, da du sagde til mig, at du måske med tiden kunne få dig selv til at fortælle mig, hvad der forårsagede bruddet mellem dig og Harry Feversham. Nu ønsker jeg gerne at vide det. Harry Feversham var min ven, ved du. Jeg ville ønske at høre, hvad der gik for sig den aften i Lennon House, som bragte dig til at hæve forlovelsen og sende ham bort som en udstødt."

Ethne betænkte sig lidt og sagde så i en blød tone: "Jeg ville helst slippe. Det er nu alt sammen forbi. Jeg ville ønske, du ville holde op at spørge mig om det."

Durrance gjorde ikke ringeste forsøg på at trænge yderligere ind på hende.

"Nå, som du vil," sagde han muntert, "jeg skal ikke spørge dig mere. Det ville måske være dig pinefuldt at svare, og jeg vil naturligvis ikke volde dig nogen smerte."

"Det et ikke af den grund, jeg ønsker at slippe at fortælle," sagde Ethne alvorligt. Derpå betænkte hun sig lidt og syntes at vælge sine ord. "Det er ikke det, at jeg gerne vil undgå at tale om noget, som er mig pinefuldt. Men det er så længe siden, det hele foregik – jeg betragter mr. Feversham som en mand, man en gang har kendt godt, og som nu er død!"

De styrede kursen mod den store åbning i trærækken ved stranden, og Ethne så op, idet hun sagde dette sidste. Hun så, at den lille båd, som hun havde set komme krydsende ude på bugten, den gang hun stod på terrassen og betænkte sig på, hvad hun skulle gøre, nu havde lagt til ved stranden. Sejlet var strøget, den lille mast stak op over den grønklædte strand ved haven, og på selve stranden stod der en mand og stirrede usikkert op mod huset, som om han ikke rigtig vidste, hvor han skulle tage vejen.

"Der er kommet en fremmed i land oppe fra bugten," sagde Ethne. "Han ser ud, som om han ikke ved vejen. Jeg vil gå hen og sige ham besked."

Hun løb afsted, endnu før hun havde talt ud, idet hun greb den fremmedes komme som en befrielse, selv om det bare var for et øjeblik. Hun forestillede sig, at hun havde samme følelse som et vidne i retten, der har noget at skjule, og får en halv times frist, når dommeren hæver forhandlingerne, mens der nydes frokost. Enhver afsluttet samtale med Durrance gav hende følelsen af, at hun var sluppet ud af et vidneaflukke, hvor hun var blevet underkastet et så kløgtigt krydsforhør, at hun ikke rigtig klart kunne forstå, hvor den ville hen, skønt hun fra begyndelsen af havde en mistanke om det.

Den fremmede kom hende samtidig i møde. Det var en mand af middelhøjde med kort, tyk næse, fremstående, udtryksfuldt, brune øjne og en noget strittende knebelsbart. Han tog hatten af og fremviste et rundt, noget skaldet hoved.

"Jeg er kommet sejlende herned fra Kingsbridge," sagde han, "men har aldrig før været i denne del af verden. Vil De være så god at sige mig, om det er dette sted som hedder "The Pool"?"

"Ja, De vil finde mrs. Adair på terrassen."

"Det er miss Eustace, jeg ønsker at tale med."

Ethne vendte sig forundret om imod ham.

"Jeg er miss Eustace."

Den fremmede betragtede hende i tavshed.

"Det tænkte jeg mig."

Han snoede spidserne af sin moustache, først den ene og så den anden.

"Det har ikke været så ganske let at finde Dem, miss Eustace. Jeg rejste forgæves den lange vej til Glenalla. Hårdt for en mand med kort permission!"

"Jeg beklager det meget," sagde Ethne smilende. "Men hvorfor har De gjort Dem få meget bryderi?"

Den fremmede snoede på ny sin moustache, og hans tomme blik hvilede atter på hende en lille stund, før han sagde noget.

"De har formodentlig glemt mit navn. Det et så længe siden, De hørte det."

"Jeg tror ikke, at jeg nogensinde har hørt det," svarede hun.

"Jo, det er jeg vis på. De hørte det for fem år siden. Jeg er kaptajn Willoughby."

Ethne fo'r voldsomt sammen. Den friske farve i hendes kinder blegnede, hun pressede læberne fast sammen, og hendes øjne fik et hårdt udtryk. Hun stirrede på ham uden at sige et ord.

Kaptajn Willoughby lod sig ikke på mindste måde forbløffe af hendes forandrede væsen. Han tog sig atter god tid, før han sagde noget, og da han gjorde det, var det med en mine, næsten som om han undskyldte hende. Selv følte han sig øjensynlig i sin gode ret.

"Jeg kan godt forstå, at jeg ikke er Dem velkommen, miss Eustace, men ingen af os kunne forudse, at De ville være tilstede, da Feversham modtog de tre hvide fjer."

"Hvordan kan De vide, at jeg var til stede?" spurgte hun, uden at agte på, hvad andet han havde sagt.

"Jo, det har Feversham fortalt mig."

"Har De truffet ham?" udbrød hun så højt, at det hørtes næsten som et skrig.

I næste øjeblik blev hun selv lige så forfærdet over dette udbrud, som det forbavsede kaptajn Willoughby. Hun havde forsøgt at træne sig op til at holde Harry Feversham ude af sine tanker og sit hjerte, og dette udbrud viste hende, hvor lidt det var lykkedes. Kun for få minutter siden havde hun talt om ham som om en, man betragter som død, og hun havde selv troet, at hun mente, hvad hun sagde.

"Har De virkelig set ham?" gentog hun i en tone, som om hun ikke kunne tro sine egne ord. Og hun så med misundelige øjne på den flegmatiske kaptajn. "Har De talt med ham? Og han med Dem? Hvornår så De ham?"

"For et år siden i Suakin. Hvorfor skulle jeg vel være kommet her, hvis jeg ikke havde truffet ham?"

Det var et spørgsmål, som forskrækkede Ethne. Hun anede ikke, hvad budskab denne mand ville bringe hende, og formåede ikke i øjeblikket at gruble over det, men hun ængstedes for at høre det, hvorledes det så end måtte lyde.

"Nå – hvad er så i grunden Deres ærinde til mig?" sagde hun langsomt og næsten modstræbende.

Willoughby tog en lommebog frem af brystlommen, åbnede den forsigtigt og rystede fra et af dens gemmer en lille,

tilsmudset, hvid fjer ud i sin håndflade. Han rakte den frem til Ethne.

"Jeg er kommet for at give Dem denne."

Ethne tog den ikke. Hun veg tilbage med en gysen.

"Hvorfor skal jeg have den?" spurgte hun med bævende stemme.

"Tre forskellige mænd sendte Feversham hver sin hvide fjer, ensbetydende med tre beskyldninger for fejhed. Dette et en af disse samme fjer, som for fem år siden kom til hans bolig i London og derfra sendtes efter ham til Ramelton. Og jeg er en af de tre mænd, som sendte dem. Jeg har søgt Dem for at lade Dem vide, at jeg tager min anklage tilbage – og at jeg følgelig også har taget min fjer tilbage."

"Men hvorfor bringer De den til mig?"

"Fordi han bad mig om det."

Ethne tog fjeren. Hun så på den, som den lå der i hendes hule hånd, lille og fin og skælvende og dog så betydningsfuld som symbol, og træerne og haven begyndte pludselig at danse for hendes øjne. Hun vidste, at kaptajn Willoughby sagde noget, men det var, som om hun hørte hans stemme fra det fjerne, så forunderligt utydelig var den blevet. Og hun, som brændte efter at høre alt, hvad han havde at fortælle! En kold sved brød frem på hendes pande til trods for den hede augustsol.

Tanken om, at hun stod lige over for kaptajn Willoughby, en af disse tre mænd, som hun aldrig ville kunne tilgive, hjalp hende imidlertid til at overvinde sin svaghed. Hun måtte og skulle ikke lave nogen scene, der ville røbe hendes svaghed, i nærværelse af en af disse forhadte tre. Og hun tog sig voldsomt

sammen og genvandt herredømmet over sig selv, netop som hun var på nippet til at falde i afmagt.

"Følg med mig," sagde hun. "Jeg vil høre alt, hvad De har at sige mig. Jeg blev lidt overvældet i øjeblikket og kan endnu ikke rigtig fatte Deres nyhed."

Hun gik foran ham bort fra den lille plads, hvor de stod, hen til et lille anlæg, som på tre sider var omgivet af en høj hæk. Den fjerde var åben ud mod det glitrende, krusede vand, og på den anden side af vandet var der atter træer, på baggrund af grønne bakker. En åbning i hækken førte ind til denne smukke plet, hvor der stod en havebænk midt på grønsværet.

Ethne satte sig og opfordrede kaptajnen til at tage plads ved siden af hende.

"Giv Dem god tid," bad hun, "og lad mig endelig høre alt. De må ikke glemme noget. Lad mig høre hans egne ord, hvis De husker dem! Jeg vil være Dem så taknemmelig for at høre netop hans egne ord."

Hendes hånd sluttede sig fast om den lille, hvide fjer. Harry Feversham havde på en eller anden måde genoprettet sin ære. Nu skulle hun få at høre hvordan. Hun havde altså været uretfærdig mod ham, men hun følte ingen anger over det. Den ville formodentlig komme senere. For øjeblikket var det en så alt for stor lykke kun at vide, at hun havde været uretfærdig mod ham, at det ikke var hende muligt at angre det.

Hun åbnede hånden og så fjeren. Og mens hun sad således, stormede længe tilbagetrængte erindringer med magt ind på hende og fyldte hendes hjerte med en sorg og en længsel, som hun troede for længst at have overvundet. Hun vidste ikke mere af, at hun befandt sig mellem Devonshires grønne marker og

indåndede den salte søluft derude – så fuldstændig havde fantasien ført hende tilbage til den ene sæson i Dublin et forår for fem år siden, før de hvide fjer var kommet til Ramelton.

Men så begyndte Willoughby at fortælle sin historie, og de gamle erindringer måtte vige pladsen for de nye billeder, som oprulledes for hende. I et nu var hun flyttet til livet ude mellem Afrikas sandørkener, som Durrance allerede havde fortalt hende så meget om.

15. Historien om den første fjer

"Jeg skal ikke afbryde Dem," havde Ethne sagt, da Willoughby tog plads ved siden af hende, men han havde ikke sagt mange ord, før hun brød dette løfte.

"Jeg er viceguvernør i Suakin," begyndte han. "Min chef havde permission i maj. De kan prise Dem lykkelig ved ikke at kende Suakin, miss Eustace, særlig i maj. Ingen hvid kvinde kan holde ud at leve i denne by. Den har en egen fugtig hede, som er noget ganske for sig selv. Luften er tung af saltdampe, det er så trykkende, at man ikke kan sove for den om natten. Nuvel, jeg sad på slotsverandaen en aften og så ud over havnen og destillationsværkerne, og tænkte på, om det overhovedet var umagen værd at gå til sengs, da en tjener kom og sagde til mig, at en mand, som ikke ville opgive sit navn, absolut ønskede at tale med mig. Manden viste sig at være Feversham. Der brændte blot en eneste lampe på verandaen, og det var en mørk aften, så jeg kendte ham ikke, før han var lige ved mig."

Ethne afbrød ham øjeblikkelig.

"Hvordan så han ud?"

Willoughby rynkede panden og spilede øjnene op.

"Det ved jeg virkelig ikke," sagde han tvivlende. "Så omtrent som andre, der har været i Sudan et år eller to – det vil sige lidt nervøs og overanstrengt."

"Nå ja, det kan også være det samme," sagde Ethne med et suk af skuffelse. I hele fem år havde hun ikke hørt et ord om Harry Feversham. Hun hungrede ligefrem efter underretning om ham, efter at høre gengivet de ytringer, hun kendte hos

ham, og at få beskrevet hans vanlige manerer. Hun nærede en ægte kvindelig ængstelse for hans helbred, hun ønskede at vide, om han havde forandret sig af ansigt eller figur, og i så fald hvorledes og i hvilken grad. Men et blik på kaptajn Willoughbys sløve, uopmærksomme ansigt lod hende forstå, at hos ham ville hun ikke få stillet sin længsel efter den slags enkeltheder.

"Jeg beder undskylde," sagde hun, "vil De være så venlig at fortsætte?"

"Jeg spurgte ham om hans ærinde, og hvorfor han ikke havde villet opgive sit navn," begyndte Willoughby på ny. "'Da ville De ikke have taget imod mig,' svarede han og tog en bundt breve op af sin lomme. Dette var breve, som var skrevet for lang tid tilbage af general Gordon i Khartoum. De var bragte ned over Nilen så langt som til Berber. Men dagen efter at de var kommet til Berber, overgav denne by sig til Mahdisterne. Abu Fatma, som var det bud, der havde dem med sig, gemte dem i muren på et hus, som tilhørte en araber ved navn Yusef, der var blevet kastet i fængsel som mistænkt for forræderi, men var rømt til Suakin. Brevene var blevet liggende i deres skjulested i muren, indtil det lykkedes Feversham at finde dem igen. Jeg kiggede dem igennem og så, at de ikke havde nogen værdi, og jeg spurgte Feversham lige ud, hvorfor han, som ikke havde haft mod til at følge sit regiment i aktiv tjeneste, havde risikeret død og pinsler for at få fat på disse værdiløse breve."

Feversham havde så i rolige, nøgterne ord fortalt sin historie. Han berettede, hvorledes han i Suakin havde stødt på Abu Fatma. Hvordan han havde fattet planen til at genfinde brevene, hvordan de to mænd havde rejst sammen så langt som til Obak, og hvordan han så, da Abu Fatma ikke vovede at følge med

længere, havde fortsat alene til Berber, drivende et gråt æsel foran sig. Han skjulte ikke engang det anfald af panik, som overvældede ham ved det første syn af byens brune mure og daddelpalmerne, der ragede op bag den ved Nilens bredder. Et forbigik han dog. Han sagde ikke noget om de timer, han havde tilbragt liggende på det hede sand med kappen over hovedet, mens han havde fremmanet for sig over oceaner og verdensdele en kvindes ansigt, og hvordan det udtryk af sorg, han så i dette ansigt, havde givet ham mod til at fuldføre sin plan.

"Han gik ned til Berber ved solnedgang," sagde kaptajn Willoughby. Mere vidste han ikke at berette, men det var nok for Ethne Eustace. Hun drog et dybt lettelsens suk. Udtrykket i hendes ansigt mildnedes, der kom lys i hendes grå øjne og et smil på hendes læber.

"Han gik ned til Berber," gentog hun blødt.

"Og fandt, at den gamle by var blevet ødelagt efter emirens ordre, og at en ny var under opførelse på dens sydlige udkant," blev Willoughby ved. "Alle de kendemærker, ved hvis hjælp Feversham skulle finde det hus, hvor brevene var gemt, var forsvundet. Husene stod der uden tag og med halvt nedrevne vægge. Her og der stak der en levning af et tårn op, som viste, at her havde der stået et rigmandshus. Men det var fuldstændig håbløst at tænke på at finde Yusefs tarvelige bolig i denne masse af hensmuldrende ruiner. Rævene havde allerede lavet sig huler der."

Smilet flygtede fra Ethnes ansigt, men da så hun atter på den hvide fjer, der lå i hendes håndflade, og lo strålende fornøjet. Fjeren var gulnet af ørkenstøvet. Den var det bedste bevis på, at der ikke var et usandt ord i hele denne historie.

"Bliv ved," sagde hun.

Willoughby fortalte om, hvorledes negeren var blevet sendt med æslet til Abu Fatma ved kilderne ved Obak.

"Feversham blev fjorten dage i Berber," fortsatte Willoughby. "Først en uge, da han hver morgen kom til brønden og ventede på, at negeren skulle vende tilbage fra Obak, og så en uge til, mens den samme neger gik på jagt efter Yusef. Hvor meget De end måtte forsøge på det, miss Eustace, vil De næppe kunne forestille Dem, hvad Feversham måtte gennemgå i disse fjorten dage, da han gik i uafbrudt fare for at blive pågrebet, og vidste, at døden i så fald ville blive hans mildeste straf. Tænk Dem en by med lave huse og brede sandede gader, her og der afbrudt af en sandgrav til bygningsarbejderne, og over alt dette en brændende sol og en hed, skyløs himmel. Ikke en krog var der, hvor der fandtes skjul og skygge. Og hele dagen myldrede der med skrålende og larmende mennesker i gaderne – for det hører med til Mahdistpolitikken at fylde byerne i den grad, at der kan holdes øje med alle og hver mand være spion lige over for sin nabo uden at det mærkes.

Feversham vovede ikke at søge ordentligt nattelogi af frygt for, at sproget skulle røbe ham. Han kunne købe sig sin mad hver dag i markedsboderne, men han skyede enhver yderligere konversation. Han sov om natten i en eller anden afkrog i den forladte by. Han vovede heller ikke at snige sig omkring i smågaderne om dagen, for ikke at nogen skulle spørge ham om, hvad han gik efter, og heller ikke at gå omkring og lytte efter Yusefs navn på torvene, for at ikke andre, som også gik og drev der, skulle søge at drage ham ind i nogen samtale. Ved dagens lys turde han heller ikke vandre omkring mellem

ruinerne i den gamle by og lede efter Yusufs hus. Fra solopgang og til aften måtte han gå rask op og ned i gaderne, som om han havde vigtige forretninger, der ikke tålte nogen opsættelse. Og dette varede ved i hele fjorten dage! Et grusomt liv, ikke sandt, miss Eustace! Jeg ville ønske, at jeg kunne fremstille det for Dem lige så levende, som han fremstillede det for mig den aften på slotsverandaen i Suakin."

Det ønskede Ethne også af hele sit hjerte. Harry Feversham måtte have formået at gøre sine oplevelser overmåde levende for kaptajn Willoughby den aften, siden denne fantasiløse person endnu efter femten måneders forløb fandt sin egen fortællemåde mangelfuld, sammenlignet med Fevershams.

"Foran os havde vi den rolige havn og Det Røde Hav, over os de afrikanske stjerner. Feversham talte med den dybeste ro, men på en egen velovervejet måde og med øjnene fæstet på mit ansigt, som om han ville tvinge mig til at føle med sig og forstå, hvad han havde gennemgået. Selv mens han tændte sin cigar, vendte han ikke øjnene fra mig. For da han var kommet så langt, havde jeg budt ham en cigar og opfordret ham til at tage plads. Det havde jeg virkelig, miss Eustace. Det var første gang i fire år, han sad sammen med nogen af sine standsfæller eller overhovedet med nogen af sine landsmænd som jævnbyrdig. Det fortalte han mig. Jeg ville ønske, jeg kunne huske alt, hvad han fortalte mig."

Willoughby gjorde en pause og syntes af al magt at bryde sit hoved, men sluttelig opgav han det.

"Nuvel," begyndte han på ny. "Efter at Feversham således havde holdt sig skjult i hele fjorten dage i Berber, opdagede negeren Yusef, der ikke som før levede af at sælge salt på

torvene, men havde en lille durraplantage ved flodbredden. Af Yusef fik Feversham oplysninger nok til at finde det hus, hvor brevene lå gemt i den indre mur. Men Yusef var ikke længere til at stole på. Fevershams accent havde måske røbet, at han var englænder. Det sandsynligste er, at Yusef tog Feversham for en spion og anså det for klogt at komme ham i forkøbet med at skrifte for emiren Mohammed-el-Kheir, sin egen andel i at brevene var kommet af vejen. Dette er imidlertid kun gætværk. Den vigtige kendsgerning er den, at Feversham samme aften gik alene til gamle Berber."

"Alene!" sagde Ethne som i forfærdelse. "Fortæl, fortæl!"

"Han fandt huset. Forsiden vendte mod en trang gyde, og det var det sjette i rækken. Den forreste væg var revet ned, men de to sidevægge og bagvæggen stod fremdeles. Tre fod fra gulvet og to fod fra hjørnet til højre lå brevene gemt i denne indre væg. Feversham gravede i den hensmuldrede jordvæg med kniven og fik lavet et hul, hvor han kunne få kniven ind. Muren var tyk, han gravede dybt og standsede nu og da for at føle efter pakken. Endelig fik han fat i den og trak den frem. Da han gemte den i en fold af sin kappe, skinnede et glimt af lyset fra en lygte på ham bagfra."

Ethne fo'r sammen, som om det var hende selv, det var blevet således overrumplet. Hele scenen med stilheden og mørket mellem de hensmuldrende ruiner og de ensomme små gader i modsætning til lysskæret og larmen fra den nye by, mens Harry Feversham stod der med brevene, som i virkeligheden var ensbetydende med delvis æresoprejsning for ham, og det lille lyspunkt fra lygten, som pludselig spillede hen over ham – hele denne scene, som den udviklede sig led for led, stod i dette

øjeblik så levende for Ethne, at hun til trods for den lille fjer, hun havde liggende i sin åbne håndflade, næppe formåede at tro, at Harry Feversham var sluppet fra det med livet.

"Videre, videre!" bad Ethne.

"Han stod med ansigtet mod væggen, og lysskæret kom fra gaden bag ham. Han vendte sig ikke om, men med den ene øjenkrog kunne han se en fold af en hvid kappe hængende ubevægelig. Han forvarede imidlertid brevpakken med en ro og en omhu, som endog i dette øjeblik forbavsede ham selv.

Selve situationen havde stålsat ham til en tankens koncentration og klarhed, som hidtil havde været ham ukendt. Han mærkede, at hans fingre skælvede, mens han bandt knuderne om pakken, men det var kun af spænding, og en spænding, som ikke gjorde ham forfjamsket. Hans tanker arbejdede hurtigt, men med en mærkelig koldblodighed.

Han kom til en fuldt klar og bestemt slutning med hensyn til, hvad han måtte gøre. Han havde fremdeles sin kniv i hånden, drejede sig pludselig om på hælen og begyndte at løbe.

Der var to mænd, som stod og ventede på ham. Feversham løb lige på den mand som holdt lygten. Han så et glimt af en spydspids, bukkede sig lynsnart og slog den til side med sin venstre arm, sprang derpå frem og stødte med højre hånd kniven i araberen, så han sank til jorden og lygten slukkedes. Feversham hoppede over ham og satte i spring østover mod den åbne ørken. Men ikke i nogen panik. Han havde aldrig følt sig så koldblodig. Han blev forfulgt af den anden soldat, som han havde forudset. Han drejede om et hjørne, krøb sammen bag en mur, og da araberen kom løbende forbi, sprang han frem og stødte kniven i ham mellem skuldrene."

Kaptajn Willoughby standsede ved dette punkt i sin historie og vendte sig mod Ethne med en grundende mine.

"Det forunderligste ved alt dette var, at Feversham slet ikke følte sig bange," sagde han. "Sådan som han var, forstår jeg det ikke – kan De forklare mig det? Fra første øjeblik af, da lygtelyset skinnede på ham bagfra, til det sidste, da han satte kursen østover og løb gennem de trange gyder med de halvt nedbrudte husvægge ud mod ørkenen og kilderne ved Obak, følte han ingen frygt."

For kaptajn Willoughby var dette den mest gådefulde del af Harry Fevershams historie. Hvorledes kunne det hænge sammen, at en mand, som følte sig i den grad angst blot for muligheden af at komme med i kamp, at han indgav sin afskedsansøgning, hellere end at risikere det, dog skulle være uden frygt, når han stod ansigt til ansigt med den alvorligste fare? Kaptajn Willoughby kunne vel have grund til at vende sig til Ethne for at få sammenhængen opklaret.

For Harry Feversham selv var der intet gådefuldt, men noget meget bittert ved dette. Han havde siddet på verandaen i Suakin og stukket i kanten af kaptajn Willoughbys bord med selve den kniv, som han havde brugt i Berber til at grave brevene frem med, og som havde vist sig som et så brugbart våben, da lyset fra lygten skinnede ind over ham bagfra. Harry Feversham havde vogtet sig vel for at rense den for blodet. Sådan som den så ud efter natten i Berber, havde han bevaret den som en kostelig skat gennem hele sin flugt de to hundrede og halvtreds engelske mil gennem ørkenen til Suakin. Næst efter de hvide fjer var den hans dyrebareste ejendom, og dette ikke blot som bekræftelse på, hvad han havde fortalt

Willoughby, men fordi den satte ham selv i stand til at tro og forstå, at det hele virkelig var sandt.

En ru, brun rust dækkede dele længden af bladet, og i de to første dage og nætter af sin flugt, da han løb og gemte sig og atter løb og gemte sig i bestandig angst for at have forfølgere i hælene, havde han taget kniven frem af brystet og stirret på den med vantro øjne og trykket den fast ind til sig som noget, der var ham til opmuntring og trøst. Om aftenen den anden dag var han kommet på vildspor mellem sandbankerne ved Obak og havde vandret omkring frem og tilbage uden at have mere forråd af vand og dadler, indtil han snublede og blev liggende næsegrus i sandet, ødelagt af hede og sult med den bitre bevidsthed, at Abu Fatma og kilderne befandt sig et sted inden et par kilometers afstand fra den plet, hvor han lå.

Men selv i dette udmattelsens øjeblik havde kniven været en talisman og en hjælp for ham. Han knugede det ujævne skaft, som var alt for lille for en europæers hånd, han strøg med fingrene over den kornede rust på bladet, og det modigt benyttede våben talte til ham og bad ham være ved godt mod, siden han nu var blevet sat på prøve og havde bestået den.

Men længe før han fik øje på de hvide huse i Suakin, var denne tillidsfuldhed hos ham døet bort og kniven blevet et symbol på de unyttige pinsler, han havde gennemgået i ungdommen, og hans egen usselhed, som nåede sit højdepunkt, da han tog sin afsked som officer. Han forstod nu, hvad løjtnant Sutch havde sagt den aften i den lille restaurant, da han fremholdt, at han, Feversham, havde det på samme måde som Hamlet. Også han gik i angst for noget, som han forudså og udmalede sig både med hensyn til selve handlingen

og dens følger, men svigtede han af den grund, da øjeblikket til handling kom med sit skarpe øjeblikkelige krav?

Harry Feversham huskede disse ord, da han sad en majaften fire år senere på kaptajn Willoughbys veranda, stak i bordkanten med sin kniv og atter og atter gentog i en fortvivlet tone: "Det var lutter indbildning af mig, men en indbildning, der har bragt forfærdelig megen lidelse over en kvinde, som jeg gerne ville have værnet mod enhver lidelse. Men jeg har fået min straf, da det har forspildt mit liv også."

Kaptajn Willoughby kunne ikke forstå en natur som Harry Fevershams, lige så lidt som general Feversham gjorde det, eller Ethne tidligere havde kunnet det. Men Ethne havde lært meget i de fem ulykkelige år siden den aften, da Harry Feversham i det lille værelse, som stødte op til forhallen i Lennon House, havde fortalt hende om sin opdragelse, om tabet af sin moder, om den uoverstigelige kløft mellem ham og faderen og om den angst for skam og skændsel, som havde holdt ham vågen om nætterne og ødelagt hele tilværelsen for ham.

"Ja, det var indbildning," udbrød hun. "Det forstår jeg nu. Og jeg kunne have forstået det for længe siden, men jeg ville ikke. Da fjerene kom, fortalte han mig, hvorfor de blev sendt, fortalte det ganske ligefremt med sine øjne i mine. Da min fader havde fået det at vide, vendte han sig roligt og stille ansigt til ansigt med ham for at tage sin dom."

Der eksisterede endnu et lignende bevis på hans mod, som Ethne ikke kendte til. Hun vidste ikke, at Harry Feversham var rejst ned til Broad Place i Surrey og ikke mindre uforfærdet havde aflagt sin bekendelse for den gamle general. Men Ethne vidste nok.

"Det var muligheden af at komme til at vise sig fej, han var så angst for, ikke muligheden af at blive såret og dræbt," udbrød hun. "Hvis jeg blot havde været lidt ældre og mere erfaren dengang! Jeg burde have hørt på, hvad han havde at sige til sin undskyldning. Jeg burde have forstået ham. I hvert fald burde jeg ikke have været så hård mod ham, som jeg var."

Det var ikke første gang, hun overvældedes af anger over den fjerde fjer, som hun havde føjet til de tre. Hun sad nu så sønderknust af den, at hun ikke kunne få et ord frem. Kaptajn Willoughby var imidlertid en stædig mand, som aldrig ville erkende, at han havde begået noget misgreb. Han forstod, at Ethnes anger var en dom over ham selv, og den var han ikke til sinds at finde sig i.

"Kan nok være, men slige fine distinktioner kan man ikke tage hensyn til i det praktiske liv," sagde han. "Jeg kan derfor ikke indse, at vi tre mænd, som sendte ham de hvide fjer på nogen måde har noget at bebrejde os, og hvis jeg her ret i det, så har De mindst af alle nogen grund til selvbebrejdelser."

Ethne overvejede ikke, hvad han egentlig mente med den sidste hentydning til hende selv. For da han var færdig og lænede sig velbehageligt tilbage i sin stol, flammede vreden pludselig op i lys lue hos hende. Mens han talte, havde hun været så optaget af selve historien, at hun ikke havde haft tanke for ham, som fortalte den. Men nu, da han var færdig, målte hun ham fra hoved til fod.

Det forekom hende, som om han så ud som den legemliggjorte dumhed. Hvor turde han vove at sætte sig til doms selv over den ringeste af sine medmennesker, end sige over Harry Feversham? tænkte hun ved sig selv, men huskede i

samme øjeblik, at hun selv havde underskrevet hans dom, og blev blussende rød af skamfuldhed.

Hun sad med sammenpressede læber og holdt øje med Willoughby for at styrte sig vildt over ham, i samme øjeblik han atter åbnede læberne. Under hele hans beretning havde der skinnet en vis nedladende overlegenhed igennem overfor Feversham.

"Lad ham vove at komme med den igen," tænkte Ethne. Men kaptajn Willoughby sagde intet som helst og det blev Ethne, som brød tavsheden.

"Hvem af jer tre var det, som først fik den idé at sende ham fjerene?" spurgte hun stridslysten. "Var det Dem?"

"Nej. Jeg tænker, det var Trench," svarede han.

"Ah, så det var Trench!" udbrød Ethne. Hun slog med den ene knyttede hånd, som holdt fjeren, heftig i den anden håndflade. "Jeg skal huske dette navn."

"Men jeg deler ansvaret," erklærede Willoughby, "og jeg skal vide at bære det. Det gør mig meget ondt, at vi har voldt Dem sorg og ubehagelighed, men jeg kan ikke erkende at have begået noget misgreb i denne sag. Jeg tager nu min fjer tilbage og annullerer min beskyldning. Men dette er Deres værk."

"Mit?" udbrød Ethne. "Hvad mener De?"

Kaptajn Willoughby vendte sig overrasket mod hende.

"Selv om man har været længe i Sudan, behøver man ikke at være fuldstændig uvidende om kvinder og deres store evne til at tilgive. De opfordrede Feversham til at tage fjerene med sig for at han skulle kunne genoprette sin ære, det er tydeligt nok."

Ethne sprang op, før kaptajn Willoughby endnu var kommet til ende med sætningen, og blev stående et lille stykke fra ham

med bortvendt ansigt, forunderlig stille.

Som så mangen indskrænket mand havde Willoughby i blinde ramt med en klogskab og kraft, som han aldrig ville have opnået ved at bruge sin smule forstand. Han havde pludselig udpeget for Ethne en fremgangsmåde, hun kunne have valgt, og hendes anger sagde hende meget bestemt, at det var den fremgangsmåde, hun *burde* have valgt.

Men hun søgte ikke at besmykke sig i sine egne øjne, og heller ikke ville hun lade Willoughby blive i sin fejlagtige opfattelse. Hun erkendte, at hun havde været ubarmhjertig og uretfærdig mod Harry Feversham, men nu var hun glad over det, siden det var blevet årsagen til, at han var kommet til at vise sig stor.

"Vil De være så venlig at gentage, hvad De sagde, og rigtig langsomt," bad hun i en dæmpet tone.

"De opfordrede Feversham til at tage fjerene med sig –"

"Har han selv fortalt Dem det?"

"Ja vel," og Willoughby fortsatte, "for at han ved senere tapperhed skulle tvinge de mænd, som havde sendt dem, til at tage dem tilbage, og på den måde genoprette sin ære."

"Dette kan han ikke selv have fortalt Dem?"

"Nej, jeg har gættet mig til det. Det syntes jo egentlig, som om det skulle være plat umuligt at afvaske en sådan skam. Den anledning, han søgte, kunne let aldrig have frembudt sig – det var ikke engang sandsynligt, at den ville frembyde sig. Og som det gik, måtte Feversham i alle tilfælde vente i tre år i Suakin, før den frembød sig. Ja, miss Eustace, der krævedes en kvindes tillid for at undfange denne plan – en kvindes opmuntring for

at bringe den mand, som havde påtaget sig at udføre den, til at holde ud."

Ethne lo og vendte ham ryggen. Hendes ansigt strålede af stolthed, og der kom noget ligefrem forklaret i hendes smil og udtryk. Willoughby så på hende og blev rent betaget.

"Ja, De var den rette kvinde til at undfange en sådan plan," udbrød han.

Ethne lo på ny, strålende lykkelig.

"Fortalte han Dem om den fjerde hvide fjer?" spurgte hun.

"Nej."

"Da skal jeg fortælle Dem sagens virkelige sammenhæng," sagde hun, idet hun atter satte sig ned. "Han har selv udtænkt planen fra først til sidst. Heller ikke har jeg opmuntret ham under dens udførelse. For indtil denne dag har jeg aldrig hørt den nævne. Siden den balnat i Donegal har jeg ikke haft nogen som helst efterretning fra eller om mr. Feversham. Jeg opfordrede ham til at tage disse tre fjer til sig, fordi de var hans, og jeg ønskede at vise ham, at jeg var enig i den beskyldning, de var symboler på. Det synes grusomt, ikke sandt? Men jeg gjorde mere end det. Jeg brækkede en hvid fjer af min vifte og bad ham tage den med også. Det er blot retfærdigt mod ham, at De får dette at vide. Jeg ønskede for evigt og altid at gøre ende ikke alene på mit bekendtskab med ham, men på enhver venlig tanke, han måtte bevare om mig og jeg om ham. Jeg ønskede at få det fastslået både for mit eget og for hans vedkommende, at vi herefter altid skulle være som fremmede for hinanden både nu – og siden hen." Det sidste udtalte hun hviskende.

Kaptajn Willoughby forstod ikke, hvad hun mente med dette. Det er muligt, at der ikke var andre end løjtnant Sutch og Harry

Feversham selv, som ville have forstået det.

"Jeg var bedrøvet og fortvivlet nok, da jeg havde gjort det," blev hun ved. "Ja, jeg har egentlig aldrig kunnet forvinde det. Jeg tror ikke, at denne fjerde hvide fjer og den rolige værdighed, han tog den med, har været helt ude af mine tanker et eneste minut i disse fem år. Men i dag er jeg glad." Og skønt hun talte ganske dæmpet, var der en fuldttonende klang af stolthed i hendes stemme.

"Å, hvor glad jeg er! For både ideen og udførelsen er hans ganske alene, netop sådan som jeg ønsker, det skal være. Jeg har ikke ringeste andel i det, og derfor et jeg stolt af ham. Han behøvede ingen kvindes tillid, ingen kvindes opmuntring."

"Og dog har han sendt denne tilbage til Dem," sagde Willoughby og pegede noget uforstående på den fjer, Ethne holdt i hånden.

"Ja vist," sagde hun, "javist. Han vidste, at jeg ville blive glad over at vide, at De havde taget den tilbage." Og hun trykkede den uvilkårlig ind mod sit bryst. Sådan blev hun siddende en stund med funklende øjne, til Willoughby rejste sig og pegede mod den åbning i hækken, som de var trådt ind i indhegningen igennem.

"Jack Durrance, så sandt jeg lever," udbrød Ethne.

Durrance stod i åbningen, som var den eneste ind- og udgang til pladsen.

16. Kaptajn Willoughby trækker sig tilbage

Ethne havde i øjeblikket endog glemt at oberst Durrance eksisterede. Lige fra det øjeblik, da kaptajn Willoughby udtalte Harry Fevershams navn og stak hende den lille hvide fjer i hånden, havde hun ikke haft tanke for nogen anden end ham.

Hun havde ført Willoughby ind på den indhegnede plads og hans historie havde helt og holdent lagt beslag på hendes tanker, idet hun udfyldte hullerne i Willoughbys historie med sine egne minder og syntes at se Harry for sig med det for ham ejendommelige i bevægelser, stemme og blik. Hun var blevet ført langt bort fra denne solbeskinnede engelske park, og de fem tunge år, hvor hun trods alt havde holdt hovedet højt og set verden i øjnene med et tappert smil, var som strøget ud af hendes erindring. Hvor tunge de havde været, vidste hun ikke selv før nu, da hun løftede hovedet og så Durrance stå i den lille åbning i hækken.

"Hys!" hviskede hun til Willoughby, idet hun blev ganske bleg og lukkede øjnene for et kort sekund som i krampagtig smerte. Der var imidlertid ingen tid til at give efter for sine følelser. Den lille samtale med Willoughby havde været som en ferie, men nu var ferien forbi. Nu måtte hun igen tage de forpligtelser på sig, som disse fem år havde pålagt hende, og det øjeblikkelig. Om hun ikke kunne have fuldbyrdet den vanskelige opgave at glemme Feversham – og det vidste hun nu, at hun aldrig ville kunne, så måtte hun i det mindste sørge for, at Durrance aldrig kom til at ane, at hun ikke havde glemt ham. Han måtte blive

ved at tro, at hun bragte noget mere end venskab for ham med i deres ægteskab. Han stod lige foran åbningen til den indhegnede plads og syntes at ville komme ind gennem den. Så rap som han var til at gætte sig til alt, hvad der foregik, ville det ikke være klogt at lade ham komme i berøring med kaptajn Willoughby. Han ville ikke en gang få at vide, at han havde været hos hende.

Ethne så sig om efter en udvej, skønt hun vidste, at der ikke fandtes nogen. Foran dem lå vandet, og en høj, tæt hæk omsluttede dem på de øvrige tre sider. Der var kun en indgang til dette anlæg, og Durrance selv spærrede benyttelsen af den.

"Sid stille," hviskede hun til Willoughby. "Kender De ham?"

"Ja, naturligvis, vi har været sammen i Suakin i tre år. Jeg har hørt, at han skulle være blevet blind, og det glæder mig at se, at det ikke er sandt."

Durrances bevægelser forekom ham alt for frie og sikre til, at noget sådant kunne være muligt.

"Tal ikke så højt," svarede Ethne. "Det *er* sandt. Han *er* blind."

"Det skulle man ikke tro. Hvad kan jeg sige til ham? Beklagelser synes mig så unyttige."

"Sig ingenting."

Durrance stod stille lige indenfor åbningen i hækken, og det så ud, som om hans blik var fæstet på de to, som sad på bænken.

"Ethne!" sagde han, men uden at hæve stemmen og uden at der var noget tvivlende eller spørgende i hans tone. Dette gjorde illusionen fuldstændig.

"Det er umuligt, at han er blind," sagde Willoughby. "Han ser os."

"Nej, han ser ingenting."

"Ethne!" gentog Durrance med hævet stemme, og nu havde den også en vis spørgende klang.

"Der kan De høre! Han ved ikke, at jeg er her. Hold Dem ganske stille."

"Hvorfor det?"

"Han må ikke vide, at De er her," og hun greb ham hårdt i armen af frygt for, at han skulle gøre en bevægelse.

Willoughby spurgte ikke mere. Det var noget ved Ethnes væsen, som tvang ham til tavshed. Selv sad hun lige så stille, som hun forlangte det af ham og i en underlig sammenkrøben stilling. Hun tilbageholdt endog åndedrættet så meget som muligt og stirrede på Durrance med et sådant udtryk af angst i sine øjne, at Willoughby uvilkårligt blev smittet af hendes stemning og ønskede, at de måtte slippe fra det uden at blive opdaget.

"Han kommer hen imod os," hviskede han.

"Hys!"

"Ethne!" udbrød Durrance atter. Han kom nogle skridt nærmere i retning mod bænken.

Ethne og kaptajn Willoughby sad så stive som to lys og stirrede begge på ham. Han kom nærmere og nærmere og standsede lige foran bænken.

"Han må kunne se os," tænkte Willoughby, for Durrances øjne var fæstet på dem, og det så ud, som om han var i begreb med at tale til dem. Selv Ethne, som vidste, at han ikke så en smule, kunne i dette øjeblik næppe blive klar over det.

"Ethne!" sagde han på ny, men denne gang med sin sædvanlige talestemme. Og da der heller ikke nu kom noget

svar, trak han på skuldrene og vendte sig mod vandet. Han vendte nu ryggen mod dem, men Ethnes erfaring havde lært hende at opfatte næsten umærkelige nuancer i hans holdning og bevægelser, nu efter at ansigtet var blevet så uigennemtrængeligt. Trods den ligegyldige måde, han svingede stokken på, var der noget ved hovedets stilling, som sagde hende, at han fremdeles lyttede, ja lyttede med yderste anspændelse. Og hun greb fastere om Willoughbys arm.

Således blev de siddende endnu et minut. Da vendte Durrance sig pludselig om og tog et raskt skridt hen mod bænken. Ethne kendte ham imidlertid nu så godt, at hun var forberedt på en så uventet bevægelse. Hun blev siddende aldeles stille, og hendes kraftige greb tvang Willoughby til det samme.

"Hvor i al verden kan hun være?" sagde Durrance halvhøjt ved sig selv og gik tilbage til indgangen og ud igennem den. Ethne slap ikke sit tag om Willoughbys arm, før Durrance var helt ude af sigte.

"Det var sandelig med nød og næppe, at vi slap godt fra opdagelse," sagde Willoughby, da han endelig fik lov til at sige noget. "Tænk, om Durrance havde sat sig lige på os!"

"Der er ingen grund til at tænke sig sligt, siden han ikke gjorde det," svarede Ethne roligt. "Har De nu fortalt mig alt, hvad De havde at fortælle?"

"Ja, så vidt jeg kan huske."

"Og alt, hvad De har berettet mig, tildrog sig i foråret?"

"Nej, ikke i foråret, men forrige sommer."

"Hvorfor bragte De mig da ikke fjeren allerede i fjor?"

"Fordi jeg i fjor havde så kort permission, at jeg ikke rejste hjem til England, men tilbragte ferien i fjeldene nord for Suakin med at gå på jagt efter stenbukke."

"Nå sådan," sagde Ethne roligt. "Jeg håber, at De havde held med jagten."

"Åh, ja, – det var ikke så galt."

Forrige sommer havde Ethne endnu været fri. Hvis Willoughby allerede den gang var kommet hjem til England og havde overbragt hende den gode nyhed, i stedet for at skyde efter stenbukke på Jebel Arast, ville det have omformet hele hendes liv.

"Hvorfor kom De ikke? Hvorfor kom De ikke?" skreg det indeni hende. Men i det ydre viste hun intet tegn på, hvilken uoprettelig ulykke, Willoughby havde anrettet ved ikke at komme det foregående år. Hun havde imidlertid den selvbeherskelse, man lærer i lidelsernes hårde skole, og talte i en så naturlig tone, at Willoughby ikke fik anelse om, hvad der rørte sig hos hende.

"De kunne have skrevet," bemærkede hun.

"Feversham sagde ikke noget om, at det hastede. Det ville have været en lang og vanskelig affære at forklare alt dette i et brev. Han bad mig opsøge Dem, når jeg fik anledning til det, og jeg har ikke fundet tid til det før. Sandt at sige ventede jeg nu at finde, at Feversham var kommet tilbage før mig."

"O nej, det var der ingen mulighed for," svarede Ethne. "Han har jo endnu de to andre fjer at indløse, før han vil bede mig om at tage min tilbage."

Willoughby rystede på hovedet. "Feversham vil aldrig kunne formå Castleton og Trench til at tage deres beskyldninger

tilbage."

"Hvorfor ikke?"

"Major Castleton blev dræbt under det morderiske overfald ved Tamai."

"Dræbt!" udbrød Ethne med en fornøjet lille latter.

Willoughby vendte sig om og stirrede på hende, som om han ikke kunne tro sine egne øren. Hendes ansigt viste ham imidlertid, at efterretningen virkelig glædede hende. Ethne havde den keltiske opfattelse af døden som en sag af ringe vigtighed. Hun kunne også hade, og hun kunne være hård som en sten mod dem, hun hadede. Og disse tre mænd hadede hun af ganske hjerte.

Rigtignok havde hun selv taget parti med hans anklagere og havde givet Feversham den fjerde fjer bare for at vise, at hun var enig med dem. Men det huskede hun ikke i øjeblikket. Hun glædede sig kun over, at major Castleton var bragt vel ud af verden.

"Er oberst Trench også død?" spurgte hun.

"Nej," svarede Willoughby. "Er det en skuffelse for Dem? Han har lidt en meget hårdere skæbne end at miste livet. Han blev taget til fange på en rekognoscering, og nu er han i fængsel i Omdurman."

"Ah!" lød det fornøjet fra Ethne.

"De har vist ikke begreb om, hvad det vil sige at være i fængslet i Omdurman. Hvis De kendte noget til det, ville De have medlidenhed med manden, hvor meget De end måtte have imod ham," sagde Willoughby strengt.

"Nej det ville jeg ikke," påstod Ethne stædigt.

"Jeg skal fortælle Dem lidt om, hvad dette fængselsliv betyder."

"Nej tak. Jeg ønsket ikke at høre noget om kaptajn Trench. Desuden – nu må De gå. En ting må De dog endnu sige mig," sluttede hun, idet hun rejste sig.

"Hvad blev der af mr. Feversham, efter at han havde givet Dem denne fjer?"

"Jeg sagde ham, at han havde gjort alt, hvad det med rimelighed kunne ventes af ham, og han fulgte mit råd og gik ombord på den første dampbåd, som anløb Suakin på vej til Suez og forlod altså Sudan."

"Jeg må se at regne ud, hvor han er. Han må komme tilbage. Havde han det knapt med penge?"

"Nej, han havde mere end nok, fortalte han mig. Faderen bliver ved at give ham det vante tilskud."

"Det glæder mig," sagde Ethne. Hun bad Willoughby blive, hvor han var, til hun kom tilbage, og gik derpå selv ud af indhegningen for at undersøge, om vejen var klar.

Der var ikke et menneske at se i parken og haven. Durrance var forsvundet. Den store stenterrasse foran huset med sine stribede markiser lå stille hen. Klokken nærmede sig et, og selv fuglenes kvidder mellem træerne var forsvundet. Det hvilede en sådan stilhed over parken, at Ethne følte den næsten trykkende. Kun bierne summede døsigt mellem blomsterbedene, og fra engene på den anden side af bugten hørtes en drengestemme, som råbte noget. Ethne vendte tilbage til kaptajn Willoughby.

"Nu kan De gå," sagde hun. "Jeg kan ikke hykle noget venskab for Dem, kaptajn Willoughby, men det var venligt af Dem at opsøge mig og fortælle mig Deres historie. Rejser De straks

tilbage til Kingsbridge? Det håber jeg, De gør, for jeg ønsker ikke, at oberst Durrance skal få noget at vide om, at De har været her, eller om, hvad De har fortalt mig."

"Men Durrance var en ven af Feversham – hans specielle ven," indvendte Willoughby

"Han kender intet til de tre fjer, som blev sendt mr. Feversham og behøver derfor ikke at blive underrettet om, at en af dem er blevet taget tilbage," svarede Ethne. "Han ved heller ikke, hvorfor min forlovelse med mr. Feversham blev hævet, og jeg ønsker ikke, at han skal få det at vide. Deres historie ville bringe ham til at forstå det. Følgelig må han ikke få anledning til at høre den."

"Hvorfor ikke?" spurgte Willoughby. Han var af naturen stædig og syntes, han havde ret til at vide grunden til, at han skulle tie, før han lovede at gøre det.

Ethne forklarede ham den uden omsvøb.

"Jeg et forlovet med oberst Durrance," sagde hun.

Ethne var bange for, at Durrance allerede havde mistanke om, at der ikke var nogen varmere følelse end venskab, som bandt hende til ham. Fik han først nys om, at Harry Feversham på det mest fyldestgørende havde sonet det misgreb, som bragte hende til at slå op med ham, følte hun sig på forhånd forvisset om, hvad han ville gøre. Han ville give afkald på hende, det eneste, han endnu havde tilbage i verden, og hun var fast besluttet på, at dette ikke skulle ske. Hun havde givet ham sit ord, og det ville være usselt at vise sin glæde over, at Harry Feversham genoprettet sin ære, ved at hun gik hen og mistede sin.

Kaptajn Willoughby skød underlæben frem.

"Forlovet med Jack Durrance!" udbrød han. "Så har jeg altså spildt min tid til ingen nytte ved at bringe Dem denne fjer!" og han pegede på den.

Ethne holdt den i sin åbne hånd og rykkede hånden hastigt til sig, som om hun var bange for, at han skulle tage fjeren fra hende.

"Jeg er Dem inderligt taknemmelig for den," sagde hun.

"Det bliver lidt underligt, ikke sandt?" sagde Willoughby. "Det må være hårdt for Feversham, forekommer det mig, men også hårdt for Jack Durrance, når man rigtigt tænker over det."

Han så forskende på Ethne. Han lagde mærke til den omhu, hvormed hun passede på den lille fjer – huskede den åndeløse spænding, hun havde lyttet til hans historie med, den febrilske iver, hun havde udspurgt ham med – og han tilføjede: "Det skulle ikke undre mig, om det er lidt hårdt for Dem også, miss Eustace?"

Ethne svarede ikke. De gik sammen ud af anlægget og hen til det sted, hvor Willoughby havde fortøjet sin båd. Hun påskyndede hans gang ned til vandet, og havde ikke tanke for andet end at få ham af sted, før nogen så ham.

Men Ethne havde gjort regning uden mrs. Adair, som hele denne formiddag havde set hende gøre forskellige ting, der havde vakt hendes nysgerrighed. Fra sit salonvindue havde hun iagttaget Ethnes og Durrances møde ved foden af trappen, der førte op til terrassen. Hun havde set dem gå bort sammen i retning af vandet. Derefter havde hun fået øje på Willoughbys båd, netop som den styrede mod land i den brede åbning mellem træerne. Hun havde set en mand komme vandrende op fra den og hun havde set Ethne gå ham i møde.

Mrs. Adair var ikke den kvinde, som kunne forlade sin observationspost i et sådant øjeblik og i skjul af gardinet blev hun ved at holde øje med, hvad der foregik nede i hendes park og have. Hendes nysgerrighed var lige så stor som landsbymadammernes, når de trækker rullegardinet ned for at kunne beskue fremmede, der går nede på gaden.

Ethne og den fremmede herre havde vendt sig til en anden kant og var forsvundet mellem træerne, mens Durrance blev stående alene tilbage og forglemt. Mrs. Adair tænkte straks på anlægget nede ved vandet. Og da det ene minut gik efter det andet, uden at parret kom tilbage, slog der pludselig en tanke ned i hende: "Det kan vel ikke være Feversham, som er kommet?"

Dette spørgsmål blev for hvert øjeblik mere og mere brændende. Hun længtes efter at få det besvaret og naturligvis på en sådan måde, at det afslørede Ethne som den, der havde spillet et dobbelt spil. Med den største spænding så hun Durrance, som var blevet ked af at vente, følge efter de to forsvundne. Det, som fulgte efter, lagde i endnu højere grad beslag på hendes interesse.

Til hendes forundring kom Durrance alene tilbage, vandrede lige op mod huset, kom op på terrassen og ind i salonen.

"Har De set noget til Ethne?" spurgte han.

"Er hun ikke i anlægget dernede ved vandet?" spurgte mrs. Adair.

"Nej, jeg gik derned og råbte på hende, men der var ingen."

"Virkelig," sagde mrs. Adair. "Ja, så ved jeg ikke, hvor hun er. Skal De gå nu?"

"Ja, jeg går hjem."

Mrs. Adair gjorde denne gang intet forsøg på at holde ham tilbage.

"Måske kommer De og spiser til middag sammen med os? Vi spiser klokken otte."

"Ja tak, det vil jeg gerne," sagde Durrance, men uden at gå endnu. Han stod ved vinduet og legede tankeløst med den nedhængende dusk i gardinsnoren.

"Jeg har ikke vidst før i dag, at det var Deres idé, at jeg skulle tage hjem til Guessens og Ethne blive hos Dem, indtil jeg kunne få bragt på det rene, om jeg kan håbe på nogen helbredelse eller ikke."

"Det faldt jo ganske naturligt at foreslå dette, så snart jeg hørte om den ulykke, som havde ramt Dem."

"Og hvornår var det?" spurgte han i en ligegyldig tone. "Dagen efter at Calders telegram fra Wadi Halfa havde nået hende, formoder jeg?"

Mrs. Adair lod sig ikke narre af hans tilsyneladende ligegyldige tone og væsen. Hun forstod, at han med overlæg var begyndt at tale om sin taknemmelighed for derfra at kunne gå over til det spørgsmål, der lå ham på hjerte, uden at det syntes påfaldende.

"Å, så De kendte til det telegram," sagde hun. "Det troede jeg ikke."

For selvsamme tag, som Durrance vendte tilbage til England, havde Ethne bedt hende om ikke at omtale det for ham.

"Naturligvis kendte jeg til det," svarede han, og uden at vente længere på svar gik han ud på terrassen.

Mrs. Adair grublede for øjeblikket ikke mere over det gådefulde med telegrammet. Dertil var hun for optaget af at få

rede på, om det virkelig var, som hun troede, at Durrance havde stået og råbt på Ethne, mens hun og den anden havde holdt sig stille og ikke svaret ham, skønt de næppe havde været mere end ti meter fra ham. Hun fik snart vished for, at det forholdt sig ganske, som hun havde troet. Hun så Ethne og hendes ledsager komme ud fra indhegningen og gå ned til båden. Var det Feversham? Det måtte hun have rede på, og hun trådte ud på terrassen og løb ned mod vandet.

Således gik det for sig, at da Willoughby rettede sig op efter at have løsnet fortøjningen på sin båd, mødte han mrs. Adairs skuffede blik. Mrs. Adair råbte på Ethne, som stod ved siden af kaptajn Willoughby, og kom derefter nedad bakken til dem.

"Jeg så jer fra vinduet," sagde hun.

"Jaså," svarede Ethne og sagde ikke mere. Mrs. Adair syntes imidlertid ikke at ville fortrække igen, og der opstod en pinlig pause. – Ethne blev nødt til at give efter.

"Denne herre er kaptajn Willoughby," sagde hun og vendte sig til ham. "De kender vel ikke mrs. Adair?"

"Nej," svarede han og løftede på hatten, "men jeg kender mrs. Adair meget godt af navn. Jeg kender venner af Dem, mrs. Adair – Durrance for eksempel – og jeg har naturligvis –"

Et blik fra Ethne bragte ham til hurtigt at bryde af. Han tog fat på at støde båden ud fra land.

"Naturligvis, hvad?" spurgte mrs. Adair med et smil.

"Jeg har naturligvis hørt meget om Dem, mrs. Adair."

Mrs. Adair var fuldt på det rene med, at det ikke var dette, Willoughby havde været i begreb med at sige, da Ethne afbrød ham med sit bydende blik. Han havde været i begreb med at nævne et navn til.

"De hører måske til oberst Durrances regiment?"

"Nej, jeg hører til det Nord-Surreyske," svarede han.

"Ah! Mr. Fevershams gamle regiment," sagde mrs. Adair smilende. Kaptajn Willoughby var faldet i hendes lille snare med en troskyldighed, som fremkaldte ønske om et nærmere bekendtskab hos hende. Det ville være en let sag at få plukket ud af Willoughby, hvad han måtte sidde inde med af viden. For denne gang kom dog ikke mrs. Adair langt med at få tilfredsstillet sin nysgerrighed, Ethne så hende kort i øjnene og sagde roligt:

"Kaptajn Willoughby og jeg har netop talt om mr. Feversham." Samtidig rakte hun hånden ud mod kaptajnen for at sige ham farvel.

Mrs. Adair afbrød hende hastigt.

"Oberst Durrance er gået hjem, men kommer igen til middag. Det var dette, jeg kom for at sige dig, men nu kan jeg med det samme få anledning til at spørge kaptajn Willoughby, om han vil gøre os den fornøjelse at nyde lunch med os."

Kaptajn Willoughby havde allerede fået den ene fod ind i båden, men trak den i en fart tilbage.

"Det er forfærdelig elskværdigt af Dem, mrs. Adair," begyndte han.

"Det et virkelig meget venligt af Dem," faldt Ethne ind, "men kaptajn Willoughby har meddelt mig, at hans permission er meget kort, og vi har ingen ret til at opholde ham. Farvel."

Kaptajn Willoughby stirrede bønfaldende på miss Eustace. Han havde rejst hele natten fra London, havde nydt en meget tarvelig frokost i Kingsbridge og følte sig overmåde tiltalt af mrs. Adairs gæstfrie indbydelse. Men Ethnes øjne hvilede på

ham med et udtryk, der var ensbetydende med en ubønhørlig befaling. Han bukkede, steg ind i båden og stødte fra land.

"De et lidt hård imod mig, miss Eustace," sagde han med en forurettet mine. Men Ethne lo blot og vendte tilbage til terrassen sammen med mrs. Adair. En eller to gange åbnede hun hånden og viste sin veninde en lille hvid fjer, hvorefter hun lo igen med en egen klar, dæmpet latter. Men hun forklarede intet om, hvad kaptajn Willoughby havde fortalt. Havde hun været i mrs. Adairs sted, ville hun ikke have ventet nogen sådan forklaring. Dette angik hende og ingen anden.

17. Musolino-ouverturen

Mrs. Adair på sin side bad heller ikke om nogen forklaring. Bag hendes godmodige ansigt skjulte der sig en intrigant natur. Hun foretrak at se gennem nøglehullet, selv hvor hun kunne gå lige ind gennem døren, for at se sig om, og den underretning, hun skaffede sig ved en del manøvrer, var hende altid kærere end den, som kunne fås for et ligefremt spørgsmål. Hun undgik simpelthen de ligefremme spørgsmål og anså en dag vel anvendt, hvis hun ved dens slutning havde overlistet nogen til frivilligt at meddele hende et eller andet uvigtigt, som hun allerede ved frokosttid kunne have fået at vide ved et simpelt spørgsmål.

Skønt hun var meget nysgerrig i anledning af den lille hvide fjer, som Ethne syntes at sætte så megen pris på, undrede hun sig over, hvad det kunne være for gode efterretninger fra Harry Feversham, kaptajn Willoughby havde bragt hende, og forgæves brød sit hoved med, hvad i alverden der kunne være hændt den aften i Ramelton for fem år siden, røbede hun under lunchen ikke i mindste måde sin videbegærlighed, men holdt en rolig konversation ved lige om alskens ligegyldige ting. Mrs. Adair kunne være meget underholdende og elskværdig, når hun ville, og det ville hun nu. Men ved denne lejlighed var det spildt umage.

"Jeg tror ikke, du hører et eneste ord af, hvad jeg siger," udbrød hun.

Ethne lo og erkendte, at dette var sandt. Så snart de var færdige med måltidet, begav hun sig op på sit værelse og undte

sig en eftermiddag tilbragt i ensomhed. Siddende ved vinduet gentog hun langsomt for sig selv den historie, Willoughby havde fortalt hende om formiddagen, og den satte hendes hjertes strenge i bevægelse som en guddommelig skøn musik. Det beklagelige i, at han ikke var kommet hjem og havde fortalt hende dette for et år siden, da hun endnu var fri, var en lille ting sammenlignet med selve historien. Sorgen over dette kunne ikke opveje den glæde, som selve efterretningen havde bragt hende – ja, i øjeblikket i det mindste var den helt forsvundet af hendes tanker.

Hendes stolthed, som aldrig helt havde forvundet det slag, Harry Feversham havde tilføjet hende den aften i hallen i Lennon House, var nu ved fuld magt igen, og det gennem den samme mand, som havde tilføjet hende den store skam. Hun struttede ligefrem af stolthed og var overstrømmende taknemmelig mod Harry Feversham, som havde underkastet sig så megen fare for atter at give hende ret til at bære hovedet højt. Blodet pulserede hurtigere i hendes årer, og hun følte sig gennemstrømmet af nyt mod. Hun havde fået sin ungdom tilbage denne august-eftermiddag.

Ethne lukkede sin rejsetaske op og tog frem af den det portræt, som var det eneste, hun havde beholdt af alle Harry Fevershams foræringer. Hun var lykkelig over at have beholdt det. Det var et portræt af en, som var død for hende, det vidste hun godt, for der var ikke nogen tanke om troløshed mod Durrance i hendes bryst – men det var samtidig et portræt af en ven. Hun betragtede det glad og lykkelig, fordi Harry Feversham ikke havde behøvet nogen opmuntring fra hende til at holde sig på højde med det tapre forsæt gennem alle disse

skrækkelige år. Da hun lagde portrættet tilbage på sin plads, lagde hun den hvide fjer sammen med det og låste af for begge dele.

Derefter vendte hun tilbage til vinduet. En lille luftning bragte skyggerne fra de høje træer til ligesom at danse på græsplænen. Solskinnet var noget dæmpet og havde en rødlig glans. Men som Harry Feversham for længe siden havde opdaget, var Ethne fastvokset til sin hjemlige egn, og i dette øjeblik var hendes hjerte opfyldt af længsel efter den.

Det var august måned. Lyngen ville nu begyndt at blomstre i bakkerne ved Donegal, og hun ønskede, at det havde været der, hun havde modtaget det gode budskab. Her var hun i et fremmed land, dér ville de brune fjelde og lyngen og bækkene næsten have delt glæden, tænkte hun. Store sorger og store glæder havde dette til fælles for Ethne Eustace, at de begge drog hende til hjemmet, fordi sorgen føltes lettere og glæden mere fuldkommen derhjemme.

Hun havde dog et levende forbindelsesled med Donegal ved sin side – Durrances gamle hyrdehund var blevet hendes uadskillelige ledsager. Til ham udøste hun sit hjerte, og om tårerne undertiden kvalte hendes stemme var det ikke farligt – hunden ville ikke fortælle det til nogen.

Efterhånden som hun overvejede, hvad Willoughby havde meddelt hende, kom hun til at forstå meget, som Willoughby havde udeladt og Feversham aldrig fortalt hende. Hans tilværelse i de tre år, han havde holdt sig skjult i det trange og overfyldte Suakin for eksempel, mens tropperne marcherede ud til kamp og vendte tilbage tilstøvede og blødende, men kronede med sejrens laurbær.

Harry Feversham havde måttet snige sig bort, når de nærmede sig, for at ikke nogen gammel ven af ham – Durrance for eksempel eller Willoughby eller Trench – skulle få øje på ham og genkende ham trods forklædningen. Hun forstod den panik, som havde grebet ham, da han først fik øje på Berbers gamle mure, og så ham levende for sig, som han lå der på jorden i kvaler natten igennem, ligesom da han fortvivlet søgte efter kilderne mellem Obaks skiftende sandbanker – og efterhånden som hun forestillede sig hver af disse situationer, spurgte hun sig selv: "Hvor var jeg da? Hvad gjorde jeg?"

Hun blev siddende ved vinduet, indtil belysningen i det stille vand i bugten begyndte at antage en anden karakter, og kragerne, som skrigende kredsede ud fra trætoppene for at ordne sig for natten, mindede hende om at det blev aften.

Hun kom ned til middagen i et så glimrende humør, at det rent forbavsede de to andre. Mrs. Adair tænkte ved sig selv, at hun aldrig havde set en sådan glans i hendes øjne eller en så frisk og yndig farve i hendes kinder. Hun følte sig mere end nogensinde forvisset om, at kaptajn Willoughby måtte have bragt storartede efterretninger, og brændte mere end nogensinde af nysgerrighed efter at få rede på, hvad de bestod i. Men til trods for dette var hun livlig og underholdende, og lige siden Durrance kom hjem til Guessens havde der aldrig hersket en så utvungen stemning mellem disse tre som under denne middag. Ethnes gode humør virkede nemlig smittende på Durrance, han lo om kap med hende og havde intet af det vanlige udtryk af anspændt lytten, for at høresansen kunne erstatte synet.

"I aften tror jeg, at du vil spille lidt på din violin," sagde han smilende, da de rejste sig fra bordet.

"Ja," svarede hun, "det vil jeg – med største glæde."

Durrance lo og åbnede døren for damerne. Violinen havde ligget urørt i sin taske de sidste to måneder. Durrance var efterhånden kommet til at betragte den som en målestok for Ethnes humør. Hvis hun var fornøjet med tilværelsen, blev kassen lukket op, og instrumentet fik lov til at tale. Hvis hun var trist og misstemt, blev den holdt under lås og lukke, for at den ikke skulle sige for meget, åbne gamle sår og lægge dem blot for andres øjne. Ethne vidste godt, at violinen var en indiskret ven. Men i aften skulle den dog frem.

Mrs. Adair blev lidt tilbage i spisestuen, til Ethne var kommet ud af hørevidde.

"De har lagt mærke til, hvor forandret hun er i aften," sagde hun.

"Ja, det skulle jeg tro," svarede Durrance. "Nu er det kommet, det jeg har håbet og ventet på næsten i fortvivlelse."

"Er De så lykkelig over forandringen?"

Durrance kastede hovedet tilbage.

"Kan det undre Dem, at jeg et lykkelig? Venlig, elskværdig og selvforglemmende har hun jo altid været. Men i aften er der noget mere end venlighed, og for første gang sådan, at det er til at tage og føle på."

Der kom et udtryk af medlidenhed over mrs. Adairs ansigt, og hun gik ud af værelset uden at sige et ord mere. Durrance tog den store forandring hos Ethne udelukkende til fordel for sig selv. Mrs. Adair trak rullegardinerne i salonen op, åbnede glasdøren og lod måneskinnet komme ind, og da hun derpå så,

at Ethne tog violinkassen frem, gik hun ud på terrassen. Hun følte, at hun ikke ville have ro til at sidde derinde hos dem. Da Durrance kom ind i salonen, fandt han altså Ethne alene derinde. Hun sad ved vinduet og var allerede ved at stemme strengene på violinen. Durrance satte sig i en lænestol, der stod i mørket bag hende.

"Hvad skal jeg spille for dig?" spurgte hun.

"Musolino-ouverturen," svarede han. "Den spillede du den første aften, jeg var i Ramelton. Jeg husker så godt, hvorledes du spillede den den gang. Spil den igen i aften. Jeg har lyst til at sammenligne, hvorledes du spiller den nu."

"Jeg har spillet den siden."

"Aldrig for mig."

De var alene i værelset. Vinduer og døre stod åbne. Det var en dejlig måneskinsaften. Ethne gik pludselig hen til lampen og blæste den ud. Derefter satte hun sig atter på sin forrige plads, mens Durrance forblev siddende i mørket bag hende, bøjede sig frem med hænderne på knæene og lyttede så intenst, som om det gjaldt liv og død. Som han troede, var dette den endelige prøve, hans og hendes fremtid skulle afgøres efter. Ethnes violin ville utvivlsomt sige ham, om han nu forstod hende rigtigt eller ikke. Han var i en usigelig spænding for at høre, om der taltes venskab ud af den eller noget mere end venskab. Man kunne tage ham for en voksfigur, så ubevægelig sad han der og lyttede.

Ethne spillede ouverturen, og mens hun spillede, glemte hun, at Durrance var til stede. Ude i haven var luften stille og sommervarm og fuld af vellugt. Træerne stod og så drømmende op mod stjernerne, og da musikken strømmede ud over den

tavse park, fik Ethne pludselig den idé, at den måske også kunne fare ud over bugten og Salcombe-dæmningen og videre over det månebeskinnede ocean og høres som en fjern musik af en mand, der lå og sov et sted langt borte under den sydlige stjernehimmel med ørkenens kølige nattevind strygende over sit ansigt.

"Om han blot kunne høre det!" tænkte hun. "Om han blot kunne vågne op og føle, at det han hørte, var et vennebudskab!"

Og med denne forestilling i sit hoved spillede hun så glimrende som aldrig før – hun fik violinen til at give udtryk for alt, hvad der rørte sig i hendes hjerte. Mens hun spillede, formede hendes fantasi nye billeder. Musikken blev til en bro, slået igennem luften fra den ene halvkugle til den anden, en bro, som hun og Harry Feversham kunne mødes på for et par minutter og give hinanden hånden. Derefter ville de naturligvis ufortøvet skilles igen og hver gå sin beskikkede vej gennem livet. Men de par minutters møde ville for dem begge være en stor hjælp til siden at gå sine særskilte veje.

Tonerne klang ud gennem aftenens stilhed og fyldte den. Det forekom Ethne, at de tolkede den stolthed, som i dag havde holdt sit indtog hos hende. Det var ikke længere: "Om han kunne høre det!" men "Han *må* høre det!" Og i den grad blev hun revet med af musikken og sin egen fantasi, at et vidunderligt håb pludselig dukkede op for hende og tog hende fangen.

"Tænk, om han kunne svare!"

Hun trak de sidste takter ud og spillede dem om igen, uvilkårligt afventende et svar, og da de sidste toner var døet hen, sad hun med violinen på knæene og stirrede ud over den månebelyste have.

Og der kom et svar, men ikke fra fjerne lande over hav og strand. Det kom fra mørket bag hende, og den stemme, som udtalte det, var Durrance.

"Ethne, hvor tror du, at jeg sidst hørte denne ouverture blive spillet?"

Disse ord bragte Ethne som med et ryk tilbage til bevidsthed om, at Durrance var i værelset, og hun svarede, som om hun pludselig var blevet rystet op af søvne.

"Det har du jo netop sagt mig. I Ramelton, første gang, du var i Lennon House."

"Jeg har hørt den senere, skønt ikke spillet af dig. Det vil sige, den blev egentlig slet ikke spillet. Blot en stump af den og heller ikke den rigtige, men jeg hørte en antydning af den med mange falske tonet famlet ud af en cither af en græker i en ussel hvidkalket lille café i Wadi Halfa."

"Denne ouverture?" sagde hun. "Hvor besynderligt!"

"Ah, ikke så besynderligt endda, når det kommer til stykket. For grækeren var Harry Feversham."

Så kom svaret alligevel. Ethne havde ikke ringeste tvivl om, at dette måtte opfattes som et svar. Hun sad meget stille i måneskinnet. Men hvis nogen, som havde øjne at se med, havde bøjet sig frem mod hende, ville han have mærket, at hun sad med lukkede øjenlåg. Der fulgte en lang pause. Hun tænkte ikke over, hvorfor Durrance nu omtalte dette møde med Harry Feversham efter at have holdt det skjult så længe. Hun spurgte ham ikke om, hvorledes det forholdt sig, at Harry Feversham måtte spille cither i den usle café i Wadi Halfa. Hun var kun opfyldt af den forestilling, at han havde talt til hende, som hun til ham. Musikken var dog blevet en bro mellem dem, når det

kom til stykket. Det syntes hende ikke engang besynderligt, at han havde brugt Durrances stemme for at tale til hende.

"Hvornår var dette?" spurgte hun omsider.

"I februar i år. Jeg skal fortælle dig om det."

"Ja, gør det endelig."

Og Durrance fortalte ud af mørket, hvor han sad.

18. Svaret på ouverturen

Ethne vendte sig ikke mod Durrance eller forandrede stilling i mindste måde. Hun blev siddende med violinen på knæene og stirrede ud over den månebelyste park mod den lille åbning mellem træerne, hvor hun kunne se vandet, og hun bevarede med overlæg denne stilling. For den hjalp hende til at tro, at det var Harry Feversham selv, som talte til hende, og til at glemme, at han talte gennem Durrances stemme. Hun glemte endog næsten, at Durrance var i værelset. Hun lyttede omtrent lige så intenst, som Durrance plejede at gøre, og ønskede blot, at stemmen skulle tale rigtig langsomt, så at det tog lang tid at fortælle budskabet, og hun kunne nyde det så meget længere.

"Det var aftenen, før jeg begav mig østover på min ekspedition ud i ørkenen – for sidste gang," begyndte Durrance, og den dybe længsel og sorg, med hvilken han dvælede ved ordene "for sidste gang", lod ved denne lejlighed Ethne ganske uberørt.

"Ja," sagde hun. "Det var i februar. I midten af måneden, ikke sandt? Kan du huske datoen? Jeg har lyst til nøjagtigt at vide datoen, hvis du kan sige mig den."

"Den femtende," sagde Durrance, og Ethne gentog eftertænksomt tallet.

"Jeg var i Glenalla hele februar," sagde hun. "Hvad foretog jeg mig den femtende? Nå, det kan jo være det samme."

Hele tiden mens Willoughby fortalte sin historie om formiddagen, havde hun følt en mærkværdig forbavselse over, at ikke hendes instinkt på en eller anden måde havde givet

hende kundskab om disse begivenheder i selvsamme øjeblik, da de gik for sig. Denne forbavselse vendte nu tilbage. Det var underligt, at hun måtte vente til denne månelyse augustaften, før hun fik noget at vide om mødet mellem Feversham og Durrance den 15. februar.

Og denne forhaling kaldte angeren frem hos hende. "Det er min egen skyld," sagde hun ved sig selv. "Hvis jeg havde bevaret min tillid til ham, ville jeg have vidst det straks. Jeg har fået min straf."

Det faldt hende slet ikke ind, at hun skulle få andet at høre end gode efterretninger, der blot ville udfylde dem, hun allerede havde modtaget, så at dette blev en ligefrem fuldkommen dag. Dette følte hun sig ganske vis på.

"Nå – fortæl videre," bad hun.

"Jeg havde været travlt optaget på kontoret hele dagen for at gøre mig færdig til rejsen. Klokken var 10, da jeg drejede nøglen om i døren og tænkte med velbehag på, at jeg ikke skulle åbne den igen før om seks uger. Og jeg gik en lille aftentur ud af Wadi Halfa langs Nilbredden til den lille landsby Tewfikieh. Da jeg kom ind i hovedgaden, så jeg en hel lille klynge – arabere, negre og en græker eller to, som stod udenfor en café i lysskæret fra denne. Ved at komme nærmere, hørte jeg lyden af en violin og en cither, der klimprede en vals, men begge blev spillet så slet som vel muligt."

"Jeg stod bag klyngen og så ind i cafeen over skuldrene på dem, som stod foran mig. Det var et rum med fire hvidkalkede vægge, en disk i det ene hjørne, en træbænk eller to stillet op mod væggene, og et par paraffinlamper uden kuppel eller skærm hængende ned fra loftet.

En trup omrejsende musikere spillede for denne klynge negre, arabere og egyptere for at samle så meget, at de havde til nattelogi og et måltid mad. Der var fire, og så vidt jeg kunne se, var de alle grækere. To af dem var øjensynlig mand og hustru. De var begge gamle, begge meget lurvede, ja næsten pjaltede i deres dragt. Manden en mager fyr med gustent ansigt, gråt hår og sort moustache, konen fed og storlemmet med grove, simple træk. Af de andre to syntes den ene – en pige på sytten år – at måtte være deres datter. Hun var egentlig ikke smuk, men så pænt og pynteligt klædt, at dette gjorde hende smuk i disse usle omgivelser. Jeg var oprigtig talt næsten rørt over, at far og mor ville gå i sådanne pjalter, for at hun for enhver pris skulle være fin. Hun havde en ordentlig kjole af et eller andet hvidt stof, et klædeligt bånd i håret, og selv skoene var ordentlige.

Den fjerde var en ung mand; han sad i vinduet med ryggen mod mig, bøjet over sin cither. Men jeg kunne se, at han havde falsk skæg. Da jeg kom, spillede den gamle mand violin, skønt det vel ikke kunne kaldes spil. Det lignede mere en lyd, som når man skraber med en griffel på en stentavle. Det gøs i mig, og selve violinen syntes at hvine af smerte. Og mens han gned på strengene, og den unge mand klimprede på citheren, drejede den gamle kone og den unge pige sig langsomt rundt i en vals. Det kan synes komisk at høre fortælle om det, men du skulle have set dem – å, det var til at blive syg af! Jeg tror ikke, at jeg nogen sinde i mit liv har set noget så trist.

Den lille klynge udenfor – det var negre, må du huske – lo ad truppen og sagde alle slags simple vittigheder på deres bekostning. Og inde i cafeen var de fire hvide – den tykke, gamle kone, som slæbte sig rundt med tunge, klodsede

bevægelser, stønnende af anstrengelse, den lette, smidige unge pige, og de to mænd med den disharmoniske, grusomme musik. Og over os havde vi den afrikanske himmel med sine store planeter og andre stjerner og lige omkring os den månebeskinnede ørken med sin dybe stilhed og sine umådelige sandstrækninger. Forestil dig det! Der var noget rent uhyggeligt ved underholdningen. Disharmoni med omgivelserne."

Han holdt inde et øjeblik, mens Ethne udmalede sig den scene, han havde beskrevet. Hun så Harry Feversham bøjet over sin cither og spurgte straks sig selv: "Hvad var hans mening med at fare omkring med denne trup?" Det kunne være forståeligt, at han ikke brød sig om at vende tilbage til England. Han ville ganske sikkert ikke komme tilbage til hende, før hun sendte bud efter ham. Og af det, kaptajn Willoughby havde sagt, vidste hun, at han ikke ventede noget bud fra hende. Han havde ikke opgivet Willoughby nogen adresse, hvor et brev kunne nå ham. Men hvad skulle han forklædt i Wadi Halfa sammen med denne omrejsende trup? Det kunne ikke være for at leve, så meget havde hun i alt fald fået at vide af Willoughby, at han havde penge.

"Du talte vel til ham?" spurgte hun pludselig.

"Til hvem? Å, til Harry?" svarede Durrance. "O ja, senere, da jeg fandt ud af, *hvem* det var, som spillede cither."

"Hvorledes opdagede du dette?" spurgte Ethne.

"Jo, valsen tog omsider en ende. Den gamle kone sank udmattet ned på bænken ved den hvidkalkede væg, den unge mand løftede hovedet fra citheren, den gamle mand begyndte at gnide en ny melodi på sin violin og den unge pige stillede sig frem for at synge. Hendes stemme var ungdommelig frisk, men

havde ingen andre musikalske fortrin. Hendes sang var som kunstpræstation betragtet lige så værdiløs som den øvrige underholdning og dog smilede den gamle mand, moderen trampede takten med sin tunge fod og nikkede til manden af stolthed over datterens dygtighed. Og atter begyndte de plumpe bemærkninger i klyngen udenfor med de uoversættelige vittigheder fra negrene og araberne. Det var gyseligt, kan du vel tænke dig?"

"Javist," svarede Ethne, men i en åndsfraværende tone, som om hun tænkte på noget ganske andet. Hun havde ingen deltagelse til overs for disse tre lykkens stedbørn. Dertil var hun for optaget af gåden med Harry Fevershams opdukken i Wadi Halfa som citherspiller og af at lytte efter det bud, han sendte hende. Og mens hun lyttede, sad hun og stirrede på den store sølvstribe af måneskin ved sine fødder, som om den var et vindue, hvorigennem hun, hvis hun blot anstrengte sig nok, kunne skelne i det fjerne den lille cafe i Tewfikieh på grænsen af Sudan.

"Fortæl videre," bad hun. "Da sangen var endt, hvad så?"

"Den unge mand, som sad med ryggen mod mig, begyndte famlende at forsøge sig med en solo på citheren. Han tog så mange falske toner, at det i begyndelsen ikke var muligt at opfatte nogen melodi. Latteren og larmen tog til blandt tilhørerne, og jeg holdt på at vende mig bort, syg om hjertet, da jeg pludselig blev holdt fast ved en stump toner, der tilfældigvis blev spillet korrekt. Jeg lyttede videre, og det var som om jeg opfangede noget af en kendt melodi – eller rettere af et sælsomt genfærd af en melodi, og dog var der noget i den, som forekom mig bekendt."

"Jeg stod og lyttede derude i sandet på gaden, mellem de usle småhuse og de forkrøblede træer, og mine tanker blev ført langt bort derfra til Ramelton og en sommeraften under Donegals himmel, da du sad ved det åbne vindue og spillede den samme Musolino-ouverture, som du har spillet nu igen i aften."

"Var det en melodi fra den?" udbrød hun.

"Ja, og det var Harry Feversham, som spillede melodien. Jeg bemærkede det ikke straks. Jeg var ikke meget skarp i min opfattelse den gang."

"Men det er du nu."

"Skarpere i hvert fald. Nu ville jeg have gættet det. Den gang blev jeg fra først af bare nysgerrig. Det undrede mig, hvor en omrejsende græker kunne have fået fat på den melodi. I hvert fald besluttede jeg at belønne ham for hans anstrengelser. Det troede jeg, du ville synes om."

"Ja," svarede Ethne hviskende.

"Da han kom ud af cafeen bagefter og gik omkring i mængden, hvor det regnede med spottegloser over ham, kastede jeg et guldstykke i hatten. Han vendte sig overrasket om mod mig. Da kendte jeg ham, til trods for det falske skæg. Desuden havde han forbavset råbt: "Jack!" før han fik tid til at samle sig."

"Da kan du ikke have taget fejl," sagde Ethne grundende. "Den mand, som klimprede på citheren, var virkelig –" fornavnet kom hende på læberne, men hun havde selvbeherskelse nok til at holde det tilbage – "var virkelig mr. Feversham. Men han forstod sig ikke en smule på musik. Det husker jeg meget godt."

Hun lo uvilkårligt ved erindringen om Fevershams totale mangel på evne til at vurdere nogen som helst musik undtagen den, som udgik fra hendes violin. Han havde ikke spor af gehør. Man kunne ikke sætte en dissonans sammen, der var skrækkelig nok til, at han lagde mærke til den. Han ville aldrig kunne have husket nogen melodi fra Musolino-ouverturen.

"Og alligevel var det Harry Feversham," svarede han. "På en eller anden måde havde han kunnet huske den. Det kan jeg forstå. Han havde vist så lidt, han brød sig om at huske, og formodentlig havde han samlet al sin evne om at genkalde sig dette lidet. Gennem ihærdige anstrengelser har det vel derefter lykkedes ham at uddrage af citheren noget, som havde lighed med det, han huskede. Kan du ikke forestille dig ham ivrigt i færd med at fremmane af sin hukommelse denne lille stump musik, og hvordan han igen så nynnede den for sig selv og fløjtede den utallige gange, usikkert og med fejltagelser, indtil han en skønne dag omsider havde fået den fæstnet i sine tanker. Det kan jeg så godt, så inderligt godt forestille mig."

På den måde fik Ethne sit svar gennem Durrances mund. Da han var færdig med sin beretning, sad hun tavs og dybt bevæget. Det passede godt, at denne ouverture, hendes yndlingsmusik, skulle bringe hende bud om, at Harry ikke havde glemt hende, og at han til trods for den fjerde hvide fjer blev ved at tænke på hende med venlighed.

Harry Feversham havde ikke forgæves anstrengt sig så meget med at lære denne melodi. Ethne havde ikke troet, at noget i verden mere ville formå at sætte hele hendes sjæl i bevægelse, som dette havde gjort. Hun tænkte på, om Harry, der hvor han sad i den usle lille café og klimprede sin dårlige musik frem

med negre, grækere og arabere som tilhørere, også havde drømt, sådan som hun havde gjort det i aften, om, at et fjernt ekko af melodien på en eller anden måde kunne nå frem over hav og strand.

Hun var nu på det rene med, at hvor meget hun end i fremtiden ville foregive at have glemt Harry Feversham, ville det aldrig blive andet end et foregivende. Forestillingen om den tarveligt oplyste lille café i ørkenbyen ville aldrig mere være langt borte fra hendes tanker, men af den grund havde hun ingenlunde til hensigt at opgive sin beslutning om at lade, som om hun havde glemt ham. Erkendelsen af, at hun i sin tid havde været uretfærdig mod Harry Feversham, gjorde hende kun så meget fastere bestemt på, at ikke også Durrance skulle komme til at lide ved nogen skyld fra hendes side.

"Jeg sagde dig i fjor i Hill Street, Ethne, at jeg ville ønske aldrig at komme til at se Feversham igen," fortsatte Durrance. "Deri tog jeg fejl. Da det kom til stykket, var det ham, som søgte at undgå mig, og ikke omvendt. I samme øjeblik, som det gik op for ham, at mit navn var undsluppet hans læber, søgte han at trække sig tilbage fra mig ind i klyngen og begyndte at pludre græsk, men jeg greb ham ved armen og ville ikke slippe ham.

Jeg ved, at han har begået en eller anden stor uret mod dig, og det vidste jeg også den gang, men jeg var ikke i stand til at tænke på det i øjeblikket. Jeg huskede kun, at længe før den tid havde Harry Feversham været min ven, min eneste ven. At vi havde roet i samme collegebåd ved kaproningerne i Oxford, og at vi havde badet sammen i Sandford Lasher om sommereftermiddagene, og jeg huskede så mange andre fælles minder fra ungdommen og nu skulle jeg træffe ham her i Wadi

Halfa udstødt fra slægt og venner og fædreland og reduceret til at strejfe om i dette usle selskab og spille cither for en klynge indfødte og nogle grækere for at få en bid brød og tag over hovedet for natten."

"Nej," sagde Ethne, "det var ikke af den grund, han kom til Wadi Halfa."

"Hvorfor ellers?" spurgte Durrance.

"Det kan jeg ikke sige så nøje. Men han var ikke i pengenød. Hans fader er blevet ved at give ham den sædvanlige understøttelse, og han har taget imod den."

"Er du vis på det?"

"Ja, ganske vis. Jeg har hørt det så sent som i dag."

Der forsnakkede hun sig, men Ethne var for optaget af Durrances beretning til at være på sin post. Durrance på sin side var ikke mindst optaget af det, han fortalte, og derfor var der ingen af dem, som tænkte noget ved denne ytring.

"Så du har aldrig fået at vide, hvad der bragte mr. Feversham til Halfa?" sagde hun. "Hvorfor spurgte du ham ikke? Hvorfor i alverden spurgte du ham ikke?"

Hun følte sig skuffet, og bitterheden ved hendes skuffelse gav sig til kende i dette udråb. Her var den nyeste efterretning fra Harry Feversham, og den kom til hende i en så ufuldstændig form som et afrevet brev. Det var til at blive fortvivlet over.

"Jeg bar mig dumt ad," sagde Durrance. Hans tone røbede lige så megen beklagelse, som hendes havde gjort, og på grund af denne anger over sit eget fejlgreb lagde han ikke mærke til den heftighed, som dirrede i hendes spørgsmål. "Jeg vil ikke let kunne tilgive mig selv. Han var jo min gamle ven – jeg var ham så nær, at jeg holdt ham i armen, og alligevel lod jeg ham

smutte fra mig. Å, hvor jeg bar mig dumt ad!" Han slog sig for panden med den knyttede hånd.

"Feversham begyndte at tale arabisk og anførte, at han og hans ledsagere var fattige og fredelige folk, og hvis jeg havde givet ham flere penge, end jeg havde tænkt, skulle jeg blot tage dem tilbage, og hele tiden søgte han at få trukket sig bort fra mig, men jeg holdt ham fast. Så gav han sig til sidst og begyndte hviskende at tale engelsk. "Slip mig, Jack. Slip mig," sagde han.

Det var tydeligt, at Harry havde nogen grund til at ønske at holde sig skjult – efter alt, hvad jeg vidste, kunne det udmærket være skamfuldhed over, at han var blevet så reduceret. Jeg sagde til ham: "Kom til mig i min bolig i Halfa, så snart du er fri," og jeg så ham gå. Hele natten ventede jeg på ham på min veranda, men han kom ikke. Den følgende morgen skulle jeg begive mig afsted på en ekspedition ud i ørkenen. Jeg var lige ved at omtale ham til en ven, som kom for at sige farvel til mig, idet jeg brød op. Det var Calder – du ved, hvem det er – ham, som sendte dig telegrammet," sagde Durrance leende.

"Ja, jeg husker ham," svarede Ethne.

Det var anden gang, hun forsnakkede sig den aften. At hun havde fået telegram fra Calder, var netop en af de ting, som Durrance ikke skulle vide. Men heller ikke denne gang lagde hun selv mærke til, at hun havde røbet sig. Hun tænkte ikke engang på, hvorledes Durrance var kommet til at vide, at telegrammet nogensinde var blevet afsendt.

"I sidste øjeblik, da min kamel allerede havde rejst sig, bøjede jeg mig for at sige det til ham og bede ham om at se at få rede på Feversham og tage sig af ham. Men jeg lod være. Jeg vidste jo

ikke noget om den understøttelse, Feversham har af faderen. Jeg troede, at han ligefrem var gået i hundene. Og det forekom mig ikke hensynsfuldt at lade nogen anden komme til kundskab om dette. Så red jeg afsted uden at sige noget."

Ethne nikkede. Hun kunne ikke andet end billige hans bevæggrunde, hvor meget det end smertede hende, at hun ikke fik noget at vide om Feversham.

"Og siden har du ikke set mr. Feversham oftere?"

"Jeg var borte i ni uger og – kom tilbage blind," svarede han, og den måde, han sagde dette på, gik Ethne til hjertet. Han gjorde ligefrem undskyldning for sin blindhed, som havde hindret ham fra at anstille yderligere undersøgelser. Hun begyndte at vågne til forståelse af, at det virkelig var Durrance, som talte med hende. Men han blev ved at tale. Og det, han sagde, lod hende glemme al forsigtighed.

"Jeg rejste straks til Cairo, og Calder fulgte mig. Da fortalte jeg ham om Harry Feversham, og hvordan jeg havde set ham i Tewfikieh. Jeg bad Calder anstille undersøgelser, når han kom tilbage til Halfa, og forsøge at finde Feversham, hvis han kunne. Jeg bad ham også om at lade mig vide resultatet. For en uge siden fik jeg brev fra Calder, og det har gjort mig meget bekymret."

"Hvad skrev han?" spurgte Ethne ivrigt og vendte sig bort fra måneskinnet mod det mørke hjørne, hvor Durrance sad. Hun bøjede sig frem for at se hans ansigt, men mørket skjulte det. En pludselig angst slog ned i hende og stivnede hendes blod, men Durrance svarede ud af mørket:

"At de to kvinder og den gamle græker var taget nordover igen på en dampbåd til Assuan."

"Og mr. Feversham var blevet tilbage i Wadi Halfa?" spurgte hun nervøst.

"Nej," svarede Durrance. "Harry Feversham var ikke blevet tilbage i Wadi Halfa. Han var listet væk dagen efter min afrejse og havde taget vejen sydover."

"Ud i ørkenen?"

"Ja, men i ørkenen mod syd, fjendens land. Han var blevet set den morgen, han gik, vandrende med citheren. Det kan ikke være nogen tvivl om, at det var ham."

Ethne sad tavs en lille tid. Så spurgte hun:

"Har du Calders brev hos dig?"

"Ja."

"Jeg ville gerne læse det."

Hun rejste sig fra sin stol og gik hen til Durrance. Han tog brevet frem af sin lomme og gav hende det, og hun tog det med sig hen til vinduet. Månen lyste som den klare dag, og Ethne stod ved vinduet med hånden presset mod hjertet og læste brevet igennem flere gange. Det meddelte, at grækeren, som ejede den café, hvor truppen havde optrådt med sin musik, vidste, at Joseppi, – det var det navn, han kendte Feversham under – var vandret sydover, udrustet med en vandsæk og en del dadler, men formålet med hans ekspedition vidste han ikke eller ville ikke sige det.

Ethne havde et spørgsmål på læberne, men det varede noget, før hun kunne beherske stemmen tilstrækkeligt til at komme frem med det.

"Hvad kan han risikere?"

"I bedste fald fangenskab, i værste døden. Død af sult, tørst eller for dervishernes hånd. Men det er jo et vist håb om, at han

kan slippe med kun at blive taget til fange og kastet i fængsel. Han er en hvid mand, må du huske. Hvis han bliver taget til fange, vil han måske blive antaget for at være spion, og man vil tro, at han ved besked med vore planer og vor styrke. Jeg anser det for sandsynligt, at de vil sende ham til Omdurman. Jeg har skrevet til Calder. Spioner går ud og ind i Wadi Halfa. Vi hører ofte om, hvad der foregår i Omdurman. Hvis Feversham er blevet ført derhen, vil jeg før eller siden få det at vide. Men han må være gået fra forstanden. Det er den eneste forklaring på hans handlemåde."

Ethne havde en anden forklaring – og hun vidste, at den var den rette. Hun glemte at være forsigtig og sagde den lige ud til Durrance.

"Oberst Trench er fange i Omdurman," sagde hun.

"Ja vist," svarede Durrance. "Feversham vil ikke være helt alene. Det er jo en trøst, og måske det kan gøres noget for ham. Når jeg hører fra Calder igen, skal jeg lade dig det vide. Måske der kan gøres noget for ham."

Det var klart, at Durrance havde misforstået hendes bemærkning. Han var i alt fald endnu helt i vildrede med hensyn til den bevæggrund, som havde ført Feversham til at styre kursen sydover forbi de ægyptiske vagtposter. Og han måtte forblive i denne vildrede. For selv nu opgav Ethne ikke sin beslutning om fremdeles at give sig udseende af at have lukket Harry Feversham ude af sit hjerte. Hun stod ved vinduet med brevet sammenknuget i hånden. Hun måtte ikke ytre noget udråb, hun måtte ikke besvime, men måtte holde sig meget stille og rolig og beherske stemmen, når det var nødvendigt at tale, selv om hun vidste, at Harry Feversham var rejst sydover

for at komme ud til oberst Trench i fængslet i Omdurman. Men dette oversteg hendes kræfter. Og da oberst Durrance atter begyndte at tale, blev hun fyldt af en uimodståelig længsel efter at flygte bort og være alene med denne skrækkelige efterretning. Hendes kølige ro, de mørke skygger mellem træerne syntes at kalde på hende.

"Du vil måske finde det underligt, at jeg i aften har fortalt dig, hvad jeg hidtil har beholdt for mig selv," sagde Durrance. "Jeg har ikke vovet at fortælle dig det før. Og nu vil jeg gerne forklare dig grunden."

Ethne lagde ikke mærke til, at der var en forunderlig jublende klang i hans stemme. Hun tænkte ikke over, hvori forklaringen vel kunne bestå. Hun følte kun, at hun ikke ville kunne udholde at høre på den. Den blotte lyd af en menneskelig stemme var hende i dette øjeblik uudholdelig. Hun sansede næppe mere, at det var Durrance, som talte, det var hende blot om at gøre at komme væk fra den pinefulde lyd af den menneskelige stemme, som lød i hendes nærhed.

Hun sad lige ved den åbne havedør, et enkelt, lydløst skridt, og hun ville være ude på terrassen og fri. Durrance blev ved at tale ud i mørket, helt opslugt af det han talte om, og Ethne hørte ikke mere et eneste ord af det. Hun samlede omhyggelig skørterne sammen, for at de ikke skulle rasle og trådte ud på terrassen. Dette var tredje gang hun røbede sig den aften.

19. Mrs. Adair griber ind

Ethne havde tænkt at kunne smutte ud i mørket ganske ubemærket, men mrs. Adair sad på terrassen i skygge af huset og ikke langt fra den åbne dør til salonen. Hun så Ethne ile tværs over terrassen med lette skridt og løbe ned over trappen ned til haven, og hun undrede sig over hendes hastige bevægelser. Det var, som Ethne tog flugten og det i en slags fortvivlelse.

Mrs. Adair fandt det hele meget påfaldende. Hun havde lagt mærke til, at Ethne skruede lampen ned og til den hastige forandring i værelset fra lys til mørke, med den deri indeholdte antydning om, at de to nu ville have en rigtig fortrolig samtale. Dette havde været en tortur for hende, men hun var ikke flygtet bort fra denne tortur. Hun var blevet siddende på sin plads, og den jublende, længselsfulde musik, som udgik fra Ethnes violin, og siden den dæmpede samtale, da musikken var ophørt, havde vakt skinsygens bitreste kvaler i hendes bryst. Da havde Ethne pludselig taget flugten. Muligheden af et skænderi mellem de forlovede lod mrs. Adair ude af betragtning, for hun vidste meget godt, at Ethne ikke var af den slags, som skændtes med nogen.

Så blev hun opmærksom på noget endnu mere påfaldende. Durrance blev ved at snakke inde i det værelse, hvorfra Ethne var flygtet bort. Lyden af hans stemme nåede mrs. Adairs øren, skønt hun ikke kunne skelne ordene. Han var sandsynligvis i den tro, at Ethne fremdeles var derinde. Mrs. Adair rejste sig fra sin plads og listede sig på tåspidserne forsigtigt frem til den

åbne dør. Hun hørte Durrance le muntert, og hun lyttede efter, hvad han sagde. Hun kunne høre det tydeligt nu, skønt hun ikke kunne se Durrance, som stadig sad i sin mørke krog.

"Allerede den første eftermiddag i Hill Street for to måneder siden begyndte jeg at forstå, at det blot var venskab fra din side. Min blindhed hjalp mig. Hvis jeg havde set dit ansigt og dine øjne, ville jeg uden videre have troet, hvad du netop ønskede, at jeg skulle tro. Men du havde ikke længere disse hjælpemidler og jeg på min side var blevet skarpere i min opfattelse. Efter at jeg var blind, begyndte jeg at se. For første gang i mit liv begyndte jeg at se."

Mrs. Adair rørte sig ikke. Durrance på sin side syntes ikke at vente noget svar. Han talte i den glade tone, hvormed man fortæller om vanskeligheder, som er overvundet, problemer man for længe siden har løst. Han var fuldstændig optaget af at få klart udtrykt, hvad der lå ham på sinde.

"Jeg formoder, at jeg straks burde have hævet vor forlovelse, men jeg var efterhånden blevet egoistisk. Jeg har advaret dig, Ethne, om at egoisme er de blindes særlige svaghed. Jeg nøjede mig med at vente og udskyde tiden for brylluppet. Jeg benyttede påskud til at holde det gående. Jeg forledte dig til at tro, at det var mulighed for helbredelse, skønt jeg vidste, at der ikke var nogen sådan. For jeg håbede, som en mand så gerne vil håbe, at dit venskab for mig med tiden kunne blive til noget mere end venskab. Så længe som jeg troede, at der var nogen mulighed for dette – formåede jeg ikke at give slip på dig, Ethne. Jeg lyttede efter en ny klang i din stemme, ny munterhed i din latter, ny varme i din musik – å, hvor jeg lyttede og længtes efter alt dette! Nuvel, i aften har jeg brændt mine skibe. Jeg har

erkendt, at jeg vidste, du ikke følte noget mere end venskab for mig. Jeg har tilstået, at der ikke er noget håb om helbredelse for mig. Ja, i aften har jeg endog vovet at fortælle dig om, hvad jeg har holdt hemmeligt så længe – mit møde med Harry Feversham og den fare, han har udsat sig for. Og hvorfor? Jo, fordi jeg i aften for første gang har hørt det, jeg så længe har ventet på. Hele aftenen har det været en blødere klang i din stemme, en ganske anden munterhed i din latter, og dit væsen har været frit og naturligt. Og når du spillede, var det, som om du lod hele dit hjerte tale igennem musikken i en grad, som du aldrig har gjort før i aften. Ethne! Ethne!"

Men i dette øjeblik var Ethne i den lille indhegning, som hun havde ført kaptajn Willoughby til om formiddagen. Her var hun ganske alene. Kun hunden havde fulgt hende. Hun var omgivet af den ensomhed og stilhed, som nu var blevet hende en nødvendighed. Hvis hun havde hørt på Durrance en smule længere, ville hun ikke mere have kunnet bevare selvbeherskelsen.

Den mur af foregiven hengivenhed, som hun i disse sidste måneder med så megen flid havde bygget op omkring ham, og som han aldrig skulle få lov til at se ud over, ville i så fald være blevet slået ned og jævnet med jorden i et eneste øjeblik. Durrance var i virkeligheden allerede begyndt at se ud over denne mur – ja, så i dette øjeblik ud over den med bestyrtelse, men det vidste Ethne ikke.

Måneskinnet kastede sin sølvglans over vandet. De høje træer stod og så drømmende op mod stjernerne, flodvandet plaskede mod stranden. Hun satte sig ned på bænken og søgte at samle noget af sommernattens stilhed ind i sit hjerte og at lære af den

spirende natur omkring hende noget af dens tålmodighed og endeløse udholdenhed.

Men dagens oplevelser havde trukket for store veksler på hendes kræfter. Det var jo denne selvsamme formiddag og på denne selvsamme plet hun havde de gode nyheder af Harry Feversham og havde vundet ham tilbage. For således opfattede hun Willoughbys budskab. Denne formiddag havde hun vundet ham tilbage, og nu om eftermiddagen var der kommet slemme efterretninger, hvorved hun havde mistet ham igen – efter al sandsynlighed for resten af sine dage. Harry Feversham havde til hensigt at udsone sin skyld til det yderste – med en samvittighedsfuldhed, som han ikke havde lært af nogen anden end hende selv. Men nu fandt hun den højst ubeføjet. "Han kunne dog have nøjet sig med det, han allerede har gjort," tænkte hun. "Ved at skaffe sig æresoprejsning af den ene af de tre, har han gjort nok – derved har han skaffet sig æresoprejsning i alles øjne."

Men nu var han rejst sydover for at finde Trench i Omdurman. Ethne vidste ikke det mindste om denne smudsige, skyggeløse by, om det afskyelige barbari, som foregår i den, om rædslerne i dens fængsel, men kaptajn Willoughby havde givet antydninger nok til at fylde hendes fantasi med gru. Han havde tilbudt at forklare hende, hvad det betød at være fange i Omdurman, og hun vred sine hænder ved at huske, at hun havde vægret sig ved at høre på ham. Hvilke grusomheder kunne der ikke gå for sig der, som hun ikke kendte til? Måske i denne selvsamme stund, i denne smukke sommeraften – Men hun vovede ikke at lade sine tanket vandre den vej! – –

Tidevandets plasken mod stranden lignede lyden af en rislende elv. Det havde lydt for hendes øren en sommernat for fem år siden, da hun også havde siddet oppe til den lyse dag.

Aldrig havde hun længtes i den grad efter sit eget land og dets floder og brune højder. Det var, som om Donegal havde noget helligt ved sig for hende. Når hun opholdt sig der, forekom det hende, som om det på en eller anden måde gjorde hende fri for og hævede hende op over al jordisk pinagtighed, og idet hendes hjerte i dette øjeblik fyldtes af en stor længsel mod hendes hjemlige egn, vaktes der pludselig hos hende en bitter modbydelighed for den forstillelse og de kunstgreb, hun havde praktiseret og fremdeles måtte praktisere, hvis forlovelsen med Durrance skulle stå ved magt.

Hun følte sig også betaget af en stor træthed. Men hun vaklede ikke fra sin faste beslutning. To menneskeliv skulle ikke ødelægges, fordi hun eksisterede. I morgen ville hun samle sine kræfter. Durrance måtte aldrig få at vide, at der var en anden, som stod hendes hjerte nærmere.

Imidlertid sad Durrance derinde i salonen og førte sit skriftemål til ende.

"Du forstår altså, hvorfor jeg ikke kunne tale til dig om Harry Feversham før i aften. Jeg var bange for, at det, jeg havde at fortælle dig, ville gå dig alt for nær. Jeg var bange for, at du stadig holdt af ham til trods for alt. Jeg vidste naturligvis, at du følte venskab for mig. Men jeg var ikke vis på, om du ikke i virkeligheden følte noget mere end venskab for ham. I aften har jeg imidlertid uden frygt kunnet sige dig alt."

Nu ventede han i et hvert fald et svar. Mrs. Adair, der fremdeles stod ved den åbne dør, hørte ham bevæge sig derinde

i mørket.

"Ethne!" sagde han med en vis klang af forundring i stemmen. og da der atter ikke kom noget var, rejste han sig og gik den imod den stol, hvor Ethne havde siddet. Mrs. Adair kunne se ham nu. Hans hænder famlede efter stoleryggen og greb fat om den. Han bøjede sig over den, som om han troede, at Ethne sad foroverbøjet med hænderne støttet på knæene.

"Ethne!" sagde han atter, og den tone, hvori han gentog navnet, klang nu mere tvivlende og urolig. Det forekom mrs. Adair, som om han var bange for at finde hende stille grædende. Hun begyndte at spekulere over, om han, når det kom til stykket, havde draget den rette slutning af Ethnes forandrede stemning den aften – om ikke Fevershams skygge fremdeles blev ved at stille sig mellem dem, når alt kom til alt. Han bøjede sig længere frem, idet han følte sig for med hånden, og fik pludselig fat i en streng af Ethnes violin, så den gav en høj klang. Hun havde ladet den ligge i stolen, og han havde rørt ved den.

Durrance rettede sig op og blev stående tavs og ubevægelig. Han strøg sig med hånden over panden et par gange og gik så videre frem til den åbne dør uden at kalde yderligere på Ethne.

Mrs. Adair rørte sig ikke og holdt vejret. Der var ikke mere end en dørtærskels bredde, der skilte dem ad. Durrance var nu kommet ud i måneskinnet, og hun så, at der gradvis prægede sig i hans ansigt en følelse af, at der stod nogen lige ved ham.

"Ethne," sagde han for tredje gang. Han rakte tøvende hånden ud og rørte ved hendes dragt.

"Det er ikke Ethne!" udbrød han og fo'r sammen.

"Nej, det er ikke Ethne," svarede mrs. Adair roligt. Durrance trak sig et skridt tilbage fra døren, og der blev en lille pause.

"Hvor er hun gået hen?" spurgte han omsider.

"Ned i parken. Hun løb meget hurtigt og lydløst over terrassen og ned over trinnene. Jeg så hende herfra, hvor jeg sad. Og derefter hørte jeg Dem tale alene."

"Kan De se hende nu nede i parken?"

"Nej. Hun gik over græsplænen hen under skyggen af de store træer. Ellers ligger hele haven i måneskin."

Durrance trådte over tærsklen og stod lige foran mrs. Adair. Denne sidste uforsigtighed fra Ethnes side havde røbet hende uhjælpeligt for den nu så skarpsynede mand. Der kunne ikke være mere end en bevæggrund for hendes pludselige og hemmelige flugt.

Han havde fortalt hende, at Feversham var vandret sydover fra Wadi Halfa indad i et vildt land, han havde uforbeholdent udtalt sin uro for Fevershams skæbne, i den tanke at hun havde revet ham ud af sit hjerte. Og han havde endog følt sig lidt tilbøjelig til at bebrejde hende, at hun modtog disse efterretninger med utilbørlig ligegyldighed. Nu forstod han, at denne ligegyldighed blot var en maske og at hun var flygtet, fordi hun ikke længere formåede at holde masken for ansigtet. Hans første mistanke havde været den rigtige. Feversham stod fremdeles mellem Ethne og ham og holdt dem en arms længde fra hinanden.

"Hun løb, som om hun var i stor angst og ikke vidste, hvad hun skulle gøre," fortsatte mrs. Adair. "Har De sagt noget, som har bragt hende ud af ligevægten?"

"Ja."

"Ja, det tænkte jeg mig næsten af det, jeg hørte Dem sige nu her til slut."

Det var mrs. Adairs hensigt at give ham et stik, og til trods for Durrances ugennemtrængelige ansigt følte hun, at det var lykkedes hende. Hun følte det som en lille erstatning for den tort og ydmygelse, hun havde lidt i de sidste uger. Om mrs. Adairs handlemåde ikke kunne forsvares, kunne der i det mindste anføres formildende omstændigheder til hendes undskyldning. For det var med hende som med Ethne, at der var blevet trukket for store vekslet på hendes selvbeherskelse den aften. Bag hendes rolige ansigt skjulte det sig en sydlandsk heftighed. Det, som var forefaldet i dagens løb, havde sat hendes temperament hårdere på prøve, end det kunne klare.

Der havde været noget forfærdelig uhyggeligt ved Durrances skriftemål og hans udbrud til Ethne, efter at denne var flygtet ud af værelset. Han talte ud af sit hjertes inderste til den tomme stol. Og hun – mrs. Adair – stod samtidig der udenfor døren med bitter længsel efter, at han måtte have talt sådan til hende, og en lige så bitter bevidsthed om, at det ville han aldrig komme til at gøre.

Hun følte sig dybt ydmyget, og situationens ironi martrede hende. Det var, ligesom skadefro guder fandt fornøjelse i at arrangere noget, som rigtig kunne såre og håne de ulykkelige dødelige. Derfor talte hun, som hun gjorde, med ønsket om at volde smerte, og hun var glad over, at dette stod i hendes magt, skønt det var den mand, hun elskede, som led under det.

"Der et en ting, jeg ikke forstår," sagde Durrance. "Jeg mener den forandring, vi begge har lagt mærke til hos Ethne i aften. Jeg har taget fejl af grunden til den. Det var dumt af mig. Men

så må der være en anden grund. Hun havde fået sin muntre latter tilbage. Hun var blevet ung igen som for fem år siden."

"Ja, netop," svarede mrs. Adair. "Hun er igen blevet, som hun var, før mr. Feversham forsvandt fra Ramelton. De er så skarp i Deres opfattelse, oberst Durrance. Ethne fik gode efterretninger om mr. Feversham i formiddag."

Durrance vendte sig hastigt om mod hende, og mrs. Adair følte en uvilkårlig tilfredsstillelse ved denne pludselige bevægelse fra hans side. Hun havde tilsigtet at få ham til at lægge sindsbevægelse for dagen i en eller anden form. Dette var lykkedes.

"Er De ganske vis på det?" spurgte han.

"Lige så vis som at De bragte hende slette efterretninger om ham i aften," svarede hun.

Durrance behøvede i virkeligheden ikke dette svar. Ethne havde røbet sig en gang til den aften og skønt han ikke havde lagt mærke til det i øjeblikket, kom han nu til at tænke på det. Hun havde erklæret, at Feversham fremdeles modtog understøttelse af faderen. "Jeg hørte det i dag," havde hun sagt.

"Ja, Ethne havde haft efterretninger om Feversham i dag," sagde han langsomt. "Begik hun noget misgreb for fem år siden? Bedømte hun ham galt? Og har hun i dag fået at vide, at hun tog fejl i sin dom om ham?"

"Jeg skal fortælle Dem det, jeg ved. Det er ikke meget. Men det forekommer mig, at De har ret til at vide det."

"Vær så venlig at vente et øjeblik, mrs. Adair," sagde Durrance skarpt. Han havde fremført sine spørgsmål mere til sig selv, end til hende, og han var ikke vis på, om han ønskede, at hun skulle besvare dem. Han gik hastigt bort fra hende og lænede sig mod

terrassegelænderet med ansigtet vendt ud mod haven og parken.

Det forekom ham mindre gentlemanmæssigt at lade mrs. Adair åbenbare, hvad Ethne tydeligt ønskede at holde skjult. Men han vidste, hvorfor Ethne ønskede at holde det skjult. Hun ville ikke have, at han skulle få anelse om, at hun fremdeles bevarede ømhed for Harry Feversham. På den anden side vaklede han imidlertid ikke i mindste måde i sin overbevisning om, at ægteskabet mellem en blind og hjælpeløs mand og en kraftig og ungdomfrisk kvinde som Ethne aldrig ville være rigtigt, uden når begge parter medbragte noget mere end venskab til det. Hendes mangel på oprigtighed forekom ham som den højeste form af trofasthed. Han vendte tilbage til mrs. Adair.

"Fortæl mig, hvad De ved, mrs. Adair. Disse gode efterretninger kom i eftermiddag, mens jeg var hjemme, formoder jeg?"

"Nej, de kom i formiddag, mens De var her. Den, som bragte dem, var en kaptajn Willoughby, som skal have været officer i samme regiment som Feversham."

"Han er nu viceguvernør i Suakin," sagde Durrance. "Jeg kender manden. For tre år siden var jeg i den by. Og han bragte efterretninger om Feversham? Nå, hvad så videre?"

"Han kom sejlende herned fra Kingsbridge. De og Ethne spadserede ned over haven, da han lagde til ved stranden, Ethne forlod Dem og gik ned og mødte ham, jeg så dem mødes, forbi jeg kom til at se ud af vinduet i samme øjeblik."

"Ja, Ethne forlod mig for at gå og tale med en fremmed mand, som hun så komme op fra stranden. Nu husker jeg det."

"De talte sammen i nogle øjeblikke, og så førte Ethne ham straks hen til træerne uden at se sig tilbage. De gik sammen ind i den lille indhegning ud mod stranden." Durrance standsede. "Ja, De fulgte efter Dem," blev hun nysgerrigt ved. Det havde været hende en gåde, hvorledes han havde kunnet undgå at finde dem derinde.

"De var der altså – og sad på bænken inde i indhegningen hele tiden," sagde han langsomt.

Mrs. Adair ventede sig en nærmere forklaring af gåden, men fik ingen.

"Nå, hvad så videre?" spurgte han.

"De blev derinde en lang tid. De var gået hjem over markerne, før de kom ud derfra. Jeg var da i parken og traf endog til at være dernede ved stranden."

"Så traf De også kaptajn Willoughby? Måske De talte med ham?"

"Ja. Ethne forestillede ham for mig, men hun ville ikke tillade, at han fulgte min indbydelse og blev til lunch. Hun skyndede på ham, at han skulle gå i båden og ro tilbage til Kingsbridge med det samme."

"Hvorledes ved De så, at kaptajn Willoughby bragte gode efterretninger om Harry Feversham?"

"Ethne fortalte mig, at de havde talt om ham. Hendes udtryk og væsen viste mig ikke mindre tydeligt, at efterretningerne var gode."

"Ja vist," sagde Durrance og nikkede bekræftende. Det var kaptajn Willoughbys efterretninger, det havde fremkaldt den nye glæde og stolthed hos Ethne. Han havde opfattet den som tegn på disse mere end venskabelige følelser, som var

nødvendige – og for så vidt havde han ret. Men det var ikke ham, som var årsagen til dem. Selv hans skarpsindighed og iagttagelsesevne havde ledet ham på vildspor. Han forblev tavs i nogle minutter, og mrs. Adair spejdede i måneskinnet efter tegn på, at han følte sig fortrydelig over Ethnes hemmelighedsfuldhed. Men hun spejdede forgæves.

"Og er dette det hele?" sagde Durrance.

"Ikke ganske. Kaptajn Willoughby medbragte noget fra mr. Feversham. Ethne bar det med sig tilbage til huset. Hendes øjne hvilede på det hele tiden, hendes læber smilede til det. Jeg tror ikke, der findes noget i hele verden, som er hende så dyrebart."

"Hvad er det for noget?"

"En lille hvid fjer – smudsig og gulnet," sagde mrs. Adair. "Kan De løse den gåde?"

"Ikke i øjeblikket," svarede Durrance. Han gik et par gange frem og tilbage på terrassen, hensunken i tanker. Så gik han ind i huset, hentede sin hue fra forhallen og kom tilbage til mrs. Adair.

"Det var venligt af Dem at fortælle mig dette," sagde han. "Vil De vise mig en venlighed til? Hvor meget hørte De af, hvad jeg sagde, da jeg var blevet alene i salonen og De kom hen til døren? Hvad var de første ord, De hørte?"

Mrs. Adairs svar befriede ham for en stor angst. Ethne havde ikke hørt noget som helst af hans skriftemål.

"Ja, hun gik den til vinduet for at læse et brev i måneskinnet," sagde han. "Hun må være gået ud af værelset i samme øjeblik, som hun havde læst det. Følgelig har hun ikke hørt, at jeg ikke længere har noget håb om at få synet igen, og at jeg bare har

foregivet at have et sådant håb for derved at forhale vort giftermål. Jeg er glad over dette – meget glad."

Han gav mrs. Adair hånden og sagde, "God nat. – De forstår," tilføjede han åndsfraværende, "at hvis jeg hører, at Harry Feversham er i Omdurman, vil der måske kunne gøres noget for ham – fra Suakin eller Assuan. Hvilken vej gik Ethne?"

"Hun gik ned til vandet."

"Hun havde hunden med sig, håber jeg?"

"Ja, hunden fulgte hende."

"Det et godt," sagde Durrance. Han vidste udmærket, hvilken trøst hunden ville være for Ethne i denne tunge stund, og måske misundte han den næsten. Det undrede mrs. Adair, at han i et øjeblik, det var så smerteligt for ham selv, alligevel havde tanke til overs for, hvad der kunne bringe Ethne en lille lettelse. Hun så ham gå gennem haven hen til de par trin, der førte over gærdet. Han gik med en sikkerhed, som om han havde synet i fuldt behold. Der var heller intet i hans gang eller holdning, som røbede, at han i aften havde mistet det eneste, han havde igen, der gav livet værd for ham.

20. Østen og vesten

Durrance fandt sin tjener ventende på sig da han kom hjem over markerne til Guessens.

"Du kan slukke lamperne og gå til sengs," sagde Durrance, idet han gik gennem hallen ind i sit arbejdsværelse. Dette navn passede forresten ikke videre på det nævnte rum, det altid mere havde været et våbenrum end et arbejdsværelse.

Han blev siddende et øjeblik i sin stol og begyndte så at gå stille omkring i mørket.

Der var en hel del bægre og andre genstande, som Durrance havde vundet som præmier i tidligere dage. Han kendte dem af deres form og plads og fandt en slags trøst i at gå omkring og føle på dem. Han tog dem op en for en og strøg dem kærtegnende, idet han tænkte over, om de nu, da han var blind, blev holdt lige så rene og skinnende som i gamle dage. Nu tog han således i hånden en høj pokal, som han havde vundet på et regimentsvæddeløb i Colchester – han kunne huske, at det var en grå, overskyet dag, hvor pløjemarkerne tog sig dystre ud mellem hækkene. Det krus, som stod på skrivebordet, og som han plejede at bruge som beholder for sine penne, havde han vundet for meget længe siden, da han endnu var i første semester i Oxford. Hoven af en yndlingshest indfattet i sølv stod som prydelse på kamingesimsen. Alle disse trofæer gjorde værelset til en slags storslået dagbog for ham.

Han følte på disse minder om fordums gode dage og kom til syvende og sidst til sine geværer og rifler.

En for en tog han dem ned fra væggen. De var for ham omtrent det samme, som Ethnes violin var for hende, og han havde historier, som var alene for deres øren. Han blev siddende med en Remington over knæene, og genoplevede en lang, hed dag i Afrika, da han havde forfulgt en løve hele dagen igennem og dræbt den på hundrede skridts afstand lige før solnedgang. En anden talte til ham om den første stenbuk, han havde nedlagt i Khor Baraka, og om en antilope, som han havde forfulgt i fjeldene nord for Suakin. Så var der et lille grønlændergevær, som han havde brugt om vinternætterne i en båd på just denne lille bugt ved mundingen af Salcombe. Med dette havde han skudt sin første vildand. Og han strøg med sin venstre hånd langs undersiden af piben og følte efter, at alt var i orden med den.

Omsider begyndte imidlertid hans våben at tale alt for højt i hans øren, ligesom Ethnes violin i fordums dage, efter at Harry Feversham var rejst, og hun var blevet alene, havde talt alt for indtrængende til hende. Mens han rørte ved geværlåsene og tænkte på, at han ikke længere kunne se at sigte, følte han det slag, der havde ramt ham, sønderknusende tungt.

Han hængte geværerne tilbage på deres plads og blev grebet af en pludselig lyst til at sætte sig ud over sin blindhed – til at lade, som om den ikke var nogen hindring, og at gøre dette så energisk, at den sluttelig heller ikke ville vise sig at være nogen hindring. Længslen derefter tog til, rev ham hen som en sand lidenskab og førte ham på fantasiens vinger bort fra hjemlandets tryk direkte til Orienten.

Den særegne lugt og larm, som hører Orienten til, kuplerne på dets moskeer, den brændende sol, det brogede mylder på

gaderne, den stålblå himmel – forestillingen om alt dette greb ham således, at han fo'r op fra sin stol og gav sig til at vandre rastløst op og ned på gulvet.

Han drømte sig ned til Port Said og fulgte den lange procession af dampbåde, der føres ned igennem kanalen. Arabernes sang, mens de forsynede skibene med kul, lød så højt i hans øren, at han syntes at se dem for sine øjne, som de ved nattetide gik op og ned på plankerne mellem prammene og skibsdækket – dannede en endeløs kæde af nøgne skikkelser, der sang monotont og tog sig meget uhyggeligt ud i det rødlige skær fra fyrfadene.

Så rejste han i fantasien ud af kanalen, forbi Sinai-halvøens røde tanger ind i Suez-bugten. Han krydsede nedover Det Røde Hav, mens den store bjørn svingede mere og mere over mod nord og sank ned i horisonten, så den kunne ses over rælingen af skibsflanken, og Sydkorset begyndte at dukke op i syd. Han anløb Tor og Yambo, han så de høje hvide huse i Yeddah hæve sig op over vandet og beundrede det mørke, saltvandsmættede træværk i de udskårne vinduesrammer. Han gik omkring i halvmørket i de overdækkede bazarer med den hjemvesyges glæde ved efter mange års forløb endelig atter at føle sig hjemme. Fra Yeddah krydsede han mellem koralrevene ind i Suakins indelukkede havn.

Vest for Suakin lå ørkenen med al sin tiltrækning for denne mand, som den havde ramt så hårdt og stødt fra sig. Han hørte i fantasien kamelføddernes taktfaste skridt i sandet, vindens raslen i den korte tusmørkestund, da den vestlige himmel er bleggrøn og den østlige himmel dyb, dyb blå, så de store fjeldskrænter, som stejlt stikker op fra den umådelige

sandslette, og solnedgangens blændende pragt i vest. Durrance drømte sig tilbage til alt dette, mens han vandrede op og ned på gulvet, glemte sin blindhed og fortæredes af en febrilsk længsel efter atter at være derude, hvor han følte sig som i sin rette hjemstavn.

Sluttelig begyndte småfuglene at kvidre i haven udenfor hans vinduer og vækkede ham til bevidsthed om, at morgenen nærmede sig.

Denne hjemlige lyd rev ham ud af hans drømmerier. Der ville ikke blive flere orientrejser for *ham* – skæbnen havde fundet for godt at sætte ham i bur og smede en lænke om hans fod. Han følte sig frem op over trappen til sit soveværelse og gik til sengs. Da solen gik op, sov han ind.

Men i Dongola, hvor Nilen gør sin store slyngning sønden for Wadi Halfa, stod den brændende sol allerede højt på himlen, og folk var vågne og oppe. De beredte sig til at nyde en særlig underholdning den morgen under de få palmetræer, som står foran emiren Wad El Nejumis hus. En hvid fange, som var blevet opsnappet af et selskab arabere den foregående uge i nærheden af El Agia, var blevet bragt ind til byen i nattens løb og ventede nu sin skæbne af emirens hånd.

Efterretningen spredte sig som en løbeild blandt byens befolkning, og en klynge af mænd, kvinder og børn samlede sig allerede for at nyde dette sjældne og interessante skuespil. Mellem palmetræerne og porten til emirens hus var det en åben plads, på den anden side af træerne skrånede en nøgen sandbanke ned mod floden.

Harry Feversham stod under træerne, bevogtet af fire soldater. Hans klæder havde de taget fra ham. Han havde kun

en itureven kappe at dække sig med og et stykke bomuldstøj om hovedet til beskyttelse mod solen. Hans nøgne skuldre og arme var forbrændte af heden. Han havde lænker om anklerne, håndleddene var bundet sammen med et tov af palmetrevler; der var lagt en jernring om hans hals, hvortil der var fæstet en lænke, som den ene af soldaterne holdt. Han stod og smilede til den spottende menneskehob omkring sig og syntes vel fornøjet med situationen – nærmest som om han var sindsforvirret.

Det var den rolle, han havde besluttet at spille. Hvis han kunne blive i den og narre sine vogtere, så at de ikke rigtig vidste, om han virkelig havde en skrue løs eller var en agitator, det rejste omkring og lovede de misfornøjede stammer i Kordofan hjælp og våben – så var der en chance for, at de ikke vovede selv at gøre det af med ham, men sendte ham videre til Omdurman. Men det var en svær rolle at gennemføre. Inde i huset sad emiren og hans rådgivere og drøftede hans skæbne. På flodbredden inden for hans synsvidde tegnede en høj galge sig mørk og truende mod det gule sand. Harry Feversham var meget glad over ringen om hans hals og lænkerne om fødderne. De hjalp ham til ikke at røbe nogen angst, idet de holdt ham dens frugtesløshed for øje.

Disse ventetimer, mens solen steg højere og højere, og ingen kom ud fra porten til emirens hus, var de værste, han nogensinde havde udholdt. Hele tiden under de fjorten dage i Berber havde et håb om at undslippe holdt ham oppe, og da lygteskinnet pludselig faldt ind over ham bagfra inde i ruinerne af den gamle by, måtte det, som skulle gøres, ske så hurtigt, at der ikke var tid til at tænke eller være bange. Her var der tid og overflod af tid til begge dele.

Mens han udmalede sig det, han sandsynligvis havde i vente, følte han sig så gennemrystet af angst, at han var lige ved at synke sammen. Han kastede et stjålent blik hen til galgen, og så i fantasien, hvordan gribbene satte sig på hans skuldre og flagrede frem og tilbage omkring hans øjne.

Men manden var vokset under prøvelsesårene. Angsten for fysisk lidelse var ikke det, som nu pinte ham mest, og heller ikke frygten for, at han skulle komme til at vise sig umandig på vandringen til den høje galge. Det var noget, som var værre for ham og det var tanken om, at hvis han døde nu her i Dongola, ville Ethne aldrig komme til at tage den fjerde fjer tilbage, og hans glade håb om samvær hinsides ville aldrig komme til at gå i opfyldelse. Han var glad over jernringen om hans hals og lænkerne om fødderne. Han samlede alt sit mod, som han stod der alene med galgen for øje, uden et levende væsen til at have medlidenhed med ham i hans elendighed og lo og vinkede og gjorde grimasser til sine plageånder.

En gammel heks dansede og gestikulerede foran ham, mens hun sang en monoton sang. Gestikulationen var pantomimisk og truede ham med den gyseligste lemlæstelse. Teksten til det, hun sang, beskrev samtidig i meget fyndige udtryk de grusomme dødskvaler, som umiddelbart ventede ham, og de evige pinsler i Helvede, som ville følge efter. Feversham forstod hende og gyste, men han efterlignede hendes gebærder, nikkede og gjorde lystige grimasser til hende, som om hun sang for ham om Paradiset. Andre tog deres krigstrompeter, satte dem for hans øren og blæste af alle kræfter.

"Hører du, kaffer?" udbrød et barn, som dansede af glæde foran ham. "Hører du vore *ombeychs*? Blæs højere, blæs højere!"

Men fangen klappede bare i hænderne og råbte, at det var en dejlig musik.

Endelig kom der en høj kriger med et tungt spyd hen til gruppen. Da han nærmede sig, hilste tilskuerne ham med et velkomstskrig og gjorde plads for ham.

Han stillede sig foran arrestanten og svingede balancerende sit spyd frem og tilbage, som for at gøre armen smidig, før han stødte til, ligesom boldkasteren gør, før han sender kuglen afsted i cricket. Feversham så sig fortvivlet om. Og da han ikke øjnede nogen udvej, styrtede han sig frem for at tage imod spyddet. Men spyddet nåede ham aldrig. For i det samme krigeren gjorde sit udfald, rykkede en af Fevershams fire vogtere bagfra voldsomt i lænken, som var fæstet i hans halsring, og han slyngedes halvkvalt ned på ryggen. Tre gange blev denne morskab gentaget, hver gang under høje jubelråb fra tilskuerne. Da viste der sig en soldat i porten til Nejumis hus.

"Bring kafferen herind," råbte han, og fulgt af mængdens forbandelser og trusler blev fangen slæbt gennem porthvælvingen over en slotsgård ind i et mørkt værelse.

I nogle øjeblikke kunne Feversham intet se. Efterhånden begyndte imidlertid hans øjne at tilpasse sig efter mørket, og han skelnede en høj, skægget mand, som sad på en *angareb* – et sudanesisk sengested – og to andre, som sad på hug på gulvet ved siden af ham. Manden, som sad på sengestedet, var emiren.

"Du er en spion fra regeringen i Wadi Halfa?" sagde han.

"Nej, jeg er musiker," svarede arrestanten og lo sjælefornøjet som en mand, der har sagt en god spøg.

Nejumi gjorde et tegn, og et instrument med mange brustne strenge blev hentet ind og givet fangen i hænde. Feversham satte sig på gulvet, og med famlende fingre begyndte han langsomt og usikkert at fremkalde en slags melodi; den, som Durrance havde hørt ham spille i cafeen i Tewfikieh aftenen før den sidste rejse ud i ørkenen, og den samme som Ethne havde spillet den foregående aften i mrs. Adairs salon i Southpool. Det var den eneste melodi, Feversham kunne. Da han var færdig, begyndte Nejumi på ny:

"Du er en spion."

"Jeg har sagt Dem sandheden," svarede Feversham stædigt, men nu anslog Nejumi en anden tone. Han befalede, at der skulle bringes mad til fangen, og en rå kamellever, bestrøet med salt og peber, blev stillet frem for Feversham. Sjældent har nogen haft mindre lyst til mad end Feversham i dette øjeblik, men han spiste ikke desto mindre af denne lidet indbydende ret, idet han vel vidste, at vægring ville blive opfattet som frygt, og at tegn på frygt kunne bringe ham i galgen. Mens han spiste, udspurgte emiren ham i den blideste tone om Kairos befæstninger, om styrken af den garnison, som lå i Assuan, og om der var noget i de spredte rygter om splid mellem khediven og sirdaren.

Til hvert enkelt af disse spørgsmål svarede Feversham imidlertid:

"Hvordan skulle en græker vide noget om sådanne ting?"

Så rejste Nejumi sig fra sin *angareb* og gav en barsk befaling. Soldaterne greb Feversham og slæbte ham atter ud i solheden. De øste vand på palmerebene om hans håndled, så de svulmede op og skar ham i kødet.

"Tal ud, kaffer. Du farer med skønne løfter til Kordofan, ikke sandt?"

Feversham forblev tavs. Han holdt vedblivende fast ved den plan, som han med så megen omhu havde lagt. Han var vis på, at han ikke kunne forbedre den ved nogen forandring, der faldt ham ind i et øjeblik, da han ikke kunne tænke klart for skræk. Der blev slynget et reb om hans hals, og han blev slæbt og puffet hen under galgen.

"Bekend, kaffer, så skal du undslippe døden," sagde Nejumi.

Feversham smilede og gjorde grimasser og rystede på hovedet, så det gik fra den ene side til den anden. Det forbavsede ham selv, at han formåede at gøre det; at han ikke hellere faldt på knæ og tryglede om nåde. Det forbavsede ham endnu mere, at han ikke følte nogen fristelse til at nedværdige sig ved umandig skræk.

Han tænkte over, om det var sandt, som han ofte havde hørt, at forbrydere i de engelske fængsler gik rolige og værdige til skafottet, fordi man havde givet dem en slags beroligende medicin. For han forekom sig selv at optræde lige så værdigt uden hjælp af noget sådant ydre middel. Hans hjerte bankede meget heftigt, men det var i en slags eksaltation. I samme øjeblik tænkte han ikke en gang på Ethne, og skrækken for, at hans store håb aldrig ville gå i opfyldelse, foruroligede ham slet ikke. Han havde sin bestemte rolle at spille, og den spillede han – mere vidste han ikke.

Nejumi betragtede ham misfornøjet et øjeblik. Så vendte han sig til de mænd, som stod rede til at trække platformen under Fevershams fødder bort.

"I morgen skal kafferen til Omdurman," sagde han.

Nu begyndte Feversham at føle, at palmerebene gjorde ondt i hans håndled.

21. Mrs. Adair griber ind på ny

Mrs. Adair grublede med en vis uro over, hvilke følger hendes afsløringer til Durrance ville få. Hun følte sig ikke vis på, hvordan han ville tage situationen.

Hun anså det ikke for umuligt, at han oprigtigt ville fortælle Ethne om det misgreb, han havde begået. Han ville måske tilstå, at han havde opdaget, at Feversham fremdeles ejede hendes hjerte. Og hvis han aflagde en sådan tilståelse, ville det næppe lykkes ham at skjule, hvilken andel hun havde i denne opdagelse, hvor samvittighedsfuldt han end måtte prøve på det.

Der ville utvivlsomt komme et øjeblik, da Ethne ville kræve hende til regnskab, og hun gruede for dette øjeblik, da Ethnes klare øjne ville bore sig ind i hendes, og hendes læber kræve en forklaring. Det var følgelig en lettelse for hende i begyndelsen, at der ikke mærkedes nogen ydre forandring i forholdet mellem Ethne og Durrance. De mødtes og talte sammen, som om den dag, da Willoughby var gået i land i parken og den aften, da Ethne havde spillet Musolino-ouverturen for ham på sin violin, var blevet slettet ud af deres erindring.

Mrs. Adair følte sig som sagt i begyndelsen lettet ved dette, men da følelsen af det personligt farefulde ved situationen var gået over, og hendes indgriben syntes at være blevet fuldstændig virkningsløs, begyndte hun at føle sig i vildrede. Og da der var gået en lille stund endnu, følte hun sig både vred og skuffet.

Durrance havde ikke behøvet lang tid for at blive enig med sig selv om, hvordan han skulle tage situationen. Ethne

ønskede ikke, at han skulle kende den virkelige sammenhæng. I hendes sorg var det en vis trøst for hende at tro, at hun havde bragt lykke ind i denne ene mands liv i hvert fald. Durrance så ingen grund til at berøve hende denne trøst – i alt fald for øjeblikket.

Han måtte vide for sikkert, om det kun var en misforståelse, der skilte Ethne og Feversham, eller om det var kommet til et uopretteligt brud mellem dem, før han tog det skridt, han havde i sinde. Han måtte også først have sikker kundskab om Harry Fevershams skæbne. Derfor foregav han intet at vide. Han opgav endog sin vante spændte opmærksomhed for alt, hvad der foregik omkring ham, siden det for øjeblikket ikke syntes at være noget behov for den. Han tvang sig til at lade, som om han var fornøjet med tilværelsen. Han spøgte med den og syntes at finde mere end erstatning for den i Ethnes selskab.

"Man kan vænne sig til blindhed og tage det som noget, der skal være, som du ser," sagde han til hende. "Men man bliver aldrig vant til dig Ethne. Hver gang, man møder dig, opdager man noget nyt at glæde sig over hos dig. Desuden er der jo fremdeles en mulighed for, at jeg kan få mit syn igen."

Han fik sin belønning, for Ethne forstod, at han havde lagt sin mistænksomhed til side og hun var retfærdig nok til at påskønne hans uopslidelige, gode humør overfor hendes egen nedstemthed. Hun var nemlig meget nedstemt. Om hun for en eneste dag ligesom syntes at have fået noget af det glade sind igen, som hun havde haft før de tre hvide fjer kom til Ramelton, var hun nu igen blevet betaget af knugende sorg, der fulgte efter deres komme.

Noget anderledes var der naturligvis. Hendes stolthed havde fået oprejsning, og Durrances ord havde vakt hos hende et svagt håb om, at Harry dog måske kunne komme frelst ud af al sin elendighed, når alt kom til alt. Men hun fik atter lange, søvnløse nætter at prøve og en dump, borende smerte i hovedet, mens hun lå der febrilsk og ventede på den gryende morgen. For hun kunne ikke længere foregive for sig selv, at hun betragtede Harry Feversham som en ven, der var død. Han levede fremdeles, men i forhold, som hun gruede for at tænke på og dog brændte efter at kende. Ja, det hændte undertiden endog, at hendes utålmodighed i så henseende fik overtaget over hendes vilje.

"Det et dog vel muligt at rømme bort fra Omdurman?" sagde hun en dag, idet hun gjorde sit bedste for at tale i en ligegyldig tone.

"Muligt? Ja, det tror jeg da," svarede Durrance forhåbningsfuldt. "Naturligvis er det vanskeligt og vil i hvert fald tage tid. Der er for eksempel gjort forsøg, som endnu ikke er lykkedes, på at hjælpe Trench og andre ud. Vanskeligheden er at finde pålidelige mellemmænd."

"Mellemmænd?" gentog Ethne og så hastigt på Durrance. Så rettede hun sig pludselig op og tilføjede: "Jeg tror, jeg begynder at forstå. Du mener de arabere, som kan komme og gå mellem Omdurman og den ægyptiske grænse?"

"Javel. Det er som regel omvandrende dervish-handelsmænd, der gør forretninger med de sudanske stammer, som sniger sig ind i Wadi Halfa eller Assuan eller Suakin og påtager sig dette arbejde. Deres risiko er naturligvis stor. Der ville blive gjort kort proces med dem i Omdurman, hvis det blev opdaget, hvad de

har for. Derfor er det ikke til at undres over, at de ofte i sidste øjeblik viger tilbage for faren. Meget ofte er de også rene slyngler. Man kan træffe en overenskomst med dem i Egypten og forsyne dem med de fornødne penge. Om et halvt år eller et helt år kommer de så tilbage alene med en hel masse undskyldninger. Det var sommer og årstiden var ugunstig for rømningen, eller fangerne blev strengere bevogtet end før. Eller vedkommende selv var blevet mistænkt og der må flere penge til. Disse historier kan jo være sande, og man forsyner vedkommende med flere penge, og en tid efter kommer de atter tilbage og atter alene."

"Jeg forstår," sagde Ethne og nikkede. Sig selv uafvidende havde Durrance her forklaret hende noget, som hun hidtil ikke havde forstået. Hun havde følt sig ganske vis på, at Harry Feversham havde til hensigt at hjælpe oberst Trench på en eller anden måde, men hun havde ikke kunnet opfatte, hvordan hans egen arrestation skulle kunne tjene dette øjemed. Nu forstod hun det – han agtede selv at være "mellemmand," og hendes forhåbninger styrkedes ved denne nye viden. Hun havde nemlig al grund til at tro, at han havde lagt sine planer med omhu. Det ville ligge ham meget på hjerte, at den anden fjer også skulle blive sendt tilbage til hende. Og hvis han kunne få Trench ud af Omdurman i god behold, ville han ikke selv blive derinde.

Ethne blev siddende tavs. De sad på terrassen udenfor huset, og solnedgangen kastede et rødligt skær over bugten.

"Det er vel ikke lysteligt at være til derinde i fængslet i Omdurman," sagde hun derpå, idet hun atter søgte at gøre sin tone ligegyldig.

"Lysteligt," udbrød Durrance. "Nej, det er det ikke. Det er et fælt sted, pakkende fuldt af arabere og uden luft eller lys. Taget er måske ikke mere end en halv meter over hovedet på fangerne, og der er de lukket inde fra solnedgang til morgen. Det er meget sandsynligt, at det er så fuldt, at fangerne må stå op fra morgen til aften i det trange rum, hvor luften naturligvis bliver skrækkelig. Tænk dig noget lignende, selv en aften som denne her i England. Og forestil dig så, hvad det vil være en augustaften i Sudan. Især hvis man har minder – for eksempel om et sted som dette – til at gøre torturen værre."

Ethne så ud over den friske, kølige park. I dette selvsamme øjeblik kæmpede måske Harry Feversham med tørre læber og afmægtig af hede for at trække vejret derinde i det mørke, menneskefyldte skur, mens han i fantasien så for sig de grønne marker ved Ramelton og hørte Lennon-flodens rislende musik i sine øren.

"De ulykkelige, som var kommet derind, måtte blot bede om dødens befrielse," sagde Ethne langsomt, "med mindre –," hun var lige ved at tilføje: "med mindre man var kommet der med et bestemt formål for øje," men hun brød af midt i sætningen. Durrance fuldførte den:

"Med mindre der var nogen udsigt til at undkomme," sagde han. "Og der vil være en sådan udsigt – hvis Feversham er i Omdurman."

Han var bange for, at han måske havde været uforsigtig nok til at sige for meget om rædslerne i fængslet i Omdurman, og tilføjede: "Det, jeg har fortalt dig, er naturligvis bare rygter og ikke til at stole på. Vi ved ikke noget sikkert. Fangerne har det

måske bedre, end vi tror," og dermed lod han dette emne falde. Ethne bragte det heller ikke oftere på bane.

Hun kunne imidlertid gribe sig i at spekulere over, på hvilken måde Durrance havde opfattet hendes pludselige forsvinden fra salonen den aften, da han havde fortalt hende om sit møde med Harry Feversham. Men selv hentydede han aldrig til den, og hun anså det for klogt at følge hans eksempel. Den påtagne forandring i deres væsen, således at hans tidligere spændte opmærksomhed over for alt og alle var forsvundet, beroligede hendes ængstelse. Det forekom hende, som om han havde fundet en eller anden enkel og fuldt naturlig forklaring på alt, hvad der før var.

Undertiden spurgte hun sig også, hvorfor Durrance havde fortalt hende om mødet med Feversham i Wadi Halfa og om dennes efterfølgende vandring sydover, men det fandt hun en forklaring på – en underlig forklaring måske, men den var enkel nok, og tilfredsstillende for hende. Hun troede, at meddelelsen var et indirekte bud fra Feversham, som Durrance kun var redskabet for. Det var ment blot for hendes øren og hendes forståelse, og en højere magt, hvis vilje var stærkere end hans, tvang Durrance til at bære det frem. Hun var ikke blevet så længe, at hun fik hans virkelige grund til at fortælle hende det, han havde fortalt, at høre.

September måned igennem holdt de dette underlige forhold gående fra begge sider. Når Durrance var i Devonshire, plejede han hver formiddag at komme gående over markerne for at besøge Ethne, og når mrs. Adair, som altid holdt øje med dem, så, hvorledes de lo og passiarede uden nogen skygge at

forlegenhed, blev hun endnu mere ængstelig og fandt det vanskeligt at tie.

Det var en måned fuld af pinefuld anspændelse for dem alle, og alle følte de en stor lettelse, når Durrance rejste ind til London for at tale med sin øjenlæge. Efterhånden tiltog disse rejser både i hyppighed og i henseende til fraværets længde. Ethne var meget taknemmelig for denne lettelse. Da kunne hun tage masken af for en lille stund, tillade sig at være træt og hengive sig til ensomheden for at genvinde sine kræfter til at møde Durrance med glade miner, når han kom tilbage.

Ind imellem kom der tider, da fortvivlelsen greb hende. "Vil jeg formå altid at bevare selvbeherskelsen, når vi er blevet gift og skal være sammen for altid?" spurgte hun sig selv. Men skød spørgsmålet fra sig ubesvaret; hun vovede ikke at se fremad, for at ikke modet skulle svigte hende.

Efter sin tredje London-tur sagde Durrance til hende: "Husker du, at jeg en gang omtalte en berømt øjenspecialist i Wiesbaden? Det tilrådes mig at rejse til ham."

"Du er blevet anbefalet at søge ham?"

"Ja, og at rejse alene."

Ethne så op på ham med et hastigt forskende blik.

"Du tror, at jeg vil komme til at kede mig i Wiesbaden," sagde hun. "Det behøver du ikke at frygte for. Jeg kan altid opspore en slægtning, som er villig til at følge med på turen."

"Nej, det er af hensyn til mig selv," sagde Durrance. "Jeg vil måske komme til at indlægge mig på et sygehus, og det vil være bedst, at jeg har fuldstændig ro, og ikke ser nogen for en tid."

"Er du ganske vis på det?" spurgte Ethne. "Det ville gøre mig ondt, hvis jeg måtte tro, at du foreslår det således, fordi du

mener, at jeg vil føle mig lykkeligere hjemme i Glenalla."

"Nej, det er ikke grunden," svarede Durrance, ganske overensstemmende med sandheden. Han følte, at en tids adskillelse var nødvendig for dem begge. Han led selv ikke mindre end Ethne under denne bestandige forstillelse. Han formåede kun at afholde sig fra at råbe ud, at han vidste besked om det hele, fordi han kendte til, hvor megen vægt hun lagde på at gennemføre sin beslutning om, at to menneskeliv ikke skulle blive ødelagt ved hendes skyld.

"Jeg rejser atter til London i næste uge," tilføjede han, "og når jeg kommer tilbage, vil jeg kunne sige dig, om jeg kommer til at rejse til Wiesbaden eller ikke."

Samme eftermiddag kom et telegram fra Calder fra Wadi Halfa, og Durrance havde grund til at være glad over, at han havde omtalt sin plan om at rejse til Wiesbaden før dets ankomst, så Ethne ikke kunne forbinde hans rejseplaner med modtagelsen af nogen efterretning om Feversham. Durrance gik om aftenen over til Ethne med telegrammet og lod hende læse det. Det indeholdt kun fire ord:

"Feversham fængslet i Omdurman."

Durrance trak sig tilbage fra Ethne, så snart han havde givet hende telegrammet, og sluttede sig til mrs. Adair, som sad med en bog i salonen. Han havde desuden rakt hende telegrammet sammenfoldet, så at Ethne ville være alene på terrassen, når hun havde nået at folde det ud og kunne læse ordene.

Hun huskede, hvad Durrance havde sagt til hende om fængslet i Omdurman, og hendes fantasi begyndte straks at arbejde med det, han havde fortalt. Septemberaftenens stilhed

hvilede over landskabet, en let tåge steg op fra bugten og trak sig op over parken.

Nu ville fængselsdørene allerede være lukket for natten dernede i heden ved Nilen.

"Han får altså lov at bøde tidobbelt for sin fejl," udbrød hun, oprørt over dette misforhold. "Og det var hans faders skyld mere end hans egen og min også, for ingen af os forstod ham."

Det var hende en kval at tænke på, at hun havde givet ham den fjerde fjer. Hun lænede sig mod stenbalustraden med lukkede øjne og undrede sig over, om Harry ville overleve denne nu forestående nat, og om han overhovedet fremdeles var i live. Selve den friske kølighed ved stenen, hun pressede sin hånd imod, blev den bitreste bebrejdelse mod hende.

"Der kan gøres noget for ham."

Durrance kom ud gennem døren fra salonen og talte allerede på afstand for at gøre hende opmærksom på sit komme.

"Han var og er min ven, og jeg kan ikke overlade ham til hans skæbne. Jeg skriver i denne aften til Calder. Der vil ikke blive sparet på penge. Han er min ven, Ethne. Jeg skal sørge for, at der vil blive gjort noget for at befri ham – enten fra Suakin eller fra Assuan."

Han fremstillede al den hjælp, han ville forsøge at yde, som fremkaldt ved hans eget venskab for Feversham. Han ville ikke have, at det skulle tage sig ud for Ethne, som om han forestillede sig, at hun fremdeles havde nogen særlig interesse for Harry Fevershams skæbne.

Hun vendte sig pludselig mod ham, næsten afbrydende.

"Er major Castleton virkelig død?" sagde hun.

"Castleton?" udbrød han. "Der var en Castleton i Fevershams regiment. Er det ham, du mener?"

"Ja. Er han død?"

"Javist. Han blev dræbt ved Tamai."

"Er du vis på det – ganske vis?"

"Jeg var med i samme fægtning og så selv Castleton blive dræbt af Osman Digmas folk."

"Det glæder mig," sagde Ethne fast og rolig.

Den første fjer var blevet bragt tilbage af kaptajn Willoughby. Der var mulighed for, at oberst Trench kunne bringe den anden tilbage. Harry Feversham havde allerede ført et forehavende lykkelig til ende under store vanskeligheder og store farer. Hun forstod klart, at vanskelighederne var endnu større nu og farerne lige så. Men hun tog hans heldige gennemførelse af den første plan som varsel om, at det ville gå lige så godt denne gang. Feversham ville ganske sikkert have lagt sine planer med stor omhu, og han havde de penge, der skulle til. Men så meget hun troede på Harry, var hun dog lettet ved at vide, at han var befriet fra at skaffe sig oprejsning også fra den mand, som sendte den tredje fjer. Desuden hadede hun denne, og det faldt hende ikke ind at skænke ham en medlidende tanke.

Durrance blev forfærdet over at høre en så barbarisk ytring af hendes læber, som at hun var glad over Castletons død.

"Var han dig så antipatisk?"

"Jeg har aldrig kendt ham."

"Og dog glæder det dig, at han er død?"

"Ja, det gør det rigtignok," sagde Ethne stædigt.

Hun havde røbet sig nok en gang ved at tale således om major Castleton, og dette undgik ikke Durrances

opmærksomhed. Han tog det frem igen og overvejede det i sine ensomme timer i sit arbejdsværelse i Guessens. Dette føjede noget nyt til den teori, som han var ved at bygge sig op, om grunden til bruddet mellem Ethne og Harry Feversham og til dennes forsvinden. Sammenhængen blev efterhånden klar for ham. Kaptajn Willoughbys besøg og det, han havde bragt med sig fra Feversham, gav ham nøglen.

En hvid fjer kunne ikke betyde andet end beskyldning for fejhed. Durrance kunne ikke huske, at han nogensinde havde opdaget tegn på fejhed hos Harry Feversham, og han havde vanskeligt ved at tro på muligheden af en sådan beskyldning.

Men kendsgerningerne var der. Der var sket noget den balaften i Lennon House, og fra den dag af havde Harry Feversham været som en udstødt. Det kunne tænkes, at en hvid fjer eller måske endog flere hvide fjer var blevet sendt til ham i Lennon House, og at han havde åbnet forsendelsen i Ethnes nærværelse. Ethne var jo kommet tilbage fra sin lange samtale med Willoughby med den hvide fjer gemt i hånden, som om den var det dyrebareste i verden.

Således havde mrs. Adair fortalt ham.

Deraf måtte det sluttes, at fejheden var udsonet, i alt fald delvis. At Ethne pludselig var blevet så strålende, tydede på noget sådant. Hun satte så høj pris på fjeren, fordi den ikke længere var symbol på fejhed, men på, at beskyldningen for fejhed var taget tilbage.

Men Harry Feversham var ikke kommet hjem. Han sneg sig fremdeles om i verdens baggader. Willoughby var altså ikke den eneste, som havde fremført en sådan beskyldning, der var flere

– to til. Hvem den ene af disse var, havde Durrance for længe siden opdaget.

Da Durrance havde antydet, at Harry Feversham måske ville blive ført til Omdurman, havde Ethne øjeblikkelig svaret: "Oberst Trench er i Omdurman."

Hun behøvede øjensynlig ingen forklaring på Harrys forsvinden fra Wadi Halfa ind i det sydlige Sudan. Han foretog denne ekspedition ind i ørkenen for at blive opsnappet og ført til fængslet i Omdurman. Ethne havde desuden talt om "mellemmændenes" upålidelighed og der atter hjulpet Durrance i hans gætninger. Feversham havde øjensynlig nogen forpligtelse til at komme Trench til hjælp. Sæt, at Feversham havde lagt planer til at hjælpe ham ud af fængslet ved selv at lade sig bringe derind som fange? I så fald kunne det sluttes, at der var blevet sendt endnu en fjer til Ramelton, og at det var Trench, som havde sendt den.

Efter hvad han havde hørt i aften, kunne Durrance slutte, at major Castleton havde gjort det samme som Trench og Willoughby. Ethnes glæde over en mands død, som hun ikke kendte, kunne ikke have nogen anden betydning. Hvis major Castleton havde levet, ville Feversham også have måttet få ham til at tage sin beslutning tilbage. Følgelig var der sandsynligvis kommet en tredje fjer til Lennon House, og denne var fra major Castleton.

Durrance grublede over den slutning, han var kommet til, og fandt det mere og mere sandsynligt, at den var den rigtige. Der fandtes en eneste mand, som kunne sige ham, om det forholdt sig, som han troede, og han havde vægret sig ved at give ham nogen oplysning og ville uden tvivl blive ved at gøre det. Men

denne mands hjælp agtede Durrance at hverve, og til dette øjemed måtte han komme til ham, som om han allerede vidste besked, og ikke med nogen bøn om underretning.

"Ja," sagde han ved sig selv. "Jeg tænker, at efter mit næste besøg i London kan jeg aflægge løjtnant Sutch en visit."

22. Durrance lader sin cigar slukkes

Kaptajn Willoughby ansås i sin klub som en kedelig person. Det var hans specialitet at fortælle historier uden pointe om folk, som ikke en af hans tilhørere kendte noget til. Og der var ingen, som standsede ham, for der var ingen, som hørte på ham – de lod ham bare snakke. Han modtog de mest hensynsløse tilrettevisninger med et idiotisk smil, og optaget af sine egne trivielle tanker, fortsatte han uforstyrret sin vidtløftige enetale.

I rygeværelset eller ved aftensbordet dræbte han samtalen som en damptromle knuser alt, hvad den finder på sin vej. Han var aldeles uovervindelig. Trivielle anekdoter serveredes mellem gamle skrivebordssentenser, og han fremførte alt, hvad han sagde, med en mine, som om han var forbavset over sin egen åndrighed.

Hvis man sad længe nok og hørte på ham, mistede man al energi til at tage flugten, man blev ligesom indspundet i et edderkoppevæv af lammende kedsommelighed. Det var derfor kun dem, som ikke kendte ham, der ventede længe nok til at udsætte sig for det. De fleste af hans bekendte i klubben rejste sig og tog flugten, så snart han viste sig.

Det gik derfor gerne således, at han inden en halv time efter sin indtrædelse i klubben havde et stort hjørne i værelset ganske for sig selv, skønt netop dette hjørne havde været mest optaget i det øjeblik, han trådte ind. For det var hans faste skik at slå sig ned blandt den største gruppe, han så.

Han sad i denne ensomme storhed en eftermiddag tidligt i oktober, da opvarteren nærmede sig ham med et visitkort.

Kaptajn Willoughby tog det med begærlighed, for han længtes efter selskab, og de bekendte, som var til stede, da han kom, havde alle i hast måtte forlade klubben for hver på sit hold at efterkomme forskellige slags tvingende forpligtelser.

Men da han læste det navn, som stod på kortet, blev han lang i ansigtet. "Oberst Durrance," sagde han for sig selv og purrede sig i håret. Aldrig før i sit liv havde Durrance aflagt ham nogen selskabelig visit. Og hvad kunne bevæge ham til at ændre sin adfærd for nu at vise ham en sådan opmærksomhed? Det så næsten ud, som om Durrance på en eller anden måde havde fået nys om hans rejse til Kingsbridge.

"Ved oberst Durrance, at jeg et til stede i klubben?"

"Ja, sir," svarede opvarteren.

"Godt, vis ham herind."

Durrance kom uden tvivl for at udspørge ham, og det ville kræve diplomati at undgå at sige noget, der ikke burde siges. Kaptajn Willoughby havde ingen lyst til at have noget yderligere at bestille med miss Ethne Eustaces anliggender. Feversham og Durrance måtte udkæmpe deres kamp uden hans mellemkomst. Han tvivlede bestemt ikke om sine diplomatiske evner, men han havde ingen lyst til at øve dem netop i dette tilfælde, og han så mistænksomt på Durrance, da han trådte ind i værelset. Han rejste sig imidlertid høfligt og gik sin gæst i møde for at føre denne hen til det hjørne, hvor han havde sin plads.

"Skal det være en cigar?" sagde han, men brød af, som om han havde begået et misgreb. "Jeg beder undskylde."

"Jo tak, jeg tager gerne en cigar," svarede Durrance "det er ikke sandt, at man ikke kan nyde en cigar uden at se røgen af

den. Jeg ville straks opdage, om jeg lod min cigar gå ud. Men De skal se, at jeg ikke skal lade den slukke."

Han tændte langsomt sin cigar og lænede sig tilbage i stolen.

"Det glæder mig, at jeg var så heldig at træffe Dem her, Willoughby," fortsatte han. "Jeg er nemlig kun i byen i dag. Jeg kommer herind fra Devonshire nu og da for at konsultere min øjenlæge, og jeg ville meget gerne træffe Dem. Da jeg var her sidst, hørte jeg af Mather, at De var rejst ud på landet. De husker Mather, formoder jeg? Han var sammen med os i Suakin."

"Naturligvis husker jeg ham meget godt," sagde Willoughby i en hjertelig tone. Han var mere end villig til at tale om Mather, idet han håbede, at Durrance under samtalen om denne ville glemme det andet emne, som Willoughby helst ville undgå.

"Vi er begge nysgerrige med hensyn til noget, som De vil kunne give os oplysning om," blev Durrance ved. "Har De nogensinde stødt på en araber ved navn Abu Fatma?"

"Abu Fatma," gentog Willoughby langsomt. "Tilhører han hadendoaerne?"

"Nej, han var af den kabbabiske stamme."

"Abu Fatma?" gentog Willoughby, som om det var første gang, han hørte dette navn. "Nej, ham har jeg aldrig mødt." Dermed tav han afventende. Det forekom Durrance, som om det var noget påfaldende, at Willoughby svarede på denne korte måde. Det ville have været naturligt, om han havde tilføjet: "Hvorfor spørger De om dette?" eller noget lignende. Men det gjorde han ikke. I virkeligheden var han meget forundret over, hvorledes i al verden Durrance nogensinde var kommet til at høre om Abu Fatma, hvis navn han selv havde hørt for første og sidste gang

for et år siden på verandaen i guvernørpaladset i Suakin. For han havde talt sandt. Han havde aldrig mødt Abu Fatma, skønt Harry Feversham havde omtalt denne for ham ved den nævnte lejlighed.

"Det gør mig end mere nysgerrig," fortsatte Durrance. "Mather og jeg var sammen på den sidste rekognoscering i 1884, og da fandt vi Abu Fatma skjult i kratskoven omkring Sinkatfortet. Han fortalte os om de Gordonske breve, som han havde gemt i Berber. Ah, De husker hans navn nu?"

"Jeg tog bare min pibe op af lommen," sagde Willoughby. "Men jeg husker navnet nu, da De omtaler brevene."

"Disse blev bragt til Dem i Suakin for en femten måneder siden eller der omkring. Mather viste mig notitsen om det i "*Evening Standard*". Og jeg er nysgerrig efter at vide, om Abu Fatma vendte tilbage til Berber og fandt dem. Men siden De aldrig er stødt på ham, kan det ikke være ham, som bragte dem tilbage."

Kaptajn Willoughby begyndte at angre, at han havde været så rask til at fornægte alt kendskab til Abu Fatma af den kabbabiske stamme.

"Nej, det var ikke Abu Fatma, som bragte mig dem," svarede han noget forlegent og tøvende. Han var bange for, hvad Durrance dernæst kunne finde på at spørge ham om. Imidlertid stoppede han sin pibe og grundede over, hvad han i så tilfælde skulle svare. Men Durrance fremkom i øjeblikket ikke med noget spørgsmål af nogen slags.

"Nej, det tænkte jeg mig næsten," svarede han langsomt. "Jeg troede næppe, at Abu Fatma ville have videre lyst til at vende tilbage til Berber. For den, som påtog sig dette arbejde, måtte

vide, at han satte livet på spil, og siden Gordon er død, var der ingen forståelig grund til at indlade sig på dette vovestykke."

"Nej, ganske rigtigt," sagde Willoughby i en lettet tone. Det syntes jo, som om Durrances nysgerrighed var blevet tilfredsstillet, nu da han havde fået at vide, at det ikke var Abu Fatma, som havde bragt brevene tilbage, "ganske rigtigt. Siden Gordon er død, var der egentlig ingen grund til det."

"Ingen *forståelig* grund tror jeg, jeg sagde," bemærkede Durrance uforstyrret. Willoughby vendte sig og så mistænksomt på sin gæst, idet han begyndte at undre sig over, om Durrance ikke alligevel kendte til hans besøg Kingsbridge og foranledningen dertil, når det kom til stykket. Durrance lænede sig imidlertid mageligt tilbage i stolen med ansigtet vendt op mod loftet. Nu da hans nysgerrighed var blevet tilfredsstillet, syntes han at have tabt interessen for historien med de Gordonske breve.

I hvert fald kom han ikke med flere spørgsmål om dette emne, der kunne sætte kaptajn Willoughby i forlegenhed, og det var der i virkeligheden heller ikke nogen grund til. Idet han overvejede de udveje, det kunne stå i Harry Fevershams magt at rense sig i Willoughbys øjne for beskyldningen for fejhed ved, kunne Durrance ikke tænke sig nogen anden end denne at bringe brevene tilbage fra gemmestedet i den forfaldne mur i Berber.

Der havde ikke været nogen personlig fare for beboerne af Suakin, siden den gang den sidste rekognoscering foregik. De store skibe, det transporterede tropper, var dampet af sted mellem koralrevene i retning mod Suez, og intet råb om hjælp havde nogensinde kaldt dem tilbage. Willoughby satte ikke

andet end sit helbred på spil, der i det hvide slot ved det røde hav. Der kunne ikke forekomme nogen situation, som ville give Feversham anledning til at sige:

"De kan takke mig, som De har kaldt en kujon, for, at De endnu er i live."

Og når Durrance genkaldte sig alt, hvad han havde hørt i Wadi Halfa og på sine ekspeditioner omkring i Sudan, var han kommet til at få en stærk mistanke om, at den rømmede fra Khartoum, som havde fortalt ham sin historie på glaciset af det forfaldne fort ved Sinkat en hed maj eftermiddag, havde fortalt den på ny i Suakin, så den var kommet Feversham for øre.

Willoughbys forbeholdenhed var i sig selv tilstrækkelig bekræftelse på, at denne gætning var rigtig. Ethne havde utvivlsomt pålagt Willoughby at holde tand for tunge. Durrance havde været forberedt på en sådan forbeholdenhed og anså den som svar nok. Hans øvede øre varskoede ham desuden om, at Willoughby følte sig mindre veltilpas ved hans visit og valgte sine ord med særlig omhu.

Der havde været pauser, hvorunder Durrance følte sig lige så sikker, som om han havde kunnet se Willoughby, på, at denne betragtede ham mistænksomt og grundede over, hvor meget eller hvor lidt han vidste. Der havde været en vis klang af træthed og forsigtighed i hans tone, som var Durrance pinligt velkendt, for det var den samme klang, han få ofte havde hørt i Ethnes stemme. Durrance havde desuden stillet "snarer" – hans bemærkning, "af ingen *forståelige* grunde tror jeg, jeg sagde," havde været en af disse – en lille studsen og en høflig bevægelse fra Willoughbys side havde gjort det klart for ham, at denne var gået i snaren.

Han havde imidlertid intet ønske om, at Willoughby skulle skrive til Ethne og advare hende om, at Durrance anstillede undersøgelser om det, hun ville holde skjult for ham. En sådan mulighed ville han sørge for at forhindre.

"Jeg ønsker at fortælle Dem, hvorfor det var mig så meget om at gøre at få talt med Dem," sagde han. "Det var for Harry Fevershams skyld."

Kaptajn Willoughby, som netop havde lykønsket sig med, at han var vel ude af det vanskelige farvand, blev så forskrækket, at det gav et sæt i ham. At lægge mærke til den andens bevægelser hørte imidlertid ikke til Durrances taktik, og han blev uforstyrret ved.

"For lidt over fem år siden hændte der Feversham noget slemt. Jeg ved ikke hvad. Han gjorde noget, som han ikke burde have gjort. Hvad det nu end var, så er hemmeligheden i hvert fald blevet velbevaret. Det eneste man vidste, var, at han var forsvundet. Ingen kunne sige hvorhen. Er det ikke sandt, at De rejser tilbage til Sudan med det første, Willoughby?"

"Jo, om en uges tid," svarede kaptajnen.

"Nuvel, Harry Feversham er i Sudan," sagde Durrance og bøjede sig frem mod ham.

"Det ved De?" udbrød Willoughby.

"Ja, for jeg stødte på ham endnu i foråret i Wadi Halfa," fortsatte Durrance. "Det var dårligt med ham." Og han fortalte Willoughby om deres møde udenfor cafeen i Tewfikieh. "Det et underligt, ikke sandt, at én, som man kender så godt, skal gå under i et sekund, forsvinde så at sige lige for ens øjne, som ned i en faldgrube i et gammelt, fransk slot. Jeg ville gerne bede Dem om at se Dem lidt om efter ham, og gøre hvad De kan for

at hjælpe ham på fode igen. Og lad mig det vide, hvis De får fat på ham. Harry Feversham var en ven at mig – en af mine få virkelige venner."

"Ja vist," sagde Willoughby hjerteligt. Durrance forstod straks af hans tone, at hans mistanke var blevet beroliget. "Jeg vil se mig om efter Feversham. Jeg husker, at han var en god ven af Dem."

Han rakte hånden ud efter tændstikkerne på bordet ved siden af sig. Durrance hørte, at han strøg den, og at flammen slog op. Willoughby tændte sin pibe. Det var en gammel pibe, som trængte til at renses, for det boblede i den, da han holdt tændstikken hen til tobakken og sugede til.

"Ja, en meget god ven af mig," sagde Durrance. "De og jeg spiste til middag hos ham i hans lejlighed højt oppe overfor St. James Park, lige før vi forlod England."

Ved denne tilfældige ytring holdt det pludselig op at boble i Willoughbys pibe. Der blev et øjebliks pause, så brød Willoughby ud i en ed, og i næste øjeblik stampede han i tæppet som for at slukke noget.

Durrances opmærksomhed vaktes straks ved denne enkle række af små begivenheder, og hans fantasi havde i en fart et lille billede færdigt.

Selv sad han i en dyb lænestol og røg sin cigar og havde et rundt bord med en tændstiksopsats til venstre. På den anden side af bordet sad kaptajn Willoughby i en lignende stol. Men kaptajn Willoughby blev ved en betydningsløs ytring bragt til at standse op midt i den handling at tænde sin pibe, han stirrede på sin sløve måde mistænksomt på den blinde mand, indtil den

tændte tændstik, som han havde glemt, brændte hans fingre; da bandede han og slap den og trampede gnisterne ud på tæppet.

Durrance havde aldrig skænket den lille middag en tanke før i dette øjeblik. Måske fortjente den, at han tænkte nærmere over, hvad der den gang foregik.

"De og jeg og Feversham var til stede," blev han ved. "Feversham havde indbudt os for at fortælle os om sin forlovelse med miss Eustace. Han var netop kommet tilbage fra Dublin. Det var omtrent det sidste, vi så af ham." Han tog et par drag af sin cigar og fortsatte. "Det er sandt, der var endnu en tredje gæst til stede."

"Var der det?" sagde Willoughby. "Det ligger så langt tilbage."

"Jo – Trench."

"Ja, ganske vist – Trench var til stede. Det vil vare længe, er jeg bange for, før vi atter kommer til at spise til middag sammen med stakkels gamle Trench."

Den ligegyldige klang i tonen lød nok så naturlig. Han bøjede sig frem, strøg en ny tændstik og tændte sin pibe. Durrance lagde imidlertid sin cigar fra sig på bordkanten. "Og vi vil aldrig mere komme til at være sammen med Castleton," sagde han langsomt.

"Castleton var der ikke," udbrød Willoughby, og hastig nok til at røbe, at hvor længe det end var siden den lille middag i Fevershams bolig, bevarede han den i hvert fald fremdeles meget tydeligt i sin erindring.

"Nej, men han var blevet ventet," sagde Durrance.

"Nej, ikke engang ventet," rettede Willoughby. "Han var til middag et andet sted. De husker måske, at der kom et telegram fra ham, mens vi var der."

"Ja, det er sandt, det kom et telegram," sagde Durrance.

Dette længst tilbagelagte lille middagsselskab fortjente utvivlsomt nærmere eftertanke. Willoughby, Trench og Castleton var jo de tre mænd, som var skyld i Harry Fevershams vanære og forsvinden. Durrance forsøgte at huske alle enkeltheder fra det lille selskab, men han havde været meget optaget af sine egne tanker den aften. Han huskede, at han stod og så ud af det vindue, som vendte ud mod St. James Park. Han huskede, at han hørte tappenstregen fra kasernegården i nærheden – og at der var kommet et telegram.

Durrance fremmanede et andet billede for sit indre øje. Han huskede, hvordan Harry Feversham læste og atter læste sit telegram, mens Trench og Willoughby sad og ventede i tavshed – måske på at få at høre, hvad det indeholdt. Selv var han ganske ligegyldig for det hele og stirrede blot ud over den rolige park.

"Castleton var den aften til middag hos en størrelse i Krigsministeriet, husker jeg," bemærkede Durrance, og en let bevægelse fra Willoughbys side varskoede ham om, at han nu berørte det, han søgte efter. Han sad endnu lidt og talte om udsigterne i Sudan, før han rejste sig for at sige farvel.

"Nuvel, så stoler jeg på, at De giver Feversham en håndsrækning, hvor De så finder ham, Willoughby. Træk kun veksler på mig, hvis der skal penge til."

"Jeg skal gøre mit bedste," sagde Willoughby. "Skal De gå nu? Jeg kunne have vundet et væddemål med Dem i eftermiddag."

"Hvordan det?"

"De sagde, at De aldrig lod Deres cigar slukke. Denne er ganske kold."

"Jeg glemte den. Mine tanker var optaget af Feversham. Farvel!"

Han tog en droske og kørte bort. Willoughby var glad over at være ham kvit, men han var meget tilfreds med den klogskab, han selv havde udvist i denne vanskelige samtale. Det ville også have været ilde, tænkte han, om han ikke skulle have formået at føre den stakkels blinde Durrance bag lyset. Og han gik ind i rygeværelset og forfriskede sig med en whiskey og sodavand efter anstrengelsen.

Durrance var imidlertid ikke blevet ført bag lyset. Sit sidste endnu uløste spørgsmål med hensyn til Harry Feversham havde han nu fået besvaret. Han huskede nu, at der ikke ved middagen hos Feversham var blevet sagt noget, hvoraf man kunne slutte sig til, hvem det var afsender af telegrammet. Feversham havde læst det uden at sige et ord, og uden et ord havde han krøllet det sammen og kastet det på ilden. Men i dag havde Willoughby fortalt ham, at det var kommet fra Castleton, og Castleton havde været til middag hos en højtstående embedsmand i Krigsministeriet.

Det var nu let at forstå, hvori den bestod, den særegne fejhedshandling, som havde bragt de tre fjer til Ramelton. Allerede den følgende eller næstfølgende dag havde Feversham i Rotten Row fortalt Durrance, at han havde indsendt sin afskedsansøgning, og Durrance vidste, at han endnu ikke havde gjort dette, da telegrammet kom. Dette telegram kunne ikke have bragt nogen anden efterretning end den, at Fevershams regiment var kommanderet ud til aktiv tjeneste.

Jo mere Durrance overvejede sagen, desto mere følte han sig vis på, at han omsider havde truffet den rette løsning på gåden.

Intet kunne være naturligere, end at Castleton skulle telegrafere denne efterretning i fortrolighed til sine venner. Durrance havde nu udfyldt alle led i historien, i det mindste hvad de ydre omstændigheder angik.

Hvorfor Feversham var blevet grebet af panik, hvorfor han skulle blive så fej i samme øjeblik, som han var blevet forlovet med Ethne Eustace – med andre ord ved et tidspunkt, da enhver mandig egenskab hos ham skulle være på sit højeste og bedste – var fremdeles et uløseligt problem for Durrance.

Men dermed fik det være, som det kunne – det, som var af betydning for ham, havde han fået klarhed over. Harry Feversham udsonede sin eneste fejhedshandling fuldt ud, ja ubarmhjertig hårdt.

"Jeg skal forbavse gamle Sutch," tænkte han leende. Han tog med nattoget til Devonshire samme aften og nåede hjem tidligt på formiddagen.

23. Mrs. Adair gør undskyldning

Durrance sagde farvel til Ethne inde i mrs. Adairs salon. Han havde arrangeret det således, at der skulle blive så kort tid som mulig til nogen afskedsscene. Hans vogn stod allerede udenfor ved indkørslen til Guessens med bagagen fastsurret og tjeneren ventende ved vogndøren.

Ethne kom ud med ham på terrassen, hvor mrs. Adair stod ved det øverste trin. Durrance rakte hånden ud mod hende, men hun vendte sig til Ethne og sagde:

"Jeg ville gerne tale nogle ord med oberst Durrance, før han rejser."

"Udmærket," sagde Ethne. "Så vil vi sige hinanden farvel her," tilføjede hun henvendt til Durrance. "Du skriver med det første fra Wiesbaden, ikke sandt?"

"Ja, i samme øjeblik, jeg er kommet derhen," svarede Durrance. Han gik ned ad terrassetrappen sammen med mrs. Adair, og Ethne blev stående tilbage på terrassen. Den sidste scene af deres gemmespil for hinanden var nu ført til ende. Disse måneder fulde af anspændelse og pinefuld selvbeherskelse var endelig forbi, og begge var taknemmelige for det som for en befrielse. Durrances glæde viste sig endog i hans holdning og gang, idet han gik ned gennem haven sammen med mrs. Adair. Hun derimod sakkede efter, og da hun begyndte at tale, var tonen meget nedstemt.

"Så rejser De altså," sagde hun. "Om to dage vil De være i Wiesbaden og Ethne i Glenalla. Vi vil være spredt til hver sin kant. Det vil blive ensomt for mig, som er alene tilbage."

Hun havde opnået sin hensigt – at få skilt Ethne og Durrance ad for en tid i det mindste. Hun skulle ikke længere pines ved synet af dem og ved lyden at deres stemmer, men hvordan det nu var eller ikke, havde hendes indgriben kun bragt hende liden tilfredsstillelse.

"Det vil blive meget tomt efter jer her, når I er borte begge to," sagde hun.

"Vi kommer vel tilbage før eller senere," sagde Durrance trøstende.

Mrs. Adair så sig om i parken. Solskinnet var nu borte, himlen dækket af skyer. Græsset, de trådte på, havde en mat farve, vandet i bugten så gråligt ud, og der var blæst gule og røde blade ned fra træerne.

"Hvor længe vil De blive i Wiesbaden?" spurgte hun.

"Det kan jeg ikke rigtig vide nu – men så længe som det er hensigtsmæssigt i hvert fald," svarede han.

"Det er et svar, som ikke siger mig noget – og det var vel også meningen," sagde mrs. Adair.

Durrance svarede intet til dette, og hans tavshed ærgrede hende. Hun vidste intet som helst om hans planer. Hun var fuldstændig i vildrede, om han agtede at bryde sin forlovelse med Ethne eller lade den stå ved magt, og hendes nysgerrighed fortærede hende. Det ville måske vare meget længe, før hun så ham igen, og hele denne lange tid måtte hun forblive i kvalfuld uvished.

"De nærer mistro til mig?" sagde hun fortrydeligt.

"Har jeg ikke grund til det?" svarede Durrance med høflig ro. "Hvorfor fortalte De mig om kaptajn Willoughbys komme? Hvorfor greb De overhovedet ind i vore anliggender?"

"Jeg syntes, at De burde vide besked."

"Men De så, at Ethne ønskede at bevare det som en hemmelighed. Jeg er glad, meget glad over, at jeg ved det. Men som Ethnes veninde var det måske ikke så ganske i sin orden, at netop De fortalte mig det."

"Jeg er Deres veninde også, håber jeg," svarede mrs. Adair og tilføjede i næste øjeblik lidenskabeligt: "Hvor kunne jeg være i stand til at blive ved at tie? Forstår De ikke det?"

"Nej."

Durrance kunne måske have forstået det, men han havde aldrig beskæftiget sine tanker synderligt med mrs. Adair, og det vidste hun. Bevidstheden om det nagede hende, og hans enkle: "Nej" sårede hende i den grad, at hun gerne kunne have skreget.

"Jeg talte med brutal ligefremhed, ikke sandt?" sagde hun. "Jeg sagde sandheden så usminket, som jeg kunne, kan det ikke hjælpe til forståelse?"

Atter sagde Durrance "Nej," og dette enstavelsesord forbitrede hende så meget, at hun glemte alle klogskabshensyn og greb sig i pludselig at plapre usammenhængende ord ud om alt, hvad hun havde på hjerte. Og da hun først engang var begyndt, kunne hun ikke standse. Hun stod så at sige som tilskuer til sig selv og forstod, at dette var galskab af hende, men alligevel kunne hun ikke holde op.

"Jeg fortalte med forsæt sandheden så brutalt. Jeg var forarget, fordi De ikke forstod, hvad der var så klart, hvis De blot havde villet forstå. Det var min hensigt at gøre Dem ondt. Jeg er en slem kvinde, formoder jeg. Der sad De og hun inde i salonen og talte sammen i mørket, og jeg sad alene ude på terrassen. I dag var det igen den samme historie. De og Ethne

inde i salonen, jeg alene ude på terrassen. Jeg gad vide, om det altid skal være på denne måde. Men De vil ingenting sige – ingenting røbe."

Hun slog hænderne sammen med en gestus af fortvivlelse. Durrance havde dog ikke et ord at svare hende. Han gik i tavshed gennem parken ved hendes side og mod overgangen i gærdet og påskyndede sin gang en smule, så mrs. Adair måtte gå rask til for at holde skridt med ham. Denne hastigere gang var et slags svar fra hans side, men mrs. Adair lod sig ikke forbløffe. Hun betragtede hans ansigt og så, at det var så strengt, som hun aldrig havde set det før. Men galskaben havde fået hende i sin magt.

"Jeg tror ikke, at det ville have pint mig så meget, hvis Ethne virkelig havde holdt af Dem," blev hun ved. "Men hun har aldrig holdt af Dem anderledes, end som man holder af en ven – ikke i mindste måde anderledes. Og hvad værd har venskab?" sagde hun foragtelig.

"Noget værd har det dog," svarede Durrance.

"Det hindrer ikke Ethne fra at gyse tilbage for Dem, skønt De er hendes ven," udbrød mrs. Adair. "Hun gyser tilbage for Dem. Skal jeg sige Dem hvorfor? Fordi De er blind. Hun er bange. Mens jeg – jeg vil sige Dem sandheden – jeg er glad over, at De er blevet blind. Da den første efterretning kom fra Wadi Halfa, at De var blevet blind, blev jeg glad, da jeg så Dem igen i Hill Street, var jeg glad over det, og det har jeg været hele tiden siden. Fordi jeg så, at Deres blindhed virkede afskrækkende på Ethne. Den skræmte hende allerede fra begyndelsen af, idet hun tænkte på, hvilke byrder og bånd den ville komme til at pålægge hende," sagde mrs. Adair i en tone, der fik en stadig

hånligere klang, skønt stemmen selv sank ned til en hvisken. "Jeg er ikke bange," blev hun ved og gentog det lidenskabelig atter og atter: "Jeg er ikke bange. Jeg er ikke bange."

Det forekom Durrance, som om han aldrig i sit liv havde oplevet noget så afskyeligt og så uforudseligt som dette udbrud af en kvinde, der var Ethnes veninde.

"Ethne skrev til Dem, som hun gjorde til Wadi Halfa ene og alene af medlidenhed," fortsatte hun. "Hun skrev af medlidenhed, men da hun havde sendt brevet, blev hun selv bange for, hvad hun havde gjort, og netop fordi hun var bange, havde hun ikke mod til at sige Dem, at hun var bange. De ville ikke have gjort hende bebrejdelser, om hun åbent havde tilstået det. De ville være forblevet hendes ven. Men hun havde ikke mod til det."

Durrance vidste, at Ethnes adfærd kunne have en anden forklaring. Og han vidste, at den var den rette. Men i morgen ville han være borte fra Salcombe, og Ethne ville være på vej til Den Irske Kanal og Donegal. Det var ikke umagen værd at gøre nogen indvending mod mrs. Adairs sladder. Desuden var han nu lige ved den overgang i gærdet, hvor man kom over fra parken til markerne udenfor. Var han først på den anden side af gærdet, ville han være befriet for mrs. Adair. Han nøjede sig derfor med at sige i en rolig tone:

"De er ikke retfærdig mod Ethne."

Da mrs. Adair hørte disse få ord, var det, som om al hendes galskab med et var strøget af hende. Hun erkendte det tåbelige og unyttige i alt, hvad hun havde sagt, både i at prale af sit eget mod og i at nedsætte Ethne. Selv om det, hun havde sagt, havde sin rigtighed, ville hun ikke opnå noget ved det. Durrance ville

altid vedblive at være inde i salonen hos Ethne og aldrig ude på terrassen hos mrs. Adair. Hun følte, hvor hun havde nedværdiget sig i Durrances øjne og begyndte at undskylde sig.

"Jeg er en slet kvinde, formoder jeg, men alt taget i betragtning, har jeg heller ikke haft det videre godt i mine dage. Måske er der en del, som kan tale til undskyldning for mig."

Dette lød nok så ynkeligt endog i hendes egne øren, men de havde nu nået gærdet, og Durrance vendte sig mod hende. Hun så, at det strenge udtryk i hans ansigt mildnedes. Han stod der rolig, rede til at høre på, hvad hun måtte ønske at sige til sin undskyldning. Han huskede, at i gamle dage, da han endnu havde sit syn, havde han altid opfattet mrs. Adair som en dame, der i god forstand holdt på sin værdighed og altid var meget forsigtig i sine udtalelser. Det syntes næppe muligt, at det var den samme kvinde, som nu havde sagt alt dette til ham, og den uforståelige modsætning mellem hendes optræden før og nu bragte ham til at tro, at det måske var noget at sige til hendes undskyldning.

"Vil De sige mig noget om det?" spurgte han mildt.

"Jeg blev gift, straks jeg kom ud af skolen. Jeg var endnu et rent barn. Jeg kendte intet til livet, og jeg blev gift med en mand, som jeg ikke havde det ringeste kendskab til. Giftermålet var min moders værk, og hun mente naturligvis at handle til mit bedste. Hun sikrede mig derved en slags position, ydre velvære og befrielse fra enhver fare for fattigdom. I min uvidenhed gik jeg fuldstændig ind på alt, hvad hun foreslog. I virkeligheden ville jeg heller ikke godt kunne gøre noget andet, for min moder var en myndig dame, og jeg var vant til lydighed. Jeg gjorde som hun havde bestemt det, og giftede mig med den

mand, hun havde valgt for mig. En nok så almindelig historie, uden tvivl, men derfor ikke lettere for den, det går ud over."

"Men jeg har jo kendt mr. Adair," sagde Durrance. "Han var ældre end De, vist nok. Men han var god. Jeg tror også, at han holdt af Dem."

"Ja vist. Han var godheden selv, og han holdt af mig. Begge dele er sandt. Bevidstheden om, at han holdt af mig – det var det eneste bånd imellem os. I begyndelsen var jeg vist nogenlunde tilfreds, tror jeg. Jeg havde en bolig i byen og en anden herude. Men det var kedsommeligt. Å, hvor kedsommeligt det var!" udbrød hun og slog ud med armene. "Ved De hvorledes der ser ud i de små baggader i en fabriksby? Rækker af små huse side om side uden at der et noget til at bringe afveksling i den hæslige ensformighed. Hvert hus med vinduer, dør og trappe, så akkurat ens, at de ikke er til at skelne fra hinanden. Over ens hoveder en permanent røgsky og enhver lille grøn ting lige ned til blomsterne i vinduet, er smudsig og sort.

Når jeg siden har set tilbage på mit liv, har altid en af disse gader stået for mig. Der gives uden tvivl en mængde kvinder, som bestyrelsen af et stort husvæsen, sæsonen i London og den daglige rutine med at aflægge og modtage visitter er tilstrækkeligt for til at udfylde livet. Uheldigvis for mig var jeg ikke af den slags. De med Deres tusind ting at foretage Dem, og tænke på, vil ikke kunne fatte, hvor knugende kedsommeligt mit liv var. Og det var ikke det hele."

Hun nølede lidt, men var gået meget for langt til at kunne standse end sige vende om. Hun *måtte* nu tale ud, til hun var færdig.

"Jeg giftede mig, som jeg siger, uden at vide noget om, hvad der egentlig har betydning i livet. Jeg troede først at have det som alle andre kvinder. Men jeg begyndte snart at få mine tvivl. Jeg forstod efterhånden, at der var noget andet end blot kedsommelighed at vinde af tilværelsen. I det mindste var der noget mere for andre, om ikke for mig. Det kunne ikke undgås, at dette gik op for mig. Jeg passerede for eksempel en herre og en dame som red sammen, og jeg kastede et blik til damens ansigt, idet jeg passerede forbi, eller jeg traf måske den samme dame alene og talte med hende en lille stund, og det lykkelige udtryk i hendes ansigt og stemme sagde mig med absolut sikkerhed, at livet indeholdt så uendelig meget mere. Det var blot det, at muligheden for dette så meget mere var blevet mig nægtet."

Det strenge og barske udtryk i Durrances ansigt var nu fuldstændig forsvundet. Mrs. Adair talte heller ikke mere i den lidenskabelige tone, hun påkaldte ikke nogen medlidenhed, hun fortalte kun sin historie roligt og enkelt.

"Og så mødte jeg Dem," sagde hun. "De rejste bort i Deres militære tjeneste, og De vendte tilbage, og nu lærte jeg, ikke at livet indeholdt så uendelig meget mere end det, der var blevet mig tildelt – dette vidste jeg allerede – men hvad dette uendelig meget mere var. Naturligvis skulle det dog fremdeles nægtes mig. Til trods for dette følte jeg mig imidlertid lykkeligere. Jeg troede, at jeg ville føle mig fuldt tilfreds ved blot at se Dem som ven, ved at være vidne til fremgangen i Deres karriere og føle mig stolt over den. Men så dukkede Ethne frem på skuepladsen, og De vendte Dem til hende. Øjeblikkelig – ja, øjeblikkelig! Om De blot ikke havde været fuldt så rask til at

vende Dem til hende! Det varede kun en ganske kort tid, før jeg anså det for en ulykke, at De var trådt ind i mit liv."

"Dette havde jeg ingen anelse om," sagde Durrance, "ikke spor af anelse. Det gør mig meget ondt."

"Jeg sørgede for, at De ikke skulle få nogen anelse," sagde mrs. Adair. "Men jeg forsøgte at holde fast på Dem – jeg forsøgte af alle kræfter. Ingen kristen i hele verden har nogen sinde arbejdet så ivrigt for at føre to mennesker sammen, som jeg arbejdede for at føre Ethne og mr. Feversham sammen – og det lykkedes."

Denne meddelelse kom med et overraskelsens slag over Durrance. Han lænede sig tilbage mod gærdet og kunne gerne have leet. Her var oprindelsen til hele den triste historie. Fra hvilken lille begyndelse den dog havde udviklet sig! Det er en forslidt sætning, at store ting ofte udvikler sig af en ubetydelighed, men når man lægger mærke til, hvorledes den stadfæster sig i ens eget liv, kan man føle sig helt betaget. Således gik det i alt fald Durrance, når han tænkte tilbage på de dage, da han var opfyldt af sit eget, uden at agte på de mennesker, han kom i berøring med, og ikke drømte om, at de måske i samme øjeblik greb ind i hans liv, således at det havde følger for ham til hans livs ende.

Fevershams ulykke, de tunge år, Ethne havde gennemlevet, den gensidige pinefulde forstillelse i disse sidste måneder – alt dette havde jo sin oprindelse fra år tilbage, da mrs. Adair førte Feversham og Ethne sammen for at få lov at beholde Durrance for sig selv.

"Dette lykkedes mig," blev mrs. Adair ved. "De fortalte mig selv, at det var lykkedes den formiddag, jeg mødte Dem i Rom.

Hvor glad jeg blev! Men De lagde naturligvis ikke mærke til det. Og i næste øjeblik tog De al min glæde fra mig ved at fortælle, at De stod i begreb med at rejse til Sudan. De blev borte i tre år. Det var ikke lykkelige år for mig. De kom tilbage. Da var min mand død, men Ethne var blevet fri. Ethne gav Dem kurven, men De blev blind, og hun tog sit afslag tilbage. De kan forstå, hvor meget jeg har haft at gennemgå. Men disse sidste måneder her har været de værste."

"Det gør mig meget ondt, mrs. Adair," gentog Durrance forlegen. Han kunne ikke finde noget mere at sige og rakte hånden ud mod hende.

"Farvel!" sagde han, steg over de par trin, der førte over gærdet, og gik over markerne til sit hjem.

Mrs. Adair blev stående ved gærdet i lang tid, efter at han var gået. Hun havde afskudt sin pil og ikke opnået andet ved det end at ramme sig selv og den mand, hun elskede.

Dette var hun fuldt på det rene med. Hun tænkte sig også lidt ind i fremtiden og forstod, at hvis Durrance løste Ethne fra hendes løfte, når det kom til stykket, og således ikke kom til at følge hende til hendes land, ville han komme tilbage til Guessens før eller siden.

Denne betragtning viste mrs. Adair endnu klarere, hvor dum hun havde været. Hvis hun blot havde formået at tie stille, ville hun have haft en meget pålidelig og oprigtig ven som nabo, og dette ville ikke have været så lidt. Det ville meget mere have været en hel del. Men siden hun nu havde plapret alt dette ud, ville de aldrig mere kunne mødes uden forlegenhed, og hvor meget de end bestræbte sig for at etablere et venskabeligt forhold, ville ingen af dem nogensinde kunne glemme, hvad

hun havde sagt og han havde måttet høre på den eftermiddag, før han tiltrådte rejsen til Wiesbaden.

24. Ved Nilen

Det var et hårdt land, beboet af en hård folkerace, tænkte Calder, da han rejste nedover Nilen fra Wadi Halfa til Assuan på sin tre måneders permission. Han bøjede sig over rælingen af det øverste dæk af dampbåden og så ned på den store pram, som var surret til skibets langside. Mellem fartøjets indfødte passagerer på dens nedre dæk stod en *angareb* – de indfødtes sengested, bestående af en måtte, spændt over en firkantet ramme. Henstrakt på denne lå en ubevægelig, menneskelig skikkelse dækket med et sort slørstof. *Angareb*en og dens byrde var blevet båret ombord tidligt om morgenen i Korosko af to arabere, som nu sad og lo og passiarede i bagskottet af prammen. Det kunne gerne være en død mand eller kvinde, som lå udstrakt på sengen, så lidt agt gav disse folk på den, de skulle drage omsorg for.

Calder løftede hovedet og så sig om til højre og venstre over det blændende sand og de nøgne klipper, hvis form mindede om råt tilhuggede pyramider. Den magre stribe grønt lige ved vandet på hver af flodens bredder var det eneste tegn på forår og sommer og velgørende regn her i Sudan. Et hårdt land, beboet af et hårdt folk.

Calder så atter ned på *angareb*en på prammens dæk og på den skikkelse, som lå på den. Han kunne ikke sige, om det var en mand eller kvinde. Det sorte stof lå så tæt ind til ansigtet, at det stod frem over næsen og faldt ind over øjnene og munden, men det åbenbarede ikke, om der var skæg over den nederste del af ansigtet eller ikke.

Solskinnet kom *angareb*en nærmere og nærmere. De to indfødte, som sad lige ved den, flyttede selv ind i skyggen af det øverste dæk, men ingen flyttede på *angareb*en, og de mænd som sad på fartøjet, lo og passiarede, skænkede ikke den syge en tanke. Calder så, hvorledes den brændende sol nåede den liggende skikkelse, og fra fødderne af efterhånden kom længere og længere op over legemet, indtil det brændte ham eller hende ubarmhjertigt lige i ansigtet. Men det levende væsen under det sorte dække rørte ikke en muskel. Selv omkring læberne sås der ikke mindste bevægelse, benene forblev liggende stift udstrakte, armene lå tæt ind til siderne.

Calder råbte ned til de to mænd bag i prammen:

"Flyt *angareb*en ind i skyggen og se til at I rapper jer lidt!"

Araberne rejste sig modvilligt og adlød ham.

"Er det en mand eller en kvinde?" spurgte Calder.

"En mand. Vi skal bringe ham til hospitalet i Assuan, men vi tror ikke, at han vil kunne leve. Han faldt ned fra et palmetræ for tre uger siden."

"I giver ham jo ikke noget at spise eller drikke?"

"Han er for syg til at kunne tage noget til sig."

Det var den almindelige historie og virkningerne i praksis af den tro, at liv og død et skrevet i stjernerne, og at intet kan ændres ved den ting. Den mand, som lå der så ubevægelig under det sorte dække havde formodentlig fra begyndelsen af ikke lidt af noget værre end en kvæstelse, som kunne være blevet lægt ved nogle ganske enkle midler i løbet af en uges tid. Men der havde han fået lov til at ligge, som han lå nu på *angareb*en uden beskyttelse mod sol og fluer, uden at blive vasket eller at få noget at spise og drikke. Og kvæstelsen var

blevet til et væskende sår, som der efterhånden var gået koldbrand i, og da det var kommet så langt, at intet længere kunne hjælpe, havde den ægyptiske mudir i Korosko fået nys om sagen og havde sendt manden med dampskibet ned til Assuan.

Men almindelig som historien var, kunne Calder ikke få den ud af i sine tanker. Den ubevægelige skikkelse på *angareb*en holdt ham fast som ved et trylleri, og da der ved solnedgang blæste en stærk vind op, følte han en ren lindring ved tanken på, at den ville skaffe den syge mand nogen lindring. Og da hans nabo ved middagen den aften talte til ham med tysk accent, spurgte han ham, drevet af en pludselig impuls:

"De skulle vel ikke tilfældigvis være læge?"

"Nej, ikke læge, men medicinsk student i Bonn," svarede tyskeren. "Jeg rejste op over fra Cairo for at se den anden katarakt, men fik ikke tid til at komme længere end til Wadi Halfa."

Calder afbrød ham. "Så vil jeg tillade mig at gøre indgreb i Deres ferie og bede Dem om Deres hjælp som læge."

"For Dem selv? Med fornøjelse, skønt det aldrig ville være faldet mig ind, at det var noget i vejen med Deres helbred," sagde studenten og smilede godmodigt bag sine briller.

"Det er der heller ikke. Det er en araber, jeg beder om Deres hjælp for."

"Manden på *angareb*en?"

"Ja, om De vil være så venlig. Jeg vil advare Dem om, at hans sår vist ikke vil være noget hyggeligt syn. Han kom til skade for tre uger siden – og Sudan er et slemt land for uplejede sår."

Den tyske student trak på skuldrene.

"Al erfaring er nyttig," sagde han, og de to herrer rejste sig fra bordet og gik ud på det øverste dæk.

Vinden var frisket op, mens de var nede for at spise, og der gik høje bølger, så at dampbåden og dens pram duvede kraftigt, og søerne slog ind over rælingen.

"Han var der nede," sagde studenten, idet han bøjede sig ud over rælingen og stirrede ned på det nederste dæk af fartøjet ved skibssiden. Det var aften og mørkt. Over det nederste dæk gyngede der kun en enlig lampe fra midten af det øverste dæk og kastede et usikkert lys og usikre skygger i en lille omkreds. Uden for denne var alt mørke med undtagelse af boven, hvor vandet, der brød sig mod båden, slyngede et hvidt skumsprøjt op. Det tog sig ud næsten som en snebyge, der drev for vinden, og man kunne høre det slå mod dækket som svøbeslag.

"Han er blevet flyttet," sagde tyskeren. "Han er ganske sikkert blevet flyttet. Jeg kan ikke se noget der, hvor han var før."

Calder bøjede hovedet og stirrede en lille tid ind i mørket uden at tale.

"Jeg tror, *angareb*en er der," sagde han omsider. "Jeg tror, den er der."

Fulgt af tyskeren ilede han ned ad trappen til dampskibets nederste dæk og gik til rælingen. Nu kunne han skaffe sig vished. *Angareb*en stod der i en sump af vand på selv samme plet, som den på Calders befaling var blevet flyttet hen til samme formiddag og på *angareb*en lå den menneskelige skikkelse under det sorte dæk lige så ubevægelig som før, skønt det kolde vand uafladeligt fløj ham ind over ansigtet.

"Det tænkte jeg mig, at vi nok ville finde den på samme sted," sagde Calder. Han fik fat på en lygte og klatrede sammen med

den tyske student over skibssiden ned på prammen. Han kaldte på de to arabere.

"Flyt *angareb*en bort fra vandet," sagde han, og da de havde udført hans befaling: "Tag nu dækket bort. Jeg ønsker, at min ven, doktoren, skal se såret."

De to mænd nølede, og den ene af dem sagde med en noget uforskammet mine: "Der er læger nok i Assuan, hvor vi skal bringe ham hen."

Calder løftede lygten og trak selv dækket bort fra den sårede mand.

"Vil De nu være så venlig," sagde han til den tyske student. Denne foretog sin undersøgelse af den beskadigede fod, mens Calder holdt lygten for ham. Som Calder havde forudsagt, var det ikke noget behageligt arbejde, for det krøb i såret. Studenten var glad ved at kunne lægge dækket over igen.

"Jeg kan ikke gøre noget," sagde han. "På et hospital kan de måske i alt fald bringe ham nogen lindring med bad og omsorg, men om de kan gøre noget mere, ved jeg ikke. Her kan der ikke være tale om at begynde med noget. Forstår disse to mænd engelsk?"

"Nej," svarede Calder.

"Da kan jeg sige Dem noget. Han har ikke fået beskadigelsen ved at falde ned fra et palmetræ. Det er en løgn. Såret er tilføjet ved et spydblad eller noget lignende våben."

"Er De vis på det?"

"Ja."

Calder bøjede sig pludselig ned til araberen på *angareb*en. Skønt manden ikke bevægede en muskel, havde han sin

bevidsthed. Calder havde iagttaget ham skarpt, og han så på hans øjne, at han fulgte med i, hvad der blev sagt.

"De forstår engelsk?" sagde Calder.

Araberen kunne ikke svare med læberne, men der kom et udtryk af forståelse i hans ansigt.

"Hvor kommer De fra?"

Læberne forsøgte at bevæge sig, men der kom ikke så meget som den mindste hvisken over dem og dog talte hans øjne, men det eneste, de kunne udtrykke, var hans længsel efter at kunne svare. Calder sank på knæ tæt ind til mandens hoved, holdt lygten, så lyset faldt på hans ansigt, og begyndte at nævne de forskellige byer.

"Fra Dongola?"

Intet glimt i araberens øjne gav nogen tilslutning til dette navn.

"Fra Metemneh? Fra Berber? Fra Omdurman? Ah!"

Araberen reagerede på det sidste navn. Han lukkede øjnene fast til. Calder blev ivrigere.

"Det var der, De blev såret, ikke det? Hvor da? I Berber? Jaså! De var i fængslet i Omdurman og var flygtet? Heller ikke? Og dog fik De det slemme sår?"

Calder rettede sig op og overvejede, hvad han havde fået at vide. Denne overvejelse fremkaldte en pludselig en idé hos ham. Han bøjede sig ned til araberens øre og talte i en mere dæmpet tone.

"Måske skulle De hjælpe nogen til at flygte? – Ja. Hvem? El Kaimakam Trench? Ikke?"

Han nævnede så navnene på andre hvide fanger i Omdurman, og til hver af disse navne svarede araberens øjne:

"Nej."

"Så var det altså effendi Feversham?" sagde han, og øjnene gav et lige så endeligt samtykke, som om læberne havde talt.

Men dette var også al den oplysning, Calder kunne opnå. "Det et mit højeste ønske at hjælpe effendi Feversham," sagde han, men forgæves. Araberen kunne ikke tale, han kunne ikke så meget som sige sit navn, og hans følgesvende ville ikke. Hvor meget eller hvor lidt disse to mænd end måtte vide eller ane, havde de ingen som helst lyst til at blande sig i sagen, og de blev hårdnakket ved at holde fast ved en historie, som befriede dem fra alt ansvar. Nogle slægtninge af dem i Korosko, som havde hørt, at de skulle til Assuan, havde bedt dem om at medtage den sårede mand, som var dem fremmed, og de havde givet deres samtykke. Calder kunne ikke få noget mere ud af dem, hvor meget han end spurgte.

Her havde han lige ved sig al den oplysning om Harry Feversham, som han higede efter, og som Durrance bad om med hvert brev, men den var dog skjult for ham i en lukket bog. Han stod ved siden af den hjælpeløse mand på *angareb*en. Og denne ville hellere end gerne have fortalt, hvad han vidste, men hans kræfter var i den gad udtømte, at det lukkede hans læber.

Alt, hvad Calder kunne gøre, var at sørge for, at manden kom lempeligt og så hurtig som muligt til hospitalet i Assuan.

"Vil han kunne leve?" spurgte Calder de derværende læger. De rystede på hovedet. Der var måske en mulighed, en ganske svag mulighed, men i bedste fald ville det blive en meget langsom helbredelse.

Calder fortsatte sin rejse til Kairo og Europa. En chance for at kunne hjælpe Harry Feversham var gledet ham ud af hænderne,

for araberen, som ikke engang formåede at sige sit navn, var Abu Fatma af den kabbabiske stamme og hans tilværelse i såret og hjælpeløs tilstand på nildamperen mellem Korosko og Assuan betød, at Harry Fevershams omhyggeligt udtænkte plan for at befri oberst Trench var mislykkedes.

25. Løjtnant Sutch får arbejde

Samtidig med at Calder steg ind i en jernbanekupé i Assuan, skuffet over at det var mislykkedes for ham at få nogen efterretning om Harry Feversham af den eneste, som vidste noget om ham, kørte løjtnant Sutch hen over en landevej i Hampshire med lyngheder til begge sider. Også han var bekymret for Harry Feversham. Som mange, der lever meget alene, var løjtnant Sutch kommet i vane med at tale med sig selv. Og mens han langsomt og ligesom modstræbende kørte afsted, sagde han mere end en gang ved sig selv: "Jeg forudså, at det ville blive slemt for ham. Fra begyndelsen af forudså jeg, at det ville blive onde dage for ham."

Det højdedrag, over hvilket han kørte, sænkede sig pludselig. Sutch så vejen foran gå nedover en stejl bakke gennem en fyrreskov til en lille jernbanestation. Synet af jernbaneskinnerne, som skinnede i eftermiddagssolen, og telegrafpælene, der stod på rad i en lige linje, indtil de syntes at blande sig sammen i det fjerne, forøgede Sutchs misstemning. Han standsede hesten og sad og stirrede med rynket pande på stationsbygningens røde teglstenstag.

"Jeg lovede Harry ikke at sige noget. Jeg lovede ham det højtideligt i den lille restaurant i London," sagde han hen for sig, som om han søgte at uddrage en vis trøst af denne tanke.

En lokomotivfløjtes skarpe hvin i nogen afstand vækkede løjtnant Sutch fra hans mørke betragtninger. Han så den hvide røg af et tog, som nærmede sig.

"Jeg gad vide, hvad der kan være, som bringer ham hertil," sagde han i grundende tone og tilføjede så: "Nuvel, det lader sig ikke gøre at slippe fra det."

Han gav ponyen en lille opmuntring med pisken og kørte rask ned ad bakken. Han nåede stationen i samme øjeblik, som toget kørte frem til perronen. Kun to passagerer steg ud ved den lille station – Durrance og hans tjener – og de kom straks ud på vejen bag stationsbygningen. Sutch råbte Goddag! til Durrance, som kom hen til vognen.

"De har altså fået mit telegram!" sagde Durrance.

"Heldigvis fandt det mig hjemme."

"Jeg har en vadsæk med. Tør jeg trække veksler på Deres gæstfrihed til i morgen?"

"Det vil være mig en stor fornøjelse," svarede Sutch, men det undgik ikke Durrances skarpe øre, at tonen ikke var så hjertelig som ordene. Han havde imidlertid været forberedt på ikke at være videre velkommen og havde med fortsæt sendt sit telegram i sidste øjeblik. Hvis han havde opgivet nogen adresse, formodede han, at Sutch ville have nægtet sig hjemme for ham.

Og denne mistanke var ikke ubegrundet. Telegrammet havde kun meldt Durrances besøg uden at tilføje noget om foranledningen til det. Som det var, forstod imidlertid Sutch, at der var hændt noget alvorligt, noget, som havde bragt forstyrrelse i forholdet mellem Durrance og Ethne. Men han så Durrance føle sig for med foden efter vogntrinnet og huskede, at hans gæst var blind. Han rakte hånden ud og greb Durrance i armen for at hjælpe ham op. Det kunne dog ikke være vanskeligt at narre en blind mand, tænkte han.

Ethne havde haft omtrent samme tanke og følt den samme lettelse ved den som Sutch nu. Ja, løjtnanten følte sig endog så lettet, at han fandt plads for en smule medlidenhed.

"Det gjorde mig meget ondt at høre om Deres ulykke, Durrance," sagde han, da de kørte op ad bakken. "Jeg ved selv, hvad det vil sige pludselig at blive standset og sat udenfor, netop som man var ved at arbejde sig frem, og det så ud, som om man havde fremtiden for sig, skønt mit sår i benet ikke er noget at tale om sammenlignet med Deres blindhed. Jeg skal ikke tale til Dem om at bære det med tålmodighed, og om at der findes andre ting, som kan opveje det, man har mistet, og sådan noget. Det er folk, som selv har det godt, der trøster på den måde. Både De og jeg ved, at for en mand, som er ung og virkelysten, og som har gode udsigter i en livsstilling, hvor der kræves ihærdig virksomhed, – for en sådan gives der intet, som kan erstatte det, han har mistet, hvis han pludselig får sin løbebane afbrudt uden egen skyld."

"Uden egen skyld," gentog Durrance. "Det er jeg enig med Dem i. Det er kun dem, hvis løbebane ødelægges ved egen skyld, der får erstatning."

Sutch sendte ham et skarpt blik. Durrance havde talt langsomt og velovervejet. Sutch tænkte på, om han hentydede til Harry Feversham, eller var det kun tilfældigvis, at hans ord syntes at passe så godt på denne?

"Hvad slags erstatning?" spurgte Sutch i et lidt urolig tone.

"At han kommer til at lære sig selv at kende for det første og som det vigtigste. Han bliver pludselig standset midt i sin karriere, måske således, at han må betragtes som vanæret." Sutch studsede lidt ved dette ord. "Ja, måske således, at han må

betragtes som vanæret," gentog Durrance. "Nuvel, det slag, han får ved denne ydmygelse, bliver måske foranledningen til noget godt for ham, når det kommer til stykket. Kan De ikke forstå det? Det bliver foranledningen til, at han omsider kommer til at lære sig selv at kende. Lige til dette skete, har hele hans liv været et selvbedrag. Manden har bildt sig selv ind at være, hvad han aldrig var, og nu får han til sidst at vide, hvorledes det virkelig forholder sig. Og når han først har fået øjnene op for dette, kan han gå i gang med at afvaske den skam, han har bragt over sig. For en sådan mand gives der nok erstatning for, hvad han har mistet. De og jeg kender begge et tilfælde, som hører ind under denne kategori."

Sutch nærede ikke længere nogen tvivl om, at Durrance tænkte på Harry Feversham, og at han med en bestemt hensigt for øje havde bragt ham på bane. Han lod også til at vide noget nærmere om sammenhængen med Fevershams skæbne, skønt Sutch ikke havde anelse om, hvorfra han havde fået sin viden. Men sådan som Sutch opfattede sagen, forekom Durrance ham ikke at være rigtig korrekt underrettet, og det syntes ham, at han derved kom til at være noget uretfærdig mod Harry Feversham. Det var særlig af denne grund, han ikke gav sig mine af at høre Durrances hentydning.

Årenes løb havde ikke formindsket hans godhed for Harry. Han holdt af ham næsten med en kvindes koncentrerede hengivenhed.

"Det tilfælde, vi begge kender, hører ikke ganske ind under denne kategori," indvendte han. "De taler om Harry Feversham?"

"Som anså sig selv for fej uden at være det. Han begår den fejl, som afbryder hans karriere, finder ud af sit misgreb og tager fat med at afvaske sin skam. Ganske sikkert hører han ind under den nævnte kategori."

"Nu forstår jeg Dem," sagde Sutch. "Sagen kan imidlertid ses på en anden måde – det er en fejlagtig opfattelse, men jeg troede for et øjeblik, at De mente, at Harry Feversham bildte sig ind at være en tapper mand og så pludselig blev ødelagt ved at opdage, at han var fej. Men hvordan har De kunnet finde ud af alt dette? Der er ingen uden jeg, som kender hele sandheden."

"Jeg et forlovet med miss Eustace," sagde Durrance.

"Hun ved ikke alt. Hun kender den vanære, han bragte over sig, men hun kender ikke hans beslutning om at afvaske den."

"Jo, nu ved hun det," sagde Durrance og tilføjede skarpt: "Dette glæder Dem at høre – glæder Dem meget."

Sutch vidste ikke af, at han ved nogen bevægelse eller noget udbrud havde røbet sin glæde. Hans ansigt viste den uden tvivl tydeligt nok, men Durrance kunne jo ikke se hans ansigt. Løjtnant Sutch forstod ikke, hvorledes Durrance kunne vide det, men han nægtede ikke, at det forholdt sig, som denne havde sagt.

"Det et ganske rigtigt," sagde han. "Det glæder mig meget, at miss Eustace ved besked. Jeg kan godt forstå, at det fra Deres synspunkt betragtet ville være bedre, om hun ikke gjorde det. Men alligevel kan jeg ikke nægte, at jeg er meget glad."

Durrance lo uden nogen bitterhed. "Jeg synes blot så meget bedre om Dem, fordi De er glad over dette," sagde han.

"Men hvordan har miss Eustace fået det at vide?" spurgte Sutch. "Jeg har ikke sagt hende det, og her er ingen anden, som

kunne gøre det."

"Deri tager De fejl. Kaptajn Willoughby ved også besked. Han har været hjemme i England og kom ud til Devonshire en dag for seks uger siden. Han bragte en hvid fjer med sig, som han gav miss Eustace, som bevis for, at han tog den beskyldning for fejhed tilbage, som han i sin tid havde rettet mod Harry Feversham."

Sutch standsede ponyen midt på vejen. Han tænkte ikke længere på at skjule den glæde, som disse gode efterretninger fremkaldte hos ham. Ja, han glemte ligefrem for et øjeblik Durrances tilstedeværelse. Han sad ganske tavs og stille og følte sig gennemstrømmet af glæde som aldrig før i sit liv. Han var nu en gammel mand, langt oppe i tresserne. Han havde nået en alder, hvor blodet løber langsommere, hvor alle ens fornøjelser synes nøgterne og grå og glæden har mistet sin ild. Men i dette øjeblik vældede der op i hans hjerte en glæde så overstrømmende, som den ellers kun falder i ungdommens lod.

For fem år siden havde han stået på kajen i Dover og set en oversøisk postbåd dampe bort i mørke og regn, og han havde bedt til himlen om, at han måtte leve til dette store øjeblik skulle oprinde. Og nu var det kommet. Hans hjerte svulmede af taknemmelighed. Det forekom ham, som om solen pludselig var brudt frem gennem et langvarigt skydække, kastede et strålende lys over hele verden og opfyldte den med glæde og liv.

Lige siden den aften, da han stod udenfor Krigsministeriet i Pall Mall, og Harry Feversham havde rørt ved hans arm og senere skriftet sin fortvivlelse for ham, havde han følt sig knuget af en vis skyldbevidsthed. Harry var Muriel Fevershams dreng, og netop af den grund burde Sutch have våget som en

moder over ham i hans drengedage, siden han var moderløs, og været som en fader for ham i hans ungdom, siden hane egen fader ikke forstod ham. Men her havde han svigtet en hellig forpligtelse, og han bildte sig ind, at Muriel Fevershams øjne så bebrejdende ned på ham fra det høje.

I drømme hørte han hendes stemme sige til sig usigelig blødt og mildt: "Siden jeg døde, siden jeg var blevet taget bort til et sted, hvor jeg blot kunne se, men ikke hjælpe ham, kunne De have rakt ham en hjælpende hånd. For min skyld kunne De have hjulpet ham. De, hvis øvrige arbejde i verden nu var til ende."

Og den lange historie om hans mange uvirksomme år havde rejst sig anklagende mod ham. Nu var imidlertid denne skyldens byrde blevet løftet af hans skuldre og det ved Harry Fevershams egen fortjeneste. En sådan efterretning var ikke helt uventet for ham, men den uhyre lettelse, han følte ved den, viste ham bedst, hvor meget han havde længtes efter, at den skulle komme.

"Jeg vidste, at det ville lykkes ham – jeg vidste, at han ikke ville svigte," udbrød han. "Å, hvor jeg er glad over, at De kom i dag, oberst Durrance. Det var delvis min skyld, ser De, at Harry Feversham nogensinde pådrog sig denne beskyldning for fejhed. Jeg kunne have talt – der var anledning til det under en af "Krim-aftenerne" på Broad Place – men jeg gjorde det ikke. Jeg er aldrig holdt op med at bebrejde mig dette. Derfor er jeg inderlig taknemmelig for den efterretning, De har bragt mig. Kender De noget til de nærmere enkeltheder? Gik det for sig på den måde, at kaptajn Willoughby var i fare og Harry kom ham til hjælp?"

"Nej. Det gik ikke rigtigt sådan for sig."

"Hvordan da? Lad mig høre! Lad mig høre!"

Han var bange for at gå glip af et eneste ord. Durrance berettede historien om de Gordonske breve og om, hvordan Feversham havde hentet dem tilbage. Den var dog ikke på langt nær udførlig nok for løjtnant Sutch.

"Men hvor jeg er glad over, at De kom," udbrød han atter og atter.

"De forstår i al fald, at jeg ikke er kommet her for at gentage de spørgsmål, jeg engang stillede Dem inde på gårdspladsen i vor klub. Nu er jeg tværtimod i stand til at give Dem underretning."

Sutch satte atter ponyen i gang, og de kørte videre. Han havde ikke sagt noget, som kunne røbe Durrance hans frygt for, at hensigten med dennes besøg havde været at fremkomme på ny med disse samme spørgsmål, og han forstod ikke rigtigt. Men den store nyhed han havde hørt, optog ham for meget til, at han i længere tid kunne hengive sig til grubleri over dette.

"Så det var miss Eustace, som fortalte Dem historien og viste Dem fjeren?" sagde han.

"Nej, det var det rigtignok ikke," svarede Durrance. "Hun sagde ikke et ord om det hele og har aldrig vist mig fjeren. Hun forbød endog Willoughby at give mig nys om det og sendte ham bort fra Devonshire, før jeg viste, at han var kommet. Er dette en skuffelse for Dem?"

Løjtnant Sutch følte sig ganske uhyggelig til mode over, at den blinde sådan kunne læse hans tanker. Det var sandt, at dette sidste var en skuffelse for ham. Han var skinsyg på Durrance og ønskede, at Harry Feversham skulle have den første plads i den unge piges tanker. Det var for hendes skyld,

Harry havde givet sig i kast med sit vanskelige og farlige arbejde. Sutch ønskede, at hun skulle tænke lige så trofast på ham, som han på hende. Derfor var han skuffet over, at hun ikke selv straks havde bragt Durrance efterretningen og samtidig havde hævet deres forlovelse. Det ville naturligvis have været hårdt for Durrance, men det var der intet at gøre ved.

"Hvor fik De så klarhed på historien?" spurgte Sutch.

"Der var en anden, som fortalte mig den. Jeg fik at høre, at Willoughby havde været derude, og at han havde bragt den hvide fjer med, som Ethne havde modtaget af ham. Det kan være det samme, hvem der fortalte mig det. Dette bragte mig på sporet. Så lagde jeg mig i baghold for Willoughby i London. Han er ikke meget kløgtig, og det lykkedes mig ganske let at få fravristet ham de oplysninger, jeg ønskede, skønt han søgte at holde sig Ethnes tavshedspåbud efterretteligt. Resten af historien kunne jeg selv sætte sammen. Ethne røbede sig også ved et og andet. – De er forundret over, at jeg har været i stand til at finde ud af sandheden ved at bruge min egen kløgt?" sagde Durrance leende.

Det gav formelig et sæt i løjtnanten. Naturligvis var det et blot og bart tilfælde at Durrance uafladelig gættede så mærkværdigt rigtigt, men det var alligevel uhyggeligt.

"Jeg har ikke sagt noget, som på nogen måde kunne antyde, at jeg var forundret," sagde Sutch lidt ærgerlig.

"Det er ganske sandt, men De er alligevel forundret," blev Durrance ved. "Jeg gør Dem ingen bebrejdelser for det. De kan ikke vide, at først siden jeg er blevet blind, har jeg begyndt at se. Skal jeg give Dem et eksempel? Det er i dag første gang, jeg nogensinde har været i denne egn eller er steget af ved Deres

jernbanestation. Nuvel, jeg kan alligevel fortælle Dem, at De har kørt mig op over en bakke gennem en fyrreskov, og at vi nu kører over en åben lynghede."

Sutch vendte sig hastigt om mod Durrance.

"Bakken kunne De naturligvis mærke. Men fyrreskoven?"

"Der var stillestående luft. Deraf vidste jeg, at der var træer. Og jeg sluttede mig til, at det var fyrretræer."

"Og den åbne lynghede?"

"Vinden blæser uhindret over os, og der høres en egen tør, stiv raslen. Jeg har aldrig hørt en sådan lyd, uden hvor vinden blæser henover lynghederne."

Dermed førte han samtalen tilbage til Harry Feversham og hans forsvinden og til grunden for hans forsvinden. Sutch mærkede sig, at han ikke nævnte den fjerde hvide fjer, som Ethne havde føjet til de andre tre. Men historien om de tre, som var kommet med posten til Ramelton, kendte han til punkt og prikke.

"Jeg kendte de herrer, som sendte dem," sagde han. "Det var Trench, Willoughby og Castleton. Jeg omgikkes dem dagligt i Suakin. Det var ganske ordinære officerer, den ene dog lidt af et geni, den anden ganske almindelig begavet, men den tredje var ligefrem dum. Jeg så dem gå roligt omkring i tjenestens daglige trædemølle. Nu forekommer det mig ganske besynderligt. Der burde have været et mærke på dem, som skilte dem ud fra andre, som særlige skæbnens sendebud. Men der var intet sådant. De var ganske almindelige, prosaiske regimentsofficerer. Synes De ikke også, at dette var besynderligt? Her var mennesker, som havde formået at sønderslide de inderligste bånd og uddele elendighed og

årrækker af lidelser til deres medmennesker, uden at de havde sagt så meget som et eneste ord. Og der gik de og passede deres daglige gerning, og man kendte dem ikke fra andre mennesker, før nu følgerne af, hvad de har gjort og måske for længe siden glemt, rejser sig og slår sig ned."

"Ja, jeg har også tænkt på, at det er underligt," sagde Sutch. Han begyndte at tænke på, hvad der kunne have bragt Durrance til Hampshire, siden han ikke kom for at få oplysninger, men det tog nogen tid, før han fik det at vide.

De var nu kommet til løjtnantens hjem. Huset lå alene ved vejen med vid udsigt over nøgent hedeland. Sutch tog Durrance med ned i stalden og viste ham hestene, forklarede ham, hvordan det var ordnet i haven, og hvordan blomsterne var grupperet. Durrance sagde fremdeles intet om grunden til sit besøg. Han holdt op at tale om Harry Feversham og syntes at interessere sig meget for løjtnantens have.

Og denne interesse var slet ikke helt påtaget. Disse to mænd havde noget tilfælles – som Sutch havde bemærket allerede i samme øjeblik, de mødtes – nemlig den bratte afbrydelse af deres karriere tidligt i livet. Den ene af de to var nu gammel, den anden forholdsvis ung, og den yngre af dem var meget nysgerrig efter at komme på det rene med, hvordan den anden havde indrettet sig for at holde ud med at slæbe sig igennem de mange uvirksomme år alene. Det var jo samme slags liv, som lå og ventede på ham selv, og han var begærlig efter at opdage, hvilke lettelser man kunne skaffe sig, hvilke små interesser man kunne finde at dyrke og hvordan man overhovedet bedst kunne klare situationen.

"De bor ikke således, at man kan se søen," sagde han til sidst, da de stod sammen ved indgangsdøren, efter at have gået rundt i haven.

"Nej, det turde jeg ikke," sagde Sutch og Durrance nikkede i fuld forståelse og sympati.

"Det forstår jeg. Dertil holder De for meget af den. De ville ikke kunne holde ud hvert øjeblik at blive mindet om, hvad De havde mistet."

Så gik de ind i huset. Durrance hentydede fremdeles ikke til formålet med sit besøg. De spiste middag sammen og sad derefter på tomandshånd med deres vin. Durrance tav fremdeles om, hvad der egentlig lå ham på hjertet. Det blev løjtnant Sutch, som atter bragte Harry Feversham på bane. En tanke var slået ned i ham, som efterhånden var vokset sig stærkere og stærkere, og siden Durrance ikke ville foranledige ham til at komme frem med den, gjorde han det af egen drift.

"Harry Feversham må komme tilbage til England. Han har gjort nok for at genoprette sin ære."

Harry Fevershams tilbagevenden til England ville måske hidføre en noget pinlig situation for Durrance, og tanken om det bragte løjtnant Sutch til at buse ud med dette på en noget klodset måde, men til hans forundring svarede Durrance roligt:

"Det var det, jeg ventede på, at De skulle sige. Jeg ønskede, at De uden nogen opfordring fra min side skulle indse, at Harry må vende tilbage. Det var derfor, jeg som herud."

Løjtnant Sutch følte sig meget lettet. Han havde været forberedt på indvendinger og i bedste fald blot ventet et modstræbende samtykke, og under indtrykket af sin store lettelse sagde han:

"Hans tilbagekomst vil ikke genere Dem eller Deres hustru, siden miss Eustace øjensynlig har slettet ham af hendes hjerte."

Durrance rystede på hovedet.

"Det har hun aldeles ikke."

"Men hun bevarede dog tavshed om ham overfor Dem, selv efter, at Willoughby havde bragt fjeren tilbage. Hun forbød Willoughby at fortælle Dem noget om den."

"Hun er meget trofast og pligttro," svarede Durrance. "Hun har givet mig sit ord, og intet i verden – ingen udsigter til lykke for hende selv, ingen tanke på Harry kan bevæge hende til at bryde hendes givne ord. Jeg kender hende. Men jeg ved også, at hun har forlovet sig med mig blot af medlidenhed, fordi jeg var blind. Jeg er vis på, at hun ikke har glemt Harry."

Løjtnant Sutch lænede sig tilbage i stolen og smilede. Han kunne gerne have leet højt. Han spurgte ikke efter nærmere enkeltheder, han betvivlede ikke Durrances ord. Han var overvældet af stolthed på sin yndling, Harry Fevershams vegne, fordi denne havde formået at bevare den unge piges kærlighed til trods for sin forsmædelse og sit lange fravær.

Der var ingen tvivl om, at hun var meget pligttro og trofast. Sutch udstyrede hende øjeblikkelig med alle de gode egenskaber, som kan samles hos et menneskeligt væsen. Og jo ædlere hun var, desto større var jo hans stolthed over, at Harry Feversham fremdeles ejede hendes hjerte. Løjtnant Sutch gjorde sig rent til gode med denne uventede efterretning. Det var ikke så meget at undres over, når det kom til stykket, tænkte han. For enhver, som virkelig kendte Harry Feversham var den unge piges trofasthed mod ham i grunden slet ikke forbavsende – det var blot noget meget glædeligt. Durrance måtte

naturligvis finde sig i at måtte vige pladsen, men han burde heller aldrig have indladt sig på at tage den. Sutch var grusom med den hensynsløse grusomhed, som kærligheden alene er i stand til.

"De er meget glad over dette," sagde Durrance roligt. "Meget glad over, at Ethne fremdeles holder af ham. Det er måske lidt hårdt for mig, som ikke har meget igen her i verden. Det ville være mindre hårdt, om De havde sagt mig hele sandheden den sommeraften for to år siden, da vi talte sammen i klubben."

Løjtnant Sutch blev grebet af samvittighedsnag. Den milde ro, Durrance sagde dette med, og den resignerede klang i hans stemme lod ham i nogen grad forstå det grusomme i den store glæde og stolthed, han havde lagt for dagen. Når det kom til stykket, havde Durrance ret i det, han havde sagt. Han ville være blevet sparet for en hel del, om Sutch havde brudt sit ord og fortalt ham Fevershams historie den aften i klubben.

"Det kunne jeg ikke," udbrød han. "Jeg gav Harry det højtideligste løfte om, at jeg ikke skulle fortælle det til noget menneske, før han selv kom tilbage. Jeg følte mig hårdt fristet til at fortælle Dem det hele den aften, men jeg havde givet mit ord. Selv om Harry aldrig kom tilbage, selv om jeg fik underretning om, at han var død, skulle jeg kun fortælle hans fader, hvorledes det hang sammen, og selv ikke til hans fader alt, hvad der kunne siges til Harrys fordel."

Han trak stolen tilbage og gik til vinduet. "Det er så varmt herinde," sagde han. "Tillader De?"

Og uden at afvente svar, lukkede han vinduet op. Han blev stående en lille stund ved det åbne vindue, tavs og ubeslutsom. Durrance vidste øjensynlig ikke noget om den fjerde fjer, som

Ethne havde brækket af sin vifte, han havde ikke hørt samtalen mellem Sutch og Feversham den aften i den lille restaurant i London.

Det var visse ting, Harry ved denne lejlighed havde sagt, som det forekom ham rigtigst, at Durrance nu skulle høre. Samvittighedsnag og medlidenhed tilskyndede Sutch til at meddele dem, hans hengivenhed for Harry Feversham bød denne at tie. Han kunne atter henskyde sig under, at Harry havde forbudt ham at tale, men dette ville nu kun være en udflugt og intet mere. Han vidste meget vel, at Harry selv ville have meddelt Durrance, hvad det dengang blev sagt, om han nu havde været til stede, og løjtnant Sutch vidste, hvor megen skade denne tavshedsforpligtelse allerede havde gjort. Han overvandt derfor omsider sine betænkeligheder og kom tilbage til bordet.

"Der er noget, som De bør vide," sagde han. "Da Harry rejste bort for at søge at genoprette sin ære, så snart han kunne finde lejlighed til det, nærede han intet håb, ja ikke engang noget ønske om, at miss Eustace skulle vente på ham. Hun var den spore, der drev ham afsted, men det vidste hun ikke engang. Han ønskede heller ikke, at hun skulle vide det. Han havde intet krav på hende. Der var ikke engang noget håb hos ham om, at hun engang i tiden ville føle venskab for ham – i dette liv i ethvert fald. Som han den gang troede, skiltes han fra hende for hele livet, da han forlod Ramelton. De har ret til at få det at vide. Miss Eustace er ikke den, som tager sit ord tilbage, sagde De nys. Nuvel, jeg gentager, hvad jeg sagde til Dem den aften i klubben. Det vil ikke være noget forræderi mod en gammel ven, om De gifter Dem med miss Eustace."

Det kneb Sutch hårdt at få dette frem, og han var glad, da det var overstået. Hvilket svar, han så end måtte få, var det rigtigt, at det blev sagt, og han vidste, at han for altid ville have følt samvittighedsnag over sin tavshed, hvis han ikke sagde det. Ikke desto mindre ventede han med spænding på, hvorledes svaret ville blive.

"Det er venligt af Dem at sige mig dette," sagde Durrance, og han smilede meget venligt til løjtnanten. "For jeg kan slutte mig til, hvad det kostede Dem at få det sagt. Men De har ikke gjort Harry Feversham nogen skade ved at sige det, for som jeg før fortalte Dem, har Ethne ikke slettet ham af sit hjerte, og jeg har mit eget syn på, hvad jeg da har at gøre. Giftermål mellem en blind mand som mig og en hvilken som helst kvinde, for ikke at tale om Ethne, ville ikke være rigtigt, med mindre der på begge sider var noget mere end venskab. Harry *må* vende tilbage til England, og han må også vende tilbage til Ethne. De må rejse til Egypten og gøre, hvad De kan for at bringe ham tilbage."

Sutch følte en stor lettelse. Han havde adlydt sin samvittigheds bud og dog ikke skadet Feversham.

"Jeg vil begive mig afsted i morgen," sagde han. "Er Harry fremdeles i Sudan?"

"Ja, naturligvis."

"Hvorfor naturligvis?" spurgte Sutch. "Willoughby har taget sin beskyldning tilbage. Castleton et død – han blev dræbt i Tamai – og Trench er fange i Omdurman."

"Det samme er Harry Feversham."

Sutch stirrede forfærdet og forvildet på sin gæst. Og da han begyndte at forstå, hvad den anden mente, var han endnu ikke i stand til at tro det – det var alt for grufuldt. Han sank ned i sin

stol lige over for Durrance og var ikke i stand til at sige et ord. De sad begge tavse en lang stund.

"Hvad skal jeg gøre?" sagde han til sidst.

"Jeg har lagt en plan," sagde Durrance. "De må rejse til Sudan. Jeg vil give Dem et brev med til Willoughby, som er viceguvernør der, og et til en græsk købmand der, som jeg kender, og hos hvem De kan hæve så mange penge, De har brug for."

"Det er storartet af Dem, Durrance, ligefrem storartet," afbrød Sutch ham. Og idet han glemte, at han talte til en blind mand, rakte han hånden ud imod ham tværs over bordet. "Jeg ville ikke tage en penny, hvis jeg kunne undgå det. Men jeg er en fattig mand. Det er sandelig storartet af Dem."

"Hør nu, hvorledes jeg har tænkt mig, at De må gribe det an," sagde Durrance. Han kunne ikke se den fremstrakte hånd, men klangen i hans stemme viste, at han næppe ville have taget den. "I Suakin må De rådføre Dem med den græske købmand og organisere en befrielsesekspedition, som De bedst kan. Det vil blive en lang historie, og De vil få mange skuffelser, før det lykkes, men De må holde ud, til det sker."

Derefter kom de to herrer ind på drøftelsen af enkelthederne ved at få sendt bud fra Suakin til Omdurman, idet de talte om mange arabiske spioners upålidelighed og de farer, de pålidelige var udsatte for. Sutch gennemsøgte sit hus efter alle de kort over Afrika som han ejede. Durrance beskrev ham de forskellige ruter, som de flygtende fanger kunne slå ind på – den store fyrre dages vej fra Kordofan vestover, den direkte vej fra Omdurman til Berber og fra Berber til Suakin og ørkenrejsen gennem Batn-El-Hajar over kilderne ved Murat til

Korosko. Det var blevet sent, før Durrance havde sagt alt, hvad han fandt nødvendigt at sige, og før Sutch havde udtømt alle sine spørgsmål.

"Selv må De blive i Suakin for derfra at lede Deres operationer," sagde Durrance, idet han foldede kortene sammen.

"Javist," svarede Sutch og rejste sig. "Jeg vil begive mig afsted, så snart De har fået brevene skrevet."

"Dem har jeg allerede færdige."

"Da vil jeg begive mig afsted i morgen. De kan være vis på, at jeg skal holde både Dem og miss Eustace underrettet om, hvorledes arbejdet skrider frem."

"Hold mig underrettet, men ikke det mindste ord om det til Ethne," sagde Durrance. "Hun ved intet om min plan, og hun må ikke vide noget, før Harry Feversham kommer tilbage. Det er hendes beslutning, at to liv ikke skal ødelægges ved hendes skyld. Hun tror, at hun selv i nogen grad var årsag i Harry Fevershams ulykke – at han ikke ville være taget afsted, hvis han ikke havde været forlovet med hende."

"Nå ja."

"Er De også enig i det? Hun tror det i al hvert fald. På den måde er et menneskeliv blevet ødelagt ved hendes skyld, mener hun. Sæt nu, at jeg går til hende og siger: "Jeg ved, at din medlidenhed og dit gode hjerte driver dig til at foregive, at du holder af mig, men i virkeligheden føler du kun venskab for mig." Hvis jeg siger dette, vil jeg såre hende, og det grusomt. For derved er det, som var igen af det andet menneske, som hun havde på sin samvittighed, også ødelagt. Men bring Feversham tilbage. Da kan jeg tale – da kan jeg sige frit: "Siden

du i virkeligheden kun føler venskab for mig, vil også jeg helst kun være din ven og intet mere." På den måde bliver intet af de to menneskeliv ødelagt."

"Jeg forstår," sagde Sutch. "Dette er at tale som en mand. Indtil Feversham kommer tilbage, skal det altså vedblive som hidtil. Hun lader, som om hun holder af Dem, og De lader, som om De ikke ved, at hun fremdeles tænker på Harry. Mens jeg rejser til Afrika for at bringe ham hjem, rejser De tilbage til hende."

"Nej, det gør jeg ikke," sagde Durrance. "Det tog for meget på os begge altid ligesom at skulle spille komedie for hinanden. Jeg rejser til Wiesbaden, til De kommer hjem med Harry."

Sutch åbnede døren, og de to herrer gik ud i forhallen. Tjeneren var for længe siden gået til sengs, og der stod et par lys på bordet ved siden af en lampe. Mere end en gang i aftenens løb havde Sutch glemt, at hans gæst var blind, og han glemte det nu også. Han tændte begge lysene og rakte det ene ud mod Durrance. Denne hørte af lyden ved Sutchs bevægelser, hvad han foretog sig.

"Tak, jeg har ikke brug for noget lys," sagde han med et smil. Lysskæret faldt nu lige på hans ansigt, og Sutch lagde pludselig mærke til, hvor det så træt og gammelt ud. Der var dybe furer fra næseborene til mundvigene og lignende furer i kinderne. Håret var gråt som hos en gammel mand.

Durrance havde selv tilsyneladende lagt så ringe vægt på sin ulykke, at Sutch også var kommet til at betragte den som en bagatel i summen af livets ulykker, men Durrances ansigt viste ham nu, at dette var en fejltagelse. Som han så det der i skæret fra lampen og lysene mod værelsets mørke baggrund, tog det

sig ud som en gammel, udslidt mands ansigt på et par unge, stærke skuldre.

"Jeg har vist meget lidt deltagelse for Dem," sagde Sutch. "Jeg vidste ikke, om De kunne lide at høre det. Men det gør mig ondt – det gør mig inderlig ondt, at en sådan ulykke et overgået Dem."

"Tusind tak," sagde Durrance. Han blev stående et øjeblik tavs foran sin vært. "Da jeg var i Sudan og rejste gennem ørkenen, plejede jeg stadig at se blege kamelskeletter ligge ved vejkanten. Kender De kamelerne? Det er grimme, uvenlige dyr, men de går med deres byrder til de ikke kan mere. Så synker de om ved siden af vejen med bylten på ryggen. Det forekom mig også den gang, at det måtte være misundelsesværdigt at lade livet på den måde. Så kan De forestille Dem, hvor meget mere jeg må misunde Dem nu. Godnat!"

Han følte efter trappegelænderet og gik op på sit værelse.

26. General Fevershams familieportrætter beroliges

Skønt løjtnant Sutch gik sent til sengs, var han dog tidligt på færde den følgende morgen. Han vækkede sit tjenerskab, begyndte at pakke sit tøj og gjorde så megen støj, at alt, hvad der skulle gøres, tog dobbelt så megen tid, som det egentlig var nødvendigt. I alle de tredive år, løjtnant Sutch havde boet der, havde der aldrig før været så megen ståhej i huset. Hans tjenere kunne ikke gøre denne tilpas, hvor ivrigt de end fo'r omkring i korridorerne for at lede efter dette og hint af hans gamle rejseudstyr.

Sutch selv var i virkeligheden rent drengeagtigt oplivet. Det var måske ikke så underligt. I tredive år havde han levet et uvirksomt liv – været fuldstændig ude af dansen, som han selv udtrykte sig. Og efter udløbet af dette lange tidsrum var der så som ved et under tilfaldet ham noget at gøre – og det noget meget vigtigt og vanskeligt, noget, som krævede energi og takt og beslutsomhed. Løjtnant Sutch var kort sagt kommet i virksomhed igen. Han brændte febrilsk efter at tage fat. Han var ængstelig for det korte mellemrum, indtil han kunne få begyndt, at ikke nogen hindring uventet skulle indtræffe og atter forvise ham til uvirksomhed.

"Jeg skal være færdig til at rejse i eftermiddag," sagde han livligt til Durrance, da de sad sammen ved frokostbordet. "Så når jeg nattoget til fastlandet. Vi kan jo følges ad til London, dertil skal De vel også på Deres vej til Wiesbaden?"

"Ikke endnu," sagde Durrance. "Jeg har endnu et besøg at aflægge, før jeg forlader England. Jeg kom til at tænke på det, før jeg gik i seng i går aftes. Det var Dem, som gav mig ideen."

"Ja så – hvem agter De så at besøge?" spurgte Sutch.

"General Feversham," svarede Durrance.

Sutch lagde kniv og gaffel ned og betragtede forbavset sin gæst.

"Hvorfor i alverden ønsker De at få ham i tale?" spurgte Sutch.

"Jeg vil fortælle ham, hvad Harry har gjort for at genoprette sin ære – hvad han fremdeles gør for at genoprette den. De sagde i går aftes, at De var bundet af et løfte om ikke at fortælle ham noget om hans søns planer, før denne selv var vendt tilbage. Men jeg er ikke bundet ved noget løfte. Det forekommer mig, at det var nok så ubarmhjertigt mod generalen at afgive et sådant løfte. Der gives intet i verden, som kunne gå ham så nær som at få bevis for, at hans søn var en kujon. Om Harry havde begået mord eller røveri, ville det have været lettere at bære for den gamle mand. Jeg rejser til Surrey i formiddag for at sige ham, at Harry aldrig har været nogen kujon."

Sutch rystede på hovedet. "Det vil han ikke kunne forstå. Han vil være Dem meget taknemmelig, naturligvis. Det vil glæde ham overordentligt at høre, at Harry har afvasket sin skam, men han vil aldrig kunne forstå, hvorfor han pådrog sig den. Og når det kommer til stykket, vil han blot blive glad, fordi familiens ære er reddet."

"Det kan jeg ikke være enig med Dem i," sagde Durrance. "Jeg tror, at den gamle mand virkelig holder af sin søn, skønt han

naturligvis aldrig vil indrømme det."

Løjtnant Sutch havde set meget lidt til general Feversham i løbet af de sidste fem år. Han kunne ikke tilgive ham hans del i ansvaret for Harry Fevershams ulykke. Havde generalen været i stand til at forstå og føle deltagelse for sønnens ejendommelige natur, ville de hvide fjer aldrig være blevet sendt til Ramelton. Sutch forestillede sig den gamle mand siddende på verandaen på Broad Place med en barsk mine og uden mindste følelse af, at han havde noget at bebrejde sig, og tværtimod snarere tilbøjelig til at agere martyr, fordi hans søn havde bragt vanære over alle de afdøde Feversham'er hvis portrætter dækkede væggene i hallen.

Sutch følte, at han aldrig ville kunne være i stand til at tale roligt med general Feversham om dette, og han følte sig overbevist om, at intet argument i verden ville kunne bringe denne egensindige mand til at fravige det, som nu en gang var hans overbevisning. Han havde ikke et øjeblik ulejliget sig med at tænke på, om den efterretning, Durrance havde bragt, burde bringes videre til Broad Place.

"De er meget betænksom for andre," sagde han til Durrance.

"Det er ikke noget at rose sig for. Jeg øver betænksomhed for andre af ren selvopholdelsesdrift," sagde Durrance. "Egoismen er de blindes naturlige arvefjende. Det ved jeg, og derfor er jeg altid på min post for at holde den fra mig."

Følgelig rejste han samme formiddag med benyttelse af flere sidelinjer fra Hampshire til Surrey og kom til Broad Place tidligt på eftermiddagen. General Feversham nærmede sig nu de otteogfirs år, og skønt hans ryg var lige så rank og hans holdning lige så stram som den aften for mange ar tilbage, da

han første gang forestillede Harry for sine Krim-kammerater, var han dog ligesom blevet mindre af vækst og ansigtet var skrumpet sammen.

Det var ikke mere end to år siden, Durrance havde spadseret op og ned her på verandaen ved generalens side, og blind som han var, mærkede han dog forandring hos ham. Gamle Feversham gik nu med tungere skridt, og der var kommet noget vist klynkende i hans stemme.

"De er blevet hensat mellem veteranerne før tiden, Durrance," sagde han. "Jeg læste om det i en avis. Havde jeg vidst Deres adresse, ville jeg have skrevet til Dem."

Hvis han havde nogen anelse om formålet med Durrances besøg, viste han det i al fald ikke. Han ringede og gav ordre til, at der skulle bringe te ind i den store forhal, hvis vægge var dækket med familieportrætter. Han spurgte efter denne og hin officer i Sudan, som han kendte, og han drøftede de misgreb, som efter hans mening blev begået i Krigsministeriet, og var bange for, at landet ville gå helt til grunde.

"Uheld og vanstyre bringer alt til at gå galt her i landet," udbrød han irritabelt. "Selv De, Durrance, er ikke den samme mand som den, der spadserede med mig her på verandaen for to år siden."

Generalen havde aldrig udmærket sig ved takt og der ensomme liv, han førte, var ikke egnet til at bevirke nogen forbedring hos ham i dette stykke. Durrance kunne have gengældt ham med samme mønt, men det gjorde han ikke.

"Jeg kommer dog i samme anliggende," sagde han.

Feversham strammede sig op i stolen.

"Og jeg giver Dem det samme svar," sagde han. "Jeg hat intet at sige om Harry Feversham. Han er et emne, som jeg ikke vil drøfte."

Han sagde dette i sin vanlige hårde og tørre tone. Det var, som om han talte om en vildt fremmed. Selv navnet blev udtalt uden mindste antydning af sorg. Durrance begyndte at tænke, om al godhed for andre var døet fuldstændig ud i general Fevershams hjerte.

"Det vil altså ikke interessere Dem at høre, hvor Harry Feversham har været, og hvordan han har haft det i de sidste fem år?"

Der blev en pause – ikke nogen lang pause, men dog en pause – før general Feversham svarede:

"Ikke i mindste måde, oberst Durrance."

Svaret lød ubetinget afvisende, men Durrance stolede på en pause, som gik forud for den.

"Heller ikke om, hvad han har foretaget sig?" blev han ved.

"Det interesserer mig ikke på mindste måde. Jeg ønsker ikke, at han skal sulte, og min sagfører meddeler mig, at han kræver sine månedspenge. Det er al den underretning om ham, jeg behøver, oberst Durrance."

"Jeg vil risikere at pådrage mig Deres vrede, general," sagde Durrance. "Der gives omstændigheder, da det er rigtigt at sætte sig ud over en overordnet officers befalinger. Efter min opfattelse foreligger det nu sådanne omstændigheder. De kan naturligvis vise mig døren, men hvis De ikke gør dette, vil jeg tillade mig at fortælle Dem Deres søns og min vens historie, siden han forsvandt fra landet."

General Feversham lo.

"Naturligvis kan jeg ikke vise Dem døren," sagde han, men tilføjede strengt: "Jeg må dog gøre Dem opmærksom på, at De i utilbørlig grad benytter Dem af Deres stilling som min gæst."

"Ja, der er ingen tvivl om det," svarede Durrance roligt, og så fortalte han sin historie – om hvorledes de Gordonske breve var blevet hentet ud fra Berber, om sit eget møde med Harry Feversham i Wadi Halfa og om Harrys fangenskab i Omdurman. Han førte historien frem helt til nutiden, for han endte med at berette om løjtnant Sutchs afrejse til Suakin. General Feversham hørte på den hele beretning uden en eneste afbrydelse, ja uden så meget som at røre en finger. Durrance kunne ikke vide, i hvilken stemning han hørte efter, hvad der blev ham fortalt, men han uddrog visse forhåbninger af den kendsgerning, at generalen overhovedet hørte på ham og uden nogen indvending.

I nogen tid efter at Durrance var færdig, forblev generalen siddende tavs. Han løftede hånden og skyggede for øjnene, som om den mand, der sad foran ham, kunne se udtrykket i hans ansigt, og således blev han siddende en stund.

Selv da han omsider brød tavsheden, tog han ikke hånden bort. Hans stolthed forbød ham at røbe for de gamle portrætter på væggene, at han var svag nok til at føle noget så naturligt som glæde over, at hans søn havde generobret sin ære.

"Hvad jeg ikke forstår, er, hvorfor Harry tog sin afsked som officer," sagde han langsomt. "Jeg har ikke kunnet forstå det før, og jeg forstår det endnu mindre nu, da De har fortalt mig om hans store tapperhed. Det hører til de besynderligt uforklarlige ting, man støder på her i verden. De forekommer, og dermed er

alt sagt. Men jeg er meget glad over, at De har tvunget mig til at høre på Dem, Durrance."

"Jeg gjorde det med et bestemt formål for øje. Afgørelsen ligger hos Dem naturligvis, men jeg for min part kan ikke indse, hvorfor ikke Harry nu kan komme hjem og træde ind i alle sine gamle rettigheder."

"Han kan ikke få alt tilbage, hvad han har mistet," sagde Feversham. "Og det ville ikke engang være rigtigt. Han gjorde noget galt, og det må han bøde for. Han kan for eksempel ikke træde ind i sin officersstilling igen."

"Nej, det er sandt, det kan han ikke, men han kan bryde sig en ny bane. Og dette er også det eneste, som vil være tabt for ham."

General Feversham tog nu hånden bort fra øjnene og rokkede lidt på sig i stolen. Han så hastigt hen på Durrance og åbnede munden som for at stille et spørgsmål, men betænkte sig.

"Nå ja," sagde han i en let tone, som om det ikke var en sag af nogen vigtighed – "hvis Sutch formår at hjælpe Harry til at rømme fra Omdurman, ser jeg ingen grund til, at han ikke skulle kunne komme hjem."

Durrance rejste sig fra sin stol. "Lad mig takke Dem, hr. general. Hvis De vil være så venlig at skaffe mig befordring til stationen, kan jeg endnu nå det nedgående tog klokken seks."

"Men De vil dog blive natten over," udbrød general Feversham.

"Det er umuligt. Jeg begiver mig til Wiesbaden i morgen tidlig."

Feversham ringede og gav ordre til, at der skulle spændes for.

"Det ville have glædet mig meget, om De ville blive lidt længere," sagde han, idet han vendte sig til Durrance. "Jeg ser meget få mennesker i den senere tid. Sandt at sige føler jeg heller ikke trang til at se ret mange. Man bliver gammel og slave af sine vaner."

"Men De har dog Deres Krim-aftener fremdeles?" sagde Durrance i en oprørt tone.

Feversham rystede på hovedet.

"Jeg er holdt op med det, siden Harry rejste. Jeg tabte lysten til dem," sagde han langsomt.

For et sekund blev masken løftet, og det strenge ansigt mildnedes. Han havde lidt meget under disse fem ensomme år, skønt indtil denne dag ingen af hans bekendte nogensinde havde set et glimt i hans ansigt eller hørt et ord fra hans læber, som kunne bringe dem til at tro noget sådant. Han havde vist verden et uanfægtet ydre. Det havde været hans stolthed, at ingen skulle kunne pege på ham og sige: "Det er en mand, som er blevet hårdt ramt." Men ved denne lejlighed og i disse få ord havde han røbet Durrance hele dybden af hans sorg.

Durrance forstod så godt, hvorfor de gamle venners passiar om hans gamle krigeroplevelser i de tilsneede løbegrave var blevet ham utålelig. En historie, der genkaldte i erindringen nogen særlig modig bedrift, måtte pine ham lige så meget som en historie om fejhed. Hele hans ensomme liv på Broad Place fik sit rette stempel ved den ytring, at han var holdt op med Krim-aftenerne, fordi han havde tabt lysten til dem.

Nu hørte man vognen køre op foran døren.

"Farvel," sagde Durrance og rakte hånden frem.

"Det er sandt," sagde Feversham, "det vil koste en hel del penge at få arrangeret denne rømning fra Omdurman. Sutch er en fattig mand. Hvem skaffer pengene til veje?"

"Det gør jeg."

Feversham trykkede Durrance varmt i hånden. "Det er min ret, naturligvis," sagde han.

"Ja, ganske vist. Jeg vil lade Dem vide, hvad det måtte koste."

"Tak, tak."

General Feversham fulgte sin gæst ud. Der var endnu et spørgsmål, som lå ham på hjerte. Men det var lidt vanskeligt at komme frem med det. Han stod der med en noget forlegen mine.

"Har jeg ikke hørt, at De er forlovet med miss Eustace, Durrance?" sagde han endelig i en påfaldende ligegyldig tone.

"Jeg husker ikke andet, end at jeg udtrykkelig hævdede, at Harry ville få alt tilbage, hvad han mistede, undtagen sin militære løbebane," sagde Durrance.

Han steg op i vognen og kørte til stationen. Hans hverv var fuldført. Der var nu intet mere for ham at gøre end at vente i Wiesbaden og bede om, at Sutch måtte have held med sig. Han havde udarbejdet planen, at udføre den måtte tilfalde dem, som havde deres øjne at se med.

General Feversham blev stående på trappen og så efter vognen, indtil den forsvandt ind mellem fyrretræerne. Så gik han langsomt tilbage ind i hallen.

"Der er ingen grund til, at han ikke skulle komme tilbage," sagde han. Han så op på portrætterne. De afdøde Feversham'er i deres uniformer ville ikke mere behøve at skamme sig over

hans søn. "Nej, der er ingen som helst grund," blev han ved, "og Gud give, at han må komme snart."

Farerne ved en rømning fra den fjerne dervish-by mellem sandbankerne begyndte nu at hvile tungt på hans sind. Han tilstod for sig selv, at han følte sig meget træt og gammel, og mange gange den aften gentog han, mens han sad stiv og stram på den bænk, som i sin tid havde været hans hustrus yndlingsplads og stirrede ud over det månebelyste landskab: "Gud give, at han må komme snart!"

27. Stenhuset

Dette var, før den store jordvold blev opført omkring fængslet i Omdurman. Endnu var der ingen anden indhegning omkring fængslet og pladsen foran det end en høj tornehæk. Det lå i den østlige udkant af byen, som sikkert var den smudsigste hovedstad i verden siden tidernes begyndelse.

Der sås ikke en eneste blomst i en rolig krog. Der fandtes ikke et græsstrå eller en grøn skygge af noget træ. Hvad der fandtes var en brun stenet slette, hvor solen havde brændt alle tegn til vegetation bort, og på denne slette var der opført en spredt by af usle huse, hvor det vrimlede af utøj og som var forgiftede af sygdomsspirer.

Mellem fængslet og Nilen var der ingen bebyggelse, og på det tidspunkt, der her er tale om, fik fangerne lov til, så længe det var dagslys, at stavre omkring i deres lænker på den stenede strækning af en halv engelsk mil, der skrånede ned mod Nilbredden, så at de kunne trække vand op til deres personlige brug og få sig vasket. For de indfødte eller negrene var det under disse omstændigheder ikke så vanskeligt at rømme. For langs flodbredden var der fortøjet arabiske kystfartøjer, og der var mange af dem. Flodtrafikken havde sin havn der, og den brede, rummelige strand ovenfor udgjorde en bekvem handelsplads.

På den måde gik det for sig, at den åbne plads mellem floden og stenhuset vrimlede af mennesker og genlød af skrig og skrål hele dagen. Fangerne fik anledning til at snakke med deres venner, brygge rømningsplaner sammen eller smuttede endog

bort i det tætteste af trængslen og fandt vej til den første, den bedste smed, for hvem værdien af jernet opvejede den fare, han udsatte sig for. Men selv mens de var på vej til smeden, vakte lænkerne ingen opsigt i Omdurman. Slaver i lænker var her et dagligt syn for alle, og der fandtes næppe en gade i hele den lange, smudsige, træløse by, som nogensinde var fri for den klirrende lyd af folk, som gik omkring i lænker.

For europæerne var det dog ikke så let at undvige. Der var ikke flere hvide fanger, end at der blev lagt mærke til hver enkelt af dem. og desuden krævedes der mange penge, lange forberedelser, skiften af kameler hele ørkenen igennem, og frem for alt hjælpere og pålidelige indfødte, som var villige til at sætte deres liv på spil. Kamelerne kunne blive skaffet til veje og holdes rede på bestemte stationer, men deraf fulgte ikke, at deres drivere også holdt sig på stationerne hele tiden.

Hele den lange række forberedelser kunne være i orden, og så kunne det hænde, at fangevogteren i sidste øjeblik gjorde dem til intet ved at piske fangen næsten til døde på den blotte mistanke om, at han havde penge. Eller en trofast hjælper tabte måske modet, når handlingens øjeblik kom.

Oberst Trench var begyndt at opgive alt håb. Han vidste, at hans venner arbejdede for ham. For undertiden hændte det, at den dreng, som bragte ham hans mad i fængslet, opfordrede ham til at holde sig beredt. Når han ved en eller anden parade af kaliffens tropper blev vist frem i triumf som tegn på, hvordan det skulle gå alle udlændinge, hændte det også ind imellem, at nogen puffede ham i armen og hviskede ham en opmuntring til at være ved godt mod. Men der kom aldrig noget ud af disse opmuntringer. Hver dag så han solen lige på den anden side af

floden bag Khartoums høje palmetræer og følte heden af dens brændende stråler hele dagen igennem, og den ene måned slæbte sig hen efter den anden.

En eftermiddag i slutningen af august, samme år som Durrance kom blind hjem fra Sudan, sad han i en krog af den indhegnede plads og så med gru på, at solen sank lavere og lavere ned mod horisonten. For hvor utålelig end dagens byrde og hede kunne være, var den dog som intet sammenlignet med de rædsler, som hver ny nat bragte med sig. Omsider kom skumringen og med den Idris es Saier, ben store neger af gawaamah-stammen, og de andre fangevogtere.

"Ind i stenhuset!" råbte han.

Under bønner og forbandelser og mens de hørte lyden af de ubarmhjertige piskeslag, som uafladeligt faldt på de bagestes rygstykker, blev fangerne drevet sammen ved den trange indgang til fængslet. Det var allerede optaget af en tredive fanger, som lå på det fugtige jordgulv eller sad lænet op mod væggene i det sidste stadium at sygdom eller kraftløshed.

To hundrede til blev drevet derind den aften og indespærret der til næste morgen. Rummet var måske tredive fod i firkant, af hvilke fire fod blev optaget af en solid søjle, der holdt taget oppe. Der var intet vindue i bygningen. Nogle små åbninger op under taget, som skulle besørge ventilationen, var aldeles utilstrækkelige til dette øjemed og i denne forpestede slum, hvor det næsten ikke var muligt at trække vejret, blev alle fangerne pakket sammen som sild i en tønde under skrig og spektakel.

Døren blev låst, og det blev så bælgmørkt derinde, at ingen kunne skelne omridsene selv af de nærmestes hoveder. Hver

kæmpede som for livet om en smule plads.

Oberst Trench kæmpede som de øvrige. Der var en krog nær døren, som var alle hans ønskers mål – var han først der, ville han være en smule i læ for næveslagene, de trampende fødder og stødene af de nærmestståendes lænker. Han ville da også have en støtte for ryggen i de forestående endeløse ti timer, da det hvert øjeblik føltes, som om han skulle kvæles af mangel på luft.

"Tænk, om jeg faldt om! Tænk om jeg faldt om!"

Dette var altid hans angst, når han blev drevet derind om aftenen. For hvis en mand faldt om mellem denne skrålende, fortvivlede menneskemasse, kom han aldrig op igen – han blev simpelthen trampet ihjel. Hver eneste morgen så Trench sådanne ulykkelige blive slæbt ud af fængslet, og han var selv en lille mand. Derfor kæmpede han for sin krog som et vildt dyr, idet han sparkede om sig med de lænkede fødder og stødte sig frem med albuerne, dukkede sig ned under en høj mands arm og borede sig frem mellem to andre, rev i deres klæder, brugte negle og næver og slog endog efter hoveder som var ham i vejen, med den lænke, som hang ned fra jernringen om hans hals.

Men omsider lykkedes det ham at nå ind i sin krog, mens sveden strømmede ned over hans ansigt og han snappede efter luft. Resten at natten ville han tilbringe med at forsvare pladsen mod alle andre.

"Tænk, om jeg faldt om!" stammede han. "Å Gud, tænk, om jeg faldt om!" Og han råbte højt til sin nabo – for i den øredøvende larm derinde kunne ingen høre den anden, uden

der blev råbt – "Er det dig, Ibrahim?" Og et lignende råb svarede ham: "Ja, *effendi*."

Trench følte en vis lettelse. Mellem Ibrahim, en svær høj araber af hadendoaernes stamme, og Trench havde der udviklet sig et venskab fremkaldt af fælles interesser. Der uddeltes ingen fængselsrationer i Omdurman. Hver fange var afhængig af sine egne penge eller af venners godhed for de nødvendige levnedsmidler. Til Trench kom der fra tid til anden i hemmelighed penge fra hans venner gennem en indfødt, som kom derhen fra Assuan eller Suakin. Men der var lange tider, da ingen hjælp nåede ham og han levede på Ibrahims barmhjertighed eller sultede, så tålmodigt han kunne. Der var også tider, da Ibrahim ikke havde nogen ven, som kunne sende måltider til ham i fængslet. Og sådan hjalp de gensidigt hinanden i nøden. Om natten stod de side om side op mod væggen.

"Ja, *effendi*, jeg er her," sagde Ibrahim, og idet han famlede med hånden ud i mørket, lykkedes det ham at hjælpe Trench at beholde hans plads op mod væggen. Men de måtte hele tiden kæmpe for at holde sig på benene, kæmpe med næb og klør, og over den øredøvende larm af fangernes anstrengelser for at få luft og af deres klirrende lænker og deres forbandelser hørtes der nu og da et fortvivlet råb på barmhjertighed eller et vildt skrig, kvalt lige så hastigt som det blev ytret, der røbede, at en mand var styrtet om under de trampende fødder.

Kastevåben fløj også om i luften derinde, selv klumper af det væmmelige dynd fra gulvet, og da ingen vidste fra hvad kant de kom, stødtes hoveder mod hoveder i bestræbelse for at undgå dem. Og alt dette foregik i det sorteste mørke.

I to timer havde Trench stået der i det bælgmørke fængsel, kæmpende som for livet i den øredøvende larm, ødelagt af hede og fordærvet luft, og endnu var der otte lignende timer at holde ud, før døren ville blive åbnet og han kunne stavre ud i det fri og falde i søvn et sted ude i indhegningen.

Han strakte sig op på tæerne for at kunne løfte hovedet over de nærmeste stående, men selv således kunne han kun med møje få tilstrækkelig luft, og den luft han fik, var næsten ikke til at indånde. Han følte sig brændende tør i struben, tungen svulmede op i munden og føltes som en tørret figen.

Det forekom ham, som om Vorherres fantasi aldrig kunne have udtænkt noget værre helvede end stenhuset i Omdurman en hed augustnat.

"Oh Gud, om jeg skulle falde!" råbte han og endnu mens han sagde dette, kom det, som skulle gøre hans helvede endnu mere fuldstændigt, for døren blev lukket op, Og Idris es Saier viste sig i åbningen.

"Gør plads!" råbte han, "gør plads!" og for at få sin befaling adlydt og drive fangerne bort fra døren, kastede han ild ind mellem dem. Antændte totter af tørret græs lyste op i mørket og faldt ned på fangerne. Der var alt for fuldt derinde til, at de kunne trække sig til side for det brændende græs, ja de kunne ikke engang få løftet hænderne for at fjerne det fra hoved og skuldre.

"Gør plads!" råbte Idris, og de medfølgende fangevogteres svøber fremtvang lydighed mod befalingen. Slagene faldt på enhver, der var indenfor rækkevidde, og der blev ryddet en lille plads nærmest døren. Her blev en mand slængt ind og døren atter lukket til efter ham.

Trench stod ganske nær døren, og i det uklare halvlys, som trængte ind gennem åbningen, havde han opfanget et glimt af den nye fange, en lille tynd mand, belagt med svære lænker og krummet af lidelser.

"Han vil falde om," sagde Trench ved sig selv. "Han vil falde om i nat. Å, Gud, om jeg også skulle falde!" Og menneskemassen svajede pludselig hen imod ham, og forbandelserne lød dobbelt højt og heftigt.

Det var den nye fange, som var skyld i dette. Han klyngede sig til døren med ansigtet mod den for at opfange den smule luft, som kunne trænge ind gennem sprækkerne. De, som stod bag ham, trængte sig ind på ham og søgte at trænge ham bort fra denne fordelagtige plads for at tage den selv. Som en kile drives ind med en hammer blev han stødt ind mellem fangerne, indtil han til sidst blev kastet hen til oberst Trench.

De almindelige menneskelige barmhjertighedsinstinkter kunne ikke holde sig under den grufulde tilstand her i fængslet. Om dagen ude i det frie blev fangerne ofte draget til hinanden ved deres fælles lidelser, og hjalp hinanden uden hensyn til trosbekendelse og nationalitet. Men inde i stenhuset i nattens mørke var der ikke tale om andet end at kæmpe for livet som vilde dyr. Oberst Trench var ikke bedre end de andre. Længslen efter at leve, om kun længe nok til at drikke en dråbe vand og trække en mundfuld ren, frisk luft om morgenen, var den eneste tanke han havde.

"Tilbage," skreg han voldsomt, "tilbage, eller jeg slår!" Og mens han kæmpede for at få løftet armen over hovedet, så han kunne slå så meget kraftigere, hørte han den mand, som var

blevet slynget hen imod ham, pludre noget usammenhængende engelsk.

"Fald ikke!" udbrød Trench og greb sin medfange i armen. "Ibrahim, hjælp! Å Gud, om han skulle falde!" Og mens menneskebølgen atter svajede hid og did, og rummet atter genlød af høje råb og forbandelser, så det blev rent øredøvende, støttede Trench den nyankomne og bøjede hovedet ned til ham for efter så mange måneders forløb atter at høre lyden af sit modersmål. Og dette virkede civiliserende på ham som en kvindes venskab.

Larmen var for øredøvende til, at han kunne opfange, hvad der blev sagt. Men han opfangede ligesom en skygge af ord, der engang havde været ham velkendte. Ord, som var blevet talt til ham, og som han selv havde sagt som noget selvfølgeligt. Herinde i stenhuset klang de som den vidunderligste musik og havde også en rent magisk evne. De fremmanede for hans fantasi billedet af landskaber med grønne enge, frisk, kølig luft og rislende floder. For et øjeblik følte han ikke længere sin udtørrede hals, stanken og det trykkende mørke derinde i stenhuset. Men han, at følte den mand, som han støttede, var i færd med at vakle og falde, og han råbte atter til Ibrahim:

"Å, om han skulle falde!"

Ibrahim hjalp, som han alene kunne hjælpe. De kæmpede og slog om sig i fællesskab, indtil de, som var dem nærmest, trak sig tilbage, idet de skreg:

"*Shaitan*! De er gale!"

Så ryddede Trench og Ibrahim en lille plads i deres hjørne, lod englænderen lægge sig på jorden og stillede sig foran ham, for at han ikke skulle blive trampet ihjel. Og bag sig dernede i

krogen hørte Trench ind imellem, når larmen dæmpedes et øjeblik, nogle usammenhængende engelske ord.

"Han vil dø før morgen," råbte han til Ibrahim. "Han har feber."

"Sæt Dem ved siden af ham," svarede Ibrahim. "Jeg kan beskytte jer begge."

Trench satte sig ned i krogen, Ibrahim stillede benene vel ud fra hinanden og forsvarede Trench og hans nye ven.

Når Trench bøjede hovedet ned til den anden, kunne han nu høre, hvad han sagde. Det lød, som om han talte i feberfantasier og bad for sig i stor angst. Han syntes at fortælle noget fra en sørejse.

"Jeg så yachtlanternerne, som vippede op og ned – og genspejlingen af lyset fra dem i vandet, når det skvulpede – der var musik også, da vi passerede landgangsbroen. Hvad var det, som blev spillet? Ikke ouverturen – og jeg tror ikke, at jeg husker nogen anden slags melodi –." Hvorpå han lo, som en sindsforvirret ler. "Jeg forstod mig jo aldrig videre på musik, undtagen når du spillede." Og så vandrede hans tanker atter tilbage til søen. "Der var en række fjelde til højre, da båden dampede ud af bugten – du husker, at der var skov over fjeldskråningerne – eller måske du har glemt det. Så kom Bray, et eventyrland af lys lige nede ved vandet – ved det yderste af odden – du husker Bray. Vi spiste lunch der et par gange, du og jeg alene, før vi var blevet forlovede – – det var så underligt at dampe ud af Dublinbugten og efterlade dig langt nord deroppe mellem fjeldene – underligt og på en eller anden måde ikke ganske rigtigt heller – for dette var det ord, du brugte den sidste morgen, da jeg hørte dig tale med dig selv bag de

nedrullede gardiner – "det er ikke rigtigt, at nogen skal lide så meget!" – Maskinen dernede standsede dog ikke, men blev ved at gå rundt og puste og larme, som om intet var hændt – man blev rent ærgerlig over det – eventyrlandet tog sig allerede ud blot som en gylden plet langt borte – – og så var der intet andet end sø og den saltmættede vind – – og så det, som lå og ventede og skulle gøres."

Manden løftede sig pludselig op på albuen midt i sine feberfantasier og samlede med den anden hånd på brystet, som om han søgte efter noget. "Ja, det som skal gøres," gentog han mumlende, og stemmen sank ned til en uforståelig hvisken, idet hans hoved faldt ned på brystet.

Trench lagde armen om ham og rejste ham op. Andet kunne han ikke gøre, og selv for ham, sammenkrøbet som han sad lige ved gulvet, var heden og den grufulde luft næsten mere end han kunne udholde.

Foran ham var der den samme øredøvende larm af skarpe stemmer, skrig om barmhjertighed, og alles kamp mod alle i det kulsorte mørke. I et hjørne af rummet var der nogle som sang i vanvittig vildskab, i et andet var der nogle, som dansede i deres lænker, eller rettere sagt forsøgte at danse. Foran Trench blev Ibrahim trofast ved at holde vagt, og ved siden af Trench lå der i stenhuset i Omdurman en mand, som en nat havde sejlet ud af Dublinbugten forbi yachternes gyngende lanterner og havde set Bray, eventyrlandet, svinde ind til kun en gylden plet.

Tanken om søen og den salte vind, lyden af vandet, som slog op mod skibssiden, det oplyste dæk, et eller andet ur, som slog timeslaget, og den kølige, halvlyse natteluft, som omgav det hele, virkede således på Trench, at han kunne have grædt af bar

længsel, prosaisk og fantasiløs, som han var. Men den fremmede ved hans side begyndte atter at snakke.

"Det er underligt, at de tre ansigter altid var de samme – – manden i teltet med lancetten i hånden og manden i bagværelset i Piccadilly – – og så mit eget. Forunderligt og ikke ganske rigtigt. De bliver så store også i mørket, når man skal sove – så store, at de kommer ganske nær ind til én, og vil ikke gå væk – – de rent skræmmer en – –" Og han klamrede sig pludselig til Trench med et hårdt, forskrækket greb som en dreng, der befinder sig i yderste angst, og Trench ytrede i samme beroligende tone, som en mand bruger over for et forskræmt barn: "Det klarer sig nok min dreng, det klarer sig nok."

Men Trenchs protege var allerede kommet ind i en anden tankerække. Han havde lagt drengedagene bag sig og holdt prøve på noget, som skulle gå for sig engang i fremtiden.

"Vil De tage den tilbage?" spurgte han meget forknyt og nølende. "Virkelig? De andre har alle gjort det, undtagen han som døde i Tamai. Og De vil også gøre det?"

Han talte, som om han næppe formåede at tro en stor lykke, der var blevet ham tildelt. Så forandredes hans tone og fik et udtryk, som om han talte overlegent om tilbagelagte genvordigheder.

"Å ja, jeg har ikke haft det førsterangs, naturligvis. Men det ventede jeg jo ikke heller. Og selv når det er forbi, har man jo altid noget at se frem til senere hen – hvis man kun ikke løber fra det – – –. Når alt kommet til alt, er jeg ikke så vis på, om ikke du haft det værst. Jeg kender dig – med din stolthed og dine dybe følelser måtte det føles ligefrem knusende, og for

lange tider blev det ved at være lige slemt som den morgen, da dagslyset trængte ind gennem de nedrullede gardiner. Og så det, at du ingen verdens ting kunne gøre! Og du havde heller ikke noget at se frem til senere hen – – det var, ligesom om alt var forbi for dig – –" Dermed sank stemmen atter ned til en uforståelig mumlen.

Oberst Trench glæde over at høre sit modersmål igen, havde nu givet plads for en stor nysgerrighed med hensyn til den nyankomne mand og det, han sagde. Det var et brudstykke af en livshistorie, der her lød for hans øren, og som det syntes en meget tragisk historie. Trench begyndte at spekulere over, hvad manden kunne mene med dette: "Senere hen", som ustandselig kom igen i hans tale ligesom det ledende motiv i et musikstykke. Efter al sandsynlighed var det den ledende tråd i mandens liv.

Heden inde i fængslet var nu blevet ligefrem kvælende, og mørket føltes mere trykkende end nogensinde, men skrigene og råbene lød svagere. Der lagde sig ligesom en lammelse over de ulykkelige derinde. Trench bøjede sig ned til sin nyankomne ven og hørte nu tydeligere, hvad han sagde:

"Jeg så lyset inde hos dig den morgen – – du slukkede det pludselig – – hørte du mine skridt i grusgraven, måske? – – Det troede jeg i det mindste, og jeg kan ikke nægte, at det gjorde mig ondt." Derpå udbrød han som i stærk protest: "Nej, nej, jeg havde ingen anelse om, at du ville vente. Jeg havde heller ikke noget ønske om, at du skulle gøre det. Jeg troede måske nok, at vi skulle mødes senere hen – men noget andet ventede jeg ikke. Det er sikkert og vist. Sutch tog ganske fejl – –. Naturligvis var der altid mulighed for, at man selv kunne komme til noget,

blive dræbt for eksempel eller blive syg og dø – før man kunne bede dig om at tage fjeren tilbage, og da ville der ikke engang være mulighed for noget møde senere den. Men den risiko måtte man løbe."

Hentydningerne var ikke direkte nok til, at oberst Trench forstod, hvor de bar hen. Han hørte rigtignok ordet "fjer", men det faldt ham endnu ikke ind at forbinde det med nogen handling fra hans egen side. Han var mere nysgerrig end nogensinde med hensyn til dette "senere hen". Han begyndte at få en svag forestilling om, hvad manden mente med det, og han blev slået af forundring over, hvor mange mennesker, det går omkring og ser ud som alle andre, mens der dog skjuler sig fantastiske ideer og alskens poetiske stemninger bag deres ordinære optræden, uden at man nogensinde aner det, før sygdommen berøver hjernen dens evne til at bestemme, hvad munden får lov til at sige.

"Nej, en af grundene til, at jeg ikke sagde det ringeste den aften, var den, tror jeg, at jeg ikke ønskede, du skulle vente på mig eller få nogen mistanke om, hvad jeg havde i sinde at forsøge." Nu slog tonen om – det var ikke længere, som om han forsvarede sig eller gjorde forestillinger, men som om der var noget, der interesserede ham stærkt. "Ved du hvad? Det er først faldet mig ind, siden jeg kom til Sudan, men jeg tror, at Durrance holder af dig."

Trench fik som et stød ved at høre dette navn. Manden kendte altså Durrance. Han var da ikke blot en landsmand af Trench, men han kendte en gammel ven af ham. De havde en fælles ven – det var et bånd mellem dem. Han kendte Durrance, havde måske kæmpet i samme geled som han i Tokar, Tamai

eller Tamanieb, ganske som Trench selv havde gjort. Trenchs nysgerrighed med hensyn til mandens livshistorie forvandlede sig da til nysgerrighed med hensyn til hans identitet. Han forsøgte at skelne hans træk, skønt det naturligvis var umuligt at se noget inde i dette bælgmørke rum, men han kunne måske høre nok til at blive sikker i sin sag. For hvis den fremmede kendte Durrance, kunne det jo lige så godt hænde, at han kendte Trench. Trench lyttede anspændt, men den usikre, unaturligt forcerede stemme gav ham dog ingen oplysning. Han ventede på at få den gennem selve ordene, og det fik han også.

"Durrance stod ved vinduet, da jeg havde fortalt dem om vor forlovelse, Ethne." Trench gentog navnet for sig selv. Det var altså en kvinde, denne nyankomne landsmand, som desuden var en ven af Durrance, bildte sig ind at tale til i sine feberfantasier – en kvinde ved navn Ethne. Trench kunne ikke genkalde sig, at han kendte nogen af dette navn, men stemmen i mørket blev ved:

"Hele tiden, mens jeg spekulerede på at indsende min afskedsansøgning, efter at telegrammet var kommet, stod han ved vinduet i mit sygeværelse med ryggen mod mig og så ud over parken. Jeg bildte mig ind, at han gjorde mig bebrejdelser i sit stille sind. Men nu tror jeg, at han kæmpede for at gøre sig fortrolig med at miste dig – – jeg gad vide, om det var således?"

Trench ytrede et sådant forfærdelsesudråb, at Ibrahim vendte sig om.

"Er han død?"

"Nej, han lever, han lever!"

Det kunne ikke være muligt, tænkte Trench. Han erindrede tydeligt nok, hvordan Durrance havde stået ved vinduet med ryggen mod værelset. Han huskede, at der kom et telegram som deres vært brugte meget lang tid til at læse – og som vakte en uforklarlig spænding og nysgerrighed hos de tilstedeværende, Durrance undtagen. Han huskede også en mand som fortalte om sin forlovelse og talte om at tage sin afsked som officer. Men denne mand kunne det dog vel umuligt være! Var vedkommende dames navn Ethne? Det huskede han ikke, men han huskede, at hun var fra Donegal – og denne mand havde jo talt om at dampe ud fra bugten ved Dublin. Han havde også talt om en fjer.

"Gode Gud!" hviskede Trench. "Hed hun Ethne? Hed hun virkelig således?"

Det varede en god stund før han fik dette spørgsmål besvaret. Han hørte bare manden tale om en by med hensmuldrende huse og om en utålelig brændende sol over en endeløs ørken, og om en mand, som lå der hele dagen med en flig af sin kappe over hovedet og om at han efterhånden manede et ansigt frem for sig, som i virkeligheden var tre tusinde engelske mil borte – indtil det lakkede mod solnedgang, og han tog mod til sig og gik til byen og ud gennem portene. Derefter kom der nogle ord, som virkede på Trench som et dolkestød.

"Tre små hvide fjer," sagde stemmen. Trench lænede sig tilbage mod muren. Det var jo ham, som havde udklækket planen med de hvide fjer. "Tre små hvide fjer," gentog stemmen. "Den eftermiddag gik vi sammen under almetræerne ved

Lennonfloden – du og jeg alene – husker du det, Harry? – og så kom tre små hvide fjer, og alt var forbi."

Trench kunne ikke tvivle længere. Manden gentog noget, som var blevet sagt, og uden tvivl sagt af denne omtalte Ethne den aften, da de tre fjer kom Feversham i hænde. "Harry," havde hun sagt, "husker du det, Harry?" Trench var blevet vis i sin sag.

"Feversham!" udbrød han. "Feversham." Og han rystede manden, som han holdt i sine arme og kaldte atter på ham. "Under almetræerne ved Lennonfloden." Trench så for sit indre øje billedet af grønne, skyggefulde træer med lyse solglimt her og der mellem bladene, og billedet holdt ham fanget og drog denne til sig som et fata morgana i den ørken, Feversham havde talt om. Feversham havde gået under almetræerne ved Lennonfloden den eftermiddag, før fjerene kom, og nu var han i stenhuset i Omdurman.

Men hvorfor? Trench stillede sig selv dette spørgsmål, og svaret udeblev ikke.

"Willoughby tog sin fjer tilbage," – her var det, som om Fevershams stemme helt knækkede over, eller som om han mistede vejret. Det var som om han løb omkring på et sted mellem sandbankerne, der uafladelig forandredes og dansede omkring ham, mens han løb, så at han ikke kunne vide, hvad vej han skulle tage. Han syntes også at være i det sidste stadium af udmattelse, så stemmen blev svag og klynkende.

"Abu Fatma!" råbte han, og råbet lød som fra en mand, hvis strube er tør, og hvis lemmer svigter ham. "Abu Fatma! Abu Fatma." Han snublede i sit løb, rejste sig, løb og snublede igen, og omkring ham hobede det løse, dybe sand sig op i pyramider eller dannede hele fjeldrygge og dybe kløfter, for atter for et

øjeblik med utrolig fart at glatte sig ud til en endeløs slette. "Abu Fatma!" råbte Feversham og begyndte i en mat halsstarrig tone at sige: "Jeg ved, at kilderne er her – lige ved denne plet. Jeg ved, at de er der – jeg ved, at de er her."

Trench havde endnu ikke fået nøglen til disse ord. Han vidste intet om Fevershams eventyr i Berber. Han kunne ikke vide, at de nævnte kilder var kilderne ved Obak, eller at Feversham udmattet af en lang dags forceret march havde forvildet sig mellem de vekslende sandbanker ved Obak, da han var lige ved målet, men han vidste nu, at Willoughby havde taget sin fjer tilbage og fik en anelse om den bevæggrund, som havde ført Feversham til stenhuset i Omdurman. På dette punkt skulle han heller ikke længe forblive i tvivl, for ikke længe efter hørte han sit eget navn fra Fevershams læber.

Oberst Trench blev grebet af anger. Afsendelsen af fjerene havde været hans idé, ene og alene hans. Han kunne ikke vælte ansvaret for denne idé hverken på Willoughby eller Castleton – den var uimodsigeligt hans værk. Han havde den gang anset den for at være en rigtig klogt udtænkt idé, huskede han – en i højeste grad retfærdig gengældelse for en sjofel handling. En retfærdig gengældelse var den uden tvivl også, men han havde ikke taget den kvindelige part med i betragtning. Han havde ikke tænkt på, at hun kunne træffe til at være til stede, når fjerene kom. I virkeligheden havde han næsten glemt den hele episode. Han havde aldrig tænkt over følgerne af den, og nu rejste de sig og ramte den, som var ophavsmanden.

Og hans anger skulle blive stærkere endda. For natten var endnu ikke på langt nær til ende. Gennem alle dens lange, mørke timer støttede han Feversham og hørte ham tale

ustandselig. Han gik nu over til at snakke om, hvordan han gik på lur på torvepladsen i Suakin under belejringen.

"Under belejringen," tænkte Trench. "Altså mens vi var der, var han kammerat med kameldriverne på torvet, lærte deres sprog og gik og ventede på sin chance. I tre lange år."

I næste øjeblik førte Fevershams fantasi ham op over Nilen til Wadi Halfa med en cither i selskab med nogle omrejsende musikanter, idet han søgte at holde sig i skjul for alle, som kunne kende ham igen. Trench hørte ham snakke om en mand, som havde forstået at slippe ubemærket bort fra Wadi Halfa, havde ageret sindsforvirret og var vandret sultende og tørstende sydover, indtil han en dag var blevet opsnappet af en mahdist-karavane og var blevet slæbt til Dongola som spion.

Og i Dongola havde han gennemgået ting, hvis blotte omtale bragte Trench til at skælve. Han hørte om palmeremme, som var blevet bundet om fangens håndled, og som der var blevet hældt vand på, til de udvidede sig og skar fangen ind i kødet, men dette var forholdsvis blandt de mindre umenneskeligheder, han havde lidt under. Trench hørte på ham og længtes utålmodigt efter morgenen – det var, som om den aldrig ville komme, syntes han.

Endelig hørte han skodderne blive trukket tilbage, så døren blive åbnet og dagslyset strømme ind. Han rejste sig op, og med Ibrahams hjælp beskyttede han sin nye kammerat til den værste trængsel mod døren var forbi. Så hjalp han ham ud i det fri.

Udtæret, som han var, og med uredt skæg og indsunkne, feberglinsende øjne var det dog ikke til at tage fejl af, at det var Harry Feversham.

Trench lagde ham ned i en krog af indhegningen, hvor der ville blive skygge, når solen steg højere på himlen. Om nogle timer ville der være behov for skygge. Så stavrede han med de andre ned til Nilen efter vand og bragte noget med til Feversham. Idet han hældte det ned igennem Fevershams strube, syntes denne for et øjeblik at kende ham igen. Men det var blot et øjeblik. Så begyndte han på ny med sin usammenhængende beretning om alt, hvad han havde oplevet i disse trængslens år.

På denne måde mødtes altså de to mænd igen efter fem års forløb i stenhuset i Omdurman, for første gang efter at Trench havde været Fevershams middagsgæst i dennes lejlighed ved St. James Park i London.

28. Flugtplaner

I tre dage fortsatte Feversham at ligge i feberfantasier, og i disse tre dage blev Trench ved at hente vand til ham fra Nilen, delte sin mad med ham og plejede ham, så godt han kunne. I tre nætter stod han også foran ham i stenhuset sammen med Ibrahim og kæmpede for at beskytte ham. Da Feversham den fjerde morgen var blevet hjulpet ud i det fri, slog han øjnene op og så Trench stå bøjet over sig.

I første øjeblik forekom det ham, som om Trenchs ansigt hørte med til hans feberfantasier – som om det var et af de ansigter, der plejede at hjemsøge ham i hans mareridtsdrømme, mens han var dreng, da de plejede at blive unaturligt store og komme så nær ind til ham, at han var ved at skrige af angst, når han lå alene i sit værelse i mørke.

Han gjorde en mat bevægelse med armen som for at skyde Trench til side. Derpå begyndte han at se sig om. Han lå i skyggen af fængslet, og den ubønhørlige blå himmel over ham, den brune, hårdtrampede jord under denne og synet af hans medfanger, der slæbte sig omkring i deres lænker eller lå næsegrus på jorden, syge og døende, bragte ham efterhånden til at forstå, hvor han befandt sig. Han vendte sig mod Trench og greb fat i ham, som om han var bange for, at han i næste øjeblik ville forsvinde af hans synskreds.

"Jeg et i fængslet i Omdurman," sagde han med et smil. "Virkelig i fængslet. Dette er Umm Hagar, stenhuset. Det synes for godt til at være sandt."

Han lænede sig tilbage mod muren med et udtryk af usigelig lettelse. For Trench lød disse ord og den tilfredsstillelse, de blev udtalt med, som den bitreste ironi.

Man kunne tænke sig, forekom det Trench, at sådanne ord kunne blive sagt i den tone, Feversham havde sagt dem i, af et menneske, der gjorde sig til af at være i høj grad ligegyldig for lidelser og velvære og gav sig mine af at have gennemgået så meget, at hverken glæde eller sorg mere formåede at gøre noget indtryk på ham.

Feversham feberfantasier havde imidlertid røbet, at han ikke var af den slags folk. Tilfredsstillelsen måtte altså være ægte, og ordene oprigtigt ment. Faren i Dongola var overstået, han havde fundet Trench. Han var i Omdurman. Det grufulde fængselshus havde været hans længslers mål. Nu havde han nået det. I stedet kunne han nu have dinglet i en galge hundrede af mile borte nede ad Nilen, med gribbe siddende på sine skuldre og sit livs opgave ufuldført. Men nu var han virkelig i indhegningen omkring stenhuset i Omdurman.

"De har været her længe," sagde han til Trench.

"Tre år."

Feversham så sig om i indhegningen. "Tre år her," mumlede han. "Jeg var bange for, at jeg ikke skulle finde Dem i live."

Trench nikkede.

"Nætterne var de værste. Nætterne derinde. Det er et under, at en mand kan holde dem ud, en eneste uge igennem. Jeg har udholdt tusind af dem og overlevet det." I dette øjeblik forekom det ham selv ufatteligt, at han havde kunnet overleve det.

"Men om dagen får vi dog lov til at gå ned til Nilen," sagde Harry og fo'r op med skræk, da han lagde mærke til

tornehækken. "Så megen frihed har vi dog. Det har jeg hørt. En araber i Wadi Halfa fortalte mig det."

"Det et også sandt," svarede Trench. "Se der!" Han pegede på et lerkrus med vand, der stod ved siden af ham, "jeg fyldte dette i Nilen i morges."

"Jeg må også derned," sagde Feversham og hævede sig op på albuen. "Jeg må derned endnu i formiddag." Han talte temmelig højt og i en ivrig tone, som bragte Trench til at hviske til ham. "Hys! Der er mange fanger her, og en del af dem har det med at fortælle historier videre."

Feversham sank tilbage, lige så meget af udmattelse som en reaktion på Trenchs advarsel.

"Men de kan ikke forstå, hvad vi siger," indvendte han i en mat tone.

"De kan se, at vi taler ivrigt sammen. Idris vil få underretning om det om en time. Kaliffen før solnedgang, og så vil der blive tungere lænker og tamp, hvis vi senere taler et eneste ord med hinanden. Lig stille. De er svag, og jeg er også meget træt. Nu vil vi sove, og senere på dagen vil vi gå sammen ned til Nilen."

Trench lagde sig ved siden af ham og var sovet ind inden et minut. Feversham iagttog ham, og så nu, da hans træk var afslappede, mærkerne af disse tre år tydeligt nok i hans ansigt. Han vågnede ikke før henimod middag.

"Der er vel ingen til at bringe Dem mad?" spurgte han Feversham.

"Jo. En dreng skulle komme," svarede denne. "Og han skulle også bringe efterretninger."

De ventede, til porten blev åbnet, og fangernes hustruer og venner fik lov til at komme ind. Straks blev hele indhegningen

som et bur for vilde dyr. Fangevogterne tog deres part først. Der nåede ikke mere end det allernødvendigste til livsophold af den bløde. fugtige durrakage, som var byens væsentlige fødemiddel, og selv om denne var der en vild kamp mellem de stærke og de svage, mellem de større grupper og de mindre.

Fra alle kanter strømmede der mænd frem, gule og tørre som skeletter, så hurtigt som lænkerne ville tillade dem det. Her og der faldt nogle af de svageste om, og var de først faldet, blev de liggende næsegrus i fortvivlelse, vel vidende at de måtte opgive alt håb om noget måltid for den dag.

Andre styrtede sig over de bude, som bragte dem mad og rev den ud af hænderne på dem, skønt fangevogternes piske dansede på deres rygge. Der var tredive fangevogtere til at passe på ved indgangen, og hver af dem var de bevæbnet med en krabask af næsehornskind. Men dette var det eneste øjeblik på dagen da krabasken ikke blev frygtet, ja tilsyneladende end ikke følt.

Mellem dem, som bragte mad til fangerne, var der en dreng, som gemte sig bag de andre og så sig usikkert om i indhegningen. Det varede imidlertid ikke længe, før han blev opdaget. Han blev stødt omkuld og de levnedsmidler han havde med, blev snappet fra ham, men fyren havde gode lunger, og hans skrig bragte selve Idris es Saier til at tage fat på de mænd, som havde angrebet ham.

"Hvem skal du til?" spurgte Idris, idet han holdt de omstående til side.

"Til Joseppi, grækeren," svarede drengen, og Idris pegede hen mod den krog, hvor Feversham lå. Drengen nærmede sig det angivne sted og holdt de tomme hænder frem, som om han ville

forklare, hvordan det forholdt sig, at han ikke bragte nogen mad. Han gik lige den til Feversham, satte sig på hug ved siden af ham og begyndte med ord at forklare sammenhængen. Mens han talte, løsnede han et gazelleskind, som han havde bundet om livet under kappen, og lod det falde ned ved siden af Feversham. Gazelleskindet indeholdt en kylling, og den kunne strække både til frokost, middag og aften for Feversham og Trench.

En time senere fik de lov til at slippe ud af indhegningen og søge ned til Nilen. De gik langsomt med mange stop, og under et af disse sagde Trench:

"Her kan vi tale sammen."

Nedenfor dem ved stranden var en del af fangerne beskæftiget med at løsne nogle arabiske fartøjer – de såkaldte "dhows" – andre vadede til knæene omkring i det mudrede vand. Stranden myldrede af folk, der skreg og råbte og gjorde spektakel uden nogen som helst grund. Fangevogterne holdt øje med dem, men var ikke indenfor hørevidde.

"Ja, her kan vi tale sammen. Hvorfor er De kommet herhen?"

"Jeg blev opsnappet i ørkenen på Arbain-vejen," svarede Feversham langsomt.

"Javel, mens De gav Dem udseende af at være en sindsforvirret musiker, der var kommet vandrende fra Wadi Halfa med en cither under armen. Det ved jeg. Men det var Deres eget velberegnede ønske at blive taget til fange. De ville komme ind til mig her i Omdurman. Det ved jeg også."

"Hvordan ved De det?"

"De har selv sagt mig det. De har fortalt mig en hel del i Deres feberfantasier i løbet af de tre sidste døgn." Feversham så

sig forskrækket om. "Ja, en hel del," blev Trench ved, "De søgte at komme herind til mig, fordi jeg for fem år siden sendte Dem en hvid fjer."

"Var det alt, hvad jeg fortalte Dem?" spurgte Feversham ængsteligt.

"Nej," svarede Trench og trak lidt på ordet. Han satte sig op, mens Feversham, som var meget svag, lå ved hans side, og han sad og stirrede ud mod floden foran sig og holdt hovedet mellem hænderne, så at han ikke kunne se Feversham eller hans ansigt kunne ses af denne. "Nej, det var ikke alt – De fortalte om en ung pige, den samme unge pige, som De talte om, den gang da Willoughby og Durrance og jeg spiste middag hos Dem i London for fem år siden. Hun var til stede, da De modtog fjerene, hørte jeg. Jeg havde ikke tænkt mig denne mulighed. Hun gav Dem en fjerde fjer i tilgift til vore tre. Det gør mig meget ondt."

Det blev en længere pause, før Feversham langsomt svarede:

"Jeg for min part beklager det ikke – det vil sige, jeg beklager ikke, at hun var til stede, da fjerene kom. Alt taget i betragtning tror jeg snarere, at jeg er glad over det. Hun gav mig en fjerde fjer, det er sandt, men det er jeg glad for. For hvis hun ikke havde været til stede og ikke havde givet mig denne fjerde fjer, som hun i vrede brækkede af sin balvifte, havde jeg måske givet op med det samme. Hvem ved? Jeg tvivler på, at jeg da ville have kunnet holde de tre lange år ud i Suakin. Jeg så ofte Dem og Durrance og Willoughby og mange andre som tidligere havde været mine venner, og I gik alle i den vante tjeneste, ligesom jeg selv i gamle dage. De kan ikke forestille Dem, hvordan den blotte rutinetjeneste ved et regiment, som man selv har været

vant til, og som man har forbandet hjerteligt nok, den gang man stod i det, får tillokkelse, når man er blevet sat udenfor. Jeg kunne så let have løbet fra det hele. Jeg kunne så let være smuttet ombord på et dampskib og rejst tilbage til Suez. Og så meget mere, da den anledning, jeg ventede på, aldrig syntes at ville komme – jeg måtte vente i hele tre år."

"De så os," sagde Trench. "Og De gav intet tegn, som kunne røbe os, hvem De var?"

"Nej – hvordan ville I vel i så tilfælde have taget det?"

Trench tav.

"Jeg så jer nok, men jeg passede godt på, at I ikke skulle få mig at se. Jeg tvivler på, at jeg kunne have holdt ud, hvis det ikke havde været for den aften i Ramelton, og fordi denne fjerde fjer altid holdt den frisk og levende i min erindring. Ellers ville jeg aldrig have fået mod til at tage ned fra Obak til Berber. Og jeg ville endnu mindre have haft mod til at søge at komme ind til Dem her i Omdurman."

Trench vendte sig hastigt om mod ham.

"Det ville glæde hende at høre Dem sige dette," sagde han. "Jeg er ikke i tvivl om, at hun er meget bedrøvet over denne fjerde fjer – lige så bedrøvet som jeg er over de tre andre."

"Der et ingen grund til, at hverken hun eller De skal beklage, hvad I gjorde. Jeg retter ingen bebrejdelser mod nogen af jer," sagde Feversham. Nu var det hans tur til at blive tavs og se ud mod floden.

Luften var opfyldt af skrig og skrål, og ved flodbredden var der et broget mylder af arabere og negre i deres lange blå, gule eller smudsigbrune kitler, og arbejdet med at losse bådene gik travlt fra hånden. På den anden side af floden, nedenfor det

sted, hvor den deler sig, tegnede palmetræerne i Khartoum sig af mod den skyløse himmel, og solen bag dem begyndte at synke ned i vest. Om få timer ville natterædslerne i stenhuset atter tage sin begyndelse.

Men de to englændere tænkte i dette øjeblik begge på almetræerne ved Lennonfloden og på en forhal, hvor døren stod åben ud mod den kølige aftenluft, og hvor der trængte en dæmpet lyd af valsemusik ud, mens en ung pige og en ung mand stod derude sammen, og tre hvide fjer var faldet ned på gulvet mellem dem. Den ene af de to mænd huskede scenen, den anden forestillede sig den – for dem begge stod den lige levende.

Endelig smilede Feversham.

"Måske har Willoughby nu talt med hende, og måske har hun nu fået hans fjer tilbage."

Trench rakte hånden ud mod ham.

"Jeg vil også tage min tilbage nu."

Feversham rystede på hovedet.

"Nej, ikke endnu," sagde han, og det lyste pludselig op i Trenchs ansigt. Et håb, som havde rørt sig i hans håbløse sind i disse sidste tre tage og nætter, siden Feversham var kommet, men som han havde søgt at trænge tilbage at frygt for, at det skulle vise sig falsk, rejste sig nu med fordoblet kraft.

"Ikke endnu – så *har* De en plan til befrielse for os!"

Det ængstelige udtryk vendte tilbage i Fevershams ansigt.

"Sig mig, jeg sagde vel ikke noget, da jeg lå og fantaserede derinde i fængslet? Jeg sagde vel ikke et ord om sådanne planer, håber jeg? Jeg fortalte Dem om fire fjer, jeg fortalte Dem om

Ethne, men jeg nævnte vel ikke om nogen plan for Deres befrielse?" sagde Feversham, øjensynlig i stor ængstelse.

"Nej, ikke et eneste ord. Derfor var jeg selv i tvivl, om De virkelig kom her med sådanne planer og vovede ikke at tro det."

Feversham syntes meget lettet. Han havde lagt hånden skælvende på Trenchs arm, mens han spurgte, og hans stemme havde bævet af angst.

"De forstår, at hvis jeg havde fantaseret om det derinde i stenhuset, kunne jeg have gjort det samme i Dongola – jeg var lige så omtåget der som her i Omdurman. Men jeg gjorde det altså ikke, siger De – ikke her i al fald. Derfor måske heller ikke der. Jeg var så bange for, at jeg skulle have gjort det – så forfærdelig bange! I Dongola var der en kvinde, som forstod lidt engelsk – meget lidt, men dog nok til, at det kunne være farligt, om jeg havde talt om noget. Hun havde været i Khartoum, den gang Gordon herskede der og havde haft noget at bestille i guvernørpaladset. Hun blev sendt for at udspørge mig. Jeg havde det slemt i Dongola."

Trench afbrød ham i en dæmpet tone. "Det ved jeg. De har fortalt ting, som fik hårene til at rejse sig på mit hoved," og han greb Feversham i armen og strøg det løse ærme tilbage, så de arrede håndled kom til syne.

"Nuvel, jeg følte til sidst, at det begyndte at løbe rundt for mig," blev han ved, "men jeg tog en fast beslutning om, at jeg ikke måtte nævne et ord om Deres befrielse. Så forsøgte jeg af alle kræfter at tænke på noget andet, da jeg begyndte at fantasere." Og han lo så småt for sig selv.

"Det var derfor, De hørte mig tale om Ethne," forklarede han.

Trench sad med foldede hænder om knæene og stirrede lige ud for sig. Han lagde ikke mærke til Fevershams sidste ytring. Nu dristede han sig til at lade sine forhåbninger få frit løb.

"Så er det altså sandt," sagde han i en roligt undrende tone. "Der vil atter oprinde morgener, hvor vi ikke mere skal slæbe os halvdøde ud af stenhuset i Omdurman og der vil komme aftener, hvor vi kan lægge os til hvile i senge – virkelig i civiliserede senge. Der vil komme –" Han brød af med en vis forlegenhed, som om han havde været lige ved at tilstå noget, som var hans specielle hemmelighed. "Der vil komme – andre gode ting," sluttede han mat og rejste sig. "Vi har siddet her for længe. Lad os gå videre."

De gik en hundrede skridt nærmere mod flodbredden og satte sig derpå atter ned.

"De har mere end forhåbninger. De har bestemte planer til at befri os begge?" spurgte Trench ivrigt.

"Mere end planer," svarede Feversham. "Forberedelserne er i orden. Det venter kameler i ørkenen ti engelske mil vest for Omdurman."

"Nu?" udbrød Trench. "Nu, i denne stund?"

"Ja, mand, nu. Der er gravet rifler og ammunition ned i sandet i nærheden af kamelerne, og vand og levnedsmidler holdes beredt. Vi vil tage vejen over Metemneh til Berber. Der sætter vi over Nilen. Fem mil fra Berber på den anden side står der atter kameler og venter på os. Fra Berber rider vi over Kokreb-passet til Suakin."

"Hvornår?" udbrød Trench. "Hvornår kan vi begive os på vej?"

"Når jeg har fået kræfter nok til at sidde på en hest 10 mil og på en kamel i en uge," svarede Feversham. "Hvor snart vil dette

kunne ske? Det skal ikke vare længe, Trench, jeg lover Dem, at det ikke skal vare længe," og han rejste sig op fra jorden.

"Når De også rejser Dem – se Dem da om," fortsatte han. "De vil se en mand i en blå lærredsdragt, som slentrer omkring mellem os og fængslet. Da vi kom forbi ham, gjorde han et tegn til mig. Jeg gengældte det ikke. Jeg skal gengælde det den dag, vi tænker på at rømme."

"Vil han da vente på os?"

"Ja, i en måned. Vi må se til at rømme fra stenhuset en nat i denne måned. Vi kan signalisere til ham, at han bringer hjælp. Der må på en nat kunne brydes et hul i muren der, hvor stenene ligger mest løse."

De gik endnu et lille stykke og kom ned til vandet. Der midt i menneskemyldret talte de atter om deres rømning, men med miner, som om de morede sig over det, som foregik omkring dem.

"Der er en bedre måde end at bryde sig gennem muren," sagde Trench, idet han lo og pegede på en fange med en stor byrde på ryggen, som var faldt på hovedet i vandet og, hæmmet som han var af lænkerne og trykket ned af sin byrde, forgæves prøvede på at rejse sig. "Der findes en bedre måde. Har De penge?"

"Å! Å!" skreg Feversham, brølende af latter, da fangen rejste sig halvt og atter trillede om. "Jeg har nogen gemt på mig. Idris tog det, jeg ikke fik gemt."

"Godt," svarede Trench. "Idris vil komme hen til Dem i dag eller i morgen. Han vil tale til Dem om Allahs storhed, der har ført Dem ud af den ryggesløse verden til den hellige by Omdurman. Han vil fortælle Dem udførligt om de farer, der

luret på Deres sjæl, og om de eneste midler til at afvende dem, og han vil slutte med nogle megetsigende vendinger om sin egen hungrende familie. Hvis De vil komme hans hungrende familie til hjælp og lade denne tage femten dollars af Deres forråd, vil De kunne få tilladelse til at tilbringe natten i indhegningen udenfor fængslet. Nøj Dem med det for en nat eller to. Så vil han komme til Dem på ny, og atter vil De komme hans hungrende familie til hjælp, og denne gang beder De om, at også jeg må få lov til at sove i det fri. Nå, der kommer Idris for at drive os hjem."

Det gik, som Trench havde forudsagt. Idris holdt et overordentlig langt foredrag for Feversham den aften. Feversham fik nu at høre, at Gud elskede ham, og hvorledes Hicks Pashas armé var blevet ødelagt. Det var de hellige engles værk. Mahdiens soldater havde ikke fyret et eneste skud eller kastet et eneste spyd. Spyddene fløj ud af deres hænder på englenes tilskyndelse og gennemborede de vantro. Feversham hørte for første gang tale om en meget nyttig mand, Nebbi Khiddr, som var kaliffens øjne og øren og indberettede til ham alt, hvad der gik for sig i fængslet. Han blev gjort opmærksom på, at hvis Nebbi Khiddr indberettede noget, som ikke var til gunst for ham, ville han få tungere lænker om fødderne, og der ville ske ham mange andre ubehagelige ting. Til slut kom dette med Idris' hungrende familie, og Feversham bad Idris om at forsyne sig med femten dollars af hans pengeforråd.

Trenchs plan lykkedes. Den nat sov Feversham i det fri. Og to nætter senere lå Trench der ved siden af ham. Over sig havde de en klar himmel og funklende stjerner.

"Blot tre dage til," sagde Feversham, og han hørte Trench tage en dyb indånding. De lå en stund side om side i tavshed og indåndede den kølige natteluft. Så sagde Trench:

"Er De vågen?"

"Ja."

"Nå ja," og med nogen nølen kom han frem med den meddelelse, som han havde holdt tilbage den dag, da de sad sammen ved flodbredden. "Hver har sit særlige ømme punkt, hvor han bliver sentimental, tror jeg. I alt fald har jeg mit. Jeg har ingen tanker om at gifte mig, så det er ikke den slags sentimentalitet med mig. Måske vil De le ad mig. Det er ikke blot det, at jeg afskyr det uhumske, skyggeløse Omdurman og rædslerne i dets fængsel. Det er ikke bare det, at jeg hader tomhed i de endeløse ørkensletter. Det er ikke blot det, at jeg er led og ked af palmetræerne i Khartoum, af disse lænker om hænder og fødder og af fangevogternes piske.

Der er noget mere endnu. Jeg ønsker at dø hjemme – ikke blot i mit eget land, men i min egen landsby, og blive begravet der under de træer, jeg kender, inden for synskredsen af den kirke og de huse, jeg kender, og i nærheden af den lille flod, hvor jeg fiskede så mange gange som dreng. De finder mig latterlig, naturligvis."

Feversham følte ikke ringeste tilskyndelse til at le ad sin kammerat. Ordene havde en egen velklingende klang for ham, og han vidste, hvorfor. De var aldrig ligefrem blevet udtalt for ham før, men han kendte én, som kunne have sagt ganske det samme, og det var Ethne Eustace.

"Nej, jeg finder det ikke latterligt," sagde han, "jeg kan så godt forstå det." Han sagde dette med en varme i tonen, som

overraskede Trench. Dette øjeblik lagde grunden til et virkeligt venskab mellem de to mænd.

Det var netop en stund, som indbød til fortrolige meddelelser. Mens de lå der side om side i indhegningen, åbnede de deres hjerter for hinanden. Råbene og skrigene fra stenhuset nåede dæmpet ud til dem og gav dem begge en følelse af, at de havde det sammenlignet godt. De kunne indånde frisk luft. De kunne se, og de knugedes ikke af noget tag lige over hovederne på dem. De var ude i den kølige natteluft. Før morgen kunne det vel hænde, at den samme natteluft blev så kølig, at de ville vågne kuldegysende i deres pjalter og krybe sammen i en krog for bedre at holde varmen. Men for øjeblikket lå de behageligt på ryggen med hænderne under hovedet og fulgte med øjnene de store funklende stjerner på det dybblå himmelhvælv.

De begyndte at lægge planer for, hvad de ville foretage sig, når de var kommet ud af ørkenen og havde lagt Middelhavet og det europæiske fastland bag sig og var kommet hjem til deres eget land med de små og matte stjerner.

Fortryllede af de billeder, som den mest ordinære ytring ved deres idéforbindelsers magiske kraft formåede at fremkalde hos dem, lod de timerne glide bort, uden at de mærkede det.

De var ikke længere fanger i denne barbariske by, som lå der, en smudsig plet på de vide sandsletter. De var i deres eget land, optaget af deres gamle interesser. De gik på jagt, og de fiskede, og de talte om teatrene i London og de sidste stykker, som de havde set, og de sidste bøger, som de havde læst for seks år siden.

"Der forsvinder den store bjørn," sagde Trench pludselig. "Så er det sent." Halen af det nævnte stjernebillede var netop ved at forsvinde bag tornehækken. De lagde sig om på siden for at sove.

"Blot tre dage endnu," sagde Trench.

"Ja, kun tre dage," svarede Feversham. Og et minut senere var de hverken i Sudan eller i England. Stjernerne fortsatte deres bane til det blev morgen, uden at de lagde mærke til det. De var i søvnens herlige lande.

29. Trench bliver syg

"Blot tre dage." Begge de to mænd faldt i søvn med disse ord på deres læber. Men da Trench vågnede næste morgen, klagede han over, at han havde feber, og feberen blev hurtigt stærkere og stærkere, og før det var blevet eftermiddag, begyndte han at fantasere, og Feversham måtte nu pleje ham, som han før havde plejet Feversham.

De tusinde nætter i stenhuset havde sat sine mærker. Men det var ikke noget blot og bart træf, at de skulle vise sig netop som fængselsdørene skulle have åbnet sig for Trench. Det store glædesomslag, der var kommet over ham så uventet, var blevet for meget for det svage legeme. Udsigten til den nære befrielse var blevet det, som knækkede ham efter alt, hvad han havde formået at overstå i disse lange lidelsers år.

"Om nogle dage vil han være kvik igen," sagde Feversham. "Det har ikke noget at betyde."

"Det er *Umm Sabbah*," sagde Ibrahim og rystede på hovedet. Og dermed mente han den frygtelige tyfus, som havde slået så mange i dette forpestede fængsel ned og gjort det af med dem den syvende dag efter sygdommens begyndelse.

Feversham vægrede sig ved at tro dette. "Det har ikke noget at betyde," gentog han med en vis lidenskabelig stædighed, mens samtidig et andet spørgsmål uafbrudt fremstillede sig for hans tanker. "Blot mændene med kamelerne vil vente, til vi kan komme?"

Hver dag, når han gik ned til Nilen, så han manden i den blå kittel, hver dag gjorde manden sit tegn, og hver dag lod

Feversham det ubesvaret. Imidlertid plejede han Trench med Ibrahams hjælp. Drengen kom dagligt til fængslet med mad til dem. Han blev da sendt afsted for at købe tamarinder, dadler og urter, hvoraf Ibrahim lavede kølende drikke. Ved forenede anstrengelser bar de Trench fra den ene skyggefulde plet i indhegningen til den anden, efterhånden som solen flyttede sig på himlen.

Der blev givet nogen yderligere understøttelse til Idris' sultende familie, og som følge heraf blev Trench befriet fra sine fyrre punds lænker. Der blev gjort alt for ham, hvad Ibrahim og Feversham i fællesskab vidste at gøre, men feberen gik sin gang, og da den syvende dag kom, sagde Ibrahim:

"Dette er den sidste. I nat vil han dø."

"Nej," svarede Feversham. "Det er umuligt. Han vil dø engang i sin egen hjemstavn, under de træer, han kender og elsker, men ikke her." Han sagde det med den samme lidenskabelige stædighed som før.

Nu tænkte han ikke længere på manden i den blå kittel, som ventede udenfor fængselsmuren, eller på udsigterne til flugt. Angsten for, at den tredje hvide fjer ikke ville blive bragt tilbage til Ethne, og for at hun aldrig ville få anledning til af egen fri vilje at tage den fjerde tilbage, plagede ham heller ikke længere.

Endog hans store forhåbning om, hvad der ville ske "senere hen" var for øjeblikket bandlyst fra hans sind. Han tænkte kun på Trench og de få forlegne ord, han havde sagt den første nat, da de lå ved siden af hinanden i indhegningen.

"Nej," gentog han, "han må ikke dø her."

Og hele denne dag og hele den påfølgende nat vågede han hos Trench og vogtede på den lange, hårde kamp mellem liv og

død. I det ene øjeblik syntes det, som om de tre år i stenhuset ville føre deres krig igennem, det andet som om Trenchs stærke konstitution og seje natur ville vinde sejr, til trods for de forfærdelige tre år.

Det gjorde de i alt fald for denne nat og det kritiske syvende døgn var nu overstået. Selv Ibrahim begyndte at fatte håb. Den trettende dag sov Trench uden at fantasere i sin søvn, og da han vågnede, var hovedet klart. Han befandt sig alene og følte sig så indsvøbt i kamelhårstæpper, at han ikke kunne røre sig. Men dagens hede var forbi, og stenhuset kastede en sort skygge over sandet i indhegningen.

Han havde heller ikke noget ønske om at røre sig og lå der ganske stille og undrede sig over, hvor længe han havde været syg. Mens han lå i disse tanker, hørte han fangevogternes råb og fangernes skrig udenfor indhegningen i retning mod floden. Portene blev åbnet, og fangerne strømmede ind. Feversham var iblandt dem, og han kom direkte hen til Trenchs krog.

"Gud være lovet!" udbrød han. "Jeg ville ikke have forladt Dem, men jeg blev tvunget til det. Vi har losset både hele dagen." Og han sank udmattet ned ved siden af Trench.

"Hvor længe har jeg ligget syg?" spurgte Trench.

"Tretten døgn."

"Det vil tage en måned, før jeg er i stand til at rejse. De må flygte alene, Feversham. De må forlade mig og flygte, mens det lader sig gøre. Måske kan De gøre noget for mig, når De kommer til Assuan. For øjeblikket er jeg ikke i stand til at rejse nogen steder. De vil flygte i morgen, ikke sandt?"

"Nej, jeg ville ikke under nogen omstændigheder være rejst uden Dem," svarede Feversham. "Som det er nu, er det allerede

for sent."

"For sent?" gentog Trench. Meningen af ordene gik kun langsomt op for ham, og det bød ham næsten imod at lade sig forstyrre blot af lyden af dem. For øjeblikket var det, som om han ikke kunne rumme noget andet ønske end at ligge en lang stund stille og ørkesløs i solnedgangens kølighed. Men lidt efter lidt var det, som om rækkevidden af det, Feversham havde sagt, påtvang sig hans bevidsthed.

"For sent? Manden i den blå kittel er rejst?"

"Ja. Han talte til mig i går nede ved floden. Kameldriverne ville ikke vente længere. De var bange for at blive opdaget og ville vende tilbage enten vi kom og fulgte med eller ikke."

"De skulle have fulgt med," sagde Trench. Hvad ham selv angik, anfægtede det ham i dette øjeblik ikke det ringeste, om han skulle komme til at blive i fængslet hele sit liv, så længe han blot fik lov til at ligge i fred, hvor han var, en god lang stund. Det var derfor uden noget udtryk af fortvivlelse, han tilføjede: "Så er vor eneste chance glippet."

"Nej, blot udskudt," svarede Feversham. "Den mand, som stod på post ved Nilen i den blå kittel, bragte mig papir, pen og noget sod, blandet med vand. Det lykkedes ham at stille det ubemærket ned ved siden af mig, mens jeg lå og hvilede. Jeg gemte det under min *jibbeh*, og i nat – det var måneskin i nat – skrev jeg til en græsk købmand, som holder café i Wadi Halfa. Jeg gav ham brevet i eftermiddag, og han er allerede væk. Han vil bringe det frem og få udleveret penge. Om et halvt år eller i det seneste om et helt, vil han være tilbage i Omdurman."

"Ja, det er meget muligt," sagde Trench. "Og da vil han bede om et nyt brev, så han kan få udleveret flere penge, og derpå vil

han atter sige, at han vil være tilbage i Omdurman om et halvt år eller et helt."

"De kender ikke Abu Fatma. Han var Gordons tjener derovre, før Khartoum faldt, og senere har han været min. Han fulgte med mig til Obak og ventede der, mens jeg var i Berber. Han har sat sit liv på spil for mig ved overhovedet at komme til Omdurman. De kan være ganske vis på, at han vil være tilbage om et halvt år."

Trench fortsatte ikke diskussionen. Han lod sine øjne vandre omkring i indhegningen, og de fæstede sig til slut ved en dynge nyopgravet jord, som lå i et hjørne.

"Hvad graver de der?" sagde han.

"En brønd," svarede Feversham.

"En brønd?" sagde Trench gnavent. "Så nær ved Nilen? Hvorfor? Hvad kan være meningen med det?"

"Det ved jeg ikke," svarede Feversham. Han vidste det heller ikke, men han havde sine anelser. Med stor angst i sit hjerte havde han slemme tanker om grunden til, at der blev gravet en brønd her inde i fængselsindhegningen. Han ville imidlertid ikke røbe sin mistanke for Trench, før denne var stærk nok til at bære den skuffelse, som den ville medføre, hvis den viste sig et være rigtig.

Det varede ikke mange dage, før dette skete. Det blev åbent forkyndt, at der skulle bygges en høj mur omkring stenhuset. Trods lænkerne var alt for mange fanger undveget nede ved Nilen i den senere tid. Herefter skulle de blive holdt i forvaring indenfor muren fra årets begyndelse til dets ende. Fangerne byggede den selv af tildannede lerklumper, tørret i solen.

Feversham måtte udføre sin part af arbejdet og Trench også, så snart han blot kunne stå på benene.

"Her går vort sidste håb," sagde han. Og skønt Feversham ikke åbent ytrede sin samstemmen, begyndte han dog i sit stille sind at gå over til samme mening.

De stablede de vel tildannede lersten op, den ene oven på det anden og sammenføjede dem med tapper. Hver dag blev muren en fod højere. Med deres egne hænder murede de sig inde. Da muren var færdig, stod den der tolv fod høj og jævn og stærk. Der var ikke et sted et eneste fremspringende punkt, hvor en fod kunne finde fæste, og muren ville ikke kunne gennembrydes i løbet af en nat.

Trench og Feversham betragtede den i fortvivlelse. Selv de kedsommelige palmetræer i Khartoum var nu skjult for deres øjne.

Om dagen afgrænsedes deres verden af et stykke lyseblå himmel med en glødende sol, om natten af et stykke mørkeblå himmel med funklende sølvstjerner. Trench dækkede ansigtet med sine hænder.

"Jeg tør ikke se på den," sagde han med brudt stemme, "vi har bygget vor egen ligkiste, Feversham. Det er den rene sandhed, når vi skal være ærlige." Derpå slog han ud med armene og råbte højt: "Vil da vore kanonbåde og soldater aldrig komme op ad Nilen? Har de glemt os i England? Gode Gud, har de rent glemt os?"

"Lys!" svarede Feversham. "Vær ikke bange. Vi skal nok finde en udvej. Vi må vente et halvt år. Nu vel, vi har begge ventet i flere år. Hvad gør det, om vi venter endnu et halvt?"

Skønt han talte så frejdigt for sin kammerats skyld, faldt det ham dog selv hårdt nok at holde modet oppe.

Enkelthederne ved deres liv i dette halve år er det ikke nødvendigt nærmere at beskrive. Indenfor denne forpestede indhegning var det kun de vrimlende myriader af utøj, som levede i velvære.

Ingen meddelelser fra verden udenfor sivede ind til dem. De levede på deres egne tanker, så den synet af et firben på muren blev til en begivenhed. De blev stukket af skorpioner om natten og de blev undertiden pisket af fangevogterne om dagen. De var i Idris es Saiers og den besynderlige ånd, Nebbi Khiddrs vold, der altid bagtalte dem for kaliffen, når Idris var allermest i pengenød for sin sultende familie.

Kaliffen sendte hellige mænd for at omvende dem til den eneste sande tro, og de lange teologiske diskussioner derinde i indhegningen blev ligefrem begivenheder, som de to kammerater så frem med begærlighed. Til sine tider kunne det hænde, at de blev befriet for deres lænker og fik lov til at sove i det fri, til andre blev de uden nogen grund berøvet disse privilegier og måtte hver nat kæmpe for livet inde i stenhuset.

Endelig gik det halve år til ende. Årets syvende måned begyndte. Fjorten dage af denne var også gået, og drengen, som bragte dem mad, kunne aldrig glæde deres hjerter med efterretning om, at Abu Fatma var kommet tilbage.

"Han vil aldrig komme igen," sagde Trench fortvivlet.

"Han vil sikkert komme – hvis han er i live," sagde Feversham. "Men det kommer an på, om han er i live."

Årets syvende måned gik, uden at noget forefaldt udenfor det sædvanlige, men en dag i begyndelsen af den ottende kom der

to mænd af kaliffens livgarde for at tale med Idris. Idris kom hen til de to fanger.

"Herren er i sandhed god mod jer, I mænd fra den onde verden," sagde han. "Det vil blive jer tilstedt at se kaliffens ansigt. Hvor I bør føle jer lykkelige!"

Trench og Feversham rejste sig op fra jorden i en ikke særlig lykkelig sindsstemning. "Hvad vil han os? Betyder det døden?" Således spurgte de begge uvilkårligt, mens de fulgte de to soldater ud gennem døren og op over gården til kaliffens palads.

"Er det forbi med os?" spurgte Feversham.

Trench trak på skuldrene og smilede bittert.

"Det er sandsynligt, at Nebbi Khiddr har antydet noget af den slags," sagde han.

De blev ført ind på den store paradeplads foran moskeen og derfra ind i kaliffens palads, hvor en hvid mand stod som vagt på tærsklen.

Indenfor sad kaliffen på en *angareb*, og en gråhåret græker stod ved siden af ham. Kaliffen sagde til dem, at de begge skulle anvendes til arbejde med fabrikation af krudt, ved hjælp af hvilket man i løbet af kort tid håbede at overvinde de tyrkiske armeer.

Feversham var i begreb med at fralægge sig alt kendskab til dette arbejde, men før han havde åbnet sine læber, hørte han Trench erklære på flydende arabisk, at han var hjemme i alt, hvad der berørte fabrikationen af krudt, og på hans ord blev de begge tilsagt til arbejde ved krudtfabrikken under grækerens opsigt.

Mod denne græker kom både Trench og Feversham til at nære den dybeste taknemmelighed alle deres dage. Han var i sandhed en barmhjertig samaritan. Da han vidste, at de to mænd så længe havde været indespærret i stenhuset, og hvordan de havde haft det der, havde han af pure medlidenhed med dem foreslået for kaliffen, at de skulle anvendes på krudtfabrikken, og besjælet af den samme medlidenhed gjorde han alt for at dække over deres ukyndighed i det arbejde, de skulle udføre.

"Jeg kender ikke det ringeste til, hvorledes krudt fabrikeres," sagde Trench, da de var blevet alene. "Men på den anden side vil vi få anledning til hver dag at komme ud af fængslet, og det har noget at sige, selv om vi må vende tilbage hver aften. Hvem ved, hvornår der kan gives en mulighed for flugt?"

Krudtfabrikken lå i den nordlige del af byen, ved flodbredden lige nedenfor den store bymur og på bagsiden af slavetorvet. Hver morgen blev de to fanger sluppet ud af fængselsdøren, traskede langs flodbredden på ydersiden af bymuren og kom ind i krudtfabrikken forbi der, hvor kaliffens livgarde havde deres pakboder. Hver aften gik de samme vej tilbage til stenhuset.

Der blev ikke sendt nogen bevogtning med dem, da rømning måtte synes umulig, og hver dag spejdede de på deres vandring ivrigt efter manden i den blå kittel. Men månederne gik, uden at han viste sig, og omsider kom maj måned og med den sommeren.

"Der må være tilstødt Abu Fatma noget," sagde Feversham. "Måske er han blevet taget til fange i Berber. På en eller anden måde må han være blevet opholdt."

"Vi vil aldrig se ham mere," sagde Trench.

Feversham kunne heller ikke længere give sig mine af, at han havde noget håb. Han kunne ikke vide, at Abu Fatma havde fået et slemt sabelhug i låret, da han ilede gennem Berber på tilbagevejen fra Omdurman. Han var blevet genkendt af en af sine gamle fangevogtere i denne by og måtte siges at være sluppet let fra det med dette ene hug i låret. Det gav imidlertid et sår, for hvis skyld han havde måttet tilbringe den største del af dette år i hospitalet i Assuan.

Men skønt Feversham ikke hørte noget til Abu Fatma, modtog han mod slutningen af maj efterretning om, at der var andre, som arbejdede for hans befrielse.

Da Trench og han en aften i skumringen gik deres vante vej mellem pakboderne og bymuren, stod der i skyggen af en af de mange gader, som førte ud fra pakboderne, en mand, som hviskede til dem, at de skulle standse. Trench knælede ned på jorden og undersøgte sin fod, som om den var blevet såret af en sten, og mens han lå således, gik manden forbi og lod et stykke papir falde ned ved deres fødder.

Det var en købmand fra Suakin, om havde en bod på korntorvet i Omdurman. Trench skyndte sig at gribe brevet, gemte det i hånden og haltede videre med Feversham ved sin side. Der var ingen adresse eller noget navn på udskriften af det, og så snart de havde husene bag sig og kun havde bymuren til højre og Nilen til venstre, satte Trench sig atter ned. Der var fuldt af folk nede ved vandet, og der gik ustandselig nogen op og ned mellem stranden og vejen. Trench tog den ene fod op på knæet og undersøgte sålen. Men samtidig foldede han papiret ud i det hule af sin hånd og læste indholdet højt for Feversham.

Hans stemme skælvede, så at han næppe kunne læse. Og Feversham på sin side kunne næppe høre, hvad han sagde, i den grad susede blodet for hans øren.

"Der vil komme en mand og bringe Dem en æske tændstikker. Stol på ham. Sutch."

"Hvem er Sutch?" spurgte Trench.

"En god gammel ven af mig," sagde Feversham. "Han er altså kommet til Egypten. Siger han, hvor han er?"

"Nej, men siden det var Mohammed Ali, kornkøbmanden, som bragte os brevet, kan vi være vis på, at han er i Suakin. En mand med en æske tændstikker. Tænk, om vi mødte ham i aften."

Der gik imidlertid en hel måned, før en araber passerede forbi dem på flodbredden en aften og sagde: "Jeg er manden med tændstikkerne. Ved pakboderne i morgen ved denne tid." Og idet han gik forbi dem, lod han en æske kulørte tændstikker falde på vejen foran dem. Feversham bøjede sig øjeblikkelig for at tage dem op.

"Rør dem ikke," sagde Trench, trådte på tændstikkerne, så han trykkede dem ned i vejstøvet, og gik videre.

"Sutch!" udbrød Feversham. "Så han kommer os til hjælp! Hvordan har han fået at vide, at jeg er her?"

Trench rystede ligefrem af sindsbevægelse, mens han fortsatte sin gang. Han talte ikke om det store, nye håb, som pludselig var brudt frem for dem, for han vovede det ikke. Han forsøgte endog at indbilde sig, at der slet ikke var kommet noget bud til dem. Han var bange for at lade sine tanker dvæle ved de emner. Men de sov begge uroligt den nat, og hver gang

de vågnede, var det med en uklar bevidsthed om, at noget stort og vidunderligt var hændt.

Mens Feversham lå der på ryggen og stirrede op mod stjernerne, forekom det ham, som om han var faldet i søvn i haven i Broad Place mellem åsene i Surrey, og at han kun behøvede at løfte hovedet for at se de mørke fyrretræer til højre og venstre, og kun at se sig tilbage for at se gavlene af huset mod himlen. Han faldt i søvn henimod daggry, og en times tid efter blev han vækket ved, at Trench stod over ham med en stor forskrækkelse malet i sit ansigt og rykkede voldsomt i ham for at få ham vågen.

"Tænk, om de ikke slipper os ud af fængslet i dag," hviskede han med skælvende stemme og rykkede i Feversham. "Tænk, om de ikke slipper os ud."

"Hvorfor skulle de ikke det?" svarede Feversham men den samme angst greb også ham, og de sad der og gruede for Idris' komme af frygt for, at han da skulle have nogen ny ordre til dem. Men Idris kom som sædvanlig vandrende over fængselsgården og trak slåen fra døren til stenhuset uden så meget som et blik på dem.

Kæmpende og skrigende trukket tilbage og skubbet frem kom fangerne ravende ud gennem døråbningen i det fri, og blandt dem var der én, som sprang omkring med skum om munden og stødte hovedet mod muren.

"Han er blevet gal," sagde Trench og da fangevogterne tog sig af ham, begyndte Trench, som ikke var herre over sine følelser den morgen, at tale hastigt og næsten usammenhængende.

"Det er, hvad jeg altid har været bange for, Feversham – at jeg skulle gå fra forstanden. Man kunne uden alt for megen

beklagelse tænke sig at skulle dø herinde, men at gå fra forstanden!" Der gik en gysen gennem ham. "Hvis denne mand med tændstikkerne skuffer os, vil jeg være meget nær ved det, Feversham. Meget nær ved det. Et fornuftigt menneske den ene dag, og en forrykt, der raser med skum om munden den anden – gode Gud, hvor forfærdeligt!"

Han lod hovedet synke ned mellem hænderne og vovede ikke at se op, før Idris kom hen til dem og befalede dem at gå til deres arbejde. Hvad de foretog sig i fabrikken den dag, havde de aldrig siden noget begreb om. De vidste kun, at timerne slæbte sig hen med usædvanlig langsomhed. Men omsider blev det dog aften.

"Ved pakboderne," sagde Trench. De drejede ind i den første gyde, de kom til, og ved hjørnet så de manden, som havde bragt dem tændstikkerne.

"Jeg er Abdul Kader," begyndte han øjeblikkelig. "Jeg er kommet for at arrangere jeres flugt. Men for øjeblikket er det umuligt." Trench vaklede og var lige ved at falde om, da han hørte disse ord.

"Umuligt?" gentog Feversham.

"Ja, jeg bragte tre kameler med her til Omdurman, af hvilke de to er døde. Effendien i Suakin gav mig penge, men ikke nok. Derfor kunne jeg ikke få friske kameler hele vejen, men hvis De vil give mig et brev til effendien med ordre til, at han skal give mig to hundrede pund, vil jeg komme igen om tre måneder og have alt ordnet."

Trench vendte ryggen til dem, så Feversham ikke skulle se hans ansigt. Dette sidste slag knækkede ham rent. Det var klart, hvordan det hele forholdt sig. Abdul Kader ville ikke sætte

sit liv på spil. Han ville kun være den beskytter, som skulle gå frem og tilbage mellem Omdurman og Suakin, så længe som Feversham ville skrive breve, og Sutch udbetalte penge. Men beskytteren ville ikke udføre nogen gerning selv.

"Jeg har intet at skrive med," sagde Feversham, men Abdul Kader havde skrivemateriale med sig.

"Skynd Dem," sagde han. "Skriv så hurtigt De kan, at der ikke skal komme nogen og opdage, hvad vi har for."

Og Feversham skrev, men skønt han skrev det, som Abdul havde foreslået, anså også han det for at være til ingen nytte.

"Der er brevet," sagde han og leverede det til Abdul, greb Trench ved armen og gik sin vej uden at sige et ord.

De var kommet ud af den lille gyde og gik deres vante vej langs bymuren. Solen holdt på at gå ned. Til venstre havde de floden, der genspejlede solnedgangens vekslende belysninger – et sted var den olivenfarvet, et andet rosenrød og et tredje strålende grøn. Over deres hoveder begyndte stjernerne at komme frem, i øst var der allerede tusmørke. Bag dem inde i byen begyndte trommerne nu sin ensformige koncert.

De gik begge med hovederne bøjet ned på brystet og øjnene sænket mod jorden. Alle deres forhåbninger var udslukte, de blev grebet af en fortvivlelsens lammelse.

Feversham sendte ikke mere en eneste tanke til fyrretræerne i Surrey, og heller ikke havde Trench mere nogen frygt for, at noget i hans hoved skulle springe itu og forstanden tages fra ham. De gik langsomt, som om deres lænker var blevet ti gange tungere, og uden at sige et ord. Så overvældede var de af deres skæbnes grusomhed, at ingen af dem lagde mærke til, at en araber vendte om og gik ved siden af dem. Efter nogle

øjeblikkes forløb sagde han: "Kamelerne står rede i ørkenen ti engelske mile i vest herfra."

Han talte imidlertid så dæmpet, og dem, han talte til, var så hensunkne i deres egne triste tanker, at de ikke lagde mærke til ham. Da gentog han ordene, og Feversham så op. Det tog lang tid, før han kunne forstå deres mening, og det tog også en længere tid, før han kendte manden, som udtalte dem.

"Abu Fatma!" sagde han.

"Hys!" svarede Abu Fatma. "Kamelerne står rede."

"Nu straks?"

"Ja, nu straks!"

Trench lænede sig op mod muren med lukkede øjne, som om han skulle besvime. Feversham greb ham i armen for at holde ham oppe.

"Er det sandt?" spurgte Trench med mat stemme, og før Feversham kunne nå at svare, fortsatte Abu Fatma:

"Gå meget langsomt. Før I når enden af muren, vil det være fuldstændig skumring. Træk kapperne over jeres hoveder og svøb dette bomuld om lænkerne, så de ikke rasler. Vend så om og gå samme vej tilbage. Gå lige ned til flodbredden nedenfor pakboderne. Jeg vil være der sammen med en anden mand og tage lænkerne af jer. Men hold ansigterne vel tildækkede og stands ikke."

Mens han sagde dette, gav han dem noget bomuld, idet han holdt hænderne på ryggen, mens de stod lige ved ham. Feversham og Trench fortsatte meget langsomt deres vej i retning af fængslet. Mørket lagde sig tættere over floden, sivede langsomt op over den lange sandskråning og indhyllede dem til sidst fuldstændig.

Da vendte de om og gik tilbage samme vej, som de var kommet. Trommeslagene hørtes nu altid stærkere, og et lysskær steg op over muren. Ved det tidspunkt, da de var nået ned til floden, var det blevet ganske mørkt. Abu Fatma stod der allerede og ventede med en smed. Lænkerne blev slået af dem, uden at der taltes et ord.

"Kom!" sagde Abu. "Der vil ikke blive noget måneskin i nat. Hvor længe vil det vare, før de opdager, at I er borte?"

"Hvem ved? Måske har Idris savnet os allerede. Måske vil han ikke gøre det før i morgen tidlig. Der er så mange fanger."

De løb nu op over den sandede flodbred mellem kvartererne, hvor de forskellige stammer bor, tværs igennem byen og over kirkegården. På den anden side af denne stod et forladt hus. En mand rejste sig op i døråbningen og gik ind, da de nærmede sig.

"Vent her," sagde Abu Fatma og gik ligeledes ind i huset. Et øjeblik efter kom begge mændene tilbage, og hver af dem førte en kamel og fik den til at knæle ned.

"Stig op," sagde Abu Fatma. "Drej hovedet om og hold det således, mens I stiger op".

"Jeg kender knebet," sagde Trench.

Feversham klatrede op bag ham. De to arabere steg op på den anden kamel.

"Ti engelske mile mod vest," sagde Abu Fatma, idet han slog kamelerne på siderne.

Bag dem blev lysskæret fra byen mattere og mattere og trommeslagene mere og mere utydelige.

30. Det sidste syn af Sydkorset

Vinden blæste skarpt og koldt fra nord. Forfrisket af den travede kamelerne afsted i raskeste trit.

"Hurtigere," sagde Trench mellem tænderne. "Nu må Idris have opdaget, at vi er borte."

"Selv om han har mærket det, vil det tage tid at få samlet folk til at forfølge os, og disse folk må hente kameler, og nu er det allerede blevet mørkt," svarede Feversham.

Skønt han talte så forhåbningsfuldt, så han sig dog atter og atter tilbage mod lysskæret i Omdurman. Det var en vis trøst, at han ikke længere kunne høre trommeslagene. Men han befandt sig i et tavshedens land, hvor folk rejser hastigt uden at gøre nogen støj. Der ville ikke høres nogen lyd af galoperende heste, som kunne varsko dem om, at forfølgerne var i hælene på dem. I dette selvsamme øjeblik kunne *ansar*-soldaterne komme ridende efter dem i en tredive skridts afstand, og Feversham stirrede anspændt tilbage ud i mørket og ventede at skimte de hvide turbaner.

Trench derimod vendte ikke hovedet om en eneste gang. Han sad med sammenbidte tænder og stirrede lige frem for sig. Og dog rasede angsten ikke mindre hos ham end hos Feversham. Ja, den knugede ham snarere værre. For når han ikke så sig tilbage i retning mod Omdurman, var det fordi han ikke turde, og skønt han stirrede lige ud foran sig, så han i virkeligheden ikke andet end de lange, tavse gader i byen bag sig, de lysende punkter på gadehjørnerne og mænd, som løb hid og did mellem

husene og ledte efter de to fanger, som var rømmet fra stenhuset.

Én gang blev hans opmærksomhed afledt fra dette billede ved et ord af Feversham, og han svarede uden at se sig om.

"Hvad er det?"

"Jeg kan ikke længere se lysskæret fra Omdurman."

De talte intet mere, indtil to skikkelser dukkede op i mørket foran dem, lige foran fødderne af deres kameler, og Abu Fatma udbrød med dæmpet stemme:

"*Instanna*!"

De standsede kamelerne og lod dem knæle.

"Er de nye kameler her?" spurgte Abu Fatma og to af mændene forsvandt for nogle minutter og kom tilbage med fire nye kameler. Imidlertid blev sadlerne taget af de kameler som Trench og Feversham og deres førere havde benyttet fra Omdurman.

"Det er vel gode kameler?" spurgte Feversham, mens han hjælp til med at sadle de nye.

"De er af Anafi-racen," svarede Abu Fatma. "Skynd jer! Skynd jer!" og han så sig ængstelig om mod øst og lyttede.

"Men våbnene? Har I våben? Hvor har I dem?" sagde Trench og bøjede sig ned og søgte efter dem på jorden i mørket.

"Om et øjeblik skal De få dem," svarede Abu Fatma, men det syntes, som om Trench næppe kunne vente dette øjeblik. Han viste endog mere utålmodighed efter at få fat på våbnene, end han havde vist frygt for at blive indhentet.

"Har I ammunition?" spurgte han febrilsk.

"Ja, ja," svarere Abu Fatma. "Ammunition og rifler og revolvere." Han viste vej til et sted en tyve skridt fra kamelerne,

hvor noget langt ørkengræs raslede om benene på dem. Her standsede han og gravede med hænderne i det bløde sand.

"Her," sagde han.

Trench kastede sig ned ved siden af ham, kradsede i jorden med begge hænder og udstødte en uhyggelig lyd, som når en hund har fundet en rævegrav. Der gik en gysen gennem Feversham ved at se ham således liggende på knæ og fråde på jorden som en hund og høre den uhyggelige lyd i stemmen, der også lignede hundeglam. Manden syntes for et øjeblik at være sunket ned på niveau med et dyr.

Men i samme øjeblik som Trench rørte ved aftrækkeren på en riffel, blev han atter et menneske. Han rejste sig roligt op med riflen i hånden. De øvrige våben var imidlertid blevet gravet op og ammunitionen fordelt.

"Nu kan der komme, hvad der komme vil," sagde Trench med en glad latter. "Lad dem kun forfølge os fra Omdurman. Ét er i al fald sikkert nu. Jeg skal aldrig komme tilbage, nej, ikke en gang, selv om de indhenter os." Og han kærtegnede riflen, som han holdt i hånden, og talte til den, som om den var levende.

To af araberne steg op på de gamle kameler og red langsomt tilbage til Omdurman. Abu Fatma ug de andre forblev hos flygtningene. De steg op og lod kamelerne trave nordover. Ikke mere end et kvarter var forløbet, siden de havde gjort holdt på Abu Fatmas ordre. Så hastigt var omsadlingen og det øvrige gået for sig.

Hele den nat red de gennem halfagræs og mimosebuske, og det gik forholdsvis langsomt fremad, men henimod solopgang kom de til et fladt, nøgent terræn, kun med nogle mindre bakker her og der.

"Er effendierne trætte?" spurgte Abu Fatma. "Vil de standse og holde måltid? Der er mad i sadelposen på hver kamel."

"Nej, vi kan spise, mens vi rider."

Dadler og brød og en slurk vand fra en *zamsheyeh* udgjorde deres måltid, og de spiste siddende på kamelerne. Nu da disse var fri for det lange ørkengræs travede de meget raskere afsted. Og ved solnedgang den aften standsede de og hvilede en times tid.

Derpå red de også hele denne nat og den næste dag, anspændende deres egen og dyrenes udholdenhed, mens det snart gik op over bakket, bjergrig grund, snart ned i dale, og snart i rask trav over sletter med brungult sand.

Og dog syntes farten begge de to flygtninge langsom som til en begravelse. Et bjerg kunne tegne sig for dem mod horisonten ved solopgang, og hele den lange dag stod det lige fjernt for deres øjne og syntes ikke at blive en fod højere eller at komme dem en tomme nærmere.

Undertiden hændte det, at de med angst i hjertet måtte gøre en stor omvej, når de i det fjerne fik øje på nogle mænd, som arbejdede på en ussel lille mark med *sorghum*, eller også opdagede Abu Fatmas skarpe øjne på lang afstand en karavane, og så måtte de lade kamelerne knæle ned og gemme sig bag en bakkekant med ladte rifler i hænderne.

Ti engelske mile fra Abu Klea stod der et skifte af friske kameler og ventede på dem, og på dem rejste de videre, idet de holdt sig en dagsmarch vest for Nilen. Så passerede de den øde egn Ababdeh og fik øje på en bred, grå stribe, som skar deres egen rute.

"Vejen fra Berber til Merowi," sagde Abu Fatma. "Vi vil komme til at passere den i nat. Og i morgen aften vil vi, om Gud vil, have passeret Nilen."

"Om Gud vil," sagde Trench. "Ja, om han blot vil," og han så sig om med en angst, som kun tog til, jo nærmere de kom de steder, hvor de ville være i sikkerhed. De befandt sig nu i en egn, der gennemkrydsedes af karavaner, og det var ikke længere sikkert at rejse om dagen. Så steg de af kamelerne ved morgenstunden, og lå i skjul dagen over i kratskov på en højtliggende bakke, hvor de kunne holde øje med vejen og se folk og kameler bevæge sig frem på den, som små prikker. De kom ned fra deres skjulested og passerede over den i mørke, og for resten af den nat red de, så hurtigt de kunne, i retning mod floden. Da dagen brød frem, befalede Abu Fatma atter, at der skulle gøres holdt.

De befandt sig nu i et nøgent, åbent land, hvor den mindste ujævnhed i terrænet forstørredes ved den fladhed, som omgav den. Feversham og Trench stirrede ivrigt ud til højre. Et sted i den retning og indenfor deres synsvidde flød Nilen, men de kunne ikke se den.

"Vi må bygge en kreds af sten og der indenfor må I lægge jer fladt på jorden," sagde Abu Fatma. "Jeg vil ride videre til floden og se efter, om båden ligger rede, og at vore venner er beredte. Jeg skal komme tilbage, når det er blevet mørkt."

De samlede hurtigt nogle sten og byggede en lav mur på henved en fods højde. Indenfor denne mur lagde Feversham og Trench sig ned på jorden med et vandskind og riflerne ved siden.

"I har vel dadler nok?" sagde Abu Fatma.

"Ja."

"Så rør jer ikke fra jeres skjulested, indtil jeg kommer tilbage. Jeg vil tage jeres kameler med mig og bringe jer friske i aften." Og sammen med den anden araber red han afsted mod floden.

Trench og Feversham gravede sig et leje i sandet indenfor stenmuren og lagde sig ned, hvorefter de tilbragte tiden med gennem huller mellem stenene at holde øje med, hvad der måtte komme indenfor deres synskreds. For dem begge var det måske den længste dag i deres liv. De var så nær den sikre redning og dog ikke i sikkerhed endnu.

Efter Trenchs målestok var den længere end en nat i stenhuset, og Feversham forekom den endog længere end en af disse dage for seks år siden, da han havde siddet i sine værelser ved St. James Park og ventet på, at det skulle blive mørkt, før han vovede sig ud på gaden.

De var så nær Berber, og deres forfølgere måtte nødvendigvis være lige i hælene på dem. Feversham lå og undrede sig over, hvorledes han nogensinde havde fundet mod til at vove sig ind i Berber.

De havde ingen skygge til beskyttelse, og solen brændte dem hele dagen ubarmhjertigt på ryggen, og indenfor den trange stenmur havde de heller ikke nogen plads til at røre lemmerne. De talte næsten ikke et ord. Langt om længe kom dog solnedgangen. Det venlige mørke samlede sig om dem, og en kølig vind susede gennem mørket hen over ørkenen.

"Hør," sagde Trench, og de lyttede begge anspændt efter den bløde lyd af kamelfødder, som nærmede sig henover sandet. Et øjeblik senere lød en lav fløjten, som bragte dem frem af deres skjul.

"Her er vi," sagde Feversham roligt.

"Gud være lovet!" sagde Abu Fatma. "Jeg har både gode og dårlige efterretninger til jer. Båden ligger klar, vore venner venter på os, kameler står rede til jer på den anden flodbred. Men jeres flugt et blevet kendt, og veje og færgesteder bliver strengt bevogtede. Før solopgang må vi være på vej ind over landet fra den østlige flodbred."

De satte forsigtigt over Nilen omkring klokken et om natten og sænkede båden, da de var kommet over. Her ventede kamelerne på dem, og de satte sig i bevægelse ind over landet adskilligt langsommere, end de ængstelige flygtninge syntes om. Grunden her var nemlig tæt dækket med rullesten, og kamelerne måtte gå i skridtgang størsteparten af tiden. Hele den næste dag måtte de atter ligge over indenfor en stenkreds, mens kamelerne blev bragt hen til et noget højereliggende punkt, hvor de kunne græsse.

I løbet af den følgende nat gik det imidlertid rask fremad. To døgn senere havde de nået lundene ved Abu Hamed, hvilede der i tolv timer og steg så op på et skifte friske kameler. Fra Abu Hamed gik deres vej over den nubiske ørken.

Nu til dags kan man rejse gennem denne vandløse slette på to hundrede og fyrre engelske mile, sovende i sin kupé hele tiden. Når man vågner om morgenen, vil man måske se et telt, en stor kuldynge, en vandcisterne og et nummer malet på et hvidt træbræt, og togets standsning vil underrette én om, at man er kommet til en station.

Stikker man hovedet ud af kupévinduet, vil man se den lange række telegrafstolper, der strækker sig til begge sider, så langt øjet kan nå, klumpende sig sammen, som det synes, med

mindre og mindre rum mellem dem, jo længere afstanden bliver. Hele rejsen vil kunne gøres inden for et tidsrum af tolv timer, hvis ikke lokomotivet går i stykker, eller skinnerne er beskadigede.

Men på det tidspunkt, da Feversham og Trench flygtede fra Omdurman, var det ikke så let at komme frem i disse egne. De holdt sig øst for den nuværende jernbanelinje og langs den række kilder som findes mellem højdestrækningerne. Den anden nat på dette stadium af deres rejse rystede Trench Feversham i skulderen og vækkede ham.

"Se der," sagde han og pegede mod syd. "I aften er der intet Sydkors at se." Stemmen knækkede over af sindsbevægelse. "Hver eneste nat i seks år indtil i nat har jeg set Sydkorset. Hvor ofte har jeg ikke ligget vågen og stirret på det, mens jeg spekulerede på, om den nat nogen sinde ville komme, da jeg ikke mere skulle se disse fire skæve stjerner! Jeg forsikrer Dem Feversham, dette er det første øjeblik, da jeg rigtig har vovet at tro, at vi virkelig vil kunne undslippe."

De satte sig begge op og betragtede den sydlige himmel med takkebønner i deres hjerter. Og om de faldt i søvn, var det kun for at vågne op atter og atter med angst for, at de alligevel, når det kom til stykket, ville se det samme forhadte stjernebillede flamme lavt dernede ved horisonten, og for derefter på ny at lægge sig til at sove, lykkelige over deres redning.

Efter syv døgns forløb kom de til Shof-el-Ain, en lille brønd i en nøgen dal mellem et par karakteristiske højdedrag, og ved siden af denne brønd slog de lejr. De var nu i Amram-arabernes land, og deres farer var forbi.

"Vi er i sikkerhed," udbrød Abu Fatma. "Gud er god! Enten vi drager nordover til Assuan eller vestover til Wadi Halfa, er vi i sikkerhed!"

Dermed bredte han et klæde på jorden foran de knælende kameler og lagde store dynger af durra foran dem. Han gik endog så vidt i sin taknemmelighed, som til at klappe et af dyrene på halsen, men det vendte sig straks imod ham og snorkede vredt.

Trench rakte hånden ud mod Feversham.

"Tak," sagde han ganske enkelt.

"Ingenting at takke for," svarede Feversham uden at tage hånden. "Jeg arbejdede jo for mig selv fra først til sidst."

"De synes at have lært af kamelerne," udbrød Trench. "En kamel vil bære Dem, til den falder død om. Men den vil blive vred og bide efter Dem, hvis De viser den nogen taknemmelighed. Lad nu være med dens slags, Feversham, og tag min hånd."

Feversham løste en knude op i brystet på sin *jibbeh* og tog tre hvide fjer ud, to små hejrefjer, og en større strudsfjer, brækket af en vifte.

"Vil De tage Deres fjer tilbage?"

"Ja."

"De Ved, hvad jeg ønsker, De skal gøre med den?"

"Ja, og det skal ske uden opsættelse."

Feversham lagde de andre fjer forsigtigt tilbage i en flig af sin lasede *jibbeh* og sørgede omhyggeligt for, at de blev sikkert gemt.

"Så kan vi give hinanden hånden," sagde han, og da deres hænder mødtes, tilføjede han: "I morgen skilles vore veje."

"Skilles? De og jeg – efter det lange år sammen i Omdurman og vort senere samvær i disse uger under vor flugt?" udbrød Trench. "Hvorfor i al verden skulle vi skilles? Nu har De jo løst Deres opgave. Castleton er død. De er nødt til at beholde den fjer, han sendte Dem, eftersom han er død – De kan ikke få ham til at tage den tilbage. Nu må De komme hjem."

"Ja vel," svarede Feversham, "men senere hen – og ikke i følge med Dem. De tager til Assuan og Cairo. Både det ene og det andet sted vil De finde venner, som byder Dem velkommen. Jeg vil ikke være i følge med Dem."

Trench blev siddende tavs en stund. Han forstod Fevershams bevæggrunde og indså, at det ville blive lettere for ham, hvis han – Trench – først fortalte hans historie til Ethne Eustace, uden at Feversham var til stede.

"Jeg bør sige Dem, at ingen ved noget om, hvorfor De tog Deres afsked, eller om de fjer, vi sendte Dem. Vi blev enige om, at det skulle vi aldrig nævne til noget levende menneske – af hensyn til regimentets ære. Jeg kan ikke sige Dem, hvor jeg nu er glad over, at vi blev enige om dette, og over, at vi har overholdt aftalen," sagde Trench.

"De vil måske møde Durrance," sagde Feversham, "og i så fald vil jeg bede Dem overbringe et budskab fra mig. Sig ham, at næste gang han indbyder mig til at komme og besøge ham, vil jeg modtage indbydelsen, enten det er i England eller i Wadi Halfa."

"Hvilken rute vil De tage?"

"Til Wadi Halfa," svarede Feversham og pegede mod vest over sin skulder, "jeg vil tage Abu Fatma med og rejse langsomt og

roligt ned over Nilen. Den anden araber vil føre Dem til Assuan."

De hvilede den nat ved brønden, for første gang tryg for al forfølgelse, og næste morgen skiltes de. Trench var den, som først red afsted, og da hans kamel rejste sig, rede til at sætte sig i bevægelse, bøjede han sig ned til Feversham, som gav ham muletømmen.

"Ramelton var navnet, ikke sandt? Jeg skal ikke glemme det."

"Ja vel, Ramelton," svarede Feversham. "Der går en færge over Lough Swilly til Rathmullen. Derfra kan De køre de tolv engelske mil til Ramelton. Men det er jo nok muligt, at De ikke finder hende der."

"Finder jeg hende ikke der, skal jeg finde hende et andet sted. Gør ingen galskaber, Feversham, jeg skal nok finde hende."

Og Trench red afsted alene med sin arabiske fører. Flere gange vendte han hovedet om og så Feversham fremdeles stå stille ved brønden. Mere end en gang følte han sig stærk fristet til at standse og ride tilbage til denne ensomme skikkelse, men han nøjede sig med at vinke med hånden og selv denne hilsen blev ikke gengældt.

Feversham havde i virkeligheden hverken tanke eller øjne for sin følgesvend på flugten. Hans seks års hårde prøvelsestid var omsider kommet til ende, og dog havde han nu mere en følelse af et vist savn og en tomhed end af nogen glæde.

I seks år havde hans mission udfyldt hans liv og holdt ham oppe. Det forekom ham, som om han nu ikke mere havde noget at leve for. Ethne? Hun var utvivlsomt gift for længe siden – – og han overvældedes pludselig af en stor fortvivlelsens bitterhed over det tåbelige, unødige misgreb, han havde begået

for seks år siden. Han så for sit indre øje værelse i sin London-lejlighed, hvorfra han havde udsigt over St. James Park, han hørte, at der blev banket på døren, han tog telegrammet af hånden på sin tjener.

Endelig tog han sig sammen, idet han huskede, at hans arbejde ikke var helt fuldført endnu. Han havde jo sin fader, som sandsynligvis netop på dette tidspunkt af dagen sad og læste sin "*Times*" efter frokosten på verandaen på Broad Place mellem Surrey-åsenes fyrretræer. Han måtte besøge sin fader og han måtte bringe den fjerde fjer tilbage til Ramelton. Der var også et telegram at sende til løjtnant Sutch i Suakin.

Han steg op på sin kamel og red sammen med Abu Fatma langsomt vestover mod Wadi Halfa. Men følelsen af savn veg ikke fra ham hele dagen, og heller ikke harmen over den dårskab, som havde bragt alt dette over ham. Rameltons træbevoksede bakker stod så tydelig for ham i den glitrende ørkenluft. Så stor var Harry Fevershams nedstemthed den dag, at han for første gang følte sig rokket endog i sin tro på "senere hen".

31. Feversham kommer tilbage til Ramelton

En formiddag i august måned samme år red Harry Feversham over Lennon Bridge ind i Ramelton.

Sudans brændende sol havde brunet hans ansigt, hans prøvelsesår havde sat sine mærker. Han red op igennem byens smalle gade, uden at nogen kendte ham igen. På toppen af bakken drejede han ind på den brede landevej, som ned gennem dybe dale og op over høje bakker gik i lige linje til Letterkenny. Han red meget hurtigt – han syntes at føle, som om han havde et selskab af genfærd omkring sig.

De mellemliggende år var efterhånden ligesom faldet ud af hans tanker under hans rejse gennem Egypten og det europæiske fastland. Heller ikke tænkte han mere på, hvad der *kunne* have været, hvis han ikke havde begået sit store misgreb.

Hans tidligere oplevelser i denne lille irske by steg alt for levende frem for ham, til at han kunne tænke på noget andet. Her havde han været overstrømmende lykkelig, og her havde han været grænseløs ulykkelig. Her havde hans komme bragt glæde, her havde han også anrettet sin værste ulykke. Han standsede uvilkårlig, da han var kommet lige over for kirken, der lå højt ovenfor vejen til højre, og undrede sig over, om Ethne fremdeles var i Ramelton – om gamle Dermod endnu var i live, og hvad slags velkomst han ville få.

I næste øjeblik vågnede han imidlertid til bevidsthed om, at han sad på sin hest på den øde vej i augustmorgenens stilhed. Lærkerne sang under den lyseblå himmel over hans hoved, en

agerhøne udsendte sine skarpe skrig fra engen til venstre, et hanegal lød klart op fra dalen. Han så sig om og red derpå rask ned over bakken foran sig og op ad den efterfølgende bakke på den anden side.

Atter red han med sit selskab af genfærd – genfærd af mennesker, han havde spadseret og redet og passiaret med her på denne selvsamme vej, og genfærd af fordums tanker og af ord, som steg frem for hans erindring. Han kom til en tæt lund af træer, et nedbrudt gærde, en portåbning uden nogen port. Uden at lægge mærke til disse tegn på, at stedet var ubeboet, drejede han ind gennem porten og red op gennem en græsbegroet, forsømt indkørsel. Ved enden af denne kom han ind på en åben plads foran en ruin af et hus.

Synet af de halvt nedbrændte vægge og de nedstyrtede tage vækkede ham omsider fuldstændig fra hans drømmerier. Han steg af hesten, bandt den til et træ, løb hastigt ind i huset og råbte højt. Ingen stemme svarede ham. Han gik fra det ene tomme rum til det andet. Så forlod han huset og gik ned i haven, men heller ikke der kom nogen imod ham. Af det uklippede græs på plænen og blomsterbedenes overgroede tilstand forstod han nu, at han der forgæves ville søge noget menneskeligt væsen.

Så steg han atter til hest og red tilbage i skarpt trav. I Ramelton standsede han ved gæstgiverstedet, gav hesten til staldkarlen og bestilte et måltid mad.

Mens værtinden opvartede ham, sagde han:

"Jeg ser, at Ramelton House er brændt ned. Hvornår skete det?"

"For fem år siden," svarede værtinden. "Netop for fem år siden i sommer."

Og uden yderligere opfordring gav hun en udførlig beretning om ildebranden og om grunden til den, fortalte om, hvordan familien Eustace var blevet ruineret, om Bastables drikfældighed og om Eustace Dermods død i Glenalla.

"Men vi håber at komme til at se huset genopbygget," sagde hun i en tone, som antydede, at hun sad inde med en hel del interessant viden om miss Eustaces forestående giftermål. Hendes gæst viste imidlertid ikke nogen som helst nysgerrighed i så henseende.

"Og hvor opholder miss Eustace sig for tiden?"

"I Glenalla," svarede hun. "Midtvejs mellem Ramelton og Rathmullen går det en sti til venstre op til Glenalla. Det er en fattig bjerglandsby og slet ikke noget passende opholdssted for miss Eustace. De har måske lyst til at hilse på hende?"

"Ja, det er min hensigt. Vil De være så venlig at give besked om, at min hest gøres i stand," sagde Feversham og rejste sig fra bordet for at afslutte samtalen.

Værtinden lod sig imidlertid ikke så let forbløffe. Hun blev stående ved døren, idet hun sagde:

"Det er virkelig underligt. For kun fjorten dage siden var en herre – lige så solbrændt som De – her natten over i samme ærinde. Han spurgte efter miss Eustaces adresse og kørte op til hende. Måske har De forretninger at afgøre med hende?"

"Ja, jeg har forretninger at afgøre med miss Eustace," svarede den fremmede. "Vil De være så venlig at sige til staldkarlen angående hesten?"

Mens han ventede på hesten, bladede han hotelbogen igennem, og under en dato i slutningen af juli så han oberst Trenchs navn.

"De kommer vel tilbage igen i aften, sir?" sagde værtinden, da han steg til hest.

"Nej," svarede han, "jeg tror ikke, at jeg kommer tilbage til Ramelton mere."

Og han red ned over bakken og over Lennon-broen for anden gang den dag. Fire engelske mil videre frem kom han til den omtalte sti til venstre lige over for en lille bugt af indsøen, drejede ind på den og red forbi nogle hvidmalede småhuse op til de purpurfarvede højdedrag.

Klokken var omkring fem om eftermiddagen, da han kom til den lange, spredte landsby. Den syntes meget stille og mennesketom og bygget uden nogen som helst plan.

Der stod nogle huse sammen, og så kom der en åben strækning af marker. På den anden side af denne var der en lille plantning af lærketræer og et hus, som stod for sig selv. Bagved dette hus var der endnu en åben strækning, hvor man kunne se lige ned til vandet i Lough Swilly, der lå og skinnede i eftermiddagssolen, mens hvide måger fløj frem og tilbage over søen. Efter at have passeret denne åbne strækning, kom han til en lille grå kirke, som stod udsat for alle vinde på en lille bakke. En sti, gruset med knuste muslingeskaller og sneglehuse, førte fra kirkedøren til en port af træ. Da han kom i nærheden af porten, bjæffede en hyrdehund imod ham fra den anden side af porten.

Rytteren så på hunden, som var meget grå om snuden. Han lagde mærke til dens halsbånd og standsede hesten. Han så hen

mod kirken og opdagede, at kirkedøren stod åben. Øjeblikkelig steg han af, bandt hesten til gærdet og gik ind på kirkegården. Hunden stak snuden ind mod hans knæ, snusede til ham et par gange noget tvivlende og brød så pludselig ud i vilde velkomsthyl. Hunden havde en bedre hukommelse end værtinden i værtshuset.

Den bjæffede, logrede med halen, dansede rundt om Feversham og sprang op på ham den ene gang efter den anden, brød så atter ud i skarpe glædeshyl, løb over til kirken og bjæffede der som rasende, for atter at løbe tilbage og hoppe op ad sin genfundne ven.

Feversham klappede hunden, som den stod med poterne på hans bryst, tog den om hovedet og lo. Men pludselig holdt han op at le og blev stående ubevægelig med øjnene vendt mod den åbne kirkedør. Ethne Eustace stod i døråbningen.

Han skubbede hunden fra sig og gik langsomt op over stien mod hende. Hun ventede på tærsklen uden at røre sig, uden at tale. Hun ventede med øjnene fæstet på ham, indtil han kom lige hen til hende. Da sagde hun kort:

"Harry!"

Dermed tav hun, og heller ikke han sagde noget. Alle de genfærd og spøgelser af fordums tanker, i hvis selskab han havde rejst hele dagen igennem, forsvandt fra hans sind, blot ved at hun sagde hans navn.

Seks år var gået, siden hans fødder betrådte grusgangen under hendes vindue hin gryende junimorgen. De så nu på hinanden og mærkede gensidigt den forandring, som disse seks år havde fremkaldt hos den anden.

Feversham var blevet mager. Hans ansigt var ganske udtæret. Livet i stenhuset havde sat sine mærker i hans indsunkne øjne og ved, at han i det hele så meget ældre ud, end han var. Men Ethne opfattede straks, at dette ikke var den eneste, ja ikke engang den væsentligste forandring, som var foregået med ham.

Skønt hun stod der så stille og tavs, var det, som om hendes hjerte smeltede af sorg over al den lidelse, han havde gennemgået, men hun så også, at han kom tilbage uden en gnist af vrede mod hende for den fjerde fjer, som hun havde brækket af sin vifte og givet ham.

Hun var forunderlig skarpsynet i dette øjeblik. Hun så meget mere end dette. Hun forstod, at den mand, som nu stod så rolig foran hende, ikke var den samme mand, som hun sidst havde set i hallen i Ramelton House. Der havde den gang været noget ejendommelig forknyt og usikkert i hans væsen, som om han altid ventede at møde foragt hos kammerater og andre.

Dette var nu helt borte. Der var kommet en rolig sikkerhed over ham, som var lige langt fra overmod og forknythed. Han havde sat sig selv på en lang, hård prøve, og han vidste med sig selv, at han havde bestået den. Alt dette så hun, og det lyste op i hendes ansigt, da hun sagde:

"Der er ikke kommet rene ulykker ud af disse år. De har ikke været spildte."

Men Feversham tænkte på hendes ensomme år heroppe i Glenalla og tænkte på dem, som en mand tænker – uden bevidsthed om, at der ikke fandtes noget andet sted, hvor hun hellere ville have valgt at bo. Han så hende ind i ansigtet og så, at årene havde sat sine mærker på det. Det var ikke det, at hun

var blevet så meget ældre. De store grå øjne strålede lige klart som i gamle dage. Farven i hendes kinder var fremdeles lige frisk. Men der var kommet mere udtryk og karakter i hendes træk. Hun havde lidt, og hun havde spist af kundskabens træ.

"Det gør mig meget ondt," sagde han. "Jeg begik en stor forbrydelse mod dig den gang for seks år siden, og det var så ganske unødigt."

Hun holdt hånden ud imod ham.

"Vil du være så venlig at give mig den tilbage," sagde hun.

I første øjeblik forstod han hende ikke.

"Den fjerde fjer, som jeg gav dig," sagde hun.

Han tog sin lommebog frem af brystlommen og rystede to fjer ud i håndfladen. Den første af dem, strudsfjeren, rakte han frem mod hende, men hun sagde:

"Giv mig dem begge."

Der var ingen grund til, at han længere skulle gemme på Castletons fjer. Han rakte hende dem begge, og hun tog dem, sluttede hånden fast sammen om dem og knugede den smilende ind til sit bryst, som om hun gemte på en stor skat.

"Nu har jeg alle fire fjer," sagde hun.

"Ja, alle fire," svarede Feversham. "Hvad vil du gøre med dem?"

Ethnes smil gik over til en glad latter.

"Gøre med dem," udbrød hun. "Jeg skal ikke gøre noget med dem. Jeg skal gemme dem. Jeg er meget stolt over at have dem i forvaring."

Hun gemte ligt så omhyggeligt på dem, som hun i sin tid havde gemt på Harry Fevershams portræt. Der var måske noget i Harry Fevershams påstand om, at kvinder så meget mere end

mænd gemmer på deres minder og lever på dem med blikket rettet mod fortiden. Feversham ville i hvert fald nu have kastet fjerene fra sig og trampet dem i støvet med sin støvlehæl, om han havde været i Ethnes sted. De havde fuldbragt deres værk. De kunne ikke længere rette bebrejdelser mod nogen, de behøvedes ikke længere som opmuntring til fortsat udholdenhed – de var nu døde ting. Ethne holdt dem imidlertid i sin hånd; for hende var de ikke døde ting.

"Oberst Trench var her for fjorten dage siden," sagde hun. "Han sagde mig, at du var på vej for at bringe fjerene tilbage til mig."

"Men han vidste ikke noget om den fjerde fjer," sagde Feversham. "Jeg har aldrig fortalt noget menneske om, at jeg havde den."

"Jo – du fortalte det til oberst Trench den første nat i stenhuset i Omdurman. Det fortalte han mig. Jeg hader ham ikke længere," tilføjede hun, men uden noget smil og med et alvor, som om det var en vigtig meddelelse, der måtte modtages med al opmærksomhed.

"Det glæder mig," svarede Feversham. "Han er min gode ven."

Ethne forblev et øjeblik tavs, så sagde hun:

"Jeg gad vide, om du har glemt vor køretur fra Ramelton til mit hjem, da jeg kom for at hente dig fra dampskibet. Vi var alene i jagtvognen, og vi talte om –"

"Om de venner, som man kender som sådanne fra første øjeblik af, og som man kender igen, selv om man aldrig har set dem før," indskød Feversham, "ja, det husker jeg godt."

"Og som man aldrig mister, selv om de er fraværende eller døde," blev Ethne ved. "Jeg sagde, at man altid kunne føle sig

tryg over for den slags venner, og du svarede – –"

"Jeg svarede, at man kunne tage fejl af dem," afbrød Feversham hende atter.

"Ja, og det var jeg ikke enig i. Jeg sagde, at det kunne synes, som om man havde taget fejl, og man kunne måske tro det selv en lang tid, men sluttelig ville det dog vise sig ikke at være tilfældet. Jeg har ofte tænkt på disse ord. De trådte levende frem for mig, da kaptajn Willoughby bragte mig den første fjer, og da fremkaldte de en dyb anger hos mig. Jeg erindrer dem lige så levende i dag, skønt jeg nu ikke har nogen plads for anger i mine tanker. Som du forstår, havde jeg ret den gang og burde have holdt tappert fast ved min tillid til dig. Men det gjorde jeg ikke." Hendes stemme skælvede lidt, da hun i en bønfaldende tone tilføjede: "Jeg var så ung den gang og forstod så lidt til livet. Hvor lidt vidste jeg ikke selv. Derfor var jeg overilet i min dom. Men i dag ser jeg klarere."

Hun lukkede hånden op og stirrede en stund på de hvide fjer. Så vendte hun sig og gik tilbage ind i kirken. Feversham fulgte hende.

32. I kirken i Glenalla

Ethne satte sig ned i hjørnet af en kirkestol lige ved midtgangen, og Feversham stillede sig ved siden af hende. Der var meget stille og fredeligt derinde i den lille kirke. Aftensolen skinnede ned gennem dens øverste små vinduer og kastede et gyldent skær op under hvælvingerne. Og den ejendommelige surren i luften, som hører sommeren til, lød ind gennem den åbne dør.

"Det glæder mig, at du ikke har glemt vor køretur, og hvad vi den gang talte om," fortsatte hun. "Det er endda ligefrem af vigtighed for mig, at du erindrer disse ting. Skønt jeg har fået dig tilbage, må jeg nemlig sende dig fra mig igen. Du vil blive en af disse fraværende venner, som jeg dog ikke har mistet, forbi jeg ikke ser dem mere."

Hun stirrede lige ud for sig, mens hun sagde dette, og ordene kom langsomt, men med rolig bestemthed. Det var ingen let sag at bringe dem over hendes læber, men både nat og dag i de sidste fjorten dage havde hun tænkt på, hvad hun måtte sige, når hun genså Harry Feversham, og ordene lå der færdige til at afleveres. Da hun først fik øje på ham, var det forekommet hende, som om hun aldrig ville formå at sige dem, hvor nødvendigt det end var. Hun havde vundet ham tilbage efter mange år, fulde af savn og lidelser, og hun formåede ikke at miste ham igen.

Men mens de stod der lige over for hinanden, havde hun tvunget sig selv til at huske, hvorfor det alligevel måtte være således, indtil hun virkelig følte og forstod, at den hårde

nødvendighed måtte ske fyldest. Og så var hun atter gået ind i kirken og havde sat sig ned og søgt at samle kræfter til den kamp, der forestod hende.

Det ville være bedst for dem begge, tænkte hun, om hun ikke lagde for dagen, hvad denne nye skilsmisse kostede hende. Han ville sikkert forstå det alligevel, og dette var hendes ønske. Det var hende dog om at gøre, at han skulle forstå, at ikke et eneste øjeblik af hans seks lidelsesfulde år havde været spildt til ingen nytte, hvad hende angik. Men der ville ikke behøves noget ydre tegn på bevægelse for at gøre ham dette begribeligt. Derfor sagde hun, hvad hun måtte sige, uden at se på ham og endog i en jævn, rolig tone.

"Jeg ved, at skilsmissen vil blive lige så tung for dig, som for mig, men den kan ikke undgås," sluttede hun. "Det er i det mindste en stor trøst for mig at vide dig hjemme igen med fuld ret til at være det. Og det er andre og meget vigtigere ting, hvorfra vi begge kan hente trøst. Oberst Trench fortalte mig nok fra din fængselstid til at forvisse mig om, at vi nu har den samme opfattelse af det, som det her drejer sig om. Vi forstår begge, at denne anden skilsmisse, hård som den er, dog er som intet at regne, sammenlignet med vor første skilsmisse, den som skete for seks år siden i mit gamle hjem. Den lod mig så usigelig ensom tilbage, og nu vil jeg slet ikke komme til at føle mig ensom. Der havde den gang rejst sig en høj skranke mellem os, der syntes at skulle skille os ad for evigt. Vi ville aldrig mere have fået hinanden at se mere, hverken i dette liv eller det tilkommende – det er jeg ganske vis på. Men ved din tapperhed og alle de lidelser, du har udstået, har du nu brudt den skranke ned, som skilte os ad. Dét er jeg lige så overbevist om, som om

at den engang har været der. Og det samme tror jeg, at du er. Men derfor ved vi også begge, at om vi end ikke skal mødes mere i denne verden, vil vi mødes hist oppe, hvor evigheden venter os. Og dette er noget, vi tålmodigt må kunne afvente. Jeg ved, at du kan det. Du har jo vist, hvad du kan holde ud. Og jeg vil også kunne gøre det ved at se hen til, hvilke kæmpemæssige vanskeligheder, du har evnet at overvinde."

Dermed var hun færdig, og for nogen tid herskede der dyb stilhed i den lille kirke. For Feversham havde hendes ord været som den velsignende regn i den tørre jord. At høre hende tale således, var noget så usigelig frydefuldt for ham, at alt, hvad han havde lidt i de sidste seks år, pludselig mistede sin bitterhed for ham. Han så nu, at han ikke havde lidt forgæves. Nu høstede han en belønning, som opvejede alt.

Ethne havde nemlig talt til ham i den milde tone, som han så ofte havde længtes efter at høre, når han lå vågen om nætterne på torvet i Suakin, i landsbyerne lange Nilens bredder og ude i den store, vide ørken, og som han næppe havde vovet at håbe på, at han nogensinde mere ville få at høre fra hendes læber. Han blev stående ganske tavs ved siden af hende og syntes, at han hørte hendes milde røst, længe efter at den var forstummet.

Hun havde engang talt nogle bitre ord til ham, som havde smertet ham i den grad, at han havde sagt til Sutch, at han troede de ville komme til at genlyde for hans øren, lige til han drog sit sidste suk. Nu huskede han denne ytring og vidste, at den var fejlagtig. Det, han aldrig ville glemme, og som ville blive ved at genlyde for ham som den sødeste musik, var de ord, hun i denne stund havde sagt til ham.

Ethnes udtalelse om, at de måtte skilles, kom ham ikke uventet. Han havde allerede hørt, at hun var forlovet, og der rejste sig ingen indvending hos ham mod hendes ønske i så henseende. Men han forstod, at hun havde mere at sige ham. Det havde hun også, men det gik ikke hurtigt for hende at få det sagt. Dette var sidste gang, hun så og talte med Harry Feversham. Det var hendes mening hermed at give slip på ham for bestandig. Fra det øjeblik, da han var forsvundet for hendes øjne ud gennem den åbne kirkedør, og hans skygge fra dens tærskel, skulle hun lige til sit livs ende aldrig mere veksle et ord med ham eller se ham igen.

Derfor forhalede hun skilsmissens øjeblik med lange pauser. Måske lå der et langt liv foran hende, og ventetiden ville komme til at føles så endeløs. Havde hun da ikke ret til at gøre så meget som muligt ud af dette ene møde? Hun håbede næsten, at han ville begynde at fortælle noget fra sine rejser, og om alle de farer, han havde oplevet – ja, hun var endog rede til at drøfte Sudans politik med ham, blot hun måtte være sammen med ham en lille tid endnu. Men Feversham tav fremdeles og ventede øjensynlig, at hun havde noget mere at sige ham.

"Jeg står i begreb med at gifte mig," sagde hun til sidst og tilføjede i næste øjeblik: "Min forlovede er en ven af dig – oberst Durrance."

Denne gang svarede Feversham straks:

"Han har elsket dig længe. Jeg anede det ikke, før efter at jeg var rejst hjemmefra, men siden fik jeg vished for det."

"Han er blind."

"Blind!" udbrød Feversham. "Durrance blind – hvor skrækkeligt, netop for ham!"

"Ja, netop for ham," gentog Ethne. "Hans blindhed forklarer også alt – hvorfor jeg gifter mig med ham og hvorfor jeg sender dig bort. Det var først, efter at han var blevet blind, jeg forlovede mig med ham – og før kaptajn Willoughby endnu havde bragt mig den første fjer. Altså i tidsrummet mellem disse to begivenheder. Da du var rejst, grublede jeg så meget over min hårdhed mod dig og besluttede, at jeg ikke ville være skyld i at to menneskeliv skulle ødelægges."

"Mit er ikke ødelagt," afbrød Feversham hende. "Åh, tro endelig ikke det."

"Jeg ved godt, hvilken lidelse jeg har bragt over dig," svarede hun. "Du vil blot ikke tilstå det nu – for at spare mig – men jeg ved, hvor jeg var grusom mod dig. Og jeg var besluttet på, at jeg ikke også ville gøre Durrance ulykkelig. Da han så blev blind – du kender ham og kan forstå, at blindhed for ham er det samme som tabet af alt, hvad han har at leve for –"

"Undtagen dig."

"Ja – undtagen mig," svarede Ethne roligt, "så forlovede jeg mig med ham. Men han er blevet så ubegribelig skarp til at forstå og gætte sig til, hvad han ikke ser – ja, du kan ikke tænke dig til i hvilken grad. Det forekommer mig ofte, som om han alligevel må se, og det klarere end nogensinde. Bare en antydning, og han forstår alt. Endnu ved han dog intet om de fire fjer."

"Er du vis på det?" udbrød Feversham pludselig.

"Ja, hvorfor skulle jeg ikke være det?" spurgte Ethne, idet hun for første gang, efter at hun havde sat sig, vendte sit ansigt mod ham.

"Løjtnant Sutch var i Suakin, mens jeg var i Omdurman. Han vidste, at jeg var i fængslet der. Jeg modtog flere bud fra ham og han forsøgte at hjælpe mig ud."

Ethne blev meget forbavset.

"O ja, nu husker jeg det. Oberst Durrance vidste, at du var i Omdurman," sagde hun. "Han så dig i Wadi Halfa og fik opsporet, at du var draget mod syd ud i ørkenen. Han var meget bekymret for dig og fik en ven til at efterspore, hvad der var blevet af dig, og denne samme ven skaffede ham besked om, at du var i Omdurman. Dette har han selv fortalt mig, og ligeledes at han prøvede på at hjælpe dig ud derfra. Dette har han altså gjort gennem løjtnant Sutch. Selv har han været i Wiesbaden hos en øjenlæge og er først kommet tilbage for en uge siden. Ellers ville han have fortalt mig om det. Jeg tror gerne, at det er ham, som har sendt Sutch til Suakin, men jeg kan ikke tænke mig, at han ved noget om de fire fjer. Han ved kun at vor forlovelse pludselig blev hævet. Og han tror, at jeg slet ikke tænker på dig mere. Men hvis du kom tilbage – hvis du og jeg mødtes af og til – hvor roligt og dagligdags vi end talte sammen – han ville alligevel fatte mistanke. Han har øvet sig i at forstå uden at se og –" hun standsede et øjeblik og tilføjede hviskende, "og han ville gætte sig til hele sandheden."

Feversham så den dybe rødme som ledsagede denne tilståelse, men han forblev ubevægelig i samme stilling. Han bøjede sig ikke ned til hende eller tillod sin stemme at gøre hende skilsmissens øjeblik vanskeligere at komme over, end det allerede var.

"Jeg forstår, hvad du mener," sagde han. "Han må ikke få anledning til at anstille nogen gisninger."

"Nej, det er det, han ikke må," svarede Ethne. "Gudskelov, at du også indser det, Harry. Vi har kun én ting at gøre. Han må aldrig ane vor hemmelighed. Som du selv sagde: han har intet uden mig tilbage."

"Er Durrance her?" spurgte Feversham.

"Han bor i præstegården."

"Godt," sagde han, "så står det kun tilbage at sige dig, at jeg ikke har haft nogen tanke om, at du ville vente på mig. Det er dog ret og rigtigt, at du får dette at vide. Jeg har ikke engang ønsket, at du skulle gøre det, for jeg havde ikke ret til at nære noget sådant ønske. Jeg forstod, hvad du mente, den gang du gav mig den fjerde fjer i det lille kabinet i Ramelton, mens dansemusikken fra balsalen trængte dæmpet ind til os gennem den lukkede dør. Det skulle være uigenkaldeligt forbi mellem os for altid. Vi skulle ikke engang mødes som almindelige bekendte. Derfor sagde jeg heller ikke noget til dig om den plan, som steg klar og bestemt frem for mig i samme stund, som du gav mig fjerene. Det kunne jo også godt være hændt, at det ikke var lykkedes mig at gennemføre min plan. Jeg kunne være omkommet på halvvejen under forsøget på at udføre den. Derfor ville det være tids nok at tale om den, hvis jeg kom tilbage. Og derfor kunne det heller ikke falde mig ind at ønske, at du skulle vente på mig."

"Det sagde oberst Trench mig allerede."

"Ja, jeg sagde det også til ham."

"Under din første nat i stenhuset?"

"Nå ja, det er jo den rene sandhed. Det meste, jeg håbede på – og det var mit håb hver time på dagen – var, at du ville tage

din fjer tilbage, hvis jeg kom hjem, og at vi kunne – ikke forny vort venskab nu, men se noget til hinanden senere hen."

"Ja," sagde Ethne, "da vil der ikke blive nogen skilsmisse."

Ethne sagde dette ganske ligefremt, uden så meget som et suk, men hun så på Harry Feversham og smilede, mens hun sagde det. Udtrykket og smilet sagde ham, hvad skilsmissen ville koste hende. Idet han opfattede, hvad den betød for hende nu, forstod han også mange gange bedre end nogensinde før under sine ensomme grublerier, hvad den måtte have været for hende for seks år siden, da hun blev alene med sin stolthed lige hårdt ramt som sit hjerte.

"Hvor du må have lidt!" udbrød han, og hun vendte sig om og betragtede ham.

"Ikke jeg alene," sagde hun blødt. "Jeg har i alt fald ikke tilbragt nogen nætter i stenhuset."

"Men det var jo min skyld det hele. Husker du, hvad du sagde den ulykkelige dag, da morgenlyset trængte ind til dig gennem vinduesruderne? *Det er ikke rigtigt, at nogen skal lide så meget.* Og det var ikke rigtigt."

"Jeg havde glemt mine ord fra den gang – glemt dem for længe siden – lige til oberst Trench mindede mig om dem. Jeg burde aldrig have udtalt dem. Jeg havde ikke noget begreb om, at de skulle leve så længe i din erindring. Det gør mig meget ondt, at jeg nogensinde har udtalt dem."

"Å, de var berettigede nok. Jeg har aldrig bebrejdet dig dem," sagde Feversham leende. "Jeg plejede at tænke, at det ville være de sidste ord, der ville stå for mig, når jeg før eller siden skal lægge mig til at dø, men nu har du givet mig andre ord at tænke på i stedet."

"Tak," sagde hun stilfærdigt.

Der var ikke mere at tale om, og Feversham undrede sig over, hvorfor Ethne ikke rejste sig fra sin plads i kirkestolen. Det faldt ham ikke ind at tale om sine rejser eller eventyr. Dertil syntes situationen ham alt for alvorlig.

De var mødtes for at træffe afgørelse i deres livs vigtigste spørgsmål. Og da afgørelsen nu var blevet truffet, forekom det ham, som om det ikke gik an at tale om andre emner. Ethne holdt ham imidlertid fremdeles fast ved sin side. Skønt hun sad der så stille, og skønt hendes udtryk i al sin alvor var ganske roligt, smægtede hendes hjerte af længsel.

Det var, som om hun måtte forhale det tidspunkt, da hun skulle sende ham fra sig, om end blot med nogle minutter.

Solskinnet trak sig mere og mere bort fra kirkens mure. Hun målte sig ud med øjnene et stykke oppe på muren, hvor det fremdeles lyste klart. Når hele dette stykke var blevet koldt og gråt, ville hun sende Harry Feversham bort.

"Jeg er glad over, at det lykkedes dig at flygte fra Omdurman uden hverken løjtnant Sutchs eller oberst Durrances hjælp. Jeg ønskede så meget, at du skulle kunne gøre alt ved egne kræfter uden nogens hjælp eller indblanding," sagde hun, og derefter blev der atter en pause.

En gang eller to så hun hen på muren, og hver gang var det solbeskinnede stykke af den blevet mindre, og hun så, at den frist, hun havde sat sig, var i færd med at løbe ud.

"Du led frygteligt i Dongola," sagde hun med dæmpet stemme. "Oberst Trench fortalte mig om det."

"Hvad magt ligger der på det nu?" svarede Feversham. "Den tid syntes mig allerede at ligge så langt tilbage."

"Havde du noget med dig, som du havde fået af mig?"

"Jeg havde din hvide fjer."

"Ikke noget andet? Ikke nogen lille ting, som jeg havde givet dig i gamle dage?"

"Nej, ikke noget som helst."

"Jeg havde dit foto," sagde hun. "Det havde jeg beholdt, da jeg sendte dig det øvrige tilbage."

Feversham bøjede sig pludselig ned til hende.

"Gjorde du virkelig det?"

Ethne nikkede.

"Ja. Øjeblikkelig, da jeg var kommet op på mit værelse på balaftenen, pakkede jeg dine foræringer sammen og adresserede dem til din bolig i London."

"Ja, jeg modtog dem der."

"Men jeg lagde først fotografiet til side for at gemme det. Jeg brændte alle dine breve, efter at jeg havde skrevet uden på pakken og bragt den ned i hallen, så den kunne blive sendt med posten. Jeg var netop færdig med at brænde dine breve, da jeg hørte dine skridt på grusgangen udenfor mit vindue, men da havde jeg allerede lagt dit fotografi til side. Jeg har det endnu den dag i dag. Jeg skal gemme det og fjerene sammen."

Efter et øjebliks pause tilføjede hun:

"Jeg ville ønske, at du havde haft noget fra mig med dig hele tiden."

"Jeg syntes ikke, at jeg havde nogen ret til det," sagde Feversham.

Endnu var der en smal, gylden stribe på den grå kirkemur.

"Hvad vil du nu tage dig for?" spurgte hun.

"Først rejser jeg hjem og hilser på min fader. Den modtagelse, jeg der får, vil komme til at bestemme, hvorledes jeg senere indretter mig."

"Du må underrette oberst Durrance om, hvorledes det er gået. Jeg ønsker gerne at høre, hvad han siger."

"Ja, jeg skal skrive til Durrance."

Nu var den gyldne stribe på muren helt borte. Sommeraftenens klare, men farveløse lys fyldte kirken.

"Jeg vil ikke få dig at se igen i lange tider, og jeg vil ikke oftere få brev fra dig," sagde Ethne, og nu slog hendes stemme for første gang over i hulken.

Hun lænede sig lidt frem i kirkestolen og bøjede hovedet, for hendes øjne fyldtes med tårer. Men i næste øjeblik rejste hun sig tappert fra sin plads og de gik ud af kirken side om side.

Feversham løste sin hest og steg op. Da hans fod berørte stigbøjlen, kaldte Ethne hunden ind til sig.

"Farvel," sagde hun. Hun rakte hånden frem imod ham, men forsøgte ikke engang på at smile. Han tog den og bøjede sig ned fra sadlen, så han kom helt tæt på til hende. Hun holdt øjnene ufravendt fæstede på ham, skønt de atter var fulde af tårer.

"Farvel," sagde han. Han beholdt hendes hånd i sin nogle øjeblikke, slap den så og red ned ad bakken. Da han var redet et hundrede skridt, standsede han og så sig tilbage. Ethne var også standset, og de forblev ubevægelige en stund med denne afstand mellem sig og ansigterne vendt mod hinanden. Ethne gav ham ingen yderligere afskedshilsen; hun stod kun og så på ham. Omsider vendte hun sig om og gik op over landsbygaden til sit hus, alene og meget langsomt.

Feversham fulgte hende med øjnene, til hun var drejet ind ad porten. Men før hun var nået så langt, var hun blevet tåget og uklar for hans syn. Så meget kunne han dog se, at hun ikke oftere så sig tilbage.

Han red ned over den lange bakke. Selv hans seks års lidelse og arbejde kunne ikke udslette følgerne af den forsyndelse, han havde begået for så lang tid tilbage. Den levede fremdeles i sine virkninger – livslang sorg og lidelse for et andet menneske. Harry Fevershams anger blev ikke lettere ved, at hun tog sin ulykke så tappert og uden klage, idet hun uden videre gjorde det som hendes pligttro natur bød hende at gøre.

Dette viste ham tværtimod så meget klarere at hun mindst af alle fortjente at blive ulykkelig. Og her var ulykken uoprettelig. Andre kvinder ville kunne glemme med tiden og sløves for sin sorg – men ikke hun. For Ethne var af den slags kvinder, som hverken er overfladisk i sine følelser eller har let ved at glemme, og hvis de holder af nogen, kan de ikke gøre det med et halvt hjerte. Han vidste, at hun til trods for sit giftermål ville blive alene nu, alene til sit livs sidste stund.

33. Ethne spiller på ny Musolino-ouverturen

Så var da alt forbi. Ethne gik ind i sit hus og satte sig i dagligstuen. Hun frøs trods sommervarmen, og fik tændt ild i kaminen. Hun blev siddende og stirrede ind i de glødende kul med den ubevægelige holdning, som hos hende var tegn på den mest intense sindsbevægelse.

Det længe ventede øjeblik var kommet og allerede tilbagelagt. Hun var nu alene i sin verdensfjerne lille landsby mellem fjeldene, og mere alene end hun havde været, helt siden Willoughby forlod hende den augustformiddag i Salcombe. Hele tiden siden sin samtale med Willoughby havde hun nat og dag set frem til denne ene halve time, da hun skulle være sammen med Harry Feversham. Denne halve time var nu kommet og gået.

Hun forstod nu, i hvilken grad hun havde levet på forventningen om dette korte samvær. Hun følte sig så usigelig ensom og verden så usigelig tom. Men det hørte med til hendes natur, at hun havde forudset denne ensomhedsfølelse. Hun havde vidst, at hun ville få en slem stund at gennemgå, efter at hun havde sendt Harry Feversham fra sig, at hele hendes sjæl ville råbe ud om, at hun skulle kalde ham tilbage. Og mens hun sad der kuldegysende foran kaminilden, tvang hun sig til at huske, at hun altid havde forudset, hvordan dette ville føles, og altid søgt trøst i at se videre frem.

I morgen ville hun atter have følelsen af, at de ikke var skiltes for bestandig. I morgen ville hun være i stand til at

sammenstille skilsmissen nu med skilsmissen balaftenen i Lennon House og føle, hvilken lille ting dette var mod det, hun den gang måtte holde ud.

Hun begyndte at undres over, hvad Harry Feversham ville tage sig for nu, da han var vendt tilbage, og mens hun i fantasien byggede en glimrende fremtid op for ham, følte hun faderens gamle hyrdehund stikke snuden op i hendes hånd med sit sikre instinkt for, at hans herskerinde havde det ondt.

Ethne bøjede sig frem, tog hundens hoved mellem hænderne og kyssede det. Den var nu meget gammel, og hun tænkte på, at den snart ville dø og forlade hende, og derefter ville der måske gå lange årrækker, før hun selv fik lagt lidt ro over sig og føle, at det store øjeblik stod for døren.

Da blev det banket, og en pige meldte hende, at oberst Durrance var kommet.

"Vis ham ind," sagde hun, og da han trådte ind, rejste hun sig og gik ham i møde. Hun veg ikke tilbage for den fremtidsskæbne, hun selv havde valgt, men forlod det lønkammer, hvori hun bevarede sin kummer, i samme øjeblik, som der kaldtes på hende.

Hun passiarede med sin gæst, som om det ikke var sket noget som helst usædvanligt – ja hun talte endog om deres bryllup og om genopførelsen af Lennon House. Det faldt hende ikke let, men hun havde vænnet sig til at gøre så meget, som faldt hende svært. Denne aften gjorde Durrance det dog særlig hårdt for hende at beherske sig. Efter at pigen havde bragt teen ind, bad han hende nemlig om at spille Musolino-ouverturen for ham på sin violin.

"Ikke i aften," sagde Ethne. "Jeg er lidt træt." Men hun havde næppe udtalt ordene, før hun angrede dem. Hun var bestemt på aldrig at spare sig selv, lige så lidt i de små ting, som i de store. Det var netop i de små ting – de som dagligt ville forekomme – at hun mest måtte passe på sig selv.

"Jeg tror nok, at jeg alligevel kan spille ouverturen," sagde hun smilende og tog violinen ned. Og hun spillede den igennem fra begyndelse til ende.

Durrance stod ved vinduet med ryggen vendt mod hende, indtil hun havde gjort det sidste buestrøg. Så gik han hen til hende.

"Det var grusomt af mig at bede dig spille denne ouverture i aften," sagde han.

"Jeg havde ikke nogen egentlig lyst til at spille i aften," svarede hun og lagde violinen fra sig.

"Nej, det forstod jeg nok. Men der var noget jeg havde lyst til at finde ud af, og jeg vidste intet andet middel til det."

Ethne vendte et forfærdet ansigt mod ham.

"Hvad mener du med det?" spurgte hun ængsteligt.

"Det er så sjældent, du glemmer dig selv – kun undertiden, når du spiller. Og netop mens du spillede denne ouverture, har du en gang før glemt at være på din post. Derfor tænkte jeg, at hvis jeg kunne få dig til at spille den igen i aften – denne samme melodi, som en gang lød ud fra en smudsig café i Wadi Halfa – ville du måske atter røbe dig en smule."

Hans ord jog hver blodsdråbe bort fra hendes ansigt. Hun rejste sig langsomt fra sin plads og stirrede på ham med store øjne. Kunne han vide noget? Nej, det var umuligt, at han kunne vide noget.

Men Durrance blev ved i samme rolige tone.

"Nå? Tog du så din fjer tilbage? Den fjerde i tallet?"

Ethne kunne ikke tro sine egne øren. Durrance havde udtalt de overraskende ord med et smil på læberne, men det tog lang tid for hende at fatte, at han virkelig havde udtalt dem. Var det hendes overanspændte nerver som spillede hende et puds? Durrance gentog imidlertid sit spørgsmål og hævede derved al tvivl og al mulighed for nogen misforståelse.

"Hvem har fortalt dig om den fjerde fjer?" spurgte hun.

"Trench," svarede han, "jeg mødte ham i Dover. Men han fortalte mig kun om den fjerde fjer. Jeg vidste allerede besked om de tre andre. Trench ville heller ikke være kommet til at fortælle mig om den fjerde, hvis jeg ikke allerede havde vidst besked om de tre. For ellers ville jeg ikke have passet ham op, da han steg i land i Dover. Og jeg ville ikke være kommet til at spørge ham om, hvor Harry Feversham var, og for mig var det nok, at jeg vidste besked om dette."

"Hvorfra i alverden har du din viden?" udbrød hun med en slags fortvivlelse.

Da kom han lige hen til hende og lagde venligt og beroligende sin hånd på hendes arm.

"Kan det ikke være det samme, hvor jeg har den fra, når jeg blot har den?" spurgte han. "Jeg har haft den længe – lige siden kaptajn Willoughby kom tilbage med den første fjer, men jeg ville ikke sige dig, hvad jeg vidste, før Harry Feversham var kommet tilbage, og i dag kom han."

Ethne sank atter ned i sin stol. Hun følte sig som lamslået ved denne uventede åbenbarelse. Den hemmelighed, hun så omhyggeligt havde vogtet, var allerede for et år tilbage holdt op

at være nogen hemmelighed for ham. Midt i sin forvirring indså hun imidlertid nødvendigheden af at vinde tid til at fatte sig. Hun begyndte derfor at tale om ligegyldige ting.

"Var du da i kirken?" spurgte hun, "eller hørte du os på trappen? Eller mødte du ham – da han red bort?"

"Ingen af delene," sagde Durrance smilende.

Ethne havde fundet det rette emne til at forhale udtalelsen af den beslutning, hun meget vel forstod, at han nu havde taget. Durrance havde sin forfængelighed, han som alle andre, og siden han var blevet blind, følte han sig ofte ikke så lidt stolt af sin skarpe opfattelsesevne. Det fornøjede ham at gøre opdagelser, som ingen kunne tiltro en mand, der havde mistet sit syn, og derpå ganske uventet at komme frem med dem. Og bagefter var det ham en næsten lige så stor fornøjelse at fortælle sine forbavsede tilhørere om de midler, han havde benyttet for at opnå, hvad han ønskede.

"Ikke en eneste af dine gæt er rigtigt, Ethne," erklærede han med åbenbart ønske om at blive videre udspurgt.

"Hvordan har du da kunnet finde ud af dette?" spurgte hun.

"Jeg vidste fra Trench, at Harry Feversham ville komme herop en af de første dage. Så kom jeg forbi kirken i eftermiddag, og din hund gøede imod mig. Det sagde mig, at du var derinde. En sadlet hest stod imidlertid bundet ved porten. Altså var der nogen derinde hos dig, og denne nogen var ikke fra landsbyen. Derefter fik jeg dig til at spille for mig, og det sagde mig, hvem den fremmede rytter havde været."

"Ja – nu forstår jeg det," sagde Ethne på en vis åndsfraværende måde, for hun havde næppe hørt, hvad han sagde, så optaget havde hun været med at genvinde sin fatning.

I en tone, hvis fasthed viste, at hun havde genvundet sin selvbeherskelse, spurgte hun i næste øjeblik:

"Du rejste til Wiesbaden for et år siden – straks efter at kaptajn Willoughby havde været hos mig. Hvorfor foretog du den rejse?"

"Fordi hverken du eller jeg ville have kunnet holde ud med det komediespil længere, vi havde påtaget os. Du lagde an på at lade, som om du ikke mere havde nogen tanke for Harry Feversham – ja, som om du næsten var ligeglad, enten han levede eller var død. Jeg bestræbte mig for at skjule min forståelse af, at du alligevel holdt mere af ham end af nogen anden i denne verden. En skønne dag ville vi have røbet os, både du og jeg. Dette måtte ikke ske. Jeg kunne ikke lade dig, som havde sagt, at "to menneskeliv skal ikke blive ødelagt ved min skyld", leve et helt år i den tro, at denne ulykke alligevel var sket. Og du på din side vovede ikke at lade mig, som havde sagt at "ægteskab mellem en blind mand og en kvinde er kun muligt, når der er noget mere end venskab fra begge sider", få nogen anelse om, at i dette tilfælde var det kun venskab, den ene af parterne følte for den anden. Vi var begge ofte så nær ved at falde ud af rollen. Derfor rejste jeg min vej."

"Du røbede dig ikke," sagde Ethne roligt. "Det var blot mig, som gjorde det."

Hun gjorde sig de bitreste bebrejdelser. Hun havde sat sig for, at hun ville gøre, hvad hun anså som sin ubetingede pligt og skyldighed – at hindre ham fra at komme til kendskab om det, som ville sætte kronen på hans ulykke, men hun havde ikke magtet at gennemføre sit forsæt. Han på sin side havde sat sig

for at holde hende i uvidenhed om, at han havde gennemskuet hende, og det var lykkedes ham.

Det var dog ikke ydmygelsen ved at være blevet overlistet af den mand, hun selv havde villet føre bag lyset, som pinte hende. Men hun følte, at hun burde have ført sin sag frem til sejr, fordi det nederlag, hun havde lidt, berøvede ham det eneste, der endnu kunne skænke ham nogen lykke her i verden. Derfor følte hun så bitre selvbebrejdelser.

"Det er alligevel ikke din skyld, at din hemmelighed kom frem," sagde han. "Du forglemte dig, som sagt, et par gange, men det var dog ikke ved disse lejligheder, jeg gjorde mine vigtigste opdagelser. Da du for eksempel spillede Musolino-ouverturen for mig samme aften, som Willoughby havde bragt dig den gode nyhed, tog jeg den glade stemning, som talte gennem musikken, til indtægt for mig selv. Du må ikke gøre dig bebrejdelser, men tværtimod være glad over, at jeg har opdaget sandheden."

"Glad!" udbrød hun.

"Ja, glad for min skyld."

Hun så forbavset på ham, og han fortsatte: "Du ville jo ikke, at "to menneskeliv skulle blive ødelagt ved din skyld". Havde du fået det, som du ville – havde jeg ikke gjort min store opdagelse – ville ikke alene to, men tre menneskeliv være blevet ødelagt ved din skyld – på grund af din trofasthed."

"Tre?"

"Dit – ja, netop dit – Fevershams og mit. Det faldt dig hårdt nok at spille din rolle blot i de få uger, vi var sammen i Devonshire. Tilstå det kun, Ethne! Hver gang jeg rejste til London for at tale med øjenlægen, følte du mit fravær som en

ferie, hvor du kunne lade masken falde og være dig selv. Det ville ikke have kunnet gå længere på den måde, ikke engang i Devonshire. Tænk da, at være under samme tag bestandig, uden flere rejser til øjenlægen, og når vi skulle være sammen hele dagen igennem. Før eller senere måtte jeg ufravigeligt have opdaget sandheden. Måske ville det være sket langsomt og gradvis, indtil der ikke længere var nogen tvivl tilbage. Eller det ville pludselig være indtruffet i ét forfærdeligt øjeblik, da der ligesom blev revet et slør bort fra mine øjne. Og så Ethne? Hvad så? Du havde villet give mig erstatning for tabet af alt det, som var mig dyrebart – min karriere, mine elskede soldater, mit virksomme liv derude i Orientens fremmedartede egne – jo, en net erstatning for mig at sidde der sammen med dig og vide, at du havde giftet dig med mig, blinde, hjælpeløse mand blot af medlidenhed og derved syndet mod dig selv og forspildt den lykke, som Vorherre har tiltænkt dig, hvorimod jeg nu –"

"Hvorimod du nu?" gentog hun.

"- kan blive ved at være din ven – noget jeg langt vil foretrække for at være din ægtefælle, uden at være elsket af dig," sagde han blødt.

Ethne gav intet svar. Al bestemmelsesret var blevet taget hende ud af hænderne.

"Du sendte Harry bort i eftermiddags," sagde Durrance. "Du har to gange taget afsked med ham."

Ved dette: "to gange" så Ethne op, men før hun kunne sige noget, fortsatte Durrance forklarende:

"Første gang i kirken og – anden gang gennem din violin," hvormed han tog instrumentet op fra den stol, hvor hun havde lagt det. "Din violin har været dig en god ven," sagde han. "Den

har vist både dig og mig og os alle en stor vennetjeneste. Det vil du snart komme til at forstå, Ethne. Jeg stod ved vinduet med ryggen vendt mod dig, mens du spillede. Aldrig før i mit liv har jeg hørt noget blot tilnærmelsesvis så gribende sorgfuldt, som dette dit farvel til Harry Feversham. Og dog havde det intet som helst klynkende, selvbeklagende ved sig. Dertil var det alt for rent og skønt." Han lagde atter violinen fra sig.

"Jeg agter at sende et bud til Rathmullen. Harry kan ikke passere Lough Swilly i aften. Buddet vil bringe ham med sig tilbage i morgen."

Dagen havde bragt et overmål af overraskelser og sindsbevægelser. Idet Durrance bøjede sig ned mod hende, hørte han, at hun græd stille. Denne gang havde hun ikke formået at holde gråden tilbage. Han tog sin hat og gik lydløst mod døren. Da han åbnede den, rejste Ethne sig.

"Gå ikke rigtigt endnu," bad hun og forlod sin plads ved kaminen for at blive stående midt på gulvet.

"Sig mig, gav øjenlægen i Wiesbaden dig noget håb?" spurgte hun.

Durrance stod et øjeblik og betænkte sig på, om han skulle lyve eller tale sandhed.

"Nej, han havde intet håb at give mig," sagde han til sidst. "Men jeg er virkelig ikke så hjælpeløs, som jeg en gang var bange for at blive. Jeg hjælper mig nok så godt, ikke sandt? Måske begiver jeg mig med det allerførste ud på en længere rejse blandt Østens mærkelige folkeslag."

34. Slutning

Tidligt på sommeren det følgende år sad to gamle herrer og læste aviser efter frokosten på terrassen på Broad Place. Den ældste af de to vendte sin avis.

"Jeg ser, at Osman Digma atter er i Suakin. Nu vil der vel blive kamp igen."

"Å, han vil ikke gøre megen skade," sagde den anden og lagde avisen fra sig. Det venlige engelske landskab forsvandt for hans øjne. Han så kun den hvide by ved det røde hav ligge det og glitre i heden, omgivet af brunbrændte sletter med sit vildnis af halfagræs og i afstand højderne i retning af Khor Gwob.

"Et hedt sted, Suakin, ikke sandt Sutch?" spurgte general Feversham.

"Ja, grufuldt hedt. Jeg hørte tale om en officer, som faldt der under øvelserne klokken seks om morgenen, ramt af solstik i tindingerne tværs igennem den reglementerede hjelm. Der var en hede til at blive gal af! Men jeg holdt af at være der alligevel," sagde han med et vist eftertryk.

"Såh," svarede Feversham, "var der stenbukke, måske?"

"Nej," svarede Sutch. "Den engelske garnison havde for længst skudt alle stenbukke i mange miles omkreds."

"Ja så. Men så fandt du vel noget anden at beskæftige dig med der?"

"Ja vist gjorde jeg det, Feversham. Det er sagen."

Begge herrerne fordybede sig derpå atter i deres aviser. Men lidt efter kom en tjener, som bragte dem hver sin bunke breve. General Feversham lod hastigt øjnene glide hen over

konvolutterne og lagde med et tilfreds udbrud et af brevene til side. Så tog han et andet par briller ud af et etui og satte dem på næsen.

"Fra Ramelton?" spurgte Sutch og lod sin avis synke ned på verandagulvet.

"Ja, fra Ramelton," svarede Feversham. "Jeg vil tænde mig en cigar først."

Han lagde brevet fra sig på det havebord, som stod mellem hans gæst og ham selv, hentede et cigaretui op af lommen, og til trods for løjtnant Sutchs utålmodighed, gik han yderst langsomt til værks med at skære spidsen af og tænde den cigar, han havde udsøgt sig. Den gamle mand var blevet en ren epikuræer på dette punkt. Et brev fra Ramelton var en storartet fornøjelse, som måtte nydes med alt det tilbehør af velvære, der var at opdrive.

Han gjorde sig det mageligt i sin stol, strakte benene ud fra sig og røg tilstrækkeligt af sin cigar til at forvisse sig om, at den var vel antændt. Så greb han atter sit brev og åbnede det.

"Fra ham?" spurgte Sutch.

"Nej, fra hende."

"Åh!"

General Feversham læste brevet langsomt igennem, mens løjtnant Sutch gjorde sit bedste for ikke at kigge i det over bordet. Da general Feversham var færdig, vendte han tilbage til første side og begyndte at læse det en gang til.

"Noget nyt?" sagde Sutch med en mine, som om det var en rent tilfældig ytring.

"De er meget fornøjede med huset, nu da det er bygget op igen."

"Ikke noget mere?"

"Jo. Harry har fuldendt sjette kapitel af sin krigshistorie."

"Det glæder mig," sagde Sutch. "De skal se, at det bliver et dygtigt arbejde. Han har fantasi og fremstillingsevne. Han kender krigsskuepladsen, og han var derude, mens krigen foregik. Han opholdt sig desuden meget i torvebasarerne og så bagsiden af begivenhederne."

"Ja vel. Men De og jeg vil ikke komme til at læse bogen, Sutch," sagde Feversham. "Dog nej, jeg tager mine ord tilbage for Deres vedkommende. De kan komme til at overleve mig en god del år."

Han tog atter fat på sit brev, og Sutch spurgte på ny: "Er der ikke noget mere?"

"Jo, de kommer her om fjorten dage."

"Det var morsomt," sagde Sutch. "Da bliver jeg også så længe."

Han gik sig en tur i hele verandaens længde og kom tilbage til sin forrige plads. Da så han Feversham sidde med brevet på sit knæ og stirre frem for sig med en grundende mine.

"Jeg må tilstå, at jeg aldrig har forstået hele denne affære med Harry," sagde han omsider. "Hvad siger De?"

"Jo, jeg tror nok, at jeg har forstået den."

Men Sutch forsøgte ikke at hjælpe sin gamle ven med nogen forklaring. Det er lige så godt, at Feversham bliver ved at være uforstående, tænkte han. For han ville ikke kunne forstå hele sammenhængen uden at måtte gøre sig selv store selvbebrejdelser.

"Møder De Durrance nogensinde?" spurgte Feversham pludselig.

"Jo, jeg har mødt ham ofte. For øjeblikket er han bortrejst."

Feversham vendte sig mod sin ven.

"Han kom ud til mig her en gang på den tid, da De rejste til Suakin, og talte med mig en halv times tid. Han var Harrys forlover ved brylluppet. Det har jeg heller aldrig kunnet forstå. Hvad siger De?"

"Jo, jeg forstår dette også."

"Virkelig?" sagde general Feversham. Han bad ikke om nogen forklaring, men fulgte den taktik, han altid havde brugt, – at skyde de spørgsmål, han ikke forstod, ud af sine tanker. Men han tog ikke fat på sine øvrige breve. Han sad og røg sin cigar, så ud over det smukke sommerlandskab og lyttede efter lyden af markarbejdet i det fjerne. Sutch havde nået at læse hele sin korrespondance, før Feversham atter brød tavsheden.

"Jeg har siddet og tænkt på noget," sagde han. "Har De lagt mærke til, hvilken dato det er, Sutch?"

Og Sutch så hastigt op.

"Ja," sagde han. "Otte dage til, og vi har årsdagen for vort angreb på Redan og Harrys fødselsdag."

"Ja, netop," svarede Feversham. "Hvorfor skulle vi ikke genoptage vore Krim-aftener?"

Sutch fo'r op fra sin stol.

"En prægtig idé!" udbrød han. "Tror De, vi stadig kan fylde bordet ud?"

"Lad os se," sagde Feversham, ringede med en håndklokke, det stod på bordet, og sendte tjeneren efter militærkalenderen. Og mens de to veteraner sidder bøjet over dén, kan vi passende sige dem farvel.

Om en af de andre personer i vor historie må der imidlertid siges nogle ord endnu.

Samme aften, da indbydelserne var blevet sendt fra Broad Place, og der ikke længere sås lys i noget vindue i huset, stod en mand bøjet over rælingen på en dampbåd, som lå for anker i Port Said, og hørte på de arabiske kuliers sang, mens de trampede op og ned med deres kulkurve på de planker, der var blevet lagt mellem kulprammene og skibssiden.

Gadestøjen fra byen nåede også hans øren hen over vandet. Han udmalede sig billedet af flammerne fra de mange fyrfade på kajerne, af de oplyste stykporte og de mange mørke skibsskorstene til begge sider i rækken af de forankrede skibe.

Ledsaget af en tjener var Durrance vendt tilbage til Orienten. Tidligt næste morgen ville dampskibet sætte sig i bevægelse ind gennem kanalen, og mod solnedgang ville det være nået ud i bugten ved Suez. Durrance gennemlevede i tankerne atter de gode år af sin virksomme tjenestetid dernede – Kassakin, Tel-el-Kebir, Tamai, Tamanieb, angrebet på McNeils *zareeba*. I det vestlige af dette land gik det stadig fremad med de lange forberedelser, som en skønne dag ville bryde en breche i dervishregimet og bringe det til at falde sammen. På glaciset i det ødelagte Sinkatfort havde Durrance i sin tid lovet sig selv at tage en hånd i med det store arbejde, men ørkenen, som han elskede så højt, havde vendt sig mod ham og stødt ham fra sig. Under alle omstændigheder dampede imidlertid skibet sydpå ind i det røde hav. Tre nætter til, og Sydkorset ville dukke op på skrå over horisonten, selv om han ikke ville kunne se det.

Om "Fire hvide fjer"

Forfatter: Alfred Edward Woodley Mason (1865-1948).
Org.udgave: *The Four Feathers.* Føljeton i *Cornhill Magazine* januar-december 1902, bogudgave Smith, Elder and Co, London 1902.
Denne udgave efter: *De hvide Fjer.* Roman af A. E. W. Mason. Aarhus Stiftsbogtrykkeri, Aarhus 1903. (Føljeton i *Aarhus Stiftstidende* 31.08.1903-10.01.1904). Oversætteren er ikke oplyst i forlægget.
Redigeret af: Vivi N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-400-8
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-621-8 (ølstykke 2019).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Melusine-ouverturen: Af en eller anden grund er dette den eneste gang, forfatteren benævner ouverturen ved dens rette navn – i resten af bogen kaldes den for "Musolino", eller "Musoline" i den engelske original. *Red.anm.*